नमः ॥ २५ ॥ ॐ पं पञ्चाशद्वर्णाढ्यकर्णिकाभ्यो नमः ॥ २६ ॥ ॐ अं अर्कमंडलाय द्वादशकलात्मने नमः ॥ २७ ॥ ॐ सों सोममंडलाय षोडशकलात्मने नमः ॥ २८ ॥ ॐ वं वह्निमंडलाय दशकलात्मने नमः ॥ २९ ॥ ॐ सं सत्त्वाय नमः ॥ ३० ॥ ॐ रं रजसे नमः ॥ ३१ ॥ ॐ तं तमसे नमः ॥३२॥ ॐ आं आत्मने नमः ॥ ३३ ॥ ॐ पं परमात्मने नमः ॥ ३४ ॥ ॐ अं अंतरात्मने नमः ॥ ३५॥ ॐ ह्रीं ज्ञानात्मने नमः ॥ ३६ ॥ ॐ मां मायातत्त्वाय नमः ॥३७॥ ॐ कं कलातत्त्वाय नमः ॥ ३८ ॥ ॐ विं विद्यातत्त्वाय नमः ॥ ३९॥ ॐ पं परतत्त्वाय नमः ॥ ४० ॥ एवं पीठदेवताः संपूज्य नव पीठशक्तीः पूजयेत् ॥ पूर्वे ॐ वां वामायै नमः ॥ १ ॥ आग्नेय्याम् ॐ ज्यें ज्येष्ठायै नमः ॥ २ ॥ दक्षिणे । ॐ रौं रौद्र्यै नमः ॥ ३ ॥ नैर्ऋत्ये । ॐ कां काल्यै नमः ॥ ४ ॥ पश्चिमे । ॐ कं कलविकरण्यै नमः ॥ ५॥ वायव्ये । ॐ बं बलविकरण्यै नमः ॥ ६ ॥ उत्तरे । ॐ बं बलप्रमथिन्यै नमः ॥ ७ ॥ ऐशान्ये । ॐ सं सर्वभूतदमन्यै नमः ॥ ८ ॥ पीठमध्ये ॥ ॐ मं मनोन्मन्यै नमः ॥९॥ इति पीठशक्तीः पूजयेत्॥ततः स्वर्णादिनिर्मितं यंत्रं ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दद्यात् ॥ स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य ॥ शक्तिगंधाष्टकेन यंत्रं विलिख्य "ॐ नमो भगवते वटुकाय सकलगुणात्मशक्तियुक्तायानंताय योगपीठात्मने नमः॥"इति मंत्रेण पुष्पाद्यासनं दत्त्वा वक्ष्यमाणं देवयंत्रं पूजनं विनैव केवलं पीठमध्ये संस्थाप्य पात्रासादनं कुर्यात् तत्रादौ साम्बकलशस्थापनम्॥ देवदक्षिणे यक्षकर्दममिश्रितजलेन भूमिं विलिप्य त्रिकोणं च कृत्वा जलेन प्रोक्ष्य ततस्त्रिकोणांतर्मायां 'ह्रीं' विलिख्य त्रिकोणेषु कूटत्रयेण संपूजयेत् ॥ तद्यथा–मूलस्य खंडत्रयं कृत्वा अग्निकोणे प्रथमकूटं दक्षिणकोणे द्वितीयकूटं वामकोणे तृतीयकूटं च संपूज्य

---

१ लिंगस्थां पूजयेद्देवीं पुस्तकस्थां तथैव च ॥ मण्डलस्थां महामायां यंत्रस्थां प्रतिमासु च॥सौवर्णे राजते ताम्रे पट्टे मूर्तौ च वा भुवि ॥ विना यंत्रेण चेत्पूजा देवता न प्रसीदति ॥
२ स्वयंभूकुसुमं कुण्डगोलोत्थं रोचनागरू । काश्मीरमृगनाभिं च सार्द्रं च मलयोद्भवम् । एष गंधः समाख्यातः सर्वदा चण्डिकाप्रियः ॥ ३ "कुलार्णवे–स्वर्णरूप्यशिलाकूर्मकपालालाबु मृन्मयम् ॥ नारिकेलं च शंखं च मुक्ताः शुक्तिसमुद्भवम् ॥ पुण्यवृक्षसमुद्भूतं पात्रसंलोलितं शुभम्॥ साध्यसाधकयोर्मध्ये षट् त्रिंशदंगुलं भवेत्॥द्वादशांगुलमर्द्धं च ह्यधोभागे तथांगुलम्॥ द्वादशांगुलमर्घ्यं तु तत्र संस्थापयेद्बुधः ॥ स्वार्घं च द्वादश त्यक्त्वा दिवा च द्वादश त्यजेत् ॥ द्वादशांगुलमध्यस्थं तत्र चार्घं निधापयेत् ॥ ४ यक्षकर्दममाह धन्वंतरिः–कर्पूरागरुकस्तूरी कुंकुमं चंदनं तथा ॥ महासुगंधिरित्युक्तो नामतो यक्षकर्दमः ॥ ५ मूलेन खण्डत्रयं कृत्वा कूटसंज्ञो भवति ।

त्रिकोणमध्ये ह्रींकारदेशे ॐ ह्रीं आधारशक्तिभ्यो नमः । इति आधारशक्तीः पूजयेत् ॥ ततः मूलेन नमः इति त्रिपदा आधारं प्रक्षाल्य त्रिकोणमध्ये संस्थाप्य ततः प्रथमकूटमुच्चार्य धर्मप्रददशकलाव्यापात्मने वह्निमंडलाय नमः इत्याधारं संपूज्य पूर्वादिक्रमेण दश वह्निकला यजेत् ॥ तद्यथा—यं धूम्रार्चिषे नमः ॥ १ ॥ रं ऊष्मायै नमः ॥ २ ॥ लं ज्वालिन्यै नमः ॥ ३ ॥ वं ज्वालिन्यै नमः ॥ ४ ॥ शं विस्फुलिंगिन्यै नमः ॥ ५ ॥ षं सुश्रियायै नमः ॥ ६ ॥ सं सुरूपायै नमः ॥ ७ ॥ हं कपिलायै नमः ॥८॥ ळं हव्यवाहायै नमः ॥ ९ ॥ क्षं कव्यवाहायै नमः ॥१०॥ इति पूजयेत् ॥ ततो मूलेनास्त्राय फट् ॥ इति कलशं प्रक्षाल्य आधारोपरि हस्तद्वयेन संस्थाप्य रक्तवस्त्रमाल्यादिभिर्भूषयित्वा ततो द्वितीयकूटमुच्चार्य "ॐ अर्थप्रदद्वादशकलाव्यापात्मने सूर्यमंडलाय नमः" इति कलशं संपूज्य तद्गात्रे पूर्वादिषु सूर्यस्य द्वादश कलाः पूजयेत् । तद्यथा—ॐ कं भं तपिन्यै नमः ॥ १ ॥ ॐ खं बं तापिन्यै नमः ॥ २ ॥ ॐ गं फं धूम्रायै नमः ॥ ३ ॥ ॐ घं पं मरीच्यै नमः॥४॥ ॐ ङं नं ज्वालिन्यै नमः ॥ ५ ॥ ॐ चं धं रुच्यै नमः ॥ ६ ॥ ॐ छं दं सुषुम्णायै नमः ॥ ७ ॥ ॐ जं थं भोगदायै नमः ॥ ८ ॥ ॐ झं तं विश्वायै नमः ॥ ९ ॥ ॐ ञं णं बोधिन्यै नमः ॥ १० ॥ ॐ टं ढं धारिण्यै नमः ॥ ११ ॥ ॐ ठं डं क्षमायै नमः ॥ १२ ॥ इति पूजयेत् ॥ ततः शुद्धोदकेन मुखपर्यंतं घटमापूर्य "ॐ गंगे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति ॥ नर्मदे सिंधुकावेरि जलेऽस्मिन्सन्निधिं कुरु" इति तीर्थान्यावाह्य ततस्तृतीयकूटमुच्चार्य "ॐ कामप्रदषोडशकलाव्यापात्मने सोममंडलाय नमः" इति जले पूजयित्वा पूर्वादिषु षोडश सोमकला यजेत् । तद्यथा—ॐ अं अमृतायै नमः ॥ १ ॥ ॐ आं मानदायै नमः ॥ २ ॥ ॐ इं पूषायै नमः ॥ ३ ॥ ॐ ईं तुष्ट्यै नमः ॥ ४ ॥ ॐ उं पुष्ट्यै नमः ॥ ५ ॥ ॐ ऊं रत्यै नमः ॥ ६ ॥ ॐ ऋं धृत्यै नमः ॥ ७ ॥ ॐ ॠं शशिन्यै नमः ॥ ८ ॥ ॐ ऌं चन्द्रिकायै नमः ॥ ९ ॥ ॐ ॡं कान्त्यै नमः ॥ १० ॥ ॐ एं ज्योत्स्नायै नमः ॥ ११ ॥ ॐ ऐं श्रियै नमः ॥ १२ ॥ ॐ ओं प्रीत्यै नमः ॥ १३ ॥ ॐ औं अंगदायै नमः ॥ १४ ॥ ॐ अं पूर्णायै नमः ॥ १५ ॥ ॐ अः पूर्णामृतायै नमः ॥ १६ ॥ इति पूजयित्वा देवं ध्यायेत् ॥ इति साम्बकलशस्थापनम् ॥ १ ॥ अथ सुधाकुंभस्थापनम् ॥ स्ववामे

त्रिकोणं षट्कोणं वृत्तं चतुरस्त्रं मंडलं कृत्वा शंखमुद्रया मंडलं स्पर्शयेत् । ततस्त्रिकोणांतरमयं विलिख्य त्रिकोणेषु कूटत्रयं पूजयेत्।तद्यथा-- अग्निकोणे प्रथमकूटं दक्षिणकोणे द्वितीयकूटं वामकोणे तृतीयकूटं च पूजयेत् ॥ ततः षट्कोणेषु अग्निकोणे ॐ हृदयशक्तिभ्यां नमः।ऐशान्ये ॐ शिरःशक्तिभ्यां नमः।वायव्ये-शिखाशक्तिभ्यां नमः।नैर्ऋते-कवचशक्तिभ्यां नमः। पूर्वे नेत्रशक्तिभ्यां नमः।पश्चिमे अस्त्रशक्तिभ्यां नमः।इति षडंगानि गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य षट्कोणाद्बहिर्वर्तुले अकारादिक्षकारांतं मातृकां संपूजयेत् ॥ ततो वर्तुलाद्बहिश्चतुरस्त्रे पूर्वद्वारे उद्यानपीठाय नमः।दक्षिणद्वारे जालंधरपीठाय नमः । पश्चिमद्वारे पूर्णगिरिपीठाय नमः । उत्तरद्वारे कामगिरिपीठाय नमः॥इति चतुःपीठानि गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य त्रिकोणमध्ये 'ॐ ह्रीं आधारशक्तिभ्यो नमः'इत्याधारशक्तीः पूजयेत्॥ ततो मूलेन 'नमः' इति मंत्रेणाधारद्रव्यं प्रक्षाल्य मंडलोपरि संस्थाप्य ततः प्रथमकूटमुच्चार्य"ॐ धर्मप्रददशकलाव्यासात्मने वह्निमंडलाय नमः"इति संपूज्य पूर्वादिषु दश वह्निकला यजेत्। तथा च— ॐ यं धूम्रार्चिषे नमः ॥ १ ॥ ॐ रं ऊष्मायै नमः ॥ २ ॥ ॐ लं ज्वलिन्यै नमः ॥ ३ ॥ ॐ वं ज्वालिन्यैः नमः ॥ ४ ॥ ॐ शं विस्फुलिंग्यै नमः ॥ ५ ॥ ॐ षं सुश्रियै नमः ॥ ६ ॥ ॐ सं सुरूपायै नमः ॥ ७ ॥ ॐ हं कपिलायै नमः ॥ ८ ॥ ॐ लं हव्यवाहायै नमः ॥ ९ ॥ ॐ क्षं कव्यवाहायै नमः ॥ १० ॥ इति पूजयेत् ॥ ततः मूलेनास्त्राय फट् इति मंत्रेण कलशं प्रक्षाल्य रक्तवस्त्र माल्यादिभिर्भूषयित्वा रत्नखचितं तत्पात्रं त्रिपदाधारोपरि हस्तद्वयेन संस्थाप्य द्वितीयकूटमुच्चार्य्य "ॐ अर्थप्रदद्वादशकलाव्यासात्मने सूर्यमंडलाय नमः" इति मंत्रेण कलशं स्पृष्ट्वा पूर्वादिषु द्वादश सूर्यकला यजेत् । तथा च—ॐ कं भं तपिन्यै नमः ॥ १ ॥ ॐ खं बं तापिन्यै नमः ॥ २ ॥ ॐ गं फं धूम्रायै नमः ॥ ३ ॥ ॐ घं पं मरीच्यै नमः ॥ ४ ॥ ॐ ङं नं ज्वालिन्यै नमः ॥ ५ ॥ ॐ चं धं रुच्यै नमः ॥ ६ ॥ ॐ छं दं सुषुम्णायै नमः ॥ ७ ॥ ॐ जं थं भोगदायै नमः ॥ ८ ॥ ॐ झं तं विविश्वायै नमः ॥ ९ ॥ ॐ ञं णं बोधिन्यै नमः ॥ १० ॥ ॐ टं ढं धारिण्यै नमः ॥ ११ ॥ ॐ ठं डं क्षमायै नमः ॥ १२ ॥ इति पूजयेत् ॥ ततः सुवासित वस्त्रगालिततीर्थामृतेन घटमापूर्य्य तृतीयकूटमुच्चार्य"ॐ कामप्रदषोडशकलाव्यासात्मने सोममंडलाय नमः" इति संप्रोक्ष्य तदमृते षोडश

चन्द्रकला यजेत् ॥ तथा च—ॐ अं अमृतायै नमः ॥ १ ॥ॐ आं मानदायैः नमः ॥ २ ॥ ॐ इं पूषायै नमः ॥३॥ ॐ ईं तुष्ट्यै नमः ॥ ४ ॥ ॐ उं पुष्ट्यै नमः ॥ ५ ॥ ॐ ऊं रत्यै नमः ॥ ६ ॥ ॐ ऋं धृत्यै नमः ॥ ७ ॥ ॐ ॠं शशिन्यै नमः ॥ ८ ॥ ॐ ऌं चन्द्रिकायै नमः ॥ ९ ॥ ॐ ॡं कांत्यै नमः ॥ १० ॥ ॐ एं ज्योत्स्नायै नमः ॥ ११ ॥ ॐ ऐं श्रियै नमः ॥ १२ ॥ ॐ ओं प्रीत्यै नमः ॥ १३ ॥ ॐ औं अंगदायै नमः ॥ १४ ॥ ॐ अं पूर्णायै नमः ॥ १५ ॥ ॐ अः पूर्णामृतायै नमः ॥ १६ ॥ इति संपूज्य द्रव्यशुद्धिं कुर्यात्॥ तथा च--"ॐ सुधादेव्यै च विद्महे कामेश्वर्यै च धीमहि॥ तन्नो रक्ताक्षी प्रचोदयात् च" इति सुधागायत्रीमंत्रेण दशधाभिमंत्र्य मूलमंत्रं दशधा जपेत् ॥ इति शुद्धिं संपाद्य शापमोचनं कुर्यात्। तथा च—ॐ एवमेव परं ब्रह्म स्थूलसूक्ष्ममयं ध्रुवम् ॥ कचोद्भवां ब्रह्महत्यां तेन ते नाशयाम्यहम् ॥ १ ॥ सूर्यमंडलसंभूते वरुणालयसम्भवे ॥ आस्यवीजमये देवि शुक्रशापाद्विमुच्यताम् ॥ २ ॥ वेदानां प्रणवो बीजं ब्रह्मानन्दमयं यदि ॥ तेन सत्येन ते देवि ब्रह्महत्या व्यपोहतु ॥ ३ ॥ इति मंत्रेण सुधायामाच्छाद्य मंत्र पठेत् ॥ तत्र मंत्रः ॥ 'ॐ सां सीं सूं सैं सौं सः शुक्रशापविमोचिकायै सुधादेव्यै नमः ॥ १ ॥ ' इति द्वादशधा जपेत् ॥ 'ॐ व्रां व्रीं व्रूं व्रैं व्रौं व्रः ब्रह्मशापविमोचिकायै सुरादेव्यै नमः ' इति दशधा जपेत् ॥ २ ॥ 'ॐ ह्रीं श्रीं क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं क्रः सुधाकृष्णशापं विमोचय २ अमृतं स्रावय २ स्वाहा ' इति दशधा जपेत् ॥ ३ ॥ 'ॐ रां रीं रूं रैं रौं रः रुद्रशापविमोचिकायै सुरादेव्यै नमः' इति दशधा जपेत् ॥ ४ ॥ इति शुक्रब्रह्मकृष्णरुद्रशापोद्धारणं कृत्वा दशदोषनिवारणं कुर्यात् ॥ तथा च—' ॐ ह्रीं क्रीं परमस्वामिनि परमाकाशशून्यवाहिनि चन्द्रसूर्याग्निभक्षिणि पात्रं विश विश स्वाहा ' इति मंत्रं पात्रोपरि दशधा जपेत् ॥ १ ॥ ' ॐ ऐं ह्रीं श्रीं महेश्वराय विद्महे सुधादेव्यै च धीमहि ॥ तन्नोऽर्द्धनारीश्वरः प्रचोदयात् ' इति मंत्रं पात्रोपरि दशधा जपेत् ॥ २ ॥ इति मंत्रद्वयं पठित्वा ततो दशदोषनिवारणार्थं दशमंत्रद्वारा पात्रोपरि अक्षतान्निःक्षिपेत्। तद्यथा-' ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पथिकदेवताभ्यो हुं फट् स्वाहा' ॥१॥ 'ॐ ऐं ह्रीं श्रीं फें यं रं लं आं आस्फालिनी ग्रामचांडालिनी हुं फट् स्वाहा' ॥२॥ 'ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ह्रौं ह्रां संगमस्पर्शचाण्डालिनी हुं

फट् स्वाहा ' ॥ ३ ॥ 'ॐ ऐं ह्रीं श्रीं फें घं ङं लं क्षं दृष्टिचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ' ॥ ४ ॥ 'ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ग्लौं ग्लां क्रोधचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ' ॥ ५ ॥ 'ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अं सृष्टिचांडालिनी हुं फट् स्वाहा' ॥ ६ ॥ 'ॐ ऐं ह्रीं श्रीं आं क्रों घटचांडालिनी हुं फट् स्वाहा' ॥ ७ ॥ ' ॐ ऐं ह्रीं श्रीं चं छं तपनीयवधचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ॥ ८ ॥' 'ॐ ऐं ह्रीं श्रीं क्षं आं क्रों क्रीं :निर्दयचांडालिनी हुं फट् स्वाहा' ॥ ९ ॥ ' ॐ ऐं ह्रीं श्रीं स्रूं छं स्रों स्रौं खेदय खेदय सर्वजनसृष्टिस्पर्शदोषाय हुं फट् स्वाहा' ॥ १० ॥ इत्युक्त्वा कुंभोपरि अक्षता न्निःक्षिपेत् ॥ ततः 'ॐ हंसः शुचिषद्वसुरंतरिक्षसद्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जागोजाऋतजा अद्रिजाऋतं बृहत् ॥ १ ॥' इत्यनेन त्रिवारं द्रव्योपरि पठित्वा गन्धपुष्पाणि निःक्षिप्य द्रव्यं शुद्धमिति भावयन् दोषरहितद्रव्यमध्ये आनंदभैरवमानंद भैरवीं च ध्यायेत् ॥ अथानंदभैरवध्यानम् ॥ 'सूर्यकोटिप्रतीकाशं चंद्रकोटिसुशीतलम् ॥ अष्टादशभुजं देवं पंचवक्त्रं त्रिलोचनम् ॥ १ ॥ अमृतार्णवमध्यस्थं ब्रह्मपद्मोपरि स्थितम् ॥ वृषारूढं नीलकंठं सर्वाभरणभूषितम् ॥ २ ॥ कपालखट्वांगधरं घंटाडमरुवादिनम् ॥ पाशांकुशधरं देवं गदामुसलधारिणम् ॥ ३ ॥ खड्गखेटकपट्टीशमुद्गरं शूलकुंतलम् ॥ विधृतं खेटकं मुंडं वरदाभयपाणिकम् ॥ ४ ॥ लोहितं देवदेवेशं भावयेत्साधकोत्तमः ॥ ५ ॥' इति ध्यात्वा ॥ ' ॐ ऐं ह्रीं श्रीं वं हसक्षमलवरयूं आनंदभैरवाय वौषट् ' इति मंत्रेणानंदभैरवं त्रिः संपूज्य आनंदभैरवीं ध्यायेत् ॥ तद्यथा-" भावयेच्च सुरां देवीं चन्द्रकोटियुतप्रभाम् ॥ हेमकुंदेंदुधवलां पंचवक्त्रां त्रिलोचनाम् ॥१॥ अष्टादशभुजैर्युक्तां सर्वानंदकरोद्यताम् ॥ प्रहसंतीं विशालाक्षीं देवदेवस्य संमुखीम् ॥२॥" इति ध्यात्वा 'ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हसक्षमलवरयीं सुधादेव्यै वौषट् ।'इत्यानंदभैरवीं संपूजयेत् । ततः स्थालीमध्ये किंचिद्द्रव्यं गृहीत्वा द्रव्यमध्ये शक्तिचक्रं विलिख्य तदभावे त्रिकोणदक्षावर्तेन विलिख्य ऊर्ध्वरेखायाम्-अंआंइंईंउंऊंऋंॠंऌंॡंएंऐंओंऔंअंअः दक्षिणरेखायाम्-कंखंगंघंङंचंछंजंझंञंटंठंडंढंणंतं उत्तररेखायाम्-थंदंधंनंपंफंबंभंमंयंरंलंवंशंषंसंहं दक्षिणपार्श्वे-ॐ लं नमः वामपार्श्वे-ॐ क्षं नमः त्रिकोणमध्ये-कामकलां'ईं'इति विलिख्य द्रव्यमध्ये अमृतत्वं विचिंतयेत् ।तत्र मंत्रः "ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ह्रीं अमृते अमृतोद्भव अमृतवर्षिणि अमृतस्वरूपिणि अमृतं स्रावय स्रावय शुक्रादिशापात् सुरां मोचय मोचय

मोचिकायै नमः " इति विचिंतयेत् । ततः " ह्रीं ॐ जूं सः" इति मत्युंजयमंत्रं द्वाविंशतिवारं जपित्वा तेनैव मंत्रेण द्रव्यं कलशे क्षिप्त्वा मूलेनाष्टधाऽभिमंत्र्य सुधामंत्रेणाभिमंत्रयेत् ॥ तत्र मंत्रः ॥"पावमानः परानन्दः पावमानः परो रसः॥ पावमानं परं ज्ञानं तेन ते पावयाम्यहम्"इति अभिमंत्रयेत्-पश्चाद्धेनुमुद्रयाऽमृतीकृत्य मत्स्यमुद्रयाच्छाद्य कवचेनावगुंठ्य चक्रेण संरक्ष्य अस्त्रेण च्छोटिकाभिर्दशादिग्बंधनं कृत्वा कलशं ध्यायेत् ॥ अथ कलशध्यानम् ॥ "देवदानवसंवादे मथ्यमाने महोदधौ ॥ उत्पन्नोऽसि महाकुंभ विष्णुना विधृतः करे ॥१॥ त्वत्तोये सर्वदेवाः स्युः सर्वे वेदाः समाश्रिताः॥त्वयि तिष्ठंति भूतानि त्वयि प्राणाः प्रतिष्ठिताः॥२॥शिवस्त्वं च घटोऽसि त्वं विष्णुस्त्वं च प्रजापतिः॥ आदित्याद्या ग्रहाः सर्वे विश्वेदेवाः सपैतृकाः॥३॥ त्वयि तिष्ठंति कलशे यतः कामफलप्रदाः ॥ त्वत्प्रसादादिमं यज्ञं कर्तुमीहे जलोद्भव ॥ ॥४ ॥ त्वदालोकनमात्रेण भुक्तिमुक्तिफलं महत् ॥ सान्निध्यं कुरु भो कुंभ प्रसन्नो भव सर्वदा ॥५॥"इति ध्यात्वा घटसूक्तं पठेत्॥ अथ घटसूक्तम्"समुद्रे मथ्यमाने तु क्षीरोदे सागरोत्तमे ॥ तत्रोत्पन्नां सुरां ध्यायेत्कन्यकारूपधारिणीम् ॥ १ ॥ अष्टादशभुजां देवीं रक्तांतायतलोचनाम् ॥ आपीनवर्णां स्वर्णाभां बहुरूपां परां सुराम्॥२॥तां सर्वां तु सुरां सर्वदेवानामभयंकरीम्॥ या सुरा सा रमा देवी यो गन्धः स जनार्दनः ॥३॥ यो वर्णः स भवेद्ब्रह्मा यो मदः स महेश्वरः ॥ स्वादे तु संस्थितः सोमः शब्दसंस्थो हुताशनः॥४॥ इच्छायां मन्मथो देवः पाताले तु च भैरवः ॥ घटो ब्रह्मा रसो विष्णुर्बिंदवो रुद्र एव च ॥ ५ ॥ हुंकार ईश्वरः प्रोक्तो ह्युन्मोदस्तु सदाशिवः ॥घटमूले स्थितो ब्रह्मा घटमध्ये तु माधवः ॥ ६ ॥ घटकंठे नीलकंठो घटाग्रे सर्वदेवताः ॥ लघ्वी हि वारुणी देवी महामांसचरुप्रिया ॥ ७ ॥ सर्वविद्या तु या देवी सुरादेवि नमोऽस्तु ते ॥ अनेन घटसूक्तेन द्रव्यशुद्धिः प्रजायते ॥ ८ ॥" एवं घटसूक्तं पठित्वा कलशे प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ॥ अथ कलशप्राणप्रतिष्ठाप्रयोगः॥ करेणाच्छाद्य ॐ आं ह्रीं क्रोंयँ रं लं वं शं पं सं हंसः सोऽहं श्रीमद्बटुकभैरवस्याधारसहितस्य कलशेऽस्मिन् अग्निसूर्यसोमकलानां प्राणा इह प्राणाः ।पुनः ॐ आं ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं सं हंसः सोहं श्रीमद्बटुकभैरवस्यास्मिन्कलशे जीव इह

१ श्यामारहस्ये-अमृतं चिंतयेद्द्रव्यमष्टधा त्वमृतं जपेत् ॥ अष्टधा मूलमंत्रं च जपेद्धृत्वा घटं ततः ॥

स्थितः ।पुनः ॐ आं ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं सं हंसः सोऽहं श्रीमद्बटुकभैरवस्यास्मिन्कलशे सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनस्त्वक्चक्षुर्जिह्वाश्रोत्र घ्राणपाणिपादपायूपस्थानि इहैवागत्य सुखं चिरं तिष्ठंतु स्वाहा ॥ ३॥ इति प्राणान्प्रतिष्ठाप्य गंधादिभिः संपूज्य तत्र कलशे चतुर्दिक्षु पंच रत्नानि पूजयेत् । तद्यथा-पूर्वे ॐ ग्लूं गगनरत्नाय नमः। दक्षिणे-ॐ स्लूं स्वर्गरत्नाय नमः । पश्चिमे-ॐ प्लूं पातालरत्नाय नमः।उत्तरे-ॐ म्लूं मर्त्यरत्नाय नमः । मध्ये-ॐ न्लूं नागरत्नाय नमः ॥ एवं पंचरत्नानि संपूज्य पंचमुद्रया नमस्कृत्य कलशे बलिं दद्यात् ॥ तद्यथा— कुंभसमीपे रक्तचन्दनसिंदूरकुंकुममेकत्र मेलयित्वा तेन त्रिकोणवृत्तचतुरस्त्रमंडलं कृत्वा तत्र 'सर्वपथिकदेवेभ्यो नमः' इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य तदुपरि द्रव्यशुद्धिमीनमुद्रान्वितं बलिं निधाय तत्त्वमुद्रया बलिमुत्सृज्य तं बलिं वामपाणिना कलशोपरि त्रिधा भ्रामयित्वा मूल मुच्चरन्पूजाबाह्ये निःक्षिपेत्॥इति सुधाकलशस्थापनविधिः॥अथ शुद्धिस्थापनविधिः॥कुम्भस्य वामतः शुद्धिं संस्थाप्य पात्रासादनं कुर्यात्॥ तद्यथा-कुंभस्य वामतः सांबकलशस्थापनोक्तविधिना शुद्धिं संस्थाप्य धेनुमुद्रां प्रदर्श्य"ॐउद्बुध्यस्व पशो त्वं हि न पशुस्त्वं शिवोऽसि भो॥ शिवाकृत्यमिदं पिंडं यतस्त्वं शिवतां व्रज ॥१॥ ॐ पशुपाशाय विद्महे शिरश्छेदाय धीमहि । तन्नश्छागः प्रचोदयात् ॥२ ॥ "इति त्रिवारं पठेत् ॥ इति शुद्धिस्थापनम् ॥ इति शुद्धिं संस्थाप्य पात्रासादनं कुर्यात्। अथ पात्रासादनप्रयोगः ॥ तत्रादौ शंखस्थापनप्रयोगः ॥ देववामतः सांबकलशस्थापनोक्तविधिना शंखं संस्थाप्य गंधादिभिः संपूज्याभिमंत्रयेत् । तंत्र मंत्रः ॥ " ॐ शंखादौ चन्द्रदैवत्यं कुक्षौ वरुणदेवता ॥ पृष्ठे प्रजापतिश्चैवमग्रे गंगा सरस्वती ॥ १ ॥ त्रैलोक्ये यानि तीर्थानि वासुदेवस्य चाज्ञया ॥ शंखे तिष्ठंति विप्रेन्द्र तस्माच्छंखं प्रपूजयेत् ॥ २ ॥ इत्यभिमंत्र्य प्रार्थयेत् ।। तत्र मंत्रः ॥ "ॐ त्वं पुरा सागरोत्पन्नो विष्णुना विधृतः करे ॥ निर्मितः सर्वदेवैश्च पांचजन्य नमोऽस्तु ते ॥ १ ॥" इति संप्रार्थ्य । " ॐ पांचजन्याय विद्महे पावमानाय धीमहि ॥तन्नः शंखः प्रचोदयात् ॥ " इत्यष्टधा

---

१ वामे शंखं प्रतिष्ठाप्य मध्ये चार्घ्यं प्रकल्पयेत् ॥ दक्षिणे प्रोक्षणीपात्रमर्घ्यंत्रयविकल्पने ॥ दृष्टार्घ्यपात्रं देवेशि ब्रह्माद्या देवताः सदा ॥ नृत्यंति सर्वयोगिन्यः प्रीताः सिद्धिं ददत्यपि ॥ आदौ कुंभं तथा शंखं श्रीपात्रं शक्तिपात्रकम् ॥ गुरुपात्रं वीरपात्रं बलिपात्रं तथैव च ॥

जपित्वा शंखमुद्रां प्रदर्शयेत् । इति शंखस्थापनम् ॥ अथ विशेषार्घ्यस्थापनम् ॥ आत्मश्रीचक्रयोर्मध्ये स्वपुरतः सांबकलशोक्तविधिना विशेषार्घ्यपदमुच्चरन् विशेषार्घ्यं संस्थाप्याभिमंत्रयेत् ॥ तत्र मंत्रः ॥ " ॐ ऐं क्लीं सौं ब्रह्माण्डखण्डसंभूतमशेषरससंभवम् ॥ आपूरितं महापात्रं पीयूषरसमावह ॥ १ ॥ अखंडैकरसानंदकलेवरसुधात्मनि ॥ स्वच्छंदस्फुरणान्मंत्रान्निधेह्यकुलरूपिणी ॥ २ ॥ क्लीं अकुलस्थामृताकारे सिद्धज्ञानकलेवरे ॥अमृतत्वं निधेह्यस्मिन्वस्तुनि क्लिन्नरूपिणी ॥ ३ ॥ सौः तद्रूपेणैकरस्यं च कृत्वास्यैतत्स्वरूपिणी ॥ भूत्वा पराभृताकारं मयि विस्फुरणं कुरु ॥ ४ ॥ " अनेन मंत्रेणार्घ्यमभिमंत्र्य पूर्ववत् पंचरत्नानि पूजयेत् ॥ इति विशेषार्घ्यस्थापनम् ॥ इति विशेषार्घ्यं स्थापयित्वा देवदक्षिणतः प्रोक्षणीपात्रमेवमेव विधिना स्थापयेत्॥इति त्रिरर्घ्यस्थापनम् ॥ ततो विशेषार्घ्याद्वामतः श्रीपात्रं १ गुरुपात्रं २ भैरवपात्रं ३ शक्तिपात्रं ४ योगिनीपात्रं ५ भोगपात्रं ६ वीरपात्रं ७ आत्मपात्रं ८ बलिपात्रं ९ एतानि नव पात्राणि दक्षिणे पाद्यार्घ्याचमनीयमधुपर्का इति चत्वारि पात्राणि सांबकलशोक्तविधिना स्थापयेत् ॥ अशक्तश्चेद्गुरुवीरात्मबलिभोगेति पंचपात्राणि पाद्याद्युपचारार्थमेकं वा पात्रं स्थापयेत् ॥ तत्राप्यशक्तश्चेत्तदा एकमेव शंखं संस्थापयेत् ॥ अथ घंटास्थापनप्रयोगः ॥ देवदक्षिणतः घंटां संस्थाप्य नादं कृत्वा पूजयेत् ॥ तथा च " ॐ भूर्भुवः स्वः गरुडाय नमः । आवाहयामि सर्वोपचारार्थे गंधाक्षतपुष्पाणि समर्पयामि नमस्करोमि " इत्यावाह्य । "ॐ जगद्ध्वने मंत्रमातः स्वाहा " इति मंत्रेण घंटास्थितगरुडं घंटां च संपूज्य गरुडमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ इति घंटास्थापनम्॥अथ अखण्डदीपस्थापनप्रयोगः॥ देवस्य दक्षिणभागे घृतदीपं वामे तैलदीपं स्थापयेत् ॥ तथा च दीपपात्रं गोघृतेन तैलेन वाऽऽपूर्य एकविंशतितंतुभिर्वर्तिं निःक्षिप्य प्रणवेन (ॐ) प्रज्वाल्य सुदर्शनमंत्रेण घृतदीपं पूजयेत् ॥ सुदर्शनमंत्रो यथा--"ॐ रांरींरूंरैंरौंरः सुदर्शनायास्त्राय फट् स्वाहा"इति मंत्रेण गंधपुष्पाभ्यां पूजयेत् ॥ तैलदीपं पाशुपतास्त्रमंत्रेण पूजयेत् ॥ पाशुपतास्त्रमंत्रो यथा--'ॐ श्लीं

१ आगमार्थं तु देवानां गमनार्थं तु रक्षसाम् ॥ घंटानादं प्रकुर्वीत पश्चाद् घण्टां प्रपूजयेत् ॥ दीपं घृतयुतं दक्षे तैलयुक्तं च वामतः ॥ दक्षिणे च सितां वर्तिं वामतो रक्तवर्तिकाम् ॥ २ ॥

पशु हुं फट् स्वाहा' इति मंत्रेण पूजयेत् ॥ इति संपूज्य हस्तद्वयेन दीपशिखां स्पृष्ट्वा मंत्रं पठेत् ॥ तत्र मंत्रः ॥ "ॐ अघोराय घोरतमाय महारौद्राय वीरभद्राय ज्वालामालिने सर्वदुष्टप्राणोपसंहर्त्रे हुं फट् स्वाहा" इति पठित्वा तेजसात्मानं समर्प्य चित्तं शोधयेत्॥ तथा च–हुं फट् स्वाहा इति मुखे ॥१॥ ॐ रक्ष रक्ष हुं फट् स्वाहेति हृदये॥२॥ हस्तं दत्त्वात्मरक्षां निधाय "ॐ" इति मंत्रेण चंदनपुष्पाणि कराभ्यां मर्दयित्वा पुष्पाक्षतानादाय " ॐ ते सर्वे विलयं यांतु ये मां हिंसंति हिंसकाः॥ मृत्युरोगभयक्लेशाः पतंतु रिपुमस्तके ॥ १ ॥" इति मंत्रेणैशान्यां दिशि दूरतः पुष्पं क्षिप्त्वा हस्तौ प्रक्षाल्याचामेत् ॥ इत्यखण्डदीपस्थापनम् ॥ इति दीपं संस्थाप्य गंधाक्षतादिपूजोपकरणानि स्वदक्षिणे संस्थाप्य मूलेन 'नमः' इति संप्रोक्ष्य जलार्थं बृहत्पात्रं व्यञ्जनच्छत्रादर्शचामराणि च वामपार्श्वे निधापयेत् ॥ अथ मांसशोधनम् ॥ "ॐ पशुपाशाय विद्महे शिरश्छेदाय धीमहि ॥ तन्नो मांसः प्रचोदयात्" इति दशधा जपेन मांसः शुद्धो भवति ॥ अथ मीनशोधनम् ॥ "ॐ त्र्यंबकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनम् ॥ उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात्" इति मंत्रेण शोधयेत् ॥ अथ मुद्राशोधनम् ॥ " ॐ गर्भं धेहि सिनीवालि गर्भं धेहि सरस्वति ॥ गर्भं ते अश्विनौ धत्तां वर्धेतां पुष्करस्रजौ ॥ १ ॥ " " ॐ प्लूं ज्लूं ग्लूं स्वाहा " इति मंत्रेण मांसमीनमुद्राः शोधयेत् ॥ इति शोधयित्वा यंत्रस्य प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ॥ अथ प्राणप्रतिष्ठाप्रयोगः ॥ देशकालौ संकीर्त्य मम वटुकभैरवदेवतानूतनयंत्रे प्राणप्रतिष्ठां करिष्ये इति संकल्पयेत्॥ अस्य श्रीप्राणप्रतिष्ठामंत्रस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा ऋषयः। ऋग्यजुःसामानि च्छन्दांसि । क्रियामयवपुःप्राणाख्या देवता । आं बीजम् । ह्रीं शक्तिः। क्रौं कीलकम्। अस्मिन्नूतनयंत्रे प्राणप्रतिष्ठापने विनियोगः॥ इति जलं क्षिपेत् ॥ ततो यंत्रं करेणाच्छाद्य ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हंसः सोहं अस्य वटुकभैरवसपरिवारयंत्रस्य प्राणा इह प्राणाः ॥ १ ॥ पुनः ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हंसः सोहं अस्य वटुकभैरवसपरिवारयंत्रस्य जीव इह स्थितः ॥ २ ॥ पुनः ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हंसः सोहं अस्य वटुकभैरवसपरिवारयंत्रस्य सर्वेन्द्रियाणि इह स्थितानि ॥ ३ ॥ पुनः ॐ आं ह्रीं क्रौं यँ रँ लँ वँ शँ षँ सँ हँसः सोहं अस्य वटुकभैरवसपरिवारयंत्रस्य वाङ्मनस्त्वक्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणपाणिपादपायूपस्थानि इहैवागत्य सुखं

चिरं तिष्ठंतु स्वाहा ॥४॥ इति प्रतिष्ठाप्य "यःप्राणतोनिमिषतोमहित्वोवेिधेम इति मन्त्रेति" त्रिवारं पठेत् ॥ "मनोजूतिर्जुषतासुप्रतिष्ठाप्रतिष्ठा" इत्युक्त्वा संस्कारसिद्धये पंचदशप्रणवावृत्तीः कृत्वा अनेन वटुकभैरवसपरिवारयंत्रस्य गर्भाधानादिपंचदशसंस्कारान्संपादयामीति वदेत् ॥ इति प्राणान् प्रतिष्ठाप्य ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं सहस्रादित्यवर्चसम् ॥ नीलजीमूतसंकाशं नीलांजनसमप्रभम् ॥१॥ अष्टबाहुं त्रिनयनं चतुर्बाहुं द्विबाहुकम् ॥ दंष्ट्राकरालवदनं नूपुरारावसंकुलम् ॥ २ ॥ भुजंगमेखलं देवमग्निवर्णशिरोरुहम् ॥ दिगंबरं कुमारेशं वटुकाख्यं महाबलम् ॥ ३ ॥ खट्वांगमसिपाशं च शूलं दक्षिणभागतः ॥ डमरुं च कपालं च वरदं भुजगं तथा ॥ ४ ॥ अग्निवर्ण समोपेतं सारमेयसमन्वितम् ॥ एवं ध्यात्वा हि वटुकं ततो यजनमारभेत् ॥५॥ तत्र मंत्रः॥अक्षतानादाय "देवेश भक्तिसुलभ परिवारसमन्वित ॥ यावत्त्वां पूजयिष्यामि तावद्देव इहावह ॥ १ ॥ आगच्छ देव वटुक स्थाने चात्र स्थितो भव ॥ यावत्पूजां करिष्यामि तावत्त्वं सन्निधौ भव॥२॥" मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवदेवते इहागच्छ इह तिष्ठ' इत्यक्षतान्निःक्षिप्य आवाहनीमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ इत्यावाहनम् ॥ १ ॥ "तवेयं महिमा मूर्तिस्तस्यां त्वां सर्वग प्रभो ॥ भक्तिस्नेहसमाकृष्टं दीपवत्स्थापयाम्यहम् ॥ १॥" मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवदेवते इह तिष्ठ ॥' इत्यक्षतान्निःक्षिप्य स्थापिनीमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ इति स्थापनम् ॥२ ॥ " अनन्या तव देवेश मूर्तिशक्तिरियं प्रभो ॥ सान्निध्यं कुरु तस्यां त्वं भक्तानुग्रहतत्परः ॥ १ ॥" मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवदेवते इह सन्निधेहि ' इत्यक्षतान्निःक्षिप्य सन्निधापनीमुद्रां प्रदर्शयेत् । इति संनिधापनम् ॥३॥ "आज्ञया तव देवेश कृपांभोधे गुणांबुधे ॥ आत्मानं दैकतृप्तं त्वां निरुणध्मि पितर्गुरो ॥ १ ॥ " मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवदेवते इह सन्निरुध्य ॥ इत्यक्षतान्निःक्षिप्य सन्निरोधनमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ इति सन्निरोधनम् ॥ ४ ॥ "अज्ञानाद्दुर्मनस्त्वाद्वा वैकल्यात्साधनस्य च ॥ यदपूर्णं भवेत्कृत्यं तत्राप्यभिमुखो भव ॥ १ ॥" मूलमंत्रं पठित्वा ' ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवदेव इह संमुखो भव ' इत्यक्षतान्निःक्षिप्य सम्मुखीकरणमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ इति सम्मुखीकरणम् ॥ ५ ॥ "अभक्तवाङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रदूरातिगद्युते ॥ स्वतेजःपञ्जरेणाशु वेष्टितो भव सर्वतः ॥ १ ॥ " मूलमंत्रं पठित्वा

'ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवदेव अवगुंठितो भव'इत्यक्षतान्निःक्षिप्य अवगुंठनीमुद्रां प्रदर्शयेत्॥इत्यवगुंठनं कृत्वा सुस्वागतं कुर्यात्॥६॥ तत्र मंत्रः॥"यस्य दर्शनमिच्छंति देवाः स्वाभीष्टसिद्धये॥तस्मै ते परमेशाय स्वागतं स्वागतं च ते॥१॥" मूलमंत्रं पठित्वा'ॐश्रीवटुकभैरवाय नमः ' सुस्वागतं समर्पयामि ॥ इति सुस्वागतम् ॥७॥ "देवदेव महाराज प्रियेश्वर प्रजापते॥आसनं दिव्यमीशान दास्येऽहं परमेश्वर ॥ १ ॥ " मूलमंत्रं पठित्वा ' ॐ भूर्भुवः स्वः वटुकभैरवाय नमः ' आसनं समर्पयामि ॥ इत्यासनं दत्त्वा करौ बद्ध्वा प्रार्थयेत् ॥ ८ ॥ तत्र मंत्रः ॥ " स्वागतं देवदेवेश मद्भाग्यात्त्वमिहागतः ॥ प्राकृतं त्वमदृष्ट्वा मां बालवत्परिपालय ॥१ ॥" मूलमंत्रं पठित्वा' ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवाय नमः' प्रार्थनां समर्पयामि नमस्करोमि ॥ इति प्रार्थ्य पाद्यादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूजयेत् ॥ ९ ॥ अथ पाद्यादिपूजनम् ॥ "ॐ यद्भक्तिलेशसंपर्कात्परमानंदविग्रहः ॥ तस्मै ते चरणाब्जाय पाद्यं शुद्धाय कल्पयेत् ॥१ ॥" मूलमंत्रं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवाय नमः' पाद्यं समर्पयामि ॥ इति सामान्यार्घोदकेन[1] पाद्यं दद्यात् ॥ १॥ "ॐ तापत्रयहरं दिव्यं परमानंदलक्षणम् ॥ तापत्रयविनिर्मुक्त तवार्घ्यं कल्पयाम्यहम् ॥१॥" मूलमंत्रं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः श्री वटुकभैरवाय नमः' अर्घ्यं समर्पयामि ॥ इत्यर्घः॥२॥"ॐ सर्वकालुष्यहीनाय परिपूर्णसुखात्मने॥मधुपर्कमिमं देव कल्पयामि प्रसीद मे ॥१॥" मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवाय नमः' मधुपर्कं समर्पयामि ॥ इति मधुपर्कम्॥३॥"ॐ वेदानामपि वेदाय देवानां देवतात्मने ॥ आचामं कल्पयामीश शुद्धानां शुद्धिहेतवे ॥१॥" मूलमंत्रं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः आचमनं समर्पयामि ॥ इत्याचमनम् ॥४॥ ॐ इत्याचमनं दत्त्वा पञ्चामृतस्नानादिकं च सर्वदेवोपयोगिपद्धतिमार्गेण कृत्वा जलस्नानं कुर्यात् ॥ तद्यथा– "ॐ गंगासरस्वतीरेवापयोष्णीनर्मदाजलैः ॥ स्नापितोऽसि मया देव तथा शांतिं कुरुष्व मे ॥ १ ॥ " मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवाय नमः' शंखोदकस्नानं समर्पयामि ॥ इति स्नानम् ॥५॥ "ॐ सर्वभूषादिके सौम्ये लोकलज्जानिवारणे ॥ मयैवापादिते तुभ्यं वाससी प्रतिगृह्यताम् ॥१ ॥" मूलमंत्रं पठित्वा ' ॐ श्रीवटुकभैरवाय

१ अथवा शंखोदकेन ।

नमः' वस्त्रं समर्पयामि ॥ इति वस्त्रम् ॥ ६ ॥ "ॐ नवभिस्तन्तुभिर्युक्तं त्रिगुणं देवतामयम् ॥ उपवीतं चोत्तरीयं गृहाण परमेश्वर ॥१॥" मूलमंत्रं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवाय नमः'यज्ञोपवीतं समर्पयामि॥इति यज्ञोपवीतम्॥७॥"ॐ श्रीखण्डं चंदनं दिव्यं गंधाढ्यं सुमनोहरम्॥विलेपनं सुरश्रेष्ठ चंदनं प्रतिगृह्यताम् ॥१॥" मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवाय नमः' गंधं समर्पयामि॥अंगुष्ठौ कनिष्ठामूललग्नौ गंधमुद्रा । इति गंधम् ॥८॥ "ॐ अक्षताश्च सुरश्रेष्ठ कुंकुमाक्ताः सुशोभिताः॥मया निवेदिता भक्त्या गृहाण परमेश्वर ॥१॥ "मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवाय नमः' अक्षतान्समर्पयामि॥इत्यक्षतान् ॥९॥ "ॐ माल्यादीनि सुगंधीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ॥ मयानीतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर ॥१॥" मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवाय नमः' पुष्पं समर्पयामि । तर्जन्यावंगुष्ठमूललग्ने पुष्पमुद्रा इति पुष्पाणि॥१०॥एवं पुष्पांतं पूजयित्वा ततो देवाज्ञयावरणपूजां कुर्यात्॥अथावरणपूजा ॥ तत्र क्रमः ॥ " श्रीपदं पूर्वमुच्चार्य पादुकापदमुच्चरेत् ॥ पूजयामि नमः पश्चात्पूजयेदंगदेवताः ॥ १ ॥ " ॥ इत्युच्चरन् आवरणदेवताः पूजयेत् ॥ ततः पुष्पांजलिमादाय "ॐ संविन्मयः परो देवः परामृतरसप्रिय ॥ अनुज्ञां देहि वटुक परिवारार्चनाय मे ॥ २ ॥ " इत्युक्त्वा पुष्पांजलिं भैरवोपरि दत्त्वा आज्ञां गृहीत्वा अत्र सर्वत्र पूज्यपूजकयोरंतराले प्राची तदनुसारेण अन्या दिशः प्रकल्प्य प्रयोगोक्तावरणपूजां कृत्वा धूपादिभिः पूजनं कुर्यात् ॥ अथ धूपादिपूजाप्रयोगः ॥ फडिति धूपपात्रं संप्रोक्ष्य मूलेन नमः इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य पुरतो निधाय (ॐ रं) इति वह्निबीजेनोपरि अग्निं संस्थाप्य तदुपरि मूलेन दशांगं दत्त्वा घंटां वादयन् 'ॐ वनस्पतिरसोद्भूतो गधाढ्यो गंध उत्तमः ॥ आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥१॥" मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः सांगाय सपरिवाराय सायुधाय सवाहनाय श्रीवटुकभैरवाय नमः' धूपं समर्पयामि॥इति नाभिदेशतः धूपयित्वा देववामतः धूपपात्रं निधाय तर्जनीमूलयोरंगुष्ठयोगे धूपमुद्रां प्रदर्शयेत्॥इति धूपम् ॥१ ॥ ततो दीपमात्रे गोघृतमापूर्य एकविंशतितंतुभिर्वर्तिं निक्षिप्य प्रणवेन (ॐ) प्रज्वाल्य घंटां वादयन् नेत्रादिपादपर्यंतं दीपं प्रदर्शयेत्॥ "ॐ सुप्रकाशो महादीपः सर्वतस्तिमिरापहः ॥ सबाह्याभ्यंतरं ज्योतिर्दीपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥१॥" मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः सांगाय सप

रिवाराय सायुधाय सवाहनाय श्रीवटुकभैरवाय नमः' दीपं समर्पयामि ॥ इति पठित्वा देवस्य दक्षिणभागे निधापयेत् ॥ ततः शंखजल मुत्सृज्य मध्यमांगुष्ठयोगे दीपमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ इति दीपम् ॥ २ ॥ देवस्याग्रे जलेन चतुरस्रं मंडलं कृत्वा स्वर्णादिनिर्मितं भोजनपात्रं संस्थाप्य तन्मध्ये षड्रसोपेतं माषपिष्टं तैलपकं वटकं च विविधप्रकारं वा नैवेद्यं संस्थाप्य 'ॐ ह्रीं नमः' इति मंत्रेणार्घ्यजलेन संप्रोक्ष्य मूलेन संवीक्ष्य अधोमुखदक्षिणहस्तोपरि तादृशं वामं निधाय नैवेद्येनाच्छाद्य (ॐ यं) इति वायुबीजं षोडशधा संजप्य वायुना तद्गतदोषान् संशोष्य ततो दक्षिणकरतले तत्पृष्ठलग्नं वामकरतलं कृत्वा नैवेद्यं प्रदर्श्य (ॐ रं) इति वह्निबीजं षोडशवारं संजप्य तदुत्पन्ना ग्निना तद्दोषं दग्ध्वा ततो वामकरतले अमृतबीजं विचिंत्य तत्पृष्ठलग्नं दक्षिणकरतलं कृत्वा नैवेद्यं प्रदर्श्य(ॐ वं) इति सुधाबीजं षोडश वारं संजप्य तदुत्थामृतधारयाप्लावितं विभाव्य मूलेन प्रोक्ष्य धेनुमुद्रां प्रदर्श्य मूलेनाष्टधाऽभिमंत्र्य गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य वामांगुष्ठेन नैवेद्य पात्रं स्पृष्ट्वा दक्षिणकरेण जलं गृहीत्वा "ॐ सत्पात्रसिद्धं सुहविर्विविधानेकभक्षणम् ॥ निवेदयामि देवेश सानुगाय गृहाण तत् ॥१॥ मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः सांगाय सपरिवाराय सायुधाय सवाहनाय श्रीमद्वटुकभैरवाय नमः' नैवेद्यं समर्पयामि ॥ इति जलमुत्सृज्य 'ॐ अमृतोपस्तरणमसि स्वाहा' इति देवस्य दक्षहस्ते जलं दत्त्वा देवेन तज्जलं प्राशितमिति भावयन् ततो वामहस्ते नानामामूलांगुष्ठयोगे ग्रासमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ दक्षिणहस्तेन प्राणादिपंचमुद्राः[1] प्रदर्शयेत् ॥ एवं पंच मुद्राः प्रदर्श्य देवं भुक्तवंतं विभाव्य जलं दद्यात् ॥ इति नैवेद्यम् ॥ ३॥ "ॐ नमस्ते देवदेवेश सर्वतृप्तिकरो वरः ॥ परमानंदपूर्णस्त्वं गृहाण जलमुत्तमम् ॥ १ ॥" मूलं पठित्वा "ॐ भूर्भुवः स्वः सांगाय सपरिवाराय श्रीमद्वटुकभैरवाय जलं समर्पयामि ॥" इति मंत्रेण स्वर्णादिपात्रस्थं कर्पूरादिसुवासितं जलं निवेद्य अंतःपटं दद्यात् ॥ ४ ॥ तद्यथा—"ब्रह्मेशाद्यैः सरसमभितः सोपविष्टः समंतात्सिंजद्वालव्यजननिकरैर्वीज्यमानो वयस्यैः ॥

---

१ अंगुष्ठतर्जनीमध्यमानामाभिः ॐ प्राणाय स्वाहा इति प्राणमुद्रा प्रथमा, अंगुष्ठतर्जनीमध्यमाभिः ॐ अपानाय स्वाहा इत्यपानमुद्रा द्वितीया, अंगुष्ठमध्यमानामाभिः ॐ व्यानाय स्वाहा इति व्यानमुद्रा तृतीया, अंगुष्ठतर्जनीमध्यमानामाभिः ॐ उदानाय स्वाहा इति उदानमुद्रा चतुर्थी, सर्वांगुलीभिः ॐ समानाय स्वाहा इति समानमुद्रा पंचमी ।

नर्मक्रीडाप्रहसनपरान्हासयन्पंक्तिभोक्तॄन् भुंक्ते पात्रे कनकघटिते षड्रसान् भैरवेशः ॥ १ ॥ शालीभक्तं सुपक्वं शिशिरकरसितं पायसापूपसूपं लेह्यं पेयं च चोष्यं सितममृतफलं क्षीरिकाद्यं सुखाद्यम् ॥ आज्यं प्राज्यं सभोज्यं नयनरुचिकरं राजिकैलामरीच स्वादीयः शाकराजीपरिकरममृताहारजोषं जुषस्व ॥ २ ॥ " इति अंतःपटं दत्त्वाचमनं दद्यात् ॥ ५ ॥ तद्यथा—"ॐ वेदानामपि वेदाय देवानां देवतात्मने ॥ आचामं कल्पयामीश शुद्धानां शुद्धिहेतवे ॥ १ ॥" मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः सांगाय सपरिवाराय श्रीमद्बटुक भैरवाय नमः' आचमनं समर्पयामि ॥ इत्याचमनं दत्त्वा गंडूषार्थं मूलमंत्रेण जलं दद्यात् ॥ इत्याचमनम् ॥ ६ ॥ ततो गतसारं नैवेद्यं किंचिदुद्धृत्य "ॐ चंडेश्वराय नमः ॥" इति देवस्योच्छिष्टं चंडेश्वरायैशान्यां दिशि दद्यात् ॥ अथ पंचबलिदानविधिः ॥ ततो यंत्रस्य पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तरेषु त्रिकोणवृत्तचतुरस्रं मंडलं कृत्वा "ॐ ह्रीं मंडलाय नमः ॥ " इति मंडलं संपूज्य ॥ पूर्वे-"ॐ वं वटुकाय नमः" इति पाद्यादिभिः संपूज्य पक्वान्नपूर्णसलिलमीनमांसं कमलाकारं दीपचतुष्टययुक्तं वा बलिपात्रेषु पूरयित्वा मीनमुद्रां प्रदर्श्य वामांगुष्ठानामाभ्यां गृहीत्वा "ॐ एह्येहि देवीपुत्र वटुकनाथ कपिलजटाभारभासुर त्रिनेत्र ज्वालामुख सर्वविघ्नान्नाशय२ सर्वोपचारसहितं बलिं गृह्ण २ स्वाहा एष बलिर्वटुकाय नमः॥" इति मंत्रेण पूर्वदल उत्सृजेत् ॥ १ ॥ ततो दक्षिणे-पूर्ववन्मंडलं संपूज्य तन्मध्ये'यों योगिनीभ्यो नमः ॥' इति योगिनीरभ्यर्च्य पूर्ववत्पात्रे द्रव्यं पूरयित्वा योनिमुद्रां प्रदर्श्य दक्षांगुष्ठानामाभ्यां बलिपात्रं गृहीत्वा " ॐ ऊर्ध्वं ब्रह्मांडतो वा दिवि गगनतले भूतले निष्कले वा पाताले वा तले वा सलिलपवनयोर्यत्र कुत्र स्थिता वा ॥ क्षेत्रे पीठोपपीठादिषु च कृतपदा धूपदीपादिकेन प्रीता देव्यः सदा नः शुभबलिविधिना पांतु वीरेन्द्रवंद्याः ॥१॥" "ॐ योगिनीभ्यः स्वाहा सर्वयोगिनी हुं फट् स्वाहा

१ शारदातिलके—शाल्यन्नं पललं सर्पिर्लाजचूर्णानि शर्करा ॥ गुडमिक्षुरसापूपैर्मध्वक्तैः परिमिश्रितैः ॥ कृत्वा ग्रासं समाराध्य देवं प्रागुक्तवर्त्मना ॥ रक्तचन्दनपुष्पाद्यैर्निशि तस्मै बलिं हरेत् ॥ तन्त्रांतरेऽपि-राजसो मांसरक्ताढ्यः पललत्रयसमन्वितः ॥ आदावन्ते प्रयोगस्य वटुकाय बलिं हरेत् ॥ विश्वसारतन्त्रे-मेषकुक्कुटयोर्मांसं शाल्यन्नं घृतसंप्लुतम् ॥ लाजचूर्णमपूपं च गुडमिक्षुसमन्वितम् ॥ मरीचैर्जीरकैश्चैव गुडखण्डैस्तथैव च ॥ शालितंडुलभक्तं च गोक्षीरेण समन्वितम् ॥ अन्यत्रापि-पललत्रयं माषचूर्णं दधिक्षीरं घृतं तथा ॥ गुडोदकेन संयुक्तं मिश्रीकृत्य विचक्षणः ॥ इति बलिं दद्यात् ॥

एष बलिर्योगिनीभ्यो नमः" इति मंत्रेण बलिपात्रं दक्षिणमण्डल उत्सृजेत् ॥ २ ॥ ततः पश्चिमे--पूर्ववन्मंडलं संपूज्य तन्मध्ये--'क्षं क्षेत्रपालाय नमः' इति क्षेत्रपालमभ्यर्च्य पूर्वोक्तपात्रे द्रव्यं पूरयित्वा अंकुशमुद्रां प्रदर्श्य दक्षांगुष्ठमध्यमानामाभ्यां बलिपात्रं गृहीत्वा "ॐ क्षां क्षीं क्षूं क्षैं क्षौं क्षः क्षेत्रपाल धूपादिसहितं बलिं गृह्ण गृह्ण स्वाहा एष बलिः क्षेत्रपालाय नमः" इति मंत्रेण बलिपात्रं पश्चिम मण्डल उत्सृजेद्॥३॥ततः उत्तरे-पूर्ववन्मण्डलं संपूज्य तन्मध्ये 'गं गणेशाय नमः' इति गणेशमभ्यर्च्य पूर्वोक्तपात्रे द्रव्यं पूरयित्वा दक्षांगुष्ठतर्जन्यनामाभ्यां बलिपात्रं गहीत्वा—"ॐ गां गीं गूं गैं गौं गः गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वशमानय बलिं गृह्णगृह्ण एष बलिर्गं गणपतये नमः" इति मंत्रेण बलिपात्रमुत्तरमण्डल उत्सृजेत् ॥ ४ ॥ ततो गणपतिसमीपे पूर्ववन्मण्डलं कृत्वा—"ॐ ह्रीं व्यापकमंडलाय नमः" इति संपूज्य साधारणबलिं माषभक्तं वा संस्थाप्य मूलेनाभिमंत्र्य तत्र धूपदीपादिभिः सर्वभतानि संपूज्य तत्त्वमुद्रां प्रदर्श्य 'ॐ ह्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्योहं स्वाहा एष बलिः सर्वभूतेभ्यो नमः' इति मंत्रेण बलिपात्रं गणपतिसमीप उत्सृजेत् ॥ इति पंच बली नशक्तश्चेदेकमेव बलिं भैरवाय दद्यात् ॥ इति पंचबलिदानम् ॥ अथ पशुबलिदानप्रयोगः ॥ अर्द्धरात्रे देवं संपूज्य पंचाब्दं सर्वलक्षणोपेतं छागाद्यं पशुमानीय "ॐ वाराही यमुना गंगा करतोया सरस्वती ॥ कावेरी चन्द्रभागा च सिंधुभैरवसागराः ॥ १ ॥ अजस्नाने ममेशानि सान्निध्यमिह कल्पय ॥ पशुपाशविनाशाय हेमकूटस्थिताय च ॥ पराय परमेशाय हुंकाराय च मर्तये ॥ २ ॥ " इति जलमाभिमंत्र्य मूलेन स्नापयित्वा सिंदूरमाल्यादिभिरलंकृत्य देवस्याग्रे संस्थाप्य मूलं पठित्वा गंधमिश्रिताघ्योदकेन त्रिः संप्रोक्ष्य अस्त्रेण संरक्ष्य कवचेनावगुंठ्य धेनुमुद्रयामृतीकृत्य कृतांजलिः प्रार्थयेत् ॥ "ॐ छाग त्वं बलिरूपेण महाभाग्यादुपस्थितः ॥ प्रणमामि सदा भक्त्या रूपिणं बलिरूपिणम् ॥ १ ॥ भैरवप्रीतिकामस्य दातुरापद्विनाशिने ॥ भैरवबलिरूपाय बले तुभ्यं नमो नमः ॥ २ ॥ यज्ञार्थे पशवः सृष्टाः स्वयमेव स्वयंभुवा ॥ अतस्त्वां घातयिष्यामि यस्माद्यज्ञे वधोऽवधः ॥ ३ ॥ " इति संप्रार्थ्य प्रत्यंगं पूजयेत् ॥ तथा च—" ॐ रुधिरवदनायै नमः इति शिरसि ॥ १ ॥ ॐ चडिण्कायै नमः । इति कपोले ॥ २ ॥ ॐ चन्द्रार्काभ्यां नमः । इति चक्षुषोः ॥ ३ ॥

ॐ बृहस्पतये नमः । इति कर्णयोः ॥ ४ ॥ ॐ सरस्वत्यै नमः । इति नासायाम् ॥ ५ ॥ ॐ उग्रदंतिकायै नमः । इति जिह्वायाम् ॥ ६ ॥ ॐ महादंतिकायै नमः । इति ग्रीवायाम् ॥ ७ ॥ ॐ पृथिव्यै नमः । इति उदरे ॥ ८ ॥ ॐ धर्माय नमः । इति जंघाचतुष्टये ॥ ९ ॥" इति संपूज्य जलं गृहीत्वा " ॐ ह्रीं वरुणमंडलाधिष्ठितविग्रहाय पशुरूपभैरवाय इमं पशुं प्रोक्षामि स्वाहा " इति संप्रोक्ष्य ततस्तिलकुशजलं गृहीत्वा देशकालौ संकीर्त्यामुकगोत्रः श्रीमदमुकशर्माहं छागसमसंख्याकपंचवर्षावच्छिन्नश्रीमद्बटुकभैरवप्रीतिकामोऽहमेताञ्छागान्वह्निदैवतान् श्रीमद्बटुकभैरवाय तुभ्यं घातयिष्ये इति संपूज्य खड्गपूजां कुर्यात्॥तथा च—खड्गं पुरतो निधाय"ॐनीलं हयं समधिरुह्य पुरः प्रयांती नीलांशुकाभरणमाल्यविलेपनाढ्या ॥ निद्रापुटेन भुवनानि तिरोदधाना खड्गायुधा भगवती परिपातु भक्तान् ॥ १ ॥ " इति खड्गं ध्यात्वा " ॐ ह्रीं श्रीं नमो भगवति माहेश्वरि सर्वपशुजनमनश्चक्षुस्तिरस्करिणी कुरुकुरु स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं क्लीं ऐं ग्लौं तिरस्करिणी सकलजनवाग्वादिनी सकलपशुजनमनश्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणतिरस्करिणी कुरुकुरु ठः ठः ठः स्वाहा इति मंत्रद्वयेन नमस्कृत्य ' ॐ ह्रीं ह्रीं खड्गं आं कालिकालि वज्रेश्वरि लोहदंडायै नमः ' इति गंधादिभिस्त्रिः संपूज्य खड्गोपरि सिंदूरादिना ह्रींकारं विलिख्य " ॐ खड्गाय नमः " इति संपूज्य बलिकर्णे पशुगायत्रीं श्रावयेत् ॥ तत्र मंत्रः ॥ " ॐ ह्रीं बलिरूपाय विद्महे वटुकप्रियाय धीमहि ॥ तन्नः पशुः प्रचोदयात्" इति बलिकर्णे श्रावयित्वा खड्गं हस्ते चादाय प्रार्थयेत्॥ " ॐ असिर्विशसनः खड्गस्तीक्ष्णधारो दुरासदः ॥ श्रीगर्भो विजयश्चैव धर्मपाल नमोऽस्तु ते॥१॥ इत्यष्टौ तव नामानि स्वयमुक्तानि वेधसा ॥ नक्षत्रं कृत्तिका ते तु गुरुर्देवो महेश्वरः ॥ २ ॥ रोहिणी च शरीरं ते धाता देवो जनार्दनः ॥ पिता पितामहो देवस्त्वं मां पालय सर्वदा ॥ ३ ॥ नीलजीमूतसंकाशस्तीक्ष्णदंष्ट्रः कृशोदरः ॥ भावशुद्धो मर्षणश्च अतितेजास्तथैव च ॥ ४ ॥ इयं येन धृता क्षोणी हतश्च महिषासुरः ॥ तीक्ष्णधाराय शुद्धाय तस्मै खड्गाय ते नमः ॥ ५ ॥ भैरवीरसनाक्रुद्ध्या एकघाते तु घातयेत् ॥ ६ ॥ " इति खड्गं संप्रार्थ्य " ॐ रे वज्रासुरनाशाय देव कार्यार्थतत्परः ॥ पशुश्छेद्यः स्वयं शीघ्रं खड्गनाथ नमोऽस्तु ते ॥ १ ॥ इति पठित्वा " पशुपाशाय विद्महे विप्रकर्णाय धीमहि ॥ तन्न

श्छागः प्रचोदयात्'' इति मूलं पठित्वा श्रीवटुकभैरवाय इमं छागबलिं तुभ्यमहं प्रददे ॥ इति बलिस्कंधे खड्गं दत्त्वा सकलं रुधिरं मुण्डं च देवाग्रे कृत्वा ''ॐ अद्य पंचवर्षावच्छिन्नश्रीवटुकभैरवप्रीतिकाम इदं छागरुधिरं समुण्डं श्रीवटुकभैरव तुभ्यमहं प्रददे'' इति समर्प्य ततः ''ॐ बलिं गृह्णंत्विमं देवा आदित्या वसवस्तथा ॥ मरुतो येऽश्विनौ रुद्राः सुपर्णाः पन्नगा ग्रहाः ॥ १ ॥ असुरा यातुधानाश्च पिशाचोरग राक्षसाः ॥ डाकिन्यो यक्षवेताला योगिन्यः पूतनाः शिवाः ॥ २ ॥ जृंभिकासिद्धगन्धर्वा मल्ला विद्याधरा नगाः ॥ दिक्पाला लोकपालाश्च ये च विघ्नविनाशकाः ॥ ३ ॥ जगतां शांतिकर्तारो ब्रह्माद्याश्च महर्षयः ॥ मा विघ्नं मा च मे पापं मा संतु परिपंथिनः ॥ ४ ॥ सौम्या भवन्तु तृप्ताश्च भतप्रेतसुखावहाः ॥ ५ ॥'' इति निवेदयेत् । ततो हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य स्नात्वा तिलकं धृत्वा देवं संप्रार्थ्य पुष्पांजलिं च दत्त्वा बान्धवैः सह भुंजीत ॥ एवमेव गजतुरङ्गादिना बलिं दद्यात् ॥ '' अनेन बलिदानेन सन्तुष्टो भैरवः स्वयम् ॥ शत्रुसैन्यं विभज्याथ स्वगणेभ्यः प्रयच्छति ॥ क्रुद्धः स भंजयेच्छीघ्रं नात्र कार्या विचारणा ॥ १ ॥ '' इति पशुबलिदानप्रयोगः ॥ अथ तांबूलम् ॥'' ॐ पूगीफलं महद्दिव्यं नागवल्लीदलान्वितम् ॥ कर्पूरादिसमायुक्तं तांबूलं प्रतिगृह्यताम् ॥'' मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः वटुकभैरवाय नमः' तांबूलं समर्पयामि ॥ इति तांबूलम् ॥ ६ ॥ इति तांबूलं दत्त्वा छत्रचामरादीन् सर्वदेवोपयोगिपद्धतिमार्गेण दद्यात् ॥ अशक्तश्चेदारार्तिकं कुर्यात् ॥ अथ आरार्तिकम् ॥ शालिगोधूमपिष्टेन सगुडजीरकेण च त्रिकोणाकारं मंडूकरूपं वा नव दीपान् स्वर्णादिस्थालीमध्ये संस्थाप्य घृतेनापूर्य कर्पूरादिवर्तीं निःक्षिप्य मायाबीजेन(ह्रीं)प्रज्वाल्य चक्रमुद्रां प्रदर्श्य मूलेनारार्तिक्यं संपूज्य मूलं पठित्वा देवोपरि नेत्रादिपादपर्यंतं नववारं त्रिवारं वा भ्रामयित्वा घंटां नादयेत् । तत्र मंत्रः ॥ '' अंतस्तेजा बहिस्तेजा एकीकृत्य निरंतरम् ॥ त्रिधा देवोपरि भ्राम्य कुलदीपं निवेदयेत् ॥ १ ॥ चंद्रादित्यौ च धरणी विद्युदग्निस्तथैव च ॥ त्वमेव सर्वज्योतींषि आर्तिक्यं प्रतिगृह्यताम् ॥ २ ॥'' मूलं पठित्वा 'ॐ भूर्भुवः स्वः वटुकभैरवाय नमः' नीराजनं समर्पयामि ॥ ततो देवदक्षिणतः निधाय शंखजलमुत्सृजेत् ॥ इति आरार्तिक्यम् ॥ अथ प्रदक्षिणा ॥ ''यानि कानि च पापानि जन्मांतरकृतानि वै ॥ तानि सर्वाणि नश्यंतु प्रदक्षिणपदे पदे ॥ १ ॥'' इति

मंत्रेण तिस्रः प्रदक्षिणाः कृत्वा मूलमुच्चार्य "ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवाय नमः" प्रदक्षिणाः समर्पयामि॥ इति प्रदक्षिणाः कृत्वा "प्रपन्नं पाहि मामीश भीतं मृत्युग्रहार्णवात्॥" इति वदन् साष्टांगं प्रणमेत् ॥ अथ पुष्पांजलिः॥ "नानासुगंधपुष्पाणि यथाकालोद्भवानि च ॥ पुष्पांजलिं मया दत्तं गृहाण भैरवेश्वर॥१॥ मूलं पठित्वा "ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीवटुकभैरवाय नमः" पुष्पांजलिं समर्पयामि॥ इति पुष्पांजलिं दत्त्वा ततः स्तुति पाठेन देवं स्तुत्वा बद्धांजलिपूर्वकं प्रार्थयेत् ॥ अथ प्रार्थना ॥ " ज्ञानतोऽज्ञानतो वाथ यन्मया क्रियते शिव ॥ मम कृत्यमिदं सर्वमिति देव क्षमस्व मे ॥१॥ अपराधसहस्राणि क्रियंतेऽहर्निशं मया ॥ दासोऽयमिति मां मत्वा क्षमस्व परमेश्वर ॥२॥ अपराधो भवत्येव सेवकस्य पदे पदे ॥ कोऽपरः सहतां लोके केवलं स्वामिनं विना ॥ ३ ॥ भूमौ स्खलितपादानां भूमिरेवावलंबनम् ॥ त्वयि जातापराधानां त्वमेव शरणं शिव ॥ ४ ॥ " इति बद्धांजलिपर्वकं संप्रार्थ्य ॥ ततः " यदुक्तं यच्च भावेन पत्रं पुष्पं फलं जलम् ॥ निवेदितं च नैवेद्यं गृहाण चानुकंपय ॥ १ ॥ इति पठित्वा देवस्य दक्षिणकरे पूजार्पणजलं दत्त्वा सर्वदेवोपयोगिपद्धतिमार्गेण मालायाः संस्कारान्संपाद्याशक्त श्चेत्साधारणसंस्कारान् कुर्यात् ॥ अथ साधारणमालासंस्काराः ॥ जपार्थे रुद्राक्षमालामानीय कचित्पात्रे वामहस्तेनाच्छाद्य मूले नार्घोदकेनाभ्युक्ष्य वस्त्रेणाशोष्य "ॐ माले माले महामाये सर्वशक्तिस्वरूपिणि ॥ चतुर्वर्गस्त्वयि न्यस्तस्तस्मात्त्वं सिद्धिदा भव॥१॥" इत्य नेन गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य पुनः "ॐ अविघ्नं कुरु माले त्वं सर्वकार्येषु सर्वदा॥" इति मंत्रेण दक्षिणहस्ते मालामादाय हृदये धारयन्स्वेष्टदेवतां ध्यात्वा मध्यमांगुलिमध्यपर्वणि संस्थाप्य ज्येष्ठाग्रेण भ्रामयित्वा एकाग्रचित्तो मंत्रार्थं स्मरन् यथाशक्ति मूलमंत्रं जपेत् ॥ नित्यमेव समाना जपाः कार्या न तु न्यूनाधिकाः॥ मूलमंत्रो यथा–"ॐ ह्रीं वटुकाय आपदुद्धारणाय कुरु कुरु वटुकाय ह्रीं" इत्येकविंशत्यक्षरं मंत्रं जपेत् ॥ ततो जपांते "त्वं माले सर्वदेवानां प्रीतिदा शुभदा मम ॥ शुभं कुरुष्व मे भद्रे यशो वीर्यं च देहि मे ॥१॥" "ॐ ह्रीं सिद्ध्यै नमः" इति मालां शिरसि निधाय गोमुखीं रहसि स्थापयेत् ॥ नाशुचिः स्पर्शयेत् ॥ नान्यस्मै दद्यात् ॥ अशुचिस्थाने न निधापयेत् ॥ स्वयो

१ जपस्थानार्चनस्थानं मालापुस्तकदर्शनम् ॥ स्वभक्तेषु महेशानि दर्शनं नैव कारयेत् ॥ इति वचनात् ॥

निवद् गुप्तां कुर्यात् ॥ ततः कवचस्तोत्रसहस्रनामादिकं पठित्वा पुनः मूलमंत्रस्य ऋष्यादिन्यासं हृदयादिषडंगन्यासं च कृत्वा पंचोपचारैः संपूज्य पुष्पांजलिं च दत्वा जपं देवार्पणं कुर्यात् ॥ तद्यथा—अर्घोदकेन चुलुकमादाय "ॐ गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् ॥ सिद्धिर्भवतु मे देव त्वत्प्रसादात्त्वयि स्थितिः ॥ १ ॥ "ॐ इतः पूर्वं प्राणबुद्धिदेहधर्माधिकारतो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तितुर्यावस्थासु मनसा वाचा कर्मणा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्ना यत्स्मृतं यदुक्तं यत्कृतं तत्सर्वं ब्रह्मार्पणं भवतु स्वाहा ॥ मदीयं च सकलं श्रीमद्बटुकभैरवदेवतायै समर्पयामि नमः ॥ "ॐ तत्सदिति ब्राह्मार्पणं भवतु ॥ इति देवदक्षिणकरे जपसमर्पणजलं दत्त्वा कृतांजलिपूर्वकं क्षमापनं पठेत्॥ अथ क्षमापनम् ॥ आवाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनम् ॥ पूजाभागं न जानामि त्वं गतिः परमेश्वर ॥१॥ मंत्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं सुरेश्वर ॥ यत्पजितं मया देव परिपूर्णं तदस्तु मे ॥ २ ॥ यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं च यद्भवेत् ॥ तत्सर्वं क्षम्यतां देव प्रसीद परमेश्वर ॥ ३ ॥ कर्मणा मनसा वाचा त्वत्तो नान्या गतिर्मम ॥ अन्तश्चरसि भूतानामिष्टस्त्वं परमेश्वर ॥ ४ ॥ अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम ॥ तस्मात्कारुण्यभावेन रक्षस्व परमेश्वर ॥ ५ ॥ अन्ते योनिसहस्राणां सहस्रेषु व्रजाम्यहम् ॥ तेषु तेष्वचला भक्तिरच्युतेऽस्तु सदा त्वयि ॥ ६ ॥ गतं पापं गतं दुःखं गतं दारिद्र्यमेव च ॥ आगता सुखसंपत्तिः पुण्याच्च तव दर्शनात् ॥ ७ ॥ देवो दाता च भोक्ता च देवरूपमिदं जगत् ॥ देवो जयति सर्वत्र यो देवः सोऽहमेव हि ॥ ८ ॥ क्षमस्व देवदेवेश क्षम्यते भुवनेश्वर ॥ तव पादांबुजे नित्यं निश्चला भक्तिरस्तु मे ॥ ९ ॥ " इति कृतांजलिः प्रार्थ्य ततः शंखमुद्धृत्य देवोपरि भ्रामयित्वा "साधु वासाधु वा कर्म यद्यदाचरितं मया ॥ तत्सर्वं कृपया देव गृहाणाराधनं मम ॥ १ ॥" इत्युच्चरन् देवस्य दक्षिणहस्ते किंचिज्जलं दत्त्वा प्राग्वदर्घ्यं देवशिरसि दत्त्वा शंखं यथास्थाने निवेश्य देवस्योच्छिष्ट नैवेद्यं शिरसि धृत्वा नैवेद्यादिकं देवभक्तेषु विभज्य स्वयं भुक्त्वा विसर्जनं कुर्यात्॥अथ विसर्जनम्॥'ॐ गच्छ गच्छ परस्थाने स्वस्थाने

१ नैवेद्यलक्षणम्–अर्वाग्विसर्जनाद्द्रव्यं नैवेद्यं सर्वमुच्यते ॥ विसर्जिते जगन्नाथे निर्माल्यं भवति क्षणात् ॥ २ नैवेद्यत्यागनिषेधः (आह्निकतत्त्वे) तृषार्ताः पशवो वृद्धाः कन्यका च रजस्वला। देवता च सनिर्माल्या इति पुण्यं पुराकृतम् ॥ (रुद्रयामले विशेषः) निवेदितं च यद्द्रव्यं भोक्तव्यं तद्विधानतः॥ तत्र चेद्दुष्यते मोहाद्रौक्तुमायान्ति देवताः ॥

परमेश्वर ॥ यान्हि ब्रह्मादयो देवा न विदुः परमं पदम् ॥१॥' इत्यक्षतान्निःक्षिप्य विसर्जनं कृत्वा देवं स्वहृदयमध्ये स्थापयेत् ॥तद्यथा— "तिष्ठ तिष्ठ परस्थाने स्वस्थाने परमेश्वर ॥ यत्र ब्रह्मादयो देवाः सर्वे तिष्ठंति मे हृदि ॥१॥ "इति हृदयकमले हस्तं दत्त्वा देवं संस्थाप्य मानसोपचारैः संपूज्य स्वात्मानं देवरूपं भावयन् यथासुखं विहरेत् । ततोऽर्धरात्रे ग्रामाद्वहिश्चतुष्पथे नित्यं देवतिथ्यां वा रविशनि भौमवारेषु वा पूर्वोक्तविधिना बलिं दद्यात् ॥ तथा च—पूर्ववन्मण्डलं कृत्वा मण्डलं संपूज्य तन्मध्ये वटुकं पंचोपचारैः संपूजयेत् ॥ ततः "गदात्रिशूलडमरुपात्रहस्तं त्रिलोचनम् ॥ कृष्णाभं भैरवं ध्यायेत्सर्वविघ्ननिवारणम् ॥१॥" एवं ध्यात्वा "ॐ श्रीवटुकभैरव ऐह्येहि बलिं गृह्ण गृह्ण हुं फट् स्वाहा" इति बलिं दत्त्वा हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य शांतिस्तोत्रं पठेत् ॥ अथ शांतिस्तोत्रम् ॥ "नश्यंतु प्रेतकूष्माण्डा नश्यंतु दूषका नराः ॥ साधकानां शिवाः संतु स्वाम्नायपरिपालनम् ॥ १ ॥ नन्दंतु मातरः सर्वा जयंतु योगिनीगणाः ॥ जयंतु सिद्धा डाकिन्यो जयंतु गुरुशक्तयः ॥ २ ॥ नन्दन्तु ह्यणिमाद्याश्च नन्दंतु गुह्यकादयः ॥ नन्दन्तु भैरवाः सर्वे सिद्धविद्याधरादयः ॥ ३ ॥ ये चाम्नायविशुद्धाश्च मंत्रिणः शुद्धबुद्धयः ॥ सर्वदा नन्दयानन्दं नन्दन्तु कुलपालकाः ॥ ४ ॥ इन्द्राद्यास्तर्पिताः सन्तु तृप्यंतु वास्तु देवताः ॥ चन्द्रसूर्यादयो देवास्तृप्यंतु गुरुभक्तितः ॥ नक्षत्राणि ग्रहा योगाः करणाद्यास्तथापरे ॥ ते सर्वे सुखिनो यान्तु मासाश्च तिथय स्तथा ॥ ६ ॥ तृप्यन्तु पितरः सर्वे ऋतवो वत्सरादयः ॥ खेचरा भूचराश्चैव तृप्यन्तु मम भक्तितः ॥ ७ ॥ अंतरिक्षचरा घोरा ये चान्ये देवयोनयः ॥ सर्वे तु सुखिनो यांतु सर्वा नद्यश्च पक्षिणः ॥ ८ ॥ पर्वताः सुखिनः संतु तथा तत्कन्दरा गुहाः ॥ ऋषयो ब्राह्मणाः सर्वे शांतिं कुर्वंतु मे सदा ॥ ९ ॥ तीर्थानि पशवो गावो याश्चान्याः पुण्यभूमयः ॥ वृद्धाः पतिव्रता नार्यः शिवं कुर्वंतु मे सदा ॥ १० ॥ शिवं सर्वत्र मे चास्तु पुत्रदारधनादिषु ॥ राजानः सुखिनः सन्तु क्षेम मार्गे तु मे सदा ॥ ११ ॥ शुभा मे दिवसा यान्तु शिवास्तिष्ठंतु मे शिवाः ॥ द्वेष्टारः साधकानां च सदैवाम्नायदूषकाः ॥ १२ ॥ डाकिनीनां मुखे यान्तु तृप्तातृप्ताश्च तेषु ताः ॥ शत्रवो नाशमायांतु

मम निंदाकराः सदा ॥ १३ ॥ ये निंदकास्ते विपदं प्रयान्तु ये साधकास्ते प्रभवन्तु सिद्धाः ॥ ये सर्ववीराः करुणावलोका त्पुनः पुरात्मन्मम सन्निधत्स्व ॥ १४ ॥ " इति शांतिपाठं पठित्वा जलमुत्सृज्य स्वगृहे गत्वा पृष्ठदेशे नावलोकयेत् ॥ गृहद्वारमागत्य हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य गृहप्रवेशं कृत्वा कुशासने शय्यायां यथासुखं स्वप्यात् ॥ इति श्रीवटुकभैरवपूजापद्धतिः समाप्ता ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ श्रीवटुकभैरवब्रह्मकवचम् ॥ उक्तं च रुद्रयामले ॥ श्रीदेव्युवाच ॥"भगवन्सर्ववेत्ता त्वं देवानां प्रीतिदायकम्॥ भैरवं कवचं ब्रूहि यदि चास्ति कृपा मयि ॥१॥ प्राणत्यागं करिष्यामि यदि नो कथयिष्यसि ॥ सत्यं सत्यं पुनः सत्यं सत्यमेव न संशयः ॥ २ ॥ इत्थं देव्या वचः श्रुत्वा प्रहस्यातिशयं प्रभुः ॥ उवाच वचनं तत्र देवदेवो महेश्वरः ॥ ३ ॥ ईश्वर उवाच ॥ वाटुकं कवचं दिव्यं शृणु मत्प्राणवल्लभे ॥ चंडिकातंत्रसर्वस्वं वटुकस्य विशेषतः ॥ ४ ॥ तत्र मंत्राद्यक्षरं तु वासुदेवस्वरूपकम् ॥ शंखवर्णद्वयो ब्रह्मा वटुकश्चन्द्रशेखरः ॥ ५ ॥ आपदुद्धारणो देवो भैरवः परिकीर्तितः ॥ प्रवक्ष्यामि समासेन चतुर्वर्गप्रसिद्धये ॥ ६ ॥ प्रणवः कामदं विद्या लज्जाबीजं च सिद्धिदम् ॥ वटुकायेति विज्ञेयं महापातकनाशनम् ॥ ७ ॥ आपदुद्धारणायेति त्वापदुद्धारणं नृणाम् ॥ कुरु द्वय महेशानि मोहने परिकीर्तितम् ॥ ८ ॥ वटुकाय महेशानि स्तंभने परिकीर्तितम् ॥ लज्जाबीजं तथा विद्यान्मुक्तिदं परिकीर्तितम् ॥ ९ ॥ द्वाविंश त्यक्षरो मंत्रः क्रमेण जगदीश्वरि ॥ " पाठः ॥ ॐ अस्य श्रीवटुकभैरवब्रह्मकवचस्य भैरव ऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । श्रीवटुकभैरवो देवता । मम वटुकभैरवप्रसादसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥"ॐ पातु नित्यं शिरसि पातु ह्रीं कंठदेशके ॥१०॥ वटुकाय पातु नाभौ चापदुद्धारणाय च ॥ कुरुद्वयं लिंगमूले त्वाधारे वटुकाय च ॥ ११ ॥ सर्वदा पातु ह्रीं बीजं बाह्वोर्युगलमेव च ॥ षडंगसहितो देवो नित्यं रक्षतु भैरवः ॥ ॥ १२ ॥ ॐ ह्रीं वटुकाय सततं सर्वांगं मम सर्वदा ॥ ॐ ह्रीं पादौ महाकालः पातु वीरासनो हृदि ॥१३॥ ॐ ह्रीं कालः शिरः पातु कंठदेशे तु भैरवः ॥ गणराट् पातु जिह्वायामष्टाभिः शक्तिभिः सह ॥ १४ ॥ ॐ ह्रीं दंडपाणिर्गुह्यमूले भैरवीसहितस्तथा ॥ ॐ ह्रीं विश्व नाथः सदा पातु सर्वांगं मम सर्वदः ॥ १५ ॥ ॐ ह्रीं अन्नपूर्णा सदा पातु चांसौ रक्षतु चंडिका ॥ असितांगः शिरः पातु ललाट

रुरुभैरवः ॥ १६ ॥ ॐ ह्रीं चंडभैरवः पातु वक्त्रं कंठं श्रीक्रोधभैरवः ॥ उन्मत्तभैरवः पातु हृदयं मम सर्वदा ॥ १७ ॥ ॐ ह्रीं नाभिदेशे कपाली च लिंगे भीषणभैरवः ॥ संहारभैरवः पातु मूलाधारं च सर्वदा ॥ १८ ॥ ॐ ह्रीं बाहुयुग्मं सदा पातु भैरवो मम केवलम् ॥ हंसबीजं पातु हृदि सोऽहं रक्षतु पादयोः॥१९॥ ॐ ह्रीं प्राणापानौ समानं च उदानं व्यानमेव च॥रक्षतु द्वारमूले च दशदिक्षु समंततः॥ ॥ २० ॥ ॐ ह्रीं प्रणवं पातु सर्वांगं लज्जाबीजं महाभये ॥ इति श्रीब्रह्मकवचं भैरवस्य प्रकीर्तितम् ॥ २१ ॥ चतुर्वर्गप्रदं नित्यं स्वयं देव प्रकाशितम् ॥ यः पठेच्छृणुयान्नित्यं धारयेत्कवचोत्तमम् ॥ २२ ॥ सदानंदमयो भूत्वा लभते परमं पदम् ॥ य इदं कवचं देवि चिन्त येन्मन्मुखोदितम् ॥ २३ ॥ कोटिजन्मार्जितं पापं तस्य नश्यति तत्क्षणात् ॥ जलमध्येऽग्निमध्ये वा दुर्ग्रहे शत्रुसंकटे ॥ २४ ॥ कवच स्मरणाद्देवि सर्वत्र विजयी भवेत् ॥ भक्तियुक्तेन मनसा कवचं पूजयेद्यदि ॥ २५ ॥ कामतुल्यस्तु नारीणां रिपूणां च यमोपमः ॥ तस्य पादांबुजद्वंद्वं राज्ञां मुकुटभूषणम् ॥ २६ ॥ तस्य भूतिं विलोक्यैव कुबेरोऽपि तिरस्कृतः ॥ यस्य विज्ञानमात्रेण मंत्रसिद्धिर्न संशयः ॥ २७ ॥ इदं कवचमज्ञात्वा यो जपेद्वटुकं नरः ॥ न चाप्नोति फलं तस्य परं नरकमाप्नुयात् ॥ २८ ॥ मन्वंतरत्रयं स्थित्वा तिर्यग्योनिषु जायते ॥ इह लोके महारोगी दारिद्र्येणातिपीडितः ॥ २९ ॥ शत्रूणां वशगो भूत्वा करपात्री भवेज्जडः ॥ देयं पुत्राय शिष्याय शांताय प्रियवादिने ॥३०॥ कार्पण्यरहितायालं वटुभक्तिरताय च ॥योऽपरागे प्रदाता वै तस्य स्यादतिसत्वरम् ॥ ३१ ॥आयुर्विद्या यशो धर्मं बलं चैव न संशयः ॥इति ते कथितं देवि गोपनीयं स्वयोनिवत्॥३२॥इति श्रीरुद्रयामलोक्तं श्रीवटुकभैरवब्रह्मकवचं संपूर्णम्॥ श्रीगणेशाय नमः॥ अथ श्रीवटुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रम् (रुद्रयामले)॥ॐ अस्य श्रीवटुकभैरवसहस्रनामात्मकस्तोत्रस्य दुर्वासा ऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । भैरवो वटुकनाथो देवता । मम सर्वकार्यसिद्ध्यर्थं सर्वशत्रुनिवारणार्थं वटुकसहस्रनामपाठे विनियोगः ॥ ॐ

१ महाकालोऽस्य ऋषिरिति रुद्रजापे। १ दत्तात्रेय ऋषिरिति ब्रह्मजापे। १ गौतम ऋषिरिति गौतमीतन्त्रे। १ रावणोऽस्य ऋषिरिति भैरवीतन्त्रे। १ हनुमानृषिरिति भैरवतन्त्रे। १ निर्गुणो वटुकः सनकादय ऋषय इति मोक्षपटले। १ महाविष्णुः श्रीकृष्ण ऋषिरिति विष्णुयामले। एवं कार्यपरत्वे यथारुचि पाठे ऋषिस्मरणं कृत्वा स्तोत्रं पठेत्।

नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो भद्रस्वरूपाय जयदाय नमोनमः ॥ १ ॥ नमः कल्पस्वरूपाय विकल्पाय नमो नमः ॥ नमः शुद्धस्वरूपाय सुप्रकाशाय ते नमः ॥ २ ॥ नमः कंकालरूपाय कालरूप नमोऽस्तु ते ॥ नमस्त्र्यंबकरूपाय महाकालाय ते नमः ॥ ३ ॥ नमः संसारसाराय सारदाय नमो नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ४ ॥ नमः क्षेत्रनिवासाय क्षेत्रपालाय ते नमः ॥ क्षेत्राक्षेत्रस्वरूपाय क्षेत्रकर्त्रे नमो नमः ॥ ५ ॥ नमो नागविनाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो मातंगरूपाय भाररूप नमोऽस्तु ते ॥ ६ ॥ नमः सिद्धस्वरूपाय सिद्धिदाय नमो नमः॥ नमो बिंदुस्वरूपाय बिंदुसिंधुप्रकाशिने ॥७॥ नमो मंगलरूपाय मङ्गलाय नमो नमः ॥ नमः संकष्टनाशाय शंकराय नमो नमः ॥ ८ ॥ नमो धर्मस्वरूपाय धर्मदाय नमो नमः ॥ नमोऽनंतस्वरूपाय एकरूप नमोऽस्तु ते ॥ ९ ॥ नमो वृद्धिस्वरूपाय वृद्धिकामिन्नमोऽस्तु ते ॥ नमो मोहनरूपाय मोक्षरूपाय ते नमः ॥ १० ॥ नमो जलदरूपाय सामरूप नमोऽस्तु ते ॥ नमः स्थूलस्वरूपाय शुद्धरूपाय ते नमः ॥ ११ ॥ नमो नीलस्वरूपाय रंगरूपाय ते नमः ॥ नमो मंडलरूपाय मंडलाय नमो नमः ॥ १२ ॥ नमो रुद्रस्वरूपाय रुद्रनाथाय ते नमः ॥ नमो ब्रह्मस्वरूपाय ब्रह्मवक्त्रे नमो नमः ॥ १३ ॥ नमस्त्रिशूलधाराय धाराधारिन्नमोऽस्तु ते ॥ नमः संसारबीजाय वीररूपाय नमो नमः॥ १४ ॥ नमो त्रिमलरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो जंगमरूपाय जलजाय नमो नमः ॥ १५ ॥ नमः कालस्वरूपाय कालरुद्राय ते नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १६ ॥ नमः शत्रुविनाशाय भीषणाय नमो नमः ॥ नमः शांताय दांताय भ्रमरूपिन्नमोऽस्तु ते ॥ १७ ॥ न्याय गम्याय शुद्धाय योगिध्येयाय ते नमः ॥ नमः कमलकांताय कालवृद्धाय ते नमः ॥ १८ ॥ नमो ज्योतिःस्वरूपाय सुप्रकाशाय ते नमः ॥ नमः कल्पस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १९ ॥ नमो जयस्वरूपाय जगज्जाड्यनिवारिणे ॥ महाभूताय भूताय भूतानां पतये नमः ॥ ॥ २० ॥ नमो नन्दाय वृन्दाय वादिने ब्रह्मवादिने ॥ नमो वादस्वरूपाय न्यायगम्याय ते नमः ॥ २१ ॥ नमो भवस्वरूपाय माया निर्माणरूपिणे ॥ विश्ववंद्याय वंद्याय नमो विश्वंभराय ते ॥ २२ ॥ नमो नेत्रस्वरूपाय नेत्ररूपिन्नमोऽस्तु ते ॥ नमो वरुणरूपाय भैरवाय

नमो नमः ॥ २३ ॥ नमो यमस्वरूपाय वृद्धरूपाय ते नमः ॥ नमः कुबेररूपाय कालनाथाय ते नमः ॥ २४ ॥ नम ईशानरूपाय अग्निरूपाय ते नमः ॥ नमो वायुस्वरूपाय विश्वरूपाय ते नमः ॥ २५ ॥ नमः प्राणस्वरूपाय प्राणाधिपतये नमः ॥ नमः संहाररूपाय पालकाय नमो नमः ॥ २६ ॥ नमश्चंद्रस्वरूपाय चण्डरूपाय ते नमः ॥ नमो मंदारवासाय वासिने सर्वयोगिनाम् ॥ २७ ॥ योगिगम्याय योग्याय योगिनां पतये नमः ॥ नमो जंगमवासाय वामदेवाय ते नमः ॥ २८ ॥ नमः शत्रुविनाशाय नीलकंठाय ते नमः ॥ नमो भक्तिविनोदाय दुर्भागाय नमो नमः ॥२९॥ नमो मान्यस्वरूपाय मानदाय नमो नमः ॥ नमो भूतिविभूषाय भूषिताय नमो नमः॥ ॥ ३० ॥ नमो रजःस्वरूपाय सात्त्विकाय नमो नमः ॥ नमस्तामसरूपाय तारणाय नमो नमः ॥ ३१ ॥ नमो गंगाविनोदाय जटासंधारिणे नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भयदाय नमो नमः ॥ ३२ ॥ नमः संग्रामरूपाय संग्रामजयदायिने ॥ संग्रामसाररूपाय यौवनाय नमो नमः ॥ ३३ ॥ नमो वृद्धिस्वरूपाय वृद्धिदाय नमो नमः ॥ नमस्त्रिशूलहस्ताय शूलसंहारिणे नमः ॥ ३४ ॥ नमो द्वंद्वस्वरूपाय रूपदाय नमो नमः ॥ नमः शत्रुविनाशाय शत्रुबुद्धिविनाशिने ॥ ३५ ॥ महाकालाय कालाय कालनाथाय ते नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ३६ ॥ नमः शंभुस्वरूपाय शंभुरूपिन्नमोऽस्तु ते ॥ नमः कमलहस्ताय डमरुहस्ताय ते नमः ॥ ३७ ॥ नमः कुक्कुरवाहाय वहनाय नमो नमः ॥ नमो विमलनेत्राय त्रिनेत्राय नमो नमः ॥३८॥ नमः संसाररूपाय सारमेयाय वाहिने ॥ संसारज्ञानरूपाय ज्ञाननाथाय ते नमः ॥ ३९ ॥ नमो मंगलरूपाय मंगलाय नमो नमः ॥ नमो न्यायविशालाय मंत्ररूपाय ते नमः ॥ ४० ॥ नमो यंत्रस्वरूपाय यंत्रधारिन्नमोऽस्तु ते ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ४१ ॥ नमः कलंकरूपाय कलंकाय नमो नमः ॥ नमः संसारपाराय भैरवाय नमो नमः ॥ ४२ ॥ रुंडमालाविभूषाय भीषणाय नमो नमः ॥ नमो दुःखनिवाराय विहाराय नमो नमः ॥ ४३ ॥ नमो दंडस्वरूपाय क्षणरूपाय ते नमः ॥ नमो मुहूर्तरूपाय सर्वरूपाय ते नमः ॥ ४४ ॥ नमो मोदस्वरूपाय श्रोणरूपाय ते नमः ॥ नमो नक्षत्ररूपाय क्षेत्ररूपाय ते नमः ॥ ४५ ॥ नमो विष्णुस्वरूपाय बिंदुरूपाय ते नमः ॥ नमो ब्रह्मस्वरूपाय ब्रह्मचारिन्नमोऽस्तु ते ॥

॥ ४६ ॥ नमः कंथानिवासाय पटवासाय ते नमः ॥ नमो ज्वालनरूपाय ज्वलनाय नमो नमः॥ ४७ ॥ नमो वटुकरूपाय धूर्तरूपाय ते नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः॥४८॥ नमो वैद्यस्वरूपाय वैद्यरूपिन्नमोऽस्तु ते॥नम औषधरूपाय औषधाय नमो नमः॥ ४९ ॥ नमो व्याधिनिवाराय व्याधिरूपिन्नमो नमः ॥ नमो ज्वरनिवाराय ज्वररूपाय ते नमः॥ ५० ॥ नमो रुद्रस्वरूपाय रुद्राणां पतये नमः॥ विरूपाक्षाय देवाय भैरवाय नमोनमः ॥ ५१ ॥ नमो ग्रहस्वरूपाय ग्रहाणां पतये नमः ॥ नमः पवित्राधाराय पर्शुधाराय ते नमः ॥ ५२ ॥ यज्ञोपवीतिदेवाय देवदेव नमोऽस्तु ते॥ नमो यज्ञस्वरूपाय यज्ञानां फलदायिने ॥५३॥ नमो रुद्रप्रतापाय तापनाय नमो नमः॥नमो गणेशरूपाय गणरूपाय ते नमः ॥ ५४ ॥ नमो रश्मिस्वरूपाय रश्मिरूपाय ते नमः ॥ नमो मलयरूपाय रश्मिरूपाय ते नमः ॥ ५५ ॥ नमो विभक्तिरूपाय विमलाय नमो नमः ॥ नमो मधुररूपाय मधुपूर्णकलापिने ॥ ५६ ॥ कालेश्वराय कालाय कालनाथाय ते नमः ॥ नमो विश्वप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ ५७ ॥ नमो योनिस्वरूपाय भ्रातृरूपाय ते नमः ॥ नमो भगिनिरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ५८ ॥ नमो वृषस्वरूपाय कर्मरूपाय ते नमः ॥ नमो वेदांतवेद्याय वेदसिद्धांतसारिणे ॥ ५९ ॥ नमः शाखाप्रकाशाय पुरुषाय नमो नमः ॥ नमः प्रकृतिरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥६०॥ नमो विश्वस्वरूपाय शिवरूपाय ते नमः ॥ नमो ज्योतिःस्वरूपाय निर्गुणाय नमो नमः ॥ ६१ ॥ निरंजनाय शांताय निर्विकाराय ते नमः ॥ निर्मायाय विमोहाय विश्वनाथाय ते नमः ॥ ६२ ॥ नमः कण्ठप्रकाशाय शत्रुनाशाय ते नमः ॥ नम आशाप्रकाशाय आशापूरकृते नमः ॥ ६३ ॥ नमो मत्स्यस्वरूपाय योगरूपाय ते नमः ॥ नमो वाराहरूपाय वामनाय नमो नमः ॥ ६४ ॥ नम आनन्दरूपाय आनन्दाय नमो नमः॥ नमोऽस्त्वनर्घ्यकेशाय ज्वलत्केशाय ते नमः ॥ ६५ ॥ नमः पापविमोक्षाय मोक्षदाय नमो नमः॥नमः कैलासनाथाय कालनाथाय ते नमः॥६६॥नमो विन्ददविन्दाय विन्दुभाय नमो नमः ॥ नमः प्रणवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥६७॥ नमो मेरुनिवासाय भक्तवासाय ते नमः॥ नमो मेरुस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः॥६८॥नमो भद्रस्वरूपाय भद्ररूपाय ते नमः ॥नमो योगिस्वरूपाय योगिनां पतये नमः ॥६९॥ नमो मैत्रस्वरूपाय मित्ररूपाय ते नमः ॥ नमो ब्रह्म

निवासाय काशीनाथाय ते नमः ॥ ७० ॥ नमो ब्रह्मांडवासाय ब्रह्मवासाय ते नमः ॥ नमो मातंगवासाय सूक्ष्मवासाय ते नमः ॥ ७१ ॥ नमो मातृनिवासाय भ्रातृवासाय ते नमः ॥ नमो जगन्निवासाय जलावासाय ते नमः ॥ ७२ ॥ नमः कौलनिवासाय नेत्रवासाय ते नमः ॥ नमो भैरववासाय भैरवाय नमो नमः ॥७३॥ नमः समुद्रवासाय वह्निवासाय ते नमः ॥ नमश्चन्द्रनिवासाय चन्द्रावासाय ते नमः ॥ ७४ ॥ नमः कलिंगवासाय कलिंगाय नमो नमः ॥ नम उत्कलवासाय शक्रवासाय ते नमः ॥ ७५ ॥ नमः कर्पूरवासाय सिद्धिवासाय ते नमः ॥ नमः सुन्दरवासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ७६ ॥ नम आकाशवासाय वासिने सर्वयोगिनाम् ॥ नमो ब्राह्मणवासाय शूद्रवासाय ते नमः ॥ ७७ ॥ नमः क्षत्रियवासाय वैश्यवासाय ते नमः ॥ नमः पक्षिनिवासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ७८ ॥ नमः पातालमूलाय मूलावासाय ते नमः ॥ नमो रसातलस्थाय सर्वपातालवासिने ॥ ७९ ॥ नमः कंकालवासाय कंकवासाय ते नमः ॥ नमो मंत्रनिवासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८० ॥ नमोऽहंकाररूपाय रजोरूपाय ते नमः ॥ नमः सत्त्वनिवासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८१ ॥ नमो नलिनरूपाय नालिनांगप्रकाशिने ॥ नमः सूर्यस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८२ ॥ नमो दुष्टनिवासाय साधूपायनरूपिणे ॥ नमो नम्रस्वरूपाय स्तंभनाय नमो नमः ॥ ८३ ॥ पंचयोनिप्रकाशाय चतुर्योनिप्रकाशिने ॥ नवयोनिप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८४ ॥ नमः षोडशरूपाय नमः षोडशधारिणे ॥ चतुःषष्टिप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८५ ॥ नमो विंदुप्रकाशाय सुप्रकाशाय ते नमः॥नमो गणस्वरूपाय सुखरूप नमोऽस्तु ते॥८६॥नमश्चाम्बररूपाय भैरवाय नमो नमः॥नमो नानास्वरूपाय सुखरूप नमोऽस्तु ते ॥ ८७ ॥ नमो दुर्गस्वरूपाय दुःखहर्त्रे नमोऽस्तु ते ॥ नमो विशुद्धदेहाय दिव्यदेहाय ते नमः ॥ ८८ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः प्रेतनिवासाय पिशाचाय नमो नमः ॥ ८९ ॥ नमो निशाप्रकाशाय निशारूप नमोऽस्तु ते ॥ नमः सोमार्धरामाय धराधीशाय ते नमः ॥ ९० ॥ नमः संसारभाराय भारकाय नमो नमः ॥ नमो देहस्वरूपाय अदेहाय नमो नमः ॥ ९१ ॥ देवदेहाय देवाय भैरवाय नमो नमः ॥ विश्वेश्वराय विश्वाय विश्वधारिन्नमोऽस्तु ते ॥ ९२ ॥ स्वप्रकाशप्रकाशाय भैरवाय

नमो नमः ॥ स्थितिरूपाय नित्याय स्थितीनां पतये नमः॥९३॥ सुस्थिराय सुकेशाय केशवाय नमो नमः ॥ स्थविष्ठाय गरिष्ठाय प्रेष्ठाय परमात्मने ॥९४॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः पारदरूपाय पवित्राय नमो नमः॥९५॥ नमो वेधकरूपाय ह्यनिंद्याय नमो नमः॥नमः शब्दस्वरूपाय शब्दातीताय ते नमः॥९६॥नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः॥ नमोऽनिंद्यस्वरूपाय ह्यनिंदाय नमो नमः ॥ ॥ ९७ ॥ नमो विशदरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः शरणरूपाय शरण्यानां सुखाय ते ॥ ९८ ॥ नमः शरण्यरक्षाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः स्वाहास्वरूपाय स्वधारूपाय ते नमः ॥९९ ॥ नमो वौषट्स्वरूपाय भैरवाय नमो नमः॥ अक्षराय नमस्तुभ्यं त्रिधा मात्रास्वरूपिणे ॥१००॥ नमोऽक्षराय शुद्धाय भैरवाय नमो नमः ॥ अर्धमात्राय पूर्णाय संपूर्णाय नमो नमः ॥ १०१ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमोऽष्टचक्ररूपाय ब्रह्मरूपाय ते नमः ॥ १०२ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो भैरवरूपाय सृष्टिकर्त्रे महात्मने ॥ १०३ ॥ नमः पाल्यस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ सनातनाय नित्याय निर्गुणाय गुणाय ते ॥ १०४ ॥ नमः सिद्धाय शांताय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो धारास्वरूपाय खड्गहस्ताय ते नमः ॥ १०५ ॥ नमस्त्रिशूलहस्ताय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः कुंडलवर्णाय शवमुंडविभूषिणे ॥ १०६ ॥ महाक्रुद्धाय चंडाय भैरवाय नमो नमः॥ नमो वासुकिभूषाय सर्वभूषाय ते नमः ॥ ॥ १०७ ॥ नमः कपालहस्ताय भैरवाय नमो नमः ॥ पानपात्रप्रमत्ताय मत्तरूपाय ते नमः ॥ १०८ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ माध्वाकारसुपर्णाय माधवाय नमो नमः ॥ १०९ ॥ नमो मांगल्यरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः कुमाररूपाय स्त्रीरूपाय नमो नमः ॥ ११० ॥ नमो गंधस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो दुर्गंधरूपाय सुगंधाय नमो नमः ॥ १११ ॥ नमः पुष्पस्वरूपाय पुष्पभूषण ते नमः ॥ नमः पुष्पप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ ११२ ॥ नमः पुष्पविनोदाय पुष्पपूजाय ते नमः ॥ नमो भक्तिनिवासाय भक्तदुःखनिवारिणे ॥ ११३ ॥ भक्तप्रियाय शांताय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो भक्तिस्वरूपाय रूपदाय नमो नमः॥ ११४ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो वासाय भद्राय वीरभद्राय ते नमः ॥ ११५ ॥ नमः संग्रामसाराय भैरवाय नमो नमः ॥

नमः खट्वांगहस्ताय कालहस्ताय ते नमः ॥ ११६ ॥ नमोऽघोराय घोराय घोराघोरस्वरूपिणे ॥ घोरधर्माय घोराय भैरवाय नमो नमः ॥ ११७ ॥ घोरत्रिशूलहस्ताय घोरपानाय ते नमः ॥ घोररूपाय नीलाय भैरवाय नमो नमः ॥ ११८ ॥ घोरवाहनगम्याय ह्यगम्याय नमो नमः ॥ घोरब्रह्मस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ११९ ॥ घोरशब्दाय घोराय घोरदेहाय ते नमः ॥ घोरद्रव्याय घोराय भैरवाय नमो नमः ॥ १२० ॥ घोरसंगाय सिंहाय सिद्धिसिंहाय ते नमः ॥ नमः प्रचंडसिंहाय सिंहरूपाय ते नमः ॥ १२१ ॥ नमः सिंहप्रकाशाय सुप्रकाशाय ते नमः ॥ नमो विजयरूपाय जयदाय नमो नमः ॥ १२२ ॥ नमो भार्गवरूपाय गर्भरूपाय ते नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १२३ ॥ नमो मेध्याय शुद्धाय मायाधीशाय ते नमः ॥ नमो मेघप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः॥१२४॥ दुर्जेयाय दुरंताय दुर्लभाय दुरात्मने ॥ भक्तिलभ्याय भव्याय भाविताय नमो नमः ॥१२५ ॥ नमो गौरवरूपाय गौरवाय नमो नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १२६ ॥ नमो विघ्ननिवाराय विघ्ननाशिन्नमोऽस्तु ते ॥ विघ्नविद्रावणायैव भैरवाय नमो नमः ॥ ॥ १२७ ॥ नमः किंशुकरूपाय रजोरूपाय ते नमः ॥ नमो नीलस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १२८ ॥ नमो गणस्वरूपाय गणनाथाय ते नमः ॥ नमो विश्वविकासाय भैरवाय नमो नमः ॥ १२९ ॥ नमो योगिप्रकाशाय योगिगम्याय ते नमः ॥ नमो हेरंबरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १३० ॥ नमस्त्रिधास्वरूपाय रूपदाय नमो नमः ॥ नमः स्वरस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १३१ ॥ नमः सरस्वतीरूप बुद्धिरूपाय ते नमः ॥ नमो वंद्यस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १३२ ॥ नमस्त्रिविक्रमरूपाय त्रिस्वरूपाय ते नमः ॥ नमः शशांकरूढाय भैरवाय नमो नमः ॥ १३३ ॥ नमो व्यापकरूपाय व्याप्यरूपाय ते नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः॥१३४॥ नमो विशदरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः सत्त्वस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥१३५ ॥ नमः सूक्तस्वरूपाय शिवदाय नमो नमः ॥ नमो गंगास्वरूपाय यमुनारूपिणे नमः ॥ १३६ ॥ नमो गौरीस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो दुःखविनाशाय दुःखमोक्षणरूपिणे ॥ १३७ ॥ महाचलाय वंद्याय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो नंदस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥ १३८ ॥ नमो नंदिस्वरूपाय स्थिर

रूपाय ते नमः ॥ नमः केलिस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १३९ ॥ नमः क्षेत्रनिवासाय वासिने ब्रह्मवादिने ॥ नमः शांताय शुद्धाय भैरवाय नमो नमः ॥ १४० ॥ नमो नर्मदरूपाय जलरूपाय ते नमः ॥ नमो विश्वविनोदाय जयदाय नमो नमः ॥ १४१ ॥ नमो महेन्द्ररूपाय महनीयाय ते नमः ॥ नमः संसृतिरूपाय शरण्याय च ते नमः ॥ १४२ ॥ नमस्त्रिबन्धुवासाय बालकाय नमो नमः ॥ नमः संसारासाराय सरसां पतये नमः ॥ १४३ ॥ नमस्तेजःस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः कारुण्यरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ॥ १४४ ॥ नमो गोकर्णरूपाय ब्रह्मवर्णाय ते नमः ॥ नमः शंकरवर्णाय हस्तिकर्णाय ते नमः ॥ १४५ ॥ नमो विष्टरकर्णाय यज्ञकर्णाय ते नमः ॥ नमः शंबुककर्णाय भैरवाय नमो नमः ॥ १४६ ॥ नमो दिव्यसुकर्णाय कालकर्णाय ते नमः ॥ नमो भयदकर्णाय भैरवाय नमो नमः ॥ १४७ ॥ नम आकाशवर्णाय कालकर्णाय ते नमः ॥ नमो दिग्रूपकर्णाय भैरवाय नमो नमः ॥ १४८ ॥ नमो विशुद्धकर्णाय विमलाय नमो नमः ॥ नमः सहस्रकर्णाय भैरवाय नमो नमः ॥ १४९ ॥ नमो नेत्रप्रकाशाय सुनेत्राय नमो नमः ॥ नमो वरदनेत्राय जयनेत्राय ते नमः ॥ १५० ॥ नमो विमलनेत्राय योगिनेत्राय ते नमः ॥ नमः सहस्रनेत्राय भैरवाय नमो नमः ॥ १५१ ॥ नमः कालिंदरूपाय कालिंदाय ते नमो नमः ॥ नमो ज्योतिःस्वरूपाय ज्योतिषाय नमो नमः ॥ १५२ ॥ नमस्तारप्रकाशायताररूपिन्नमोऽस्तु ते ॥ नमो नक्षत्रनेत्राय भैरवाय नमो नमः ॥ १५३ ॥ नमश्चन्द्रप्रकाशाय चन्द्ररूप नमोऽस्तु ते ॥ नमो रश्मिस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १५४ ॥ नम आनन्दरूपाय जगदानन्दरूपिणे ॥ नमो द्रविडरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १५५ ॥ नमः शंखनिवासाय शंकराय नमो नमः ॥ नमो मुद्राप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः॥१५६॥ नमो न्यासस्वरूपाय न्यासरूप नमोऽस्तु ते ॥ नमो बिंदुस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १५७ ॥ नमो विसर्गरूपाय प्रणवरूपाय ते नमः ॥ नमो मन्त्रप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ १५८ ॥ नमो जंगुकरूपाय जंगमाय नमो नमः॥नमो गरुडरूपाय भैरवाय नमो नमः॥१५९॥नमो लंबुकरूपाय लंबिकाय नमो नमः॥ नमो लक्ष्मीस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥१६०॥ नमो वीरस्वरूपाय वीरणाय नमो नमः ॥नमः प्रचण्डरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥१६१॥ नमो डंबस्वरूपाय

डमरुधारिन्नमोऽस्तु ते ॥ नमः कलंकनाशाय कालनाथाय ते नमः ॥१६२॥ नम ऋद्धिप्रकाशाय सिद्धिदाय नमो नमः ॥ नमः सिद्धस्व रूपाय भैरवाय नमो नमः॥६३॥नमो धर्मप्रकाशाय धर्मनाथाय ते नमः ॥धर्माय धर्मराजाय भैरवाय नमो नमः ॥१६४॥ नमो धर्माधिपतये धर्मध्येयाय ते नमः ॥ नमो धर्मार्थसिद्धाय भैरवाय नमो नमः ॥ १६५ ॥ नमो विरजरूपाय रूपारूपप्रकाशिने ॥ नमो राजप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ १६६ ॥ नमः प्रतापसिंहाय प्रतापाय नमो नमः ॥ नमः कोटिप्रतापाय भैरवाय नमो नमः ॥ १६७ ॥ नमः सहस्त्ररूपाय कोटिरूपाय ते नमः ॥ नम आनन्दरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १६८ ॥ नमः संहारबन्धाय बन्धकाय नमो नमः ॥ नमो विमोक्षरूपाय मोक्षदाय नमो नमः॥१६९॥नमो विष्णुस्वरूपाय व्यापकाय नमो नमः॥नमो मांगल्यनाथाय शिवनाथाय ते नमः॥१७०॥ नमो व्यालाय व्याघ्राय व्याघ्ररूपिन्नमोऽस्तु ते॥नमोव्यालविभूषाय भैरवाय नमो नमः॥१७१॥नमो विद्याप्रकाशाय विद्यानां पतये नमः॥ नमो योगिस्वरूपाय क्रूररूपाय ते नमः ॥ १७२ ॥ नमः संहाररूपाय शत्रुनाशाय ते नमः ॥ नमः पालकरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ॥ १७३ ॥ नमः कारुण्यदेवाय देवदेवाय ते नमः ॥ नमो विश्वविलासाय भैरवाय नमो नमः ॥ १७४ ॥ नमो नमः प्रकाशाय काशी वासिन्नमोऽस्तु ते ॥ नमो भैरवक्षेत्राय क्षेत्रपालाय ते नमः ॥ १७५ ॥ नमो भद्रस्वरूपाय भद्रकाय नमो नमः ॥ नमो भद्राधिपतये भयहंतर्नमोऽस्तु ते ॥ १७६ ॥ नमो मायाविनोदाय मायिने मदरूपिणे ॥ नमो मत्ताय शांताय भैरवाय नमो नमः ॥ १७७ ॥ नमो मलयवासाय कैलासाय नमो नमः ॥ नमः कैलासवासाय कालिकातनयाय ते ॥ १७८ ॥ नमः संसारपाराय भैरवाय नमो नमः ॥नमो मातृविनोदाय विमलाय नमो नमः ॥१७९ ॥ नमो यमप्रकाशाय नियमाय नमो नमः ॥ नमः प्राणप्रकाशाय ध्यानाधिपतये नमः ॥ ॥ १८० ॥ नमः समाधिरूपाय निर्गुणाय नमो नमः ॥ नमो मंत्रप्रकाशाय मंत्ररूपाय ते नमः ॥ १८१ ॥ नमो वृंदविनोदाय वृंद काय नमो नमः ॥ नमो बृंहितरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १८२ ॥ नमो मान्यस्वरूपाय मानदाय नमो नमः ॥ नमो विश्वप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ १८३ ॥ नमो वै स्थिरपीठाय सिद्धपीठाय ते नमः ॥ नमो मंडलपीठाय उक्तपीठाय ते नमः ॥ १८४ ॥ नमो

यशोदानाथाय कामनाथाय ते नमः ॥ नमो विनोदनाथाय सिद्धिनाथाय ते नमः ॥ १८५ ॥ नमो नाथाय नाथाय ज्ञाननाथाय ते नमः ॥ नमः शंकरनाथाय जयनाथाय ते नमः ॥ १८६ ॥ नमो मुद्गलनाथाय नीलनाथाय ते नमः ॥ नमो वालक नाथाय धर्मनाथाय ते नमः ॥ १८७ ॥ विश्वनाथाय नाथाय कार्यनाथाय ते नमः ॥ नमो भैरवनाथाय महानाथाय ते नमः॥१८८॥नमो ब्रह्मसनाथाय योगनाथाय ते नमः ॥ नमो विश्वविहाराय विश्वभाराय ते नमः ॥ १८९ ॥ नमो रंगसनाथाय रंगनाथाय ते नमः ॥ नमो मोक्षसनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ १९० ॥ नमो गोरक्षनाथाय गोरक्षाय नमो नमः ॥ नमो मंदारनाथाय नन्दनाथाय ते नमः ॥ १९१ ॥ नमो मंगलनाथाय चंपानाथाय ते नमः ॥ नमः सन्तोषनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ १९२ ॥ नमोऽगराग नाथाय सुखनाथाय ते नमः ॥ नमः कारुण्यनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ १९३ ॥ नमो द्रविडनाथाय दरीनाथाय ते नमः ॥ नमः संसारनाथाय जगन्नाथाय ते नमः ॥ १९४ ॥ नमो माध्वीकनाथाय मंत्रनाथाय ते नमः ॥ नमो न्याससनाथाय ध्याननाथाय ते नमः ॥१९५॥ नमो गोकर्णनाथाय महानाथाय ते नमः ॥ नमः शुभ्रसनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥१९६ ॥ नमो विमल नाथाय मंडलेशाय ते नमः ॥ नमः सरोजनाथाय मत्स्यनाथाय ते नमः ॥ १९७ ॥ नमो भक्तसनाथाय भक्तिनाथाय ते नमः ॥ नमो मोहननाथाय वत्सनाथाय ते नमः ॥ १९८ ॥ नमो मातृसनाथाय विश्वनाथाय ते नमः ॥ नमो बिंदुसनाथाय जयनाथाय ते नमः ॥ १९९ ॥ नमो मंगलनाथाय धर्मनाथाय ते नमः॥ नमो गंगासनाथाय भुमिनाथाय ते नमः ॥ २०० ॥ नमो धीरसनाथाय बिंदु नाथाय ते नमः ॥ नमः कंचुकिनाथाय श्रृंगिनाथाय ते नमः ॥२०१॥ नमः समुद्रनाथाय गिरिनाथाय ते नमः ॥ नमो मांगल्यनाथाय कुट्टनाथाय ते नमः ॥ २०२ ॥ नमो वेदांतनाथाय श्रीनाथाय नमो नमः ॥ नमो ब्रह्मांडनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ २०३ ॥ नमो गिरिशिनाथाय वामनाथाय ते नमः ॥ नमो बीजसनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ २०४ ॥ नमो मंदरनाथाय मंदनाथाय ते नमः ॥ नमो भैरवीनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ २०५ ॥ अंबानाथाय नाथाय जंतुनाथाय ते नमः ॥ नमः कालिसनाय भैरवाय नमो नमः ॥

॥ २०६ ॥ नमो मुकुंदनाथाय कुंदनाथाय ते नमः ॥ नमः कुंडलनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥२०७॥ नमोऽष्टचक्रनाथाय चक्रनाथाय ते नमः ॥ नमो विभूतिनाथाय शूलनाथाय ते नमः॥ २०८ ॥ नमो न्यायसनाथाय न्यायनाथाय ते नमः ॥ नमो दयासनाथाय जंगमेशाय ते नमः ॥ २०९ ॥ नमो विशदनाथाय जगन्नाथाय ते नमः ॥ नमः कामिकनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ २१० ॥ नमः क्षेत्रसनाथाय जीवनाथाय ते नमः ॥ नमः केवलनाथाय चैलनाथाय ते नमः ॥२११॥ नमो मात्रासनाथाय अमात्राय नमो नमः ॥ नमो द्वंद्वसनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ २१२ ॥ नमः शूरसनाथाय शूरनाथाय ते नमः ॥ नमः सौजन्यनाथाय सौजन्याय नमो नमः ॥२१३ ॥ नमो दुष्टसनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो भयसनाथाय बिंबनाथाय ते नमः ॥ २१४ ॥ नमो मायासनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो विटंकनाथाय टंकनाथाय ते नमः ॥ २१५ ॥ नमश्चर्मसनाथाय खड्गनाथाय ते नमः ॥ नमः शक्तिसनाथाय धनुर्नाथाय ते नमः ॥ ॥ २१६ ॥ नमो मानसनाथाय शापनाथाय ते नमः ॥ नमो यंत्रसनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ २१७ ॥ नमो गंडूषनाथाय गंडूषाय नमो नमः ॥ नमो डाकिनिनाथाय भैरवाय नमः ॥ २१८ ॥ नमो डामरनाथाय डारकाय नमो नमः ॥ नमो डंकसनाथाय डंकनाथाय ते नमः ॥ २१९ ॥ नमो मांडव्यनाथाय यज्ञनाथाय ते नमः ॥ नमो यजुःसनाथाय क्रीडानाथाय ते नमः ॥ २२० ॥ नमः सामसनाथायाथर्वनाथाय ते नमः ॥ नमः शून्याय नाथाय स्वर्गनाथाय ते नमः॥२२१॥ इदं नामसहस्रं मे रुद्रेण परिकीर्तितम्॥यः पठेत्पाठयेद्वापि स एव मम सेवकः॥२२२॥यं यं चिंतयते कामं कारंकारं प्रियाकृतिम् ॥ यः शृणोति दुरापं स तं तं प्राप्नोति मामकः ॥२२३॥ राजद्वारे श्मशाने तु पृथिव्यां जलसन्निधौ ॥ यः पठेन्मानवो नित्यं स शूरः स्यान्न संशयः॥२२४॥एककालं द्विकालं वा त्रिकालं वा पठेन्नरः॥ स भवेद् बुद्धिमाँल्लोके सत्यमेव न संशयः॥२२५॥यः शृणोति नरो भक्त्या स एव गुणसागरः ॥ यः श्रद्धया रात्रिकाले शृणोति पठतेऽपि वा ॥ २२६ ॥ स एव साधकः प्रोक्तः सर्वदुष्टविनाशकः ॥ अर्धरात्रे पठेद्यस्तु स एव पुरुषोत्तमः॥२२७॥ त्रिसंध्ये वै देवगृहे श्मशाने च विशेषतः ॥ वने च मार्गगमने बले दुर्जनसन्निधौ॥२२८॥यः पठेत्प्रयतो नित्यं स सुखी स्यान्न संशयः ॥ विद्यार्थी लभते विद्यां धनार्थी

लभते धनम्॥२२९॥शौर्यार्थी लभते शौर्यं पुत्रार्थी पुत्रमाप्नुयात् ॥ एवं विंशतिमंत्रेण अक्षरेण सहैव मे ॥२३०॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय सर्व काममवाप्नुयात् ॥ रसार्थी पाठमात्रेण रसं प्राप्नोति नित्यशः॥२३१॥अन्नार्थी लभते चान्नं सुखार्थी सुखमाप्नुयात्॥ रोगी प्रमुच्यते रोगा द्बद्धो मुच्यते बंधनात् ॥२३२॥ शापार्थी लभते शापं सर्वशत्रुविनाशनम् ॥ स्थावरं जंगमं वापि विषं सर्वं प्रणश्यति ॥ २३३ ॥ सर्वलोक प्रियः शांतो मातापितृप्रियंकरः ॥ संग्रामे विजयस्तस्य यः पठेद्भक्तिसंयुतः ॥ २३४ ॥ सर्वत्र जयदं देवि स्तोत्रमेतत्प्रकीर्तितम् ॥ इदं स्तोत्रं महापुण्यं निंदकाय न दर्शयेत्॥२३५॥असाधकाय दुष्टाय मातापितृविकारिणे ॥ अधार्मिकाकुलीनाभ्यां नैतत्स्तोत्रं प्रकाशयेत् ॥ ॥ २३६ ॥ साधकाय च भक्ताय योगिने धार्मिकाय च ॥ गुरुभक्ताय शांताय दर्शयेत्साधकोत्तमः ॥ २३७ ॥ अन्यथा पापलिप्तः स्यात्क्रोधनो भैरवोत्तमे ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन गोपनीयं प्रयत्नतः ॥ २३८ ॥ इदं स्तोत्रं च रुद्रेण रामस्यापि मुखेऽर्पितम् ॥ तन्मुखान्निः सृतं लोके दरिद्रायापि साधवे ॥ २३९ ॥ रामेण कथितं भ्रात्रे लक्ष्मणाय महात्मने ॥ ततो दुर्वाससा प्राप्तं तेनैवोक्तं तु पांडवे ॥ २४० ॥ पांडुरप्यब्रवीत्कृष्णं कृष्णेनेह प्रकीर्तितम् ॥ अस्य स्तोत्रस्य माहात्म्यं रामो जानाति तत्त्वतः ॥ २४१ ॥ रामोऽपि राज्यं संप्राप्तो ह्यस्य स्तोत्रस्य पाठतः ॥ पांडवोऽपि तथा राज्यं संप्राप्तो भैरवस्य च ॥ २४२ ॥ अनेन स्तोत्रपाठेन किमलभ्यं भवेदिति ॥ सर्व लोकस्य पूज्यस्तु जायते नात्र संशयः ॥ २४३ ॥ इति श्रीरुद्रयामलोक्तश्रीवटुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ श्रीबटुकभैरवस्तवराजप्रारंभः ॥ (उक्तं च रुद्रयामले) ॥ मेरुपृष्ठे सुखासीनं देवदेवं त्रिलोचनम्॥ शंकरं परिपप्रच्छ पार्वती परमे श्वरम् ॥ १ ॥ पार्वत्युवाच ॥ य एष भैरवो नाम आपदुद्धारको मतः ॥ त्वया च कथितो देव भैरवः कल्प उत्तमः ॥ तस्य नामसहस्राणि प्रयुतन्यार्बुदानि च ॥ २ ॥ सारमुद्धृत्य तेषां वै नामाष्टशतकं वद ॥ यानि संकीर्त्तयन्मर्त्यः सर्वदुःखविवर्जितः ॥ सर्वान्का मानवाप्नोति साधकः सिद्धिमेव च॥३॥ ईश्वर उवाच॥श्रृणु देवि प्रवक्ष्यामि भैरवस्य महात्मनः ॥ आपदुद्धारणस्येह नामाष्टशतमुत्तमम्॥ ॥ ४ ॥ सर्वपापहरं पुण्यं सर्वापद्विनिवारणम् ॥ सर्वकामार्थदं देवि साधकानां सुखावहम् ॥ ५ ॥ सर्वमंगलमांगल्यं सर्वोपद्रवनाश

नम् ॥ आयुष्करं पुष्टिकरं श्रीकरं च यशस्करम् ॥ ६ ॥ आद्यन्ते स्तोत्रपाठस्य मूलमंत्रं जपेन्नरः ॥ अष्टोत्तरशतं धीमान् यथासंख्य मथापि वा ॥ जपांतेऽप्युत्तरन्यासाः कर्तव्या जपसिद्धये ॥ ७ ॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यं सिद्धार्थे विनियोजयेत् ॥ साधकः सर्वलोकेषु सत्यं सत्यं न संशयः ॥ ८ ॥ ॐ अस्य श्रीवटुकभैरवस्तोत्रमंत्रस्य बृहदारण्यक ऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । श्रीवटुकभैरवो देवता ।अष्टबाहुमिति बीजम् । त्रिनयनमिति शक्तिः । प्रणवः कीलकम् । ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः॥ॐ बृहदारण्यकऋषये नमः शिरसि १ अनुष्टुप्छंदसे नमः मुखे २ श्रीवटुकभैरवदेवतायै नमः हृदये ३ अष्टबाहुमिति बीजाय नमः गुह्ये ४ त्रिनयनेति शक्तये नमः पादयोः ५ ॐ कीलकाय नमः नाभौ ६ विनियोगाय नमः सर्वांगे॥७॥इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ ह्रां वां ईशानः सर्वविद्यानामश्विरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम्॥ अंगुष्ठाभ्यां नमः॥१॥ ॐ ह्रीं वीं तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि॥तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥तर्जनीभ्यां नमः॥२॥ ॐ ह्रूं वूं अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः॥ सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः ॥ मध्यमाभ्यां नमः ॥३॥ ॐ ह्रैं वैं वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः कलविकरणाय नमो बलविकरणाय नमो बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥ अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ ह्रौं वौं सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नमः ॥ भवे भवे नातिभवे भवस्व मां भवोद्भवाय नमः ॥ कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ ॐ ह्रः वः पंचवक्त्राय महादेवाय नमः ॥ करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ ह्रां वां ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥ हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं वीं तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ॥ तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ ह्रूं वूं अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः ॥ सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः ॥ शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ ह्रैं वैं वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः कलविकरणाय नमो बलविकरणाय नमो बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो

मनोन्मनाय नमः ॥ कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ ह्रौं वौं सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नमः ॥ भवेभवे नाति भवे भवस्व मां भवोद्भवाय नमः ॥ नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५॥ ॐ ह्रः वः पंचवक्त्राय महादेवाय नमः अस्त्राय फट् ॥६॥ इति हृदयादिषडङ्गन्यासः ॥ ॐ ह्रीं भैरवाय नमः मूर्ध्नि ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं भीमदर्शनाय नमः ललाटे ॥ २ ॥ ॐ ह्रीं भूताश्रयाय नमः नेत्रयोः ॥ ३ ॥ ॐ ह्रीं भूत नायकाय नमः कर्णयोः ॥ ४ ॥ ॐ ह्रीं त्रिशूलाय नमः नासिकायाम् ॥ ५ ॥ ॐ ह्रीं रक्तपाय नमः जिह्वायाम् ॥ ६॥ ॐ ह्रीं नागहार नागयज्ञोपवीतिकाय नमः कंठे ॥ ७ ॥ ॐ ह्रीं क्षेत्रज्ञाय नमः करयोः॥८॥ ॐ ह्रीं क्षेत्रपालाय नमः हृदये ॥ ९ ॥ ॐ ह्रीं क्षेत्रदाय नमः नाभौ ॥ १० ॥ ॐ ह्रीं अबोधनाशनाय नमः कट्याम् ॥ ११ ॥ ॐ ह्रीं त्रिनेत्राय नमः ऊर्वोः ॥ १२ ॥ ॐ ह्रीं रक्तपायिने नमः जंघयोः ॥१३॥ ॐ ह्रीं देवदेवेशाय नमः सर्वांगे ॥१४॥ इति देहन्यासः॥ॐ ह्रीं भैरवाय नमः अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं भीमदर्शनाय नमः तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ ॐ ह्रीं भूतश्रेष्ठाय नमः मध्यमाभ्यां नमः ॥३ ॥ ॐ ह्रीं भूतनायकाय नमः अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ ह्रीं क्षत्रियाय नमः कनिष्ठिकाभ्यां ननः ॥५॥ ॐ ह्रीं क्षेत्रपालाय नमः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥६॥ॐ ह्रीं क्षेत्रज्ञाय दिग्विदिशायाम् ॥ ७ ॥ ॐ भैरवाय नमः सर्वांगे ॥८॥ इति करन्यासो द्वितीयः ॥ ॐ ह्रीं भैरवाय नमः शिरसि ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं भीमदर्शनाय नमः ललाटे ॥ २ ॥ ॐ ह्रीं भूतहननाय नमः नेत्रयोः॥३॥ ॐ ह्रीं सारमेयानुगाय नमः भ्रुवोः ॥ ४ ॥ ॐ ह्रीं भूतनाथाय नमः कर्णयोः॥ ५॥ॐ ह्रीं प्रेतवाहनाथाय नमः कपोलयोः ॥६॥ ॐ ह्रीं भस्मांगाय नमः नासापुटे ॥७॥ ॐ ह्रीं सर्पभूषणाय नमः ओष्ठयोः ॥८॥ ॐ ह्रीं आदिनाथय नमः मुखे ॥ ९ ॥ ॐ ह्रीं शक्तिहस्ताय नमः गले॥१०॥ॐ ह्रीं दैत्यशमनाय नमः स्कंधयोः ॥११॥ ॐ ह्रींअतुलतेजसे नमः बाह्वोः ॥ १२ ॥ ॐ ह्रीं कपालिने नमः करयोः ॥१२॥ ॐ ह्रीं मुण्डमालिने नमः हृदये॥१३ ॥ ॐ ह्रीं शांताय नमः वक्षःस्थले ॥ १४ ॥ ॐ ह्रीं कामचारिणे नमः स्तनयोः ॥१५ ॥ ॐ ह्रीं सदातुष्टाय नमः उदरे ॥ १६ ॥ ॐ ह्रीं क्षेत्रेशाय नमः पार्श्वयोः ॥ १७ ॥ ॐ ह्रीं क्षेत्रपालाय नमः पृष्ठे ॥ १८ ॥ ॐ ह्रीं

१ एवं न्यासप्रभावेण भक्तोपरि भैरवः प्रसन्नो भवति ॥

क्षेत्रज्ञाय नमः नाभौ ॥ १९॥ ॐ ह्रीं पापौघनाशाय नमः कट्याम् ॥२०॥ ॐ ह्रीं वटुकाय नमः लिंगे ॥ २१ ॥ ॐ ह्रीं रक्षाकराय नमः गुदे ॥ २२ ॥ ॐ ह्रीं रक्तलोचनाय नमः ऊर्वोः ॥ २३ ॥ ॐ ह्रीं घुर्घुराय नमः जानुनि ॥ २४ ॥ ॐ ह्रीं रक्तपायिने नमः जंघयोः ॥ २५ ॥ ॐ ह्रीं सिद्धपादुकाय नमः गुल्फयोः ॥ २६ ॥ ॐ ह्रीं सुरेश्वराय नमः पादपृष्ठे ॥ २७॥ ॐ ह्रीं आपदुद्धारकाय नमः आपादतलमस्तकपर्यंतं न्यसेत् ॥ २८ ॥ 'ॐ ह्रीं क्ष्म्रौं ब्लौं ह्रीं ॐ स्वाहा आपदुद्धारणभैरवाय नमः ॥' अनेन सर्वाङ्गे व्यापकं कुर्यात् ॥ २९ ॥ इति व्यापकन्यासः ॥ ॐ ह्रीं डमरुहस्ताय नमः पूर्वे ॥ १ ॥ ह्रीं दंडधारिणे नमः दक्षिणे ॥ २ ॥ ॐ ह्रीं खड्गहस्ताय नमः पश्चिमे ॥ ३ ॥ ॐ ह्रीं घंटावादिने नमः उत्तरे ॥ ४ ॥ ॐ ह्रीं अग्निवर्णाय नमः अग्नये ॥ ५ ॥ ॐ ह्रीं दिगम्बराय नमः नैर्ऋते ॥ ६ ॥ ॐ ह्रीं सर्वभूतस्थाय नमः वायव्ये ॥ ७ ॥ ॐ ह्रीं अष्टसिद्धिदाय नमः ऐशान्याम् ॥ ८ ॥ ॐ ह्रीं खेचारिणे नमः ऊर्ध्वम् ॥ ९ ॥ ॐ ह्रीं रौद्ररूपिणे नमः पाताले ॥ १० ॥ इति दिङ्न्यासः ॥ ॐ ह्रीं रुद्राय नमः अंगुष्ठयोः ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं शिखिसखाय नमः तर्जन्याम् ॥ २ ॥ ॐ ह्रीं शिवाय नमः मध्यमायाम् ॥ ३ ॥ ॐ ह्रीं त्रिशूलिने नमः अनामिकायाम् ॥ ४ ॥ ॐ ह्रीं ब्रह्मणे नमः कनिष्ठिकायाम् ॥ ५ ॥ ॐ ह्रीं त्रिपुरांतकाय नमः करतलयोः ॥ ६ ॥ ॐ ह्रीं मांसाशिने नमः कराग्रेषु ॥ ७ ॥ ॐ ह्रीं दिगंबराय नमः करपृष्ठयोः ॥ ८ ॥ इति विलोमरूपेण करन्यासः ॥ ॐ ह्रीं भूतनाथाय नमः हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं आदिनाथाय नमः शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ ह्रीं आनन्दनाथाय नमः शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ ह्रीं सिद्धशाबरनाथाय नमः कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ ह्रीं सहजानन्दनाथाय नमः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ ह्रीं श्रीआनन्दनाथाय नम अस्त्राय फट् ॥६॥ इति हृदयादिषडङ्गन्यासः ॥ एवं न्यासविधिं समाप्य कामनापरत्वेनोपयोगिरूपं ध्यायेत् ॥ अथ सात्त्विकं ध्यानम् ॥

१ एवं न्यासविधिं कृत्वा ना साक्षाद्भैरवो भवेत् ॥ २ क्रूरकार्येषु सर्वेषु ध्यानं यै तामसं स्मृतम् ॥ वश्ये विद्वेषणे स्तंभे राजसं ध्यानमीरितम् ॥ सात्त्विकं शुभकार्येषु ध्यानभेदः समीरितः ॥ सर्वकामार्थसिद्ध्यर्थं राजसं ध्यानमुच्यते ॥

वंदे बालं स्फटिकसदृशं कुंडलोद्भासितांगं दिव्याकल्पैर्नवमणिमयैः किंकिणीनूपुराढ्यैः ॥ दीप्ताकारं विशदवदनं सुप्रसन्नं त्रिनेत्रं हस्ताभ्यां वटुकसदृशं शूलदंडौ दधानम्॥१॥ अथ राजसं ध्यानम्॥उद्यद्भास्करसन्निभं त्रिनयनं रक्तांगरागस्रजं स्मेरास्यं वरदं कपालमभयं शूलं दधानं करैः ॥ नीलग्रीवमुदारभूषणयुतं शीतांशुखंडोज्ज्वलं बंधूकारुणवाससं भयहरं देवं सदा भावये॥२॥ अथ तामसं ध्यानम् ॥ ध्यायेन्नीलाद्रिकांतं शशिशकलधरं मुंडमालं महेशं दिग्वस्त्रं पिंगकेशं डमरुमथ सृणिं खड्गपाशाभयानि ॥नागं घंटां कपालं करसरसिरुहै र्बिभ्रतं भीमदंष्ट्रं दिव्याकल्पं त्रिनेत्रं मणिमयविलसत्किंकिणीनूपुराढ्यम् ॥ ३ ॥ अथ सकलमनोरथप्राप्त्यर्थमिदं त्रिगुणात्मकं ध्यानम् ॥ शुद्धःस्फटिकसंकाशं सहस्रादित्यवर्चसम् ॥ नीलजीमूतसंकाशं नीलांजनसमप्रभम् ॥ १ ॥ अष्टबाहुं त्रिनयनं चतुर्बाहुं द्विबाहुकम् ॥ दंष्ट्राकरालवदनं नूपुरारावसंकुलम् ॥ २॥ भुजंगमेखलं देवमग्निवर्णं शिरोरुहम् ॥ दिगंबरं कुमारेशं वटुकाख्यं महाबलम् ॥३॥ खट्वांगमसिपाशं च शूलं दक्षिणभागतः ॥ डमरु च कपालं च वरदं भुजगं तथा ॥ अग्निवर्णसमोपेतं सारमेयसमन्वितम् ॥ ४ ॥ अथ साधारणं ध्यानम् ॥ करकलितकपालः कुंडली दंडपाणिस्तरुणतिमिरनीलो व्यालयज्ञोपवीती ॥ क्रतुसमयसपर्या विघ्नविच्छेदहेतुर्जयति वटुकनाथः सिद्धिदः साधकानाम् ॥ १ ॥ आनीलकुंतलमलक्तकरक्तवर्णं मौनीकृतं कृतमनोज्ञमुखारविंदम् ॥ कल्याणकीर्तिकमनीयकपालपाणिं वंदे महावटुकनाथमभीष्टसिद्ध्यै ॥ २ ॥ आनम्रसर्वगीर्वाणशिरोभृंगांगसंगिनम् ॥ भैरवस्य पदांभोजं भूयोऽहं नौमि भूतये ॥३॥ एवं यथारुचि ध्यात्वा भैरवं प्रार्थयेत् ॥ तत्र मंत्रः ॥" ॐ ह्रीं भैरव भैरव भयकर हर मां रक्ष रक्ष हुं फट् स्वाहा"इति मंत्रेण प्रार्थ्य पटलस्थयंत्रपीठे आवाहनादि प्राणं प्रतिष्ठाप्य षोडशोपचारैरभ्यर्च्य पुनः कामनापरत्वेन यथारुचि ध्यात्वा प्रार्थनामंत्रेण प्रार्थ्य दीपदानं कुर्यात् ॥ अथ दीपदानप्रयोगः॥ मंत्राक्षराणां संख्याकैस्तंतुभिर्ब्रह्मसूत्रजैः ॥ वर्तिं दत्त्वा घृतेनैव दीपं तत्र प्रदापयेत्॥ अथ दीपदानमंत्रः॥"ॐ ह्रींश्रींक्लींह्रींश्रींवं सर्वज्ञाय महाबलपराक्रमाय वटुकाय नमः इमं दीपं गृहाण सर्वकार्यार्थसाधक दुष्टान्नाशय नाशय त्रासय त्रासय सर्वतो मम रक्षां कुरु कुरु फट् स्वाहा ॥"अनेन मंत्रेण दीपं दत्त्वा मूलमंत्रेण त्रिराचम्य

 हस्तौ प्रक्षालयेत्॥एवं दीपदानं समाप्य बलिदानं कुर्यात्॥अथ बलिदानेप्रयोगः ॐ ह्रां नमः॥१॥ ॐ ह्रीं नमः ॥२॥ ॐ कुं नमः ॥ ३ ॥
एभिर्बीजैस्त्रिभिराचम्य मूलेन प्राणायामं कृत्वा देशकालौ संकीर्त्य ममामुकफलावाप्तये श्रीवटुकप्रीतये बलिदानमहं करिष्ये ॥ इति
 संकल्प्य गणपतिं दुर्गां रक्तैश्चन्दनाक्षतपुष्पैरभ्यर्च्य देवस्याग्रे त्रिकोणं चतुरस्रं मण्डलं कृत्वा तत्र गंधाद्यैरभ्यर्च्य पात्रस्थं कवलागारं
संपादितं बलिं निधाय गंधपुष्पाभ्यां मूलांते 'बलिरूपाय नमः' इति बलिं संपूज्य देवं तत्र संचित्य संपूज्य हस्ते बलिमादाय "ॐ
एह्येहि देव वटुकनाथ कपिलजटाभारभासुर त्रिनेत्र ज्वालामुख सर्वविघ्नान्नाशय नाशय सर्वोपचारसहितं बलिं गृह्ण गृह्ण स्वाहा एषबलिर्वटु
काय नमः" इति मंत्रेण बलिं दद्यात् ॥ ततो देशकालौ संकीर्त्य मम सकलकामनासिद्ध्यर्थे श्रीवटुकभैरवस्तोत्रस्यैकादशसहस्रपुरश्चरणां
गत्वेन प्रतिस्तोत्रं मूलमंत्रस्योत्तरशतसंख्याजपसंपुटितामुकसंख्यपाठमहं करिष्ये ॥ इति संकल्प्य ॥ मूलमंत्रमष्टोत्तरशतवारं जपेत् ॥
अथ मूलमंत्रः ॥ "ॐ ह्रीं वटुकायापदुद्धारणाय कुरु कुरु वटुकाय ह्रीं ॐ"॥ एवमष्टोत्तरशतमूलमंत्रस्य जपेन श्रीवटुकभैरवः प्रीयताम् ॥
ततो वटुकाय नमस्कृत्य पंचोपचारैः पूजयित्वा स्तोत्रं पठेत् ॥ अथ स्तोत्रम् ॥ ॐ-ह्रीं भैरवो भूतनाथश्च भूतात्मा भूतभावनः ॥
क्षेत्रदः क्षेत्रपालश्च क्षेत्रज्ञः क्षत्रियो विराट् ॥ १ ॥ श्मशानवासी मांसाशी खर्पराशीः स्मरांतकृत् ॥ रक्तपः पानपः सिद्धः सिद्धिदः सिद्ध
सेवितः ॥ २ ॥ कंकालः कालशमनः कलाकाष्ठातनुः कविः ॥ त्रिनेत्रो बहुनेत्रश्च तथा पिंगललोचनः ॥ ३ ॥ शूलपाणिः खड्गपाणिः
कंकाली धूम्रलोचनः ॥ अभीरुर्भैरवो नाथो भूतपो योगिनीपतिः ॥ ४ ॥ धनदो धनहारी च धनवान्प्रीतिभावनः ॥ नागहारो नागपाशो
व्योमकेशः कपालभृत् ॥५॥ कालः कपालमाली च कमनीयः कलानिधिः ॥ त्रिलोचनोज्ज्वलन्नेत्रस्त्रिशिखी च त्रिलोकपः ॥ ६ ॥ त्रिनेत्र
तनयो डिंभः शांतः शांतजनप्रियः ॥ वटुको वटुवेषश्च खट्वांगवरधारकः ॥ ७ ॥ भूताध्यक्षः पशुपतिर्भिक्षुकः परिचारकः ॥ धूर्तो दिगंबरः

१ द्विविधो बलिराख्यातो राजसः सात्त्विको बुधैः ॥ राजसो मांसरक्ताढ्य पलत्रयसमन्वितः ॥ मुद्गपायससंयुक्तो मधुरत्रयसंयुतः ॥ सात्त्विको मांसरहितः शेषमन्यत्पुरोक्तवत् ॥
ब्राह्मणो नियतः शुद्धः सात्त्विकं बलिमाहरेत् ॥

शूरो हरिणः पांडुलोचनः॥८॥प्रशांतः शांतिदः सिद्धः शंकरः प्रियबांधवः ॥ अष्टमूर्तिर्निधीशश्च ज्ञानचक्षुस्तपोमयः॥९॥अष्टाधारः षडाधारः सर्पयुक्तशिखी सखः॥भूधरो भूधराधीशो भूपतिर्भूधरात्मजः॥१०॥कंकालधारी मुंडी च नागयज्ञोपवीतवान्॥जृंभणो मोहनः स्तंभी मारणः क्षोभणस्तथा ॥ ११ ॥ शुद्धनीलांजनप्रख्यो दैत्यहा मुंडभूषितः ॥ बलिभुग्बलिभुङ्नाथो बालो बालपराक्रमः ॥ १२ ॥ सर्वापत्ता रणो दुर्गो दुष्टभूतनिषेवितः॥ कामी कलानिधिः कांतः कामिनीवशकृद्वशी ॥ १३ ॥ सर्वसिद्धिप्रदो वैद्यः प्रभुर्विष्णुरितीव हि॥ अष्टोत्तर शतं नाम्नां भैरवस्य महात्मनः ॥ १४ ॥ मया ते कथितं देवि रहस्यं सर्वकामदम्॥य इदं पठति स्तोत्रं नामाष्टशतमुत्तमम्॥१५॥ न तस्य दुरितं किंचिन्न च भूतभयं तथा ॥ न च मारीभयं तस्य ग्रहराजभयं तथा ॥ १६ ॥ न शत्रुभ्यो भयं क्वापि प्राप्नुयान्मानवः क्वचित् ॥ पातकानां भयं चैव पठेत्स्तोत्रमनुत्तमम्॥१७॥मारीभये राजभये तथा चोराग्निजे भये॥औत्पत्तिके महाघोरे तथा दुःस्वप्नदर्शने ॥ १८ ॥ बंधने च तथा घोरे पठेत्स्तोत्रमनन्यधीः ॥ सर्वं प्रशमनं याति भयं भैरवकीर्तनात् ॥ १९ ॥ एकादशसहस्रं तु पुरश्चरणमुच्यते ॥ य स्त्रिसंध्यं पठेद्देवि संवत्सरमतंद्रितः॥२०॥स सिद्धिं प्राप्नुयादिष्टां दुर्लभामपि मानवः॥षण्मासं भूमिकामस्तु जपित्वा प्राप्नुयान्महीम्॥२१॥ राजशत्रुविनाशार्थं जपेन्मासाष्टकं पुनः ॥ रात्रौ वारत्रयं चैव नाशयत्येव शात्रवान् ॥ २२ ॥ जपेन्मासत्रयं मर्त्यो राजानं वशमानयेत् ॥ धनार्थी च सुतार्थी च दारार्थी यस्तु मानवः ॥२३॥ जपेन्मासत्रयं देवि वारमेकं तथा निशि ॥धनं पुत्रं तथा दारान्प्राप्नुयान्नात्र संशयः ॥ २४ ॥ रोगी रोगात्प्रमुच्येत बद्धो मुच्येत बंधनात् ॥ भीतो भयात्प्रमुच्येत देवि सत्यं न संशयः ॥ २५ ॥ निगडैश्चापि बद्धो यः कारा गेहे निपातितः ॥ शृंखलाबंधनं प्राप्तं पठेच्चैव दिवानिशि ॥ २६ ॥ यं यं चिंतयते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चितम् ॥ अप्रकाश्यं परं

१-ग्रन्थांतरे विशेषः— रात्रौ वारत्रयं यो वै तस्य वश्यं जगद्भवेत् ॥ प्रातश्चैकादशावृत्तिं रात्रौ वा पुनरेव हि ॥ १ ॥ पूर्ववच्च विधिं कृत्वा पठनीयः स्तवः शुभः ॥ महानिशि त्रिरावृत्तिं यः करोति सदा शुचिः ॥ २ ॥ राजानो वशमायांति स भासा भास्करो भवेत् ॥ शनौ च प्रातरुत्थाय दशावृत्तिं चरेदिह ॥ ३ ॥ होमादिकं च संपाद्य षण्मासादतुलां श्रियम् ॥ शनौ चैवाश्वत्थमूले पूजयित्वा शिवं प्रिये ॥ ४ ॥ शतावृत्तिं पठित्वा तु जगद्वल्लभतामियात् ॥ रवौ च नाभिमात्रे हि जले स्थित्वा पठेद्दिह ॥ ५ ॥ एकादश तथावृत्तिं पठित्वा प्राप्नुयाच्छ्रियम् ॥ पठेच्च रोगशांत्यर्थं नक्षत्रे पुष्यसंज्ञके ॥ ६ ॥ अष्टावृत्तिं पठेद्यो वै आरोग्यं लभते ध्रुवम् ॥ रवौ च विप्रान्संपूज्य पाठयेच्छतवारकम् ॥ ७ ॥ वारे वारे च

गुह्यं न देयं यस्य कस्यचित् ॥ २७ ॥ सुकुलीनाय शांताय ऋजवे दंभवर्जिते ॥ दद्यात्स्तोत्रमिमं पुण्यं सर्वकामफलप्रदम् ॥ २८ ॥ इति
श्रुत्वा ततो देवी नामाष्टशतमुत्तमम् ॥ जजाप परया भक्त्या सदा सर्वेश्वरेश्वरी॥२९ ॥भैरवोऽपि प्रहृष्टोऽभूत्सर्वलोकमहेश्वरः॥ वरं ददाति
भक्तेभ्यः पठेत्स्तोत्रमनन्यधीः ॥ संतोषं परमं प्राप्य भैरवस्य महात्मनः ॥ ३० ॥ वारंवारं भुवनजननि प्रोच्यते साधुवादः सत्यं सत्यं
जगति सकले भैरवो देव एकः॥यां यां सिद्धिं भुवनजठरे कामयेन्मानवो यस्तांस्तां सिद्धिं वितरति सदा भैरवः सुप्रसन्नः॥३१॥पाणिभ्यां
परितः प्रपीड्य सुदृढं निश्चोत्य निश्चोत्य च ब्रह्माण्डं सकलं प्रचालितरसालोच्चैः फलाभं मुहुः ॥ पायंपायमपाययत्रिजगति ह्युन्मत्तवत्तै
रसैर्नृत्यंस्तांडवडंबरेण शिरसा पायान्महाभैरवः ॥ ३२ ॥ बिभ्राणः शुभ्रवर्णं द्विगुणनवभुजं पंचवक्त्रं त्रिनेत्रं ज्ञाने मुद्रेंद्रशास्त्रं सविषममृ
तर्कं शंखभैषज्यचापम् ॥ शूलं खट्वांगबाणान् डमरुमसिगदावह्निमारोग्यमालामिष्टाभीतिं च दोर्भिर्जयति खलु महाभैरवः सर्वसिद्ध्यै
॥ ३३ ॥ काकाशः क समीरणः क दहनः कापश्च विश्वंभरा क ब्रह्मा क जनार्दनः क तरणिः कें दुश्च देवासुराः ॥ कल्पांते दिगिभेशवत्प्र
मुदितः श्रीसिद्धयोगीश्वरः क्रीडानाटकनायको विजयते देवो महाभैरवः ॥ ३४ ॥ लिखित्वा परया भक्त्या भैरवस्तोत्रमुत्तमम् ॥ अष्टानां
ब्राह्मणानां च देयं पुस्तकमादरात् ॥ ३५ ॥ यान् यान् समीहते कामांस्तांस्तान्प्राप्नोत्यसंशयम् ॥ इह लोके सुखं प्राप्य पुस्तकस्य
प्रसादतः ॥ ३६ ॥ शिवलोकमनुप्राप्य शिवेन सह मोदते ॥ लिखित्वा भूर्जपत्रे तु त्रिलोहपरिवेष्टितम् ॥ ३७ ॥ सौम्ये च वस्तुवसने

षण्मासं पठित्वा सुतमाप्नुयात् ॥ रुप्तजन्मभवा वंध्या जीवत्पुत्रा भवेदिह ॥ ८ ॥ कन्याकामो भवेद्यो वै त्रिकालं रविवासरे ॥ षण्मासादप्सरस्तुल्यां लभते स्त्रियमुत्तमाम् ॥ ९ ॥
वैद्यानामप्यसाध्यो वै रोगो भवति यस्य च ॥ तस्य रोगस्य शांत्यर्थं पठेत्स्तोत्रमनुत्तमम् ॥ १० ॥ निष्फलश्च क्रतुस्तस्य भवतीह सदा प्रिये ॥ सहस्रावर्तनं कृत्वा सफलश्च
क्रतुर्भवेत् ॥ ११ ॥ ग्रहणे च पठेद्यो वै विधिना चन्द्रसूर्ययोः ॥ मनोऽभिलषितां सिद्धिं प्राप्नुयान्नात्र संशयः ॥१२ ॥ तीर्थे चैव शुभे क्षेत्रे शिवस्य सन्निधौ प्रिये ॥ पठित्वा पुत्रमन्त्रं च
सद्यः सिद्धिं लभेदिह ॥१३॥ त्रिरावृत्तिं दशावृत्तिं विंशतिं वा शतावधिः॥सहस्रसंख्यया वाथ चैकादशसहस्रकम् ॥१४॥ पुरश्चरणकं प्रोक्तं भैरवस्य महात्मनः ॥ पुरश्चरणकं कृत्वा पठते
नित्यमेव च ॥१५॥ सद्यः सिद्धिं यथोक्तां हि प्राप्नुयान्नात्र संशयः॥ मानुषं जन्म चासाद्य दुःखभाजो भवन्ति वै॥१६॥ ते भजन्तु सदा देवं भैरवं सुखदायकम् ॥ तद् दुःखं नैव विद्यत
भैरव यन्नाशयेत् ॥ १७ ॥

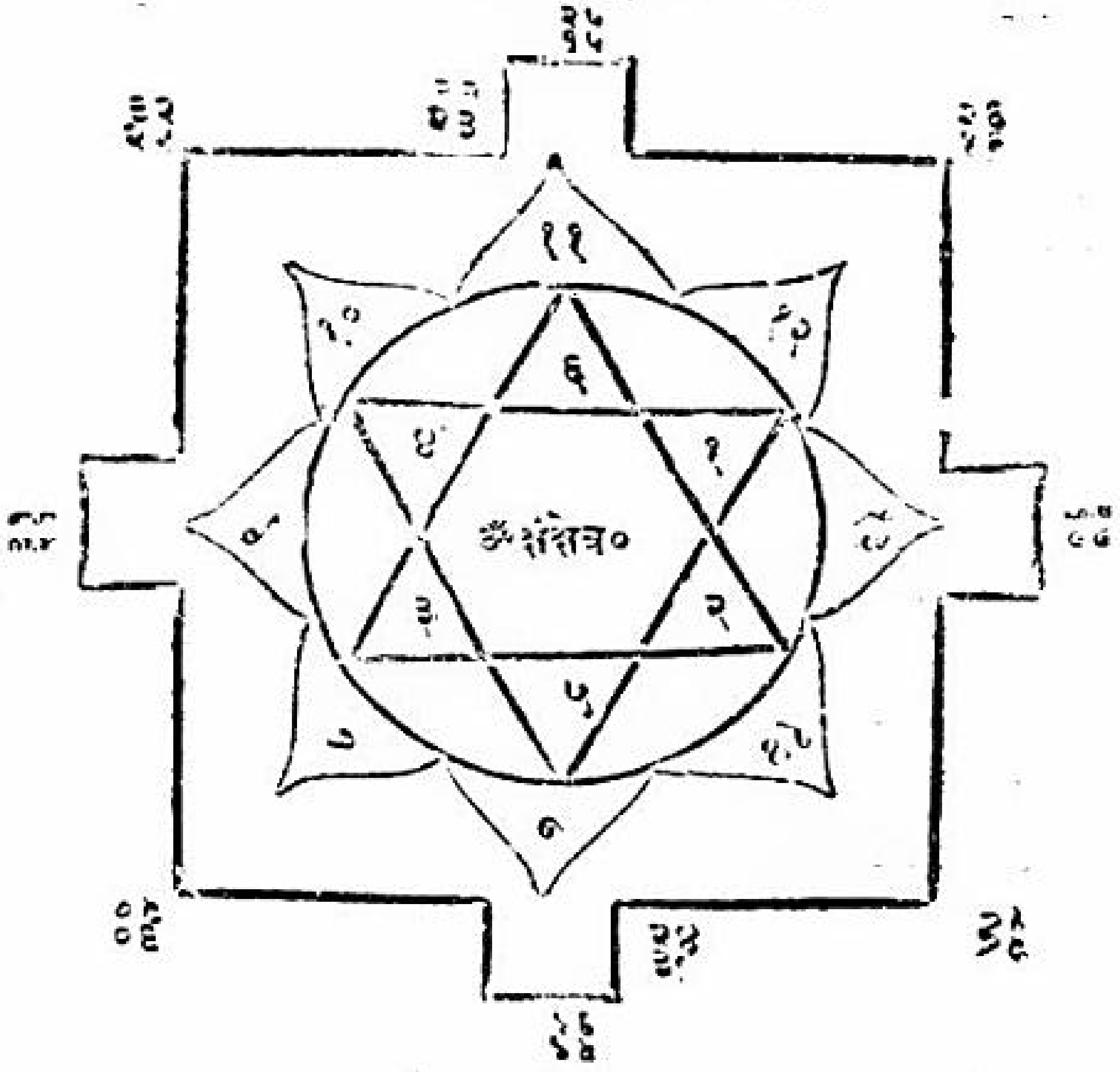
कर्पटे च सुशोभने ॥ करे बाहौ गले कट्यां मूर्ध्नि त्रिलोहगोपितम् ॥ यस्तु धारयते स्तोत्रं सर्वत्र जय माप्नुयात् ॥ ३८ ॥ इति श्रीरुद्रयामलतंत्रे देवीश्वरसंवादे आपदुद्धारकश्रीवटुकभैरवाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं समाप्तम् ॥ अथ वटुकभैरवाष्टोरशतनामस्तोत्रम् (कालसंकर्षणतंत्रे) ॐ अस्य श्रीवटुकभैरवस्तोत्रमंत्रस्य कालाग्निरुद्र ऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । आपदुद्धारकवटुकभैरवो देवता । ह्रीं बीजम् । भैरवीवल्लभः शक्तिः । नीलवर्णो दंडपाणिरिति कीलकम् । समस्तशत्रुदमने समस्तापन्निवारणे सर्वाभीष्टप्रदाने च विनियोगः॥ ॐ कालाग्निरुद्रऋषये नमः । शिरसि ॥ १ ॥ अनुष्टुप्छंदसे नमः मुखे ॥ २ ॥ आपदुद्धारकवटुकभैरवदेवतायै नमः हृदये ॥ ३ ॥ ह्रीं बीजायनमः । गुह्ये ॥ ४ ॥ भैरवीवल्लभशक्तये नमः पादयोः ॥ ५ ॥ नीलवर्णो दंडपाणिरिति कीलकाय नमः नाभौ ॥ ६ ॥ विनियोगाय नमः सर्वांगे ॥ ७ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ अथ मूलमंत्रः ॥ "ॐ ह्रीं वां वटुकाय क्ष्रौं क्षौं आपदुद्धारणाय कुरु कुरु वटुकाय ह्रां वटुकाय स्वाहा ॥ " इति मूलमंत्रः ॥ अथ ध्यानम् ॥ नीलजीमतसंकाशो जटिलो रक्तलोचनः ॥ दंष्ट्राकरालवदनः सर्पयज्ञोपवीतवान् ॥ १ ॥ दंष्ट्रायुधालंकृतश्च कपालस्रग्विभूषितः ॥ हस्तन्यस्तकरोटीको भस्मभूषितविग्रहः ॥ २ ॥ नागराजकटीसूत्रो बालमूर्तिर्दिगंबरः ॥ मंजुसिंजानमंजरिपादकंपितभूतलः ॥ ३ ॥ भूतप्रेतपिशाचैश्च सर्वतः परिवारितः ॥ योगिनीचक्रमध्यस्थो मातृमंडलवेष्टितः ॥ ४ ॥ अट्टहासस्फुरद्वक्त्रो भृकुटीभिषिणाननः ॥ भक्तसंरक्षणार्थाय दिक्षु भ्रमणतत्परः ॥ एवंभूतस्तु वटुको ध्यातव्यो भैरवीश्वरः ॥५॥ एवं ध्यात्वा स्तोत्रं पठेत् ॥ ॐ ह्रीं वटुको वरदः शूरो भैरवः कालभैरवः॥ भैरवीवल्लभो भव्यो दंडपाणिर्दयानिधिः ॥६॥ वेतालवाहनो रौद्रो रुद्रभ्रुकुटिसंभवः ॥ कपाललोचनः कांतः कामिनीवशकृद्वशी ॥ ७ ॥ आपदुद्धारणो धीरो हरिणांकशिरोमाणिः ॥ दंष्ट्राकरालो दष्टौष्ठो धृष्टो दुष्टनिर्बहणः ॥ ८ ॥ सर्पहारः सर्पशिराः सर्पकुंडलमंडितः ॥ कपाली करुणापूर्णः कपालैकशिरोमणिः ॥ ९ ॥ श्मशानवासी मांसाशी मधुमत्तोऽट्टहासवान् ॥ वाग्मी वामव्रतो वामो वामदेवप्रियंकरः ॥ ॥१०॥ वनेचरो रात्रिचरो वसुदो वायुवेगवान् ॥ योगी योगव्रतधरो योगिनीवल्लभो युवा ॥११॥ वीरभद्रो विश्वनाथो विजेता वीरवंदितः॥

भूताध्यक्षो भूतिधरो भूतभीतिनिवारणः ॥ १२ ॥ कलंकहीनः कंकाली क्रूरः कुक्कुरवाहनः ॥ गाढो गहनगंभीरो गणनाथसहोदरः ॥ ॥ १३ ॥ देवीपुत्रो दिव्यमूर्तिर्दीप्तिमान् दीप्तिलोचनः ॥ महासेनप्रियकरो मान्यो माधवमातुलः ॥ १४ ॥ भद्रकालीपतिर्भद्रो भद्रदो भद्रवाहनः ॥ पशूपहाररसिकः पाशी पशुपतिः पतिः ॥ १५ ॥ चंडः प्रचंडचंडेशश्चंडीहृदयनन्दनः॥ दक्षो दक्षाध्वरहरो दिग्वासा दीर्घ लोचनः ॥ १६ ॥ निरातंको निर्विकल्पः कल्पः कल्पांतभैरवः ॥ मदतांडवकृन्मत्तो महादेवप्रियो महान् ॥ १७ ॥ खट्वांगपाणिः खातीतः खरशूलः खरांतकृत् ॥ ब्रह्मांडभेदनो ब्रह्मज्ञानी ब्राह्मणपालकः ॥ १८ ॥ दिक्चरो भूचरो भूष्णुः खचरः खेलनप्रियः ॥ सर्व दुष्टप्रहर्ता च सर्वरोगनिषूदनः ॥ १९ ॥ सर्वकामप्रदः शर्वः सर्वपापनिकृंतनः ॥ इत्थमष्टोत्तरशतं नाम्नां सर्वसमृद्धिदम् ॥२०॥ आपदु द्धारजनकं वटुकस्य प्रकीर्तितम् ॥ एतच्च शृणुयान्नित्यं लिखेद्वा स्थापयेद्गृहे ॥ २१ ॥ धारयेद्वा गले बाहौ तस्य सर्वाः समृद्धयः ॥ न तस्य दुरितं किंचिन्न चोरनृपजं भयम् ॥ २२ ॥ न चापस्मृतिरोगेभ्यो डाकिनीभ्यो भयं नहि ॥ न कूष्मांडग्रहादिभ्यो नापमृत्योर्न च ज्वरात् ॥ २३ ॥ मासमेकं त्रिसंध्यं च शुचिर्भूत्वा पठेन्नरः ॥ सर्वदारिद्र्यनिर्मुक्तो निधिं पश्यति भूतले ॥ २४ ॥ मासद्वयमधीयानः पादुकासिद्धिमान् भवेत् ॥ अंजनं गुटिका खड्गं धातुवादरसायनम् ॥ २५ ॥ सारस्वतं च वेतालवाहनं बिलसाधनम् ॥ कार्यसिद्धिं महासिद्धिं मंत्रं चैव समीहितम् ॥ २६ ॥ वर्षमात्रमधीयानः प्राप्नुयात्साधकोत्तमः ॥ एतत्ते कथितं देवि गुह्याद्गुह्यतरं परम् ॥ २७ ॥ कालसंकर्षणीतंत्रे कलिकल्मषनाशनम् ॥ नरनारीनृपाणां च वशीकरणमंबिके ॥ २८ ॥ इति कालसंकर्षणतंत्रोक्त वटुकाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं समाप्तम् ॥ इति श्रीमंत्रमहार्णवे पूर्वखण्डे वटुकभैरवतंत्रे दशमस्तरंगः ॥ १० ॥ ॥ ॥

॥ अथ मिश्रतरंगप्रारंभः ॥ तत्रादौ क्षेत्रपालमंत्रप्रयोगः॥ मंत्रो यथा—"ॐ क्षं क्षेत्रपालाय नमः" इति नवाक्षरो मंत्रः॥अस्य विधानम् ॥ अस्य क्षेत्रपालमंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिः। गायत्री छन्दः। क्षेत्रपालो देवता। क्षं बीजम्। लः शक्तिः। सर्वेष्टसिद्धये जपे विनियोगः ॥ ॐ ब्रह्म ऋषये नमः शिरसि ॥१॥ ॐ गायत्रीछंदसे नमः मुखे ॥ २॥ ॐ क्षेत्रपालदेवतायै नमः हृदि ॥ ३ ॥ ॐ क्षं बीजाय नमः गुह्ये ॥ ४ ॥ ॐ लः शक्तये नमः। पादयोः ॥ ५ ॥ ॐ विनियोगाय नमः सर्वाङ्गे ॥ ६ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ क्षां अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ ॐ क्षीं तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ ॐ क्षूं मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ ॐ क्षैं अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ क्षौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ ॐ क्षः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ क्षां हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ क्षीं शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ क्षूं शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ क्षैं कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ "ॐ क्षौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ क्षः अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवं न्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ ॐ नीलांजनादिनिभमूर्द्धपिशंगकेशं वृत्तोग्रलोचनमुदात्तगदाकपालम् ॥ आशांबरं भुजगभूषणमुग्रदंष्ट्रं क्षेत्रेशमद्भुततनुं प्रणमामि देवम् ॥ १ ॥" इति ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूजयेत् ॥ततः पीठादौ रचिते सर्वतोभद्रमंडले मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताः संस्थाप्य "ॐ मं मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताभ्यो नमः॥" इति संपूजयेत्॥ अस्य पीठशक्त्यादेरभावः॥ ततः स्वर्णादिनिर्मितं यंत्रं मूर्तिं वा ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य पीठमध्ये संस्थाप्य प्रतिष्ठां च कृत्वा पुनर्ध्यात्वा मूलेन मूर्तिं प्रकल्प्यावाहनादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्यावरणपूजां कुर्यात्॥तद्यथा—षट्कोणकेसरेषु आग्नेय्यादिचतुर्दिक्षु मध्ये दिक्षु च "ॐ क्षां हृदयाय नमः हृदयश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः। इति सर्वत्र ॥ १ ॥ ॐ क्षीं शिरसे स्वाहा॥शिरःश्रीपा०॥२॥ ॐ क्षूं शिखायै वषट्। शिखाश्रीपा० ॥ ३॥ ॐ क्षैं कवचाय हुम्॥ कवचश्रीपा०॥४॥ ॐ क्षौं नेत्रत्रयाय वौषट् नेत्रत्रयश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ क्षः अस्त्राय फट्। अस्त्रश्रीपा० ॥ ६ ॥ इति षडंगानि पूजयेत् ॥ ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ १ ॥" इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा

पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदत् ॥ इति प्रथमावरणम् ॥ १ ॥ ततोऽष्टदले पूज्य पूजकयोरंतराले प्राचीं तदनुसारेणान्या दिशः प्रकल्प्य प्राचीक्रमेण ॐ अग्निला ख्याय नमः । अग्निलाख्यश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ अग्निकेशाय नमः । अग्निकेशश्री पा० ॥ २ ॥ ॐ करालाय नमः करालश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ घंटारवाय नमः । घंटारवश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ महाकोपाय नमः । महाकोपश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ पिशिता शनाय नमः ॥ पिशिताशनश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ पिंगलाक्षाय नमः । पिंगलाक्षश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ ऊर्द्ध्वकेशाय नमः । ऊर्द्ध्वकेशश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ पूजयित्वा पुष्पां जलिं च दद्यात् ॥ ततः भूपुरे पूर्वादिक्रमेण इन्द्रादीन् दशदिक्पालान् वज्राद्यायुधानि च संपूज्य बलिं च दद्यात् ॥ 'ॐ क्षं क्षेत्रपालाय नमः' इति मंत्रेण माषभक्तबलिं दत्त्वार्धरात्रे पुनर्बलिं दद्यात्॥ अस्य पुरश्चरणं लक्षजपः ॥ तत्तद्दशांशेन होमतर्पणमार्जनब्राह्मणभोजनं कुर्यात् ॥ एवं कृते क्षेत्रपालः प्रसन्नो भवति ॥ तथा च—"लक्षमेकं जपेन्मंत्रं जुहुयात्तद्दशांशतः ॥ चरुणा घृतसिक्तेन ततः क्षेत्रे समर्चयेत् ॥ १ ॥ बलिनानेन संतुष्टः क्षेत्रपालः प्रयच्छति ॥ कांति मेधाव लारोग्यतेजःपुष्टियशःश्रियः" इति क्षेत्रपालनवाक्षरमंत्रप्रयोगः ॥ १ ॥

अथ क्षेत्रपालपूजनयन्त्रम्.

॥ ॥ ॥ ॥ ॥

१ अग्निलाख्यमग्निकेशं करालं तदनंतरम् ॥ घंटारवं महाकोपं पिशिताशनसंज्ञकम् ॥ पिंगलाक्षमूर्द्ध्वकेशं पत्रेषु परितो यजेत् ॥

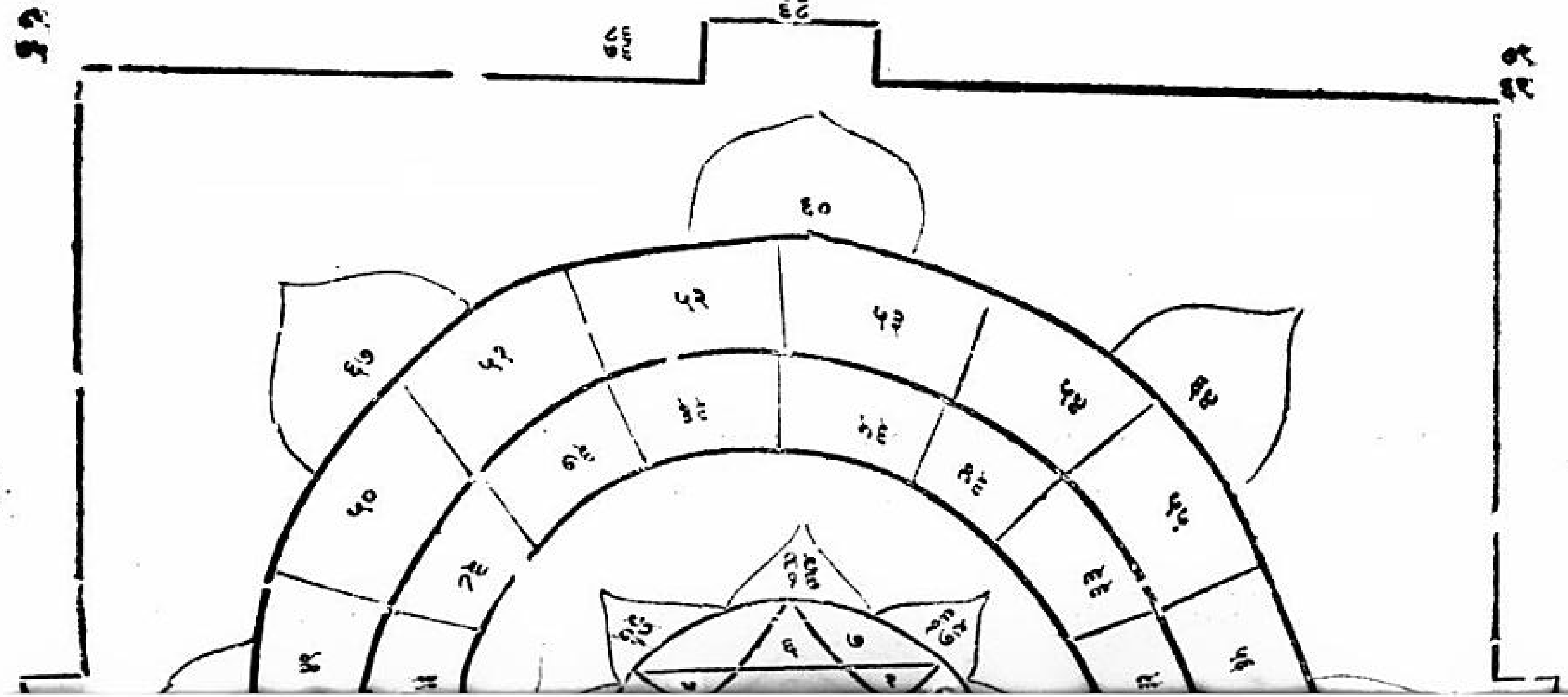
॥ अथ कामदेवबीजमंत्रप्रयोगः ॥ बीजं यथा--क्लीं इत्येकाक्षरो बीजमंत्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ ॐ कामबीजमंत्रस्य संमोहन ऋषिः । गायत्री छंदः । सर्वसम्मोहनमकरध्वजो देवता । सर्वसंमोहने विनियोगः ॥ ॐ संमोहनऋषये नमः । शिरसि ॥ १ ॥ गायत्रीछंदसे नमः । मुखे ॥ २ ॥ सर्वसंमोहनमकरध्वजदेवतायै नमः । हृदि ॥ ३ ॥ विनियोगाय नमः । सर्वाङ्गे ॥ ४ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ क्लां अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ ॐ क्लीं तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ ॐ क्लूं मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ ॐ क्लैं अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ क्लौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥५॥ ॐ क्लः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ क्लां हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ क्लीं शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ क्लूं शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ क्लैं कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ क्लौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ क्लः अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडङ्गन्यासः ॥ एवं न्यासः ॥ कृत्वा ध्यायेत् । अथ ध्यानम् ॥ जपारुणं रक्तविभूषणाढ्यं मीनध्वजं चारुकृतांगरागम् ॥ करांबुजैरंकुशमिक्षुचापपुष्पास्त्रपाशौ दधतं भजामि ॥ १ ॥ इति ध्यायेत् । ततः पीठादौ रचिते सर्वतोभद्रमंडले मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताः संस्थाप्य "ॐ मं मंडूकादिपरत्त्वांतपीठदेवताभ्यो नमः" इति संपूज्य नव पीठशक्तीः पूजयेत् ॥ पूर्वादिक्रमेण ॐ मोहिन्यै नमः ॥ १ ॥ ॐ क्षोभिण्यै नमः ॥ २ ॥ ॐ त्रास्यै नमः ॥ ३ ॥ ॐ स्तंभिन्यै नमः ॥ ॥ ४ ॥ ॐ कर्षिण्यै नमः ॥ ५ ॥ ॐ द्राविण्यै नमः ॥ ६ ॥ ॐ आह्लादिन्यै नमः ॥ ७ ॥ ॐ क्लिन्नायै नमः ॥ ८ ॥ मध्ये ॐ क्लेदिन्यै नमः ॥ ९ ॥ इति पूजयेत् । ततः स्वर्णादिनिर्मितं यंत्रं ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य "ॐ क्लीं मकरध्वजाय सर्वसंमोहनशक्ताय पद्मासनाय नमः" इति मंत्रेण पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य प्रतिष्ठां च कृत्वा पुनर्ध्यात्वावाहनादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्य देवाज्ञया आवरणपूजां कुर्यात् ॥ तद्यथा-पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ संविन्मयः परो देवः परामृतरसप्रियः॥ अनुज्ञां देहि मे काम परिवारार्चनाय मे॥१॥" इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात्॥इत्याज्ञां गृहीत्वा

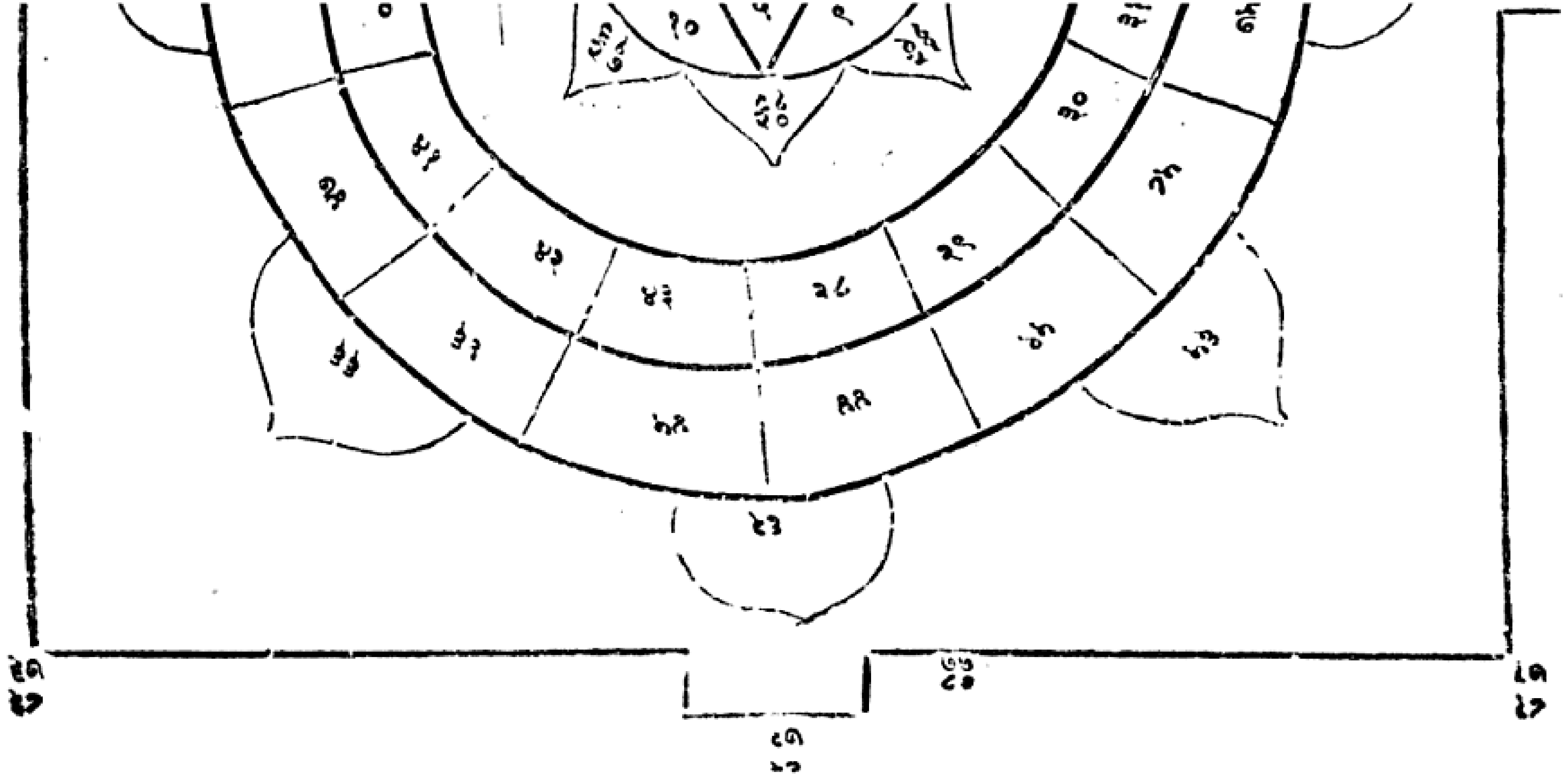
१ अन्यस्वरूपो यथा-'क्लीं कामदेवाय नमः' इत्यष्टाक्षरो मंत्रः। अन्यत्सर्वं पूर्ववत् ॥

कं० म०
॥२३५॥

अथ कामदेवपूजनयन्त्रम्.

पू०सं० १
मि०अं०
तरं० ११

वरणपूजामारभेत ॥षट्कोणकेसरेषु आग्नेय्यादिचतुर्दिक्षु मध्ये दिक्षु च ॐ क्लां हृदयाय नमः।हृदयश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः। इति सर्वत्र ॥१ ॥ ॐ क्लीं शिरसे स्वाहा। शिरः श्रीपा०॥२॥ ॐ क्लू शिखायै वषट्। शिखाश्रीपा० ॥३॥ ॐ क्लैं कवचाय हुम्। कवचश्रीपा० ॥४॥ ॐ क्लौं नेत्रत्रयाय वौषट्। नेत्रत्रयश्रीपा० ॥५ ॥ ॐ क्लः अस्त्राय फट्।अस्त्रश्रीपा०॥६॥ इति षडंगानि पूजयेत् ॥ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल। भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ १ ॥" इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् ॥ इति प्रथमावरणम् ॥ १ ॥ तदग्रेषु ॥ ॐ द्रां शोषणाय नमः । शोषणश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं मोहनाय नमः। मोहनश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ संदीपनाख्यक्रीडाय नमः । संदीपनाख्यक्रीडश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ ब्लूं तापनाय नमः। तापनश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ मादनाय नमः। मादनश्रीपा० ॥ ५ ॥ इति पंच बाणान् पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति द्वितीयावरणम् ॥ २ ॥ ततोऽष्टदले पूज्यपूजकयोरंतराले प्राचीं तदनुसारेण अन्या दिशः प्रकल्प्य प्राचीक्रमेण ॥ ॐ कामाय नमः। कामश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ भस्मशरीराय नमः। भस्मशरीरश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ अनंगाय नमः । अनंगश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ मन्मथाय नमः। मन्मथश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ वसंतसखाय नमः। वसंतसखश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ स्मराय नमः। स्मरश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ इक्षुधनुर्धराय नमः। इक्षुधनुर्धरश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ पुष्पबाणाय नमः। पुष्पबाणश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ नामभिः पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति तृतीयावरणम् ॥ ३ ॥ ततोऽष्टदलाग्रेषु वामावर्तेन ॐ अनंगरूपायै नमः। अनंगरूपाश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ अनंगमदनायै नमः। अनंगमदनाश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ अनंगमन्मथायै नमः। अनंगमन्मथाश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ अनंगकुसुमायै नमः। अनंगकुसुमाश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ अनंगकुसुमातुरायै नमः। अनंगकुसुमातुराश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ अनंगशिशिरायै नमः। अनंगशिशिराश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ अनंगमेखलायै नमः। अनंगमेखलाश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ अनंगदीपकायै नमः । अनंगदीपकाश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ शक्तीः पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति चतुर्थावरणम् ॥ ४ ॥ ततः षोडशदले प्राचीक्रमेण वामावर्तेन च ॐ युवत्यै नमः।

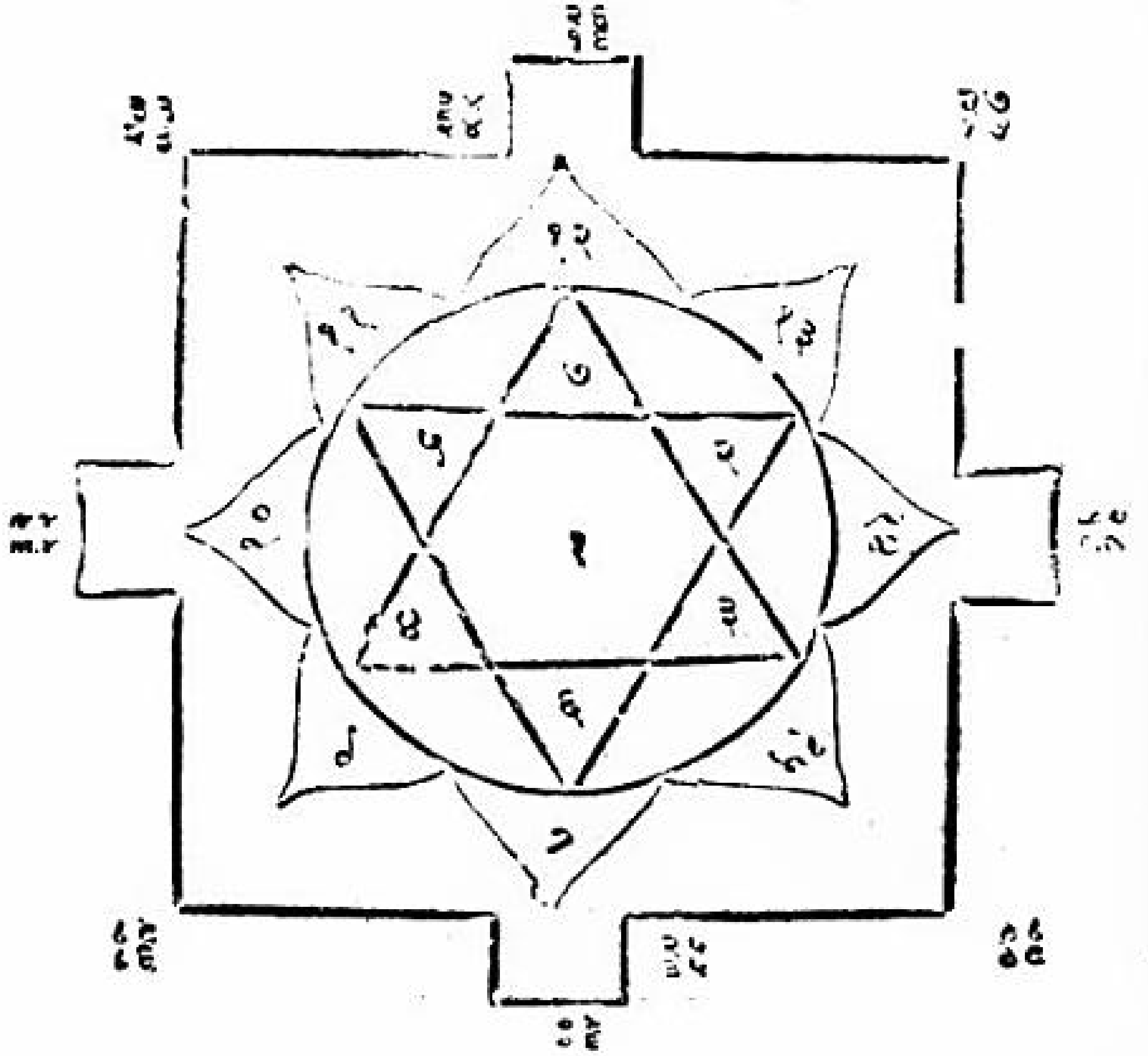
युवतीश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ विप्रलंभायै नमः । विप्रलंभाश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ ज्योत्स्नायै नमः । ज्योत्स्नाश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ सुभ्रुवे नमः । सुभ्रूश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ मदद्रवायै नमः । मदद्रवाश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ सुरतायै नमः । सुरताश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ वारुण्यै नमः । वारुणीश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ लोलायै नमः लोलाश्रीपा० ॥ ८ ॥ ॐ कांत्यै नमः । कांतिश्रीपा० ॥ ९ ॥ ॐ सौदामिन्यै नमः । सौदामिनीश्रीपा० ॥ १० ॥ ॐ कामच्छत्रायै नमः । कामच्छत्राश्रीपा० ॥ ११ ॥ ॐ चन्द्रलेखायै नमः । चन्द्रलेखाश्रीपा० ॥ १२ ॥ ॐ शक्त्यै नमः । शुक्तिश्रीपा० ॥ १३ ॥ ॐ मदनायै नमः । मदनाश्रीपा० ॥ १४ ॥ ॐ योन्यै नमः । योनिश्रीपा० ॥ १५ ॥ ॐ मायावत्यै नमः । मायावतीश्रीपा० ॥ १६ ॥ इति संपज्य पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति पंचमावरणम् ॥ ५ ॥ ततः षोडश दलाग्रेषु ॐ शोकाय नमः । शोकश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ मोहाय नमः । मोहश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ विलासाय नमः । विलासश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ विभ्रमाय नमः । विभ्रमश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ मदनातुराय नमः । मदनातुरश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ अपजयाय नमः । अपजय श्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ युवाकामाय नमः । युवाकामश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ चूतपुष्पाय नमः ॥ चूतपुष्पश्रीपा० ॥ ८ ॥ ॐ रतिप्रियाय नमः । रतिप्रियश्रीपा० ॥ ९ ॥ ॐ ग्रीष्मांतकराय नमः । ग्रीष्मांतकरश्रीपा० ॥ १० ॥ ॐ उज्जायिने नमः । उज्जयिश्री० ॥ ११ ॥ ॐ हेमंते शिशिरोन्मदाय नमः । हेमंते शिशिरोन्मदश्रीपा० ॥ १२ ॥ ॐ इक्षुचापधराय नमः । इक्षुचापधरश्रीपा० ॥ १३ ॥ ॐ पुष्पवाणहस्ताय नमः । पुष्पबाणहस्तश्रीपा० ॥ १४ ॥ ॐ रक्तभूषाय नमः । रक्तभूषश्रीपा० ॥ १५ ॥ ॐ वनितासक्तमानसाय नमः ॥ वनितासक्तमानसश्रीपा० ॥ १६ ॥ इति पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति षष्ठावरणम् ॥ ६ ॥ ततोऽष्टदले प्राच्यादि चतुर्दिक्षु ॐ हावाय नमः । हावश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ भावाय नमः । भावश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ कटाक्षाय नमः । कटाक्षश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ भ्रूविलासाय नमः । भ्रूविलासश्रीपा० ॥ ४ ॥ आग्नेय्यादिचतुष्कोणेषु ॐ माधव्यै नमः । माधवीश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ मालत्यै नमः । मालतीश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ हरिणाक्ष्यै नमः । हरिणाक्षीश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ मदोत्कटायै नमः । मदोत्कटाश्रीपा० ॥ ८ ॥

इति पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति सप्तमावरणम् ॥ ७ ॥ ततो भूपुरे पूर्वादिक्रमेण इन्द्रादिदशदिक्पालान् वज्राद्यायुधानि च संपूज्य पुष्पांजलिं च दद्यात्॥ इत्यावरणपूजां कृत्वा धूपादिनमस्कारांतं संपूज्य पुष्पांजल्यष्टकं दद्यात्॥तत्र मंत्रः–"ॐ नमोऽस्तु पुष्पबाणाय जगदानंदकारिणे ॥ मन्मथाय जगन्नेत्रे रतिप्रीतिप्रदायिने ॥ १ ॥" इति पुष्पांजल्यष्टकं दत्त्वा करौ बद्ध्वा प्रार्थयेत् ॥ तत्र मंत्रः–"ॐ देवदेव जगन्नाथ वांछितार्थप्रदायक ॥ कृत्स्नान्पूरय मे त्वर्थान्कामान्कामेश्वरीप्रिय ॥ १ ॥" इति संप्रार्थ्य जपं कुर्यात् ॥ अस्य पुरश्चरणं त्रिलक्षजपः ॥ तत्तद्दशांशेन होमतर्पणमार्जनब्राह्मणभोजनं च कुर्यात् ॥ एवं कृते मंत्रः सिद्धो भवति। सिद्धे च मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत् ॥ तथा च–"लक्षत्रयं जपेन्मंत्रं मधुरत्रयसंयुतैः ॥ पुष्पैः किंशुकजैः फुल्लैर्हुत्वा तत्तद्दशांशतः ॥ १ ॥ इत्थं यो भजते देवं सुगंधिकुसुमादिभिः ॥ स भवेल्लब्धसौभाग्यो लक्ष्म्या जितधनेश्वरः ॥ २ ॥ अशोकपुष्पैर्दध्यक्तैर्जुहुयाद्दिवसत्रयम् ॥ अष्टोत्तरसहस्रं यः स भवेज्जगतां प्रियः ॥ ३ ॥ गव्येनाज्येन जुहुयान्मंत्रेणाष्टोत्तरं शतम् ॥ साधकेन्द्रससंपातमर्चिते हव्यवाहने ॥ ४ ॥ संपाताज्येन वनिता भोजयेदात्मनः पतिम् ॥ अनया यद्यदादिष्टं तत्तत्स कुरुते सदा ॥ ५ ॥ कन्यार्थी जुहुयाल्लाजैर्दध्यक्तैर्मंडलांतरे ॥ कन्यामिष्टामवाप्नोति सापि सत्पतिमाप्नुयात् ॥ ६ ॥ कथितं पुष्पबाणस्य सांगोपांगसमर्चनम् ॥ सौभाग्यकांतिविभवदारापुत्रसमृद्धिदम् ॥ ७ ॥" अथ कामगायत्रीमंत्रो यथा "ॐ कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमहि ॥ तन्नोऽनंगः प्रचोदयात् ॥" अष्टोत्तरशतं कामगायत्र्या मंत्रवित्तमः ॥ गायत्र्येषा बुधैरुक्ता जप्ता जनविमोहिनी ॥ ८ ॥ इति कामदेवबीजमंत्रप्रयोगः ॥ अथ वरुणमंत्रप्रयोगः ॥ मंत्रो यथा-ॐ ध्रुवासु त्वासु क्षितिषु क्षियंतोऽव्य १ स्मत्पाशं वरुणो मुमोचत् ॥ अवो वन्वाना अदितेरुपस्थाद्यूयंपातस्वस्तिभिः सदानः स्वः ॥ इति त्रिचत्वारिंशदक्षरो वरुणमंत्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ अस्य वरुणमंत्रस्य वसिष्ठ ऋषिः । त्रिष्टुप्छंदः । वरुणो देवता । सर्वेष्टसिद्धये जपे विनियोगः ॥ ॐ वसिष्ठऋषये नमः शिरसि ॥ १ ॥ त्रिष्टुप्छंदसे नमः मुखे ॥ २ ॥ वरुणदेवतायै नमःहृदि ॥ ३ ॥ विनियोगाय नमः सर्वांगे ॥ ४ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ ध्रुवासुत्वासुक्षितिषु इत्यंगुष्ठाभ्यां

नमः ॥ १ ॥ क्षियंतोव्य स्मत्पाशम् इति तर्जनीभ्यां नमः॥२॥वरुणो मुगोचादिति मध्यमाभ्यां नमः॥३॥ अवोवन्वाना अदितेरिति अनामिका भ्यां नमः ॥ ४ ॥ उपस्थाग्र्युयंपात इति कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५॥ स्वास्तिभिः सदा नः स्वः इति करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति कर न्यासः ॥ ॐ ध्रुवासुत्वासुक्षितिषु हृदयाय नमः ॥ १ ॥ क्षियंतो व्यस्मत्पाशं शिरसे स्वाहा ॥२॥ वरुणो मुमोचत् शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ अवोवन्वाना अदितेः कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ उपस्थाय्यूयंपात नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ स्वस्तिभिः सदा नः स्वः अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ ॐ ध्रं नमः ध्रुं । दक्षपादांगुल्यग्रे ॥ १॥ ॐ वां नमः । दक्षपादांगुलिमूले ॥२॥ॐ सुं नमः । दक्षगुल्फे ॥३ ॥ ॐ त्वां नमः । दक्षजानुनि ॥ ४ ॥ ॐ सुं नमः । दक्षपादमूले ॥ ५ ॥ ॐ क्षिं नमः । वामपादांगुल्यग्रे ॥ ६ ॥ ॐ तिं नमः वाम पादांगुलिमूले ॥ ७ ॥ ॐ षु नमः । वामगुल्फे ॥ ८ ॥ ॐ क्षिं नमः । वामजानुनि ॥ ९ ॥ ॐ यं नमः । वामपादमूले ॥ १० ॥ ॐ तों नमः । गुदे ॥ ११ ॥ ॐ व्यं नमः । लिंगे ॥ १२ ॥ ॐ स्मं नमः । आधारे ॥ १३ ॥ ॐ त्पां नमः । नाभौ ॥ १४ ॥ ॐ शं नमः । दक्षिणकुक्षौ ॥ १५ ॥ ॐ वं नमः । वामकुक्षौ ॥ १६ ॥ ॐ रुं नमः । पृष्ठे ॥ १७ ॥ ॐ णों नमः हृदि ॥ १८ ॥ ॐ मुं नमः । दक्षिणस्तने ॥ १९ ॥ ॐ मों नमः । वामस्तने ॥ २० ॥ ॐ चं नमः । गले ॥ २१ ॥ ॐ अं नमः । दक्षिणहस्तांगु ल्यग्रे ॥ २२ ॥ ॐ वों नमः । दक्षिणहस्तांगुलिमूले ॥ २३ ॥ ॐ वं नमः । दक्षिणमणिबंधे ॥ २४ ॥ ॐ न्वां नमः । दक्षिण कूर्परे ॥ २५ ॥ ॐ नां नमः । दक्षबाहुमूले ॥ २६ ॥ ॐ अं नमः । वामहस्तांगुल्यग्रे ॥ २७ ॥ ॐ दिं नमः । वामहस्तांगुलिमूले ॥ २८ ॥ ॐ तें नमः । वाममणिबंधे ॥ २९ ॥ ॐ रुं नमः । वामकूर्परे ॥ ३० ॥ ॐ पं नमः । वामबाहुमूले ॥ ३१ ॥ ॐ स्थां नमः । वक्त्रे ॥ ३२ ॥ ॐ य्यूं नमः । दक्षकपोले ॥ ३३ ॥ ॐ यं नमः । वामकपोले ॥ ३४ ॥ ॐ पां नमः । दक्षिणनासापुटे ॥ ३५ ॥ ॐ तं नमः । वामनासापुटे ॥ ३६ ॥ ॐ स्वं नमः । दक्षिणनेत्रे ॥ ३७ ॥ ॐ स्तिं नमः । वामनेत्रे ॥ ३८ ॥ ॐ

भिं नमः । दक्षिणकर्णे ॥ ३९ ॥ ॐ सं नमः । वामकर्णे ॥ ४० ॥ ॐ दां नमः भ्रूमध्ये ॥ ४१ ॥ ॥ ॐ नं नमः । मस्तके ॥ ४२ ॥ ॐ स्वं नमः । शिरसि ॥ ४३ ॥ इति मंत्रवर्णन्यासः ॥ इति न्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ ॐ चन्द्रप्रभं पंकजसन्निषण्णं पाशांकुशाभीतिवरं दधानम् ॥ मुक्ताविभूषांचितसर्वगात्रं ध्यायेत्प्रसन्नं वरुणं विभूत्यै ॥ १ ॥ इति ध्यात्वा मानसोपचारैः पूजयेत् । ततः पीठादौ रचिते सर्वतोभद्रमंडले मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताः संस्थाप्य "ॐ मं मंडूकादिपरतत्वांतपीठदेवताभ्यो नमः" इति संपूजयेत् । अस्य पीठशक्त्यादेरभावः ॥ ततः स्वर्णादिनिर्मितं यंत्रं मूर्तिं वा ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य प्रतिष्ठां च कृत्वा मूलेन मूर्तिं प्रकल्प्य पाद्यादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्य देवाज्ञया आवरणपूजां कुर्यात् ॥ तद्यथा—षट्कोणकेसरेषु आग्नेय्यादिचतुर्दिक्षु मध्ये दिक्षु च ॐ हृदयाय नमः । हृदयश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः । इति सर्वत्र ॥ १ ॥ ॐ शिरसे स्वाहा । शिरः श्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ शिखायै वषट् । शिखाश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ कवचाय हुम् । कवचश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ नेत्रत्रयाय वौषट् । नेत्रत्रयश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ अस्त्राय फट् । अस्त्रश्रीपा० ॥ ६ ॥ इति षडंगानि पूजयेत् ॥ ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या

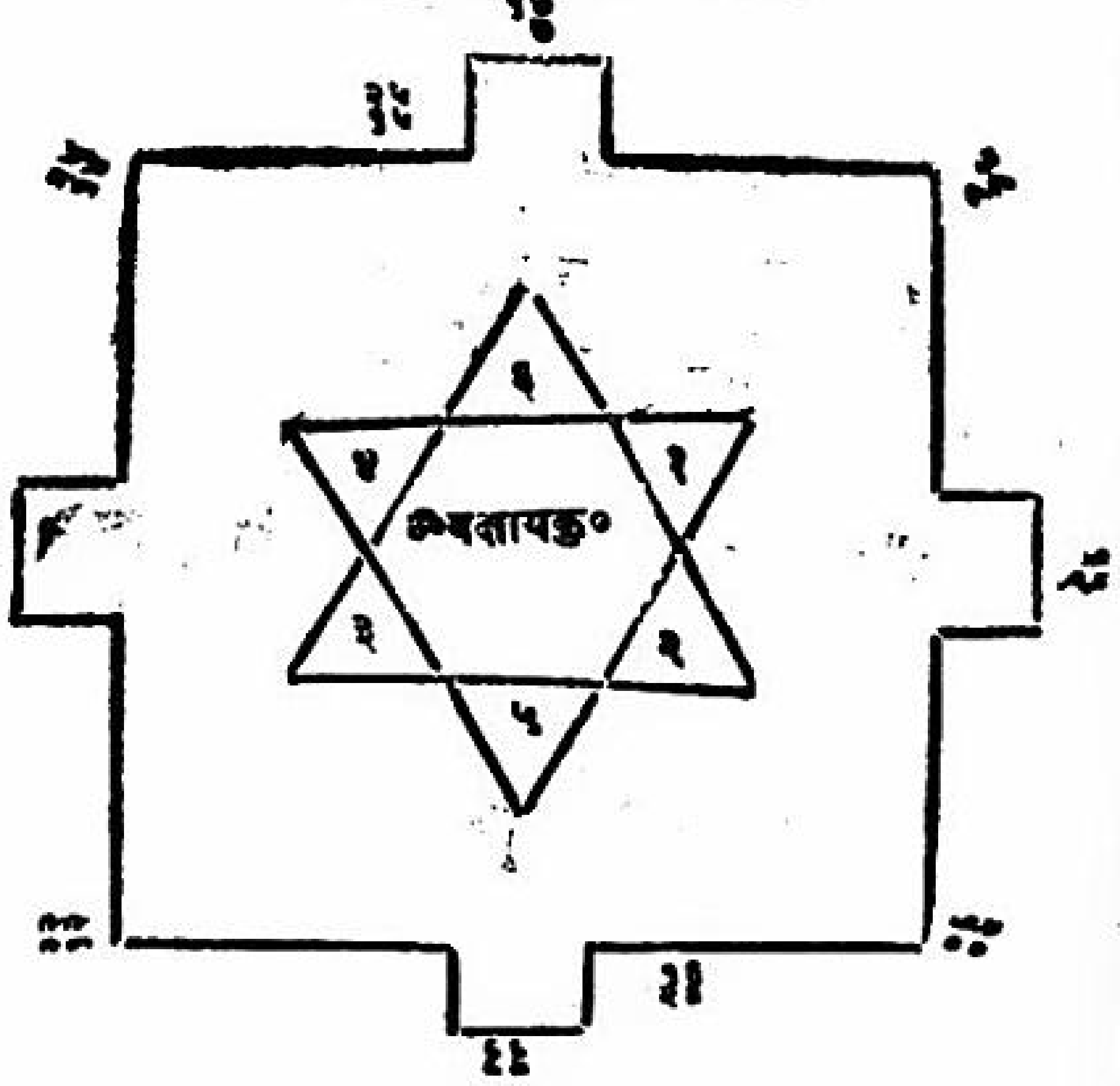
अथ वरुणपूजनयन्त्रम्.

समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम्॥१॥इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति प्रथमावरणम्॥१॥ततोऽष्टदलेषु पूज्यपूजकयोरंतराले प्राचीं तदनुसारेण अन्या दिशः प्रकल्प्य प्राचीक्रमेण ॐ शेषाय नमः। शेषश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ वासुकये नमः । वासुकिश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ तक्षकाय नमः । तक्षकश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ कर्कोटकाय नमः । कर्कोटकश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ पद्माय नमः । पद्मश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ महापद्माय नमः । महापद्मश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ शंखपालाय नमः । शंखपालश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ कुलिकाय नमः । कुलिकश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् । इति द्वितीयावरणम् ॥२॥ ततो भूपुरे इन्द्रादिदशदिक्पालान् वज्राद्यायुधानि च संपूज्य पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥इत्यावरणपूजां कृत्वा धूपादिनमस्कारांतं संपूज्य जपं कुर्यात् । अस्य पुरश्चरणमेकलक्षजपः । तत्तद्दशांशेन होमतर्पणमार्जनब्राह्मणभोजनं च कुर्यात् । एवं कृते मंत्रः सिद्धो भवति ॥ सिद्धे मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत् ॥ तथा च—"लक्षमेकं जपेन्मंत्रं पायसेन दशांशतः ॥ सर्पिःसिक्तेन जुहुयान्मन्त्री मंत्रस्य सिद्धये ॥ १॥ ऋणमुक्त्यै जपेन्मंत्रं प्रत्यहं साष्टकं शतम् ॥ जपेनानेन लभते महतीमव्ययां श्रियम् ॥ २ ॥ सितेक्षुशकलैर्मंत्री जुहुयाद्घृतसंप्लुतैः ॥ चतुर्दिनं दशशतमृणमुक्त्यै महाश्रिये॥ ३ ॥ समिद्भिर्वेतसोत्थाभिः क्षीराक्ताभिर्दिनत्रयम् ॥जुहुयाद्वृष्टिसंसिद्ध्यै मंत्रविद्विजितेन्द्रियः ॥ ४ ॥ अनेन विधिना मंत्री सूर्ये शतभिषं गते ॥ चतुःशतं घृतयुतं पायसं जुहुयाद्वशी ॥ ५ ॥ ऋणनाशाय संपत्त्यै वश्यारोग्याभिवृद्धये ॥ भृगुवारे कृतो होमः पायसेन ससर्पिषा ॥ ६॥ महतीं संपदं कुर्यान्नाशयेत्सकलापदः ॥ शालिभिर्घृतसंसिक्तैः सरिदंतरितः सुधीः॥७॥त्र्यहं चतुःशतं हुत्वा स्तंभयेत्परसैन्यकम्॥ सायं प्रत्यङ्मुखो वह्निमाराध्य प्रजपेन्मनुम् ॥ ८ ॥ चतुःशतं विमुच्येत मंत्री सर्वैरुपद्रवैः ॥ मंत्री प्रत्यङ्मुखो भूत्वा तर्पयेद्विमलैर्जलैः॥९॥सर्वोपद्रवनाशाय समस्ताभ्युदयाप्तये॥बहुना किमिहोक्तेन मंत्रेणानेन साधकः॥साधयेत्सकलान्कामाञ्जपहोमादितत्परः॥१०॥इति वरुणत्रिचत्वारिंशदक्षरमंत्रप्रयोगः ॥ अथ कुबेरमंत्रप्रयोगः॥ (मंत्रमहोदधौ) मंत्रो यथा—"ॐ यक्षाय कुबेराय वैश्रवणाय धनधान्यादिपतये धनधान्यसमृद्धिं मे देहि दापय स्वाहा" इति पंचत्रिंशदक्षरो मंत्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ अस्य कुबेरमंत्रस्य विश्रवा ऋषिः । बृहती छंदः । शिवमित्रधनेश्वरो देवता।

ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः । ॥ ॐ विश्रवऋषये नमः । शिरसि ॥ १ ॥ बृहतीछंदसे नमः । मुखे ॥ २ ॥ शिवामित्रधनेश्वरदेवतायै नमः । हृदि ॥ ३ ॥ विनियोगाय नमः । सर्वांगे ॥ ४ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः॥ ॐ यक्षाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ कुबेराय शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ वैश्रवणाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धनधान्याधिपतये कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ धनधान्यसमृद्धिं मे नेत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ देहि दापय स्वाहा अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ ॐ यक्षायांगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ ॐ कुबेराय तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ ॐ वैश्रवणाय मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ ॐ धनधान्याधिपतये अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ धनधान्यसमृद्धिं मे कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ ॐ देहि दापय स्वाहा करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ इति न्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ " मनुजवाह्यविमानवरस्थितं गरुडरत्ननिभं निधिनायकम् ॥ शिवसखं मुकुटादिविभूषितं वरगदे दधतं भज तुंदिलम् ॥ १ ॥ इति ध्यात्वा मानसोपचारैः पूजयेत् ॥ ततः पीठादौ रचिते सर्वतोभद्रमंडले धर्मादिपरतत्त्वांतपीठदेवताः संस्थाप्य " ॐ धर्मादिपरतत्त्वांतपीठदेवताभ्यो नमः" इति पीठदेवताः संपूज्य (अस्य पीठशक्त्यादेरभावः) ततः स्वर्णादिनिर्मितं मंत्रं मूर्तिं वा ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य प्रतिष्ठां च कृत्वा पुनर्ध्यात्वा मूलेन मूर्तिं प्रकल्प्यावाहनादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्य देवाज्ञयावरणपूजां कुर्यात् ॥ तद्यथा—पुष्पांजलिमादाय "ॐ संविन्मयः परो देवः

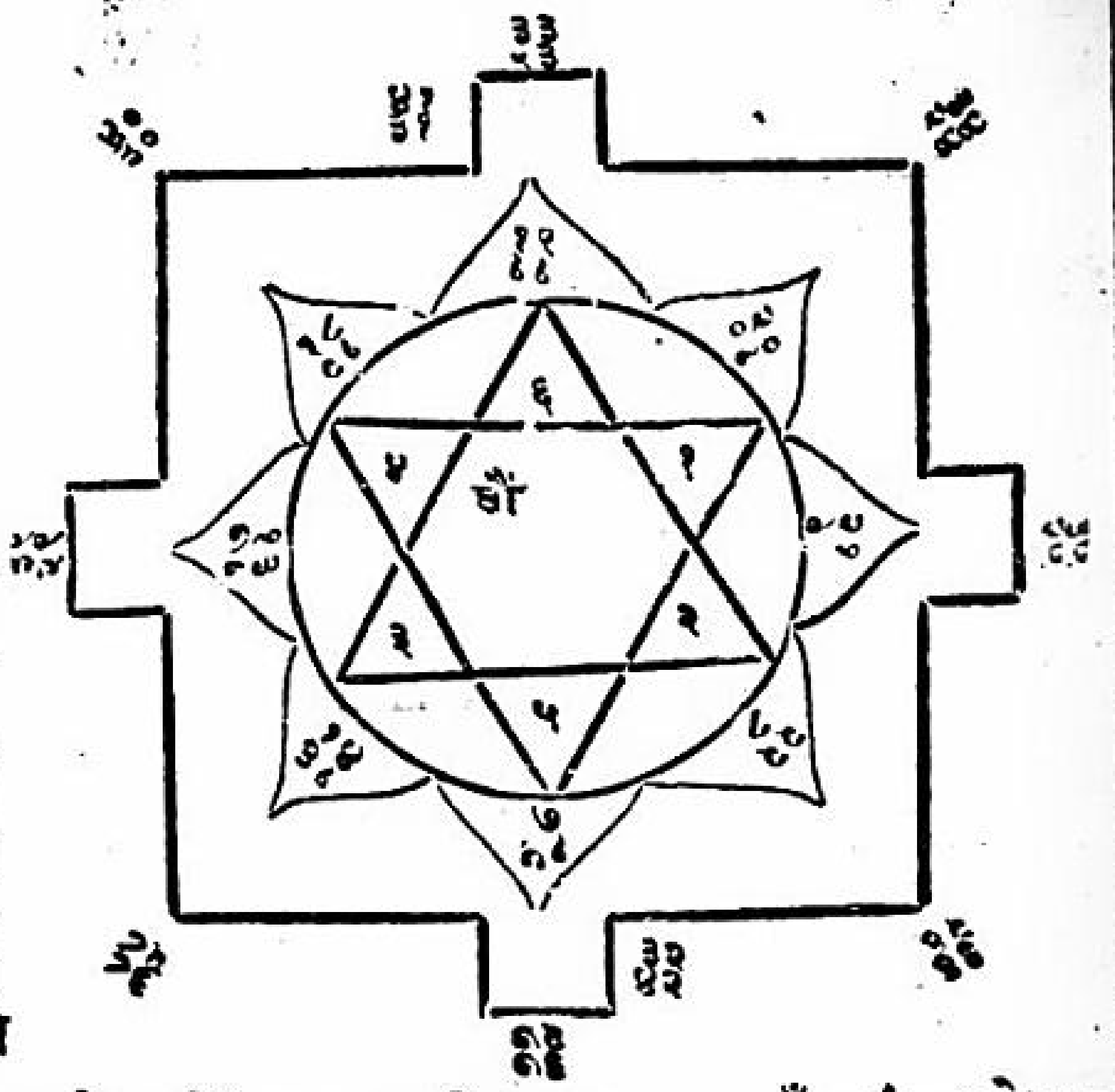
अथ कुबेरपूजनयन्त्रम् ।

परामृतरसप्रियः ॥ अनुज्ञां देहि धनद परिवारार्चनाय मे ॥ १ ॥" इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् ॥ इत्याज्ञां गृहीत्वावरणपूजामारभेत ॥ तद्यथा—षट्कोणकेसरेषु आग्नेय्यादिचतुर्दिक्षु मध्ये दिक्षु च ॐ यक्षाय हृदयाय नमः । हृदय श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः । इति सर्वत्र ॥१॥ ॐ कुबेराय शिरसे स्वाहा । शिरः श्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ वैश्रवणाय शिखायै वषट् । शिखाश्रीपा०॥३॥ ॐ धनधान्याधिपतये कवचायं हुं कवचश्रीपा०॥४॥ॐ धनधान्यसमृद्धिं मे नेत्रत्रयाय वौषट् । नेत्रश्रीपा०॥५॥ ॐ देहि दापय स्वाहा अस्त्राय फट्।अस्त्रश्रीपा०॥६॥इति षडंगानि पूजयेत्॥ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल॥ भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥१॥ इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् ॥ इति प्रथमावरणम् ॥ १ ॥ ततो भूपुरे इन्द्रादिदशदिक्पालान् वज्राद्यायुधानि च संपूज्य पुष्पांजलिं च दद्यात्॥इत्यावरणपूजां कृत्वा धूपादिनमस्कारांतं संपूज्य जपं कुर्यात् ॥ अस्य पुरश्चरणं लक्षजपः। तिलाज्येन दशांशतो होमः। एवं कृते मंत्रः सिद्धो भवति । सिद्धे च मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत्॥ तथा च—लक्षमेकं जपेन्मंत्रं दशांशं जुहुयात्तिलैः॥सिद्धे मनौ प्रकुर्वीत प्रयोगानिष्टसिद्धये॥१॥शिवालये जपेन्मंत्रमयुतं धनवृद्धये ॥बिल्व मूलोपविष्टेन जप्तो लक्षं धनर्द्धिदः ॥ २ ॥ इति पंचत्रिंशदक्षरकुबेरमंत्रप्रयोगः॥ अथ षोडशाक्षरकुबेरमंत्रप्रयोगः ॥ मंत्रो यथा—" ॐ श्रीं ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं क्लीं श्रीं क्लीं वित्तेश्वराय नमः॥" इति षोडशाक्षरो मंत्रः॥ अस्य विधानम् ॥ ॐ श्रीं हृदयाय नमः॥१॥ ह्रीं श्रीं शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ह्रीं क्लीं शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ श्रीं क्लीं कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ वित्तेश्वराय नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ नमः अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति षडंगन्यासं कुर्यात् ॥ ऋष्यादिकं ध्यानपूजादिकं च सर्वं पूर्ववत्॥ तथा च—षोडशाक्षरमंत्रोऽयं सर्वदारिद्र्यनाशनः॥ध्यानार्चनादिकं सर्वमस्य पूर्ववदाचरेत् ॥ १ ॥ इति षोडशाक्षरकुबेरमंत्रप्रयोगः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ चन्द्रमोमंत्रप्रयोगः ॥ अथ चन्द्रमसो वक्ष्ये मनुं सर्वसमृद्धिदम् ॥ अथ षडक्षरचन्द्रमोमंत्रप्रयोगः ॥ मंत्रो यथा—(शारदातिलके) 'सौं सोमाय नमः' इति षडक्षरमंत्रः ॥ अस्य सोममंत्रस्य भृगुर्ऋषिः । पंक्तिश्छंदः । सोमो देवता । सौं बीजम् ॥ नमः शक्तिः । मम सर्वेष्टसिद्धये जपे विनियोगः॥ ॐ भृगुऋषये नमः ।

शिरसि ॥१॥ पंक्तिच्छंदसे नमः । मुखे ॥ २ ॥ सोमदेवतायै नमः । हृदि ॥३॥ सौं बीजाय नमः । गुह्ये॥४॥नमः शक्तये नमः । पादयोः ॥ ५ ॥ विनियोगाय नमः । सर्वांगे ॥ ६ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ सां अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ ॐ सीं तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ ॐ सूं मध्यमाभ्यां नमः ॥३॥ ॐ सैं अनामिकाभ्यां नमः ॥४॥ ॐ सौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ॐ सः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ सां हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ सीं शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ सूं शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ सैं कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ सैं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ सः अस्त्राय फट् ॥६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवं न्यासविधिं कृत्वा ध्यायेत् ॥ कर्पूरस्फटिकावदातमनिशं पूर्णेन्दुबिंबाननं मुक्तादामविभूषितेन वपुषा निर्मूलयंतं तमः ॥ हस्ताभ्यां कुमुदं वरं च दधतं नीलालकोद्भासितं स्वस्यांकस्थमृगूदिताश्रयगुणं सोमं सुधाब्धिं भजे ॥ १ ॥ इति ध्यात्वा सर्वतोभद्रमंडले सोमतोभद्रमंडले वा मं मंडूकादिसोमांतपीठदेवताः संस्थाप्य 'ॐ मं मंडूकादिसोमांतपीठदेवताभ्यो नमः ॥' इति पीठदेवताः संपूज्य तन्मध्ये "ॐ सौं सोमाय रोहिणीपतये नमः" इति संपूज्य रौप्यादिनिर्मितं यंत्रमग्न्युत्तारणपूर्वकं "सौं सर्वशक्तिकमलासनाय नमः" इति मंत्रेण पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा पुनर्ध्यात्वा मूलेन मूर्तिं प्रकल्प्यावाहनादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्य देवाज्ञां गृहीत्वावरणपूजां कुर्यात् ॥ तत्र क्रमः ॥ षट्कोणकेसरेषु अग्निकोणे । ॐ सां हृदयाय नमः ॥ १ ॥ निर्ऋतिकोणे । ॐ सीं शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ वायव्ये । ॐ सूं शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ऐशान्ये । ॐ सैं कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ पूज्यपूजकयोर्मध्ये । ॐ सौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ देवतापश्चिमे । ॐ सः अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति षडंगानि पूजयेत् ॥ ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य " ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ १ ॥ " इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् ॥ इतिप्रथमावरणम् ॥ १ ॥ ततोऽष्टदले पूज्यपूजकयोर्मध्ये प्राचीं तदनुसारेण अन्या दिशः प्रकल्प्य प्राचीक्रमेण

अथ चंद्रपूजनयन्त्रम्.

वामावर्तेन च । ॐ रोहिण्यै नमः । रोहिणीश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॥ इति सर्वत्र ॥ १ ॥ ॐ कृत्तिकायै नमः । कृत्तिकाश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ रेवत्यै नमः । रेवतश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ भरण्यै नमः । भरणीश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ रात्र्यै नमः । रात्रिश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ आर्द्रायै नमः । आर्द्राश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ ज्योत्स्नायै नमः । ज्योत्स्नाश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ कलायै नमः । कलाश्रीपा० ॥ ८ ॥ इति पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति द्वितीयावरणम् ॥ २ ॥ ततोऽष्टदलाग्रेषु ॐ आं आदित्याय नमः । आदित्यश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ भौं भौमाय नमः । भौमश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ बुं बुधाय नमः । बुधश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ शं शनैश्चराय नमः । शनैश्चरश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ बृं बृहस्पतये नमः । बृहस्पतिश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ रां राहवे नमः । राहुश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ शुं शुक्राय नमः । शुक्रश्रीपा० ॥७॥ ॐ कें केतवे नमः । केतुश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ ग्रहान् पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति तृतीयावरणम् ॥३॥ ततो भूपुरे पूर्वादिक्रमेण । ॐ लं इन्द्राय नमः । इन्द्रश्रीपा० ॥१॥ ॐ रं अग्नये नमः । अग्निश्रीपा० ॥२॥ ॐ मं यमाय नमः । यमश्रीपा० ॥३॥ ॐ क्षं निर्ऋतये नमः । निर्ऋतिश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ वं वरुणाय नमः । वरुणश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ यं वायवे नमः । वायुश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ कुं कुबेराय नमः । कुबेरश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ हं ईशानाय नमः । ईशानश्रीपा० ॥ ८ ॥ इन्द्रेशानयोर्मध्ये ॐ आं ब्रह्मणे नमः । ब्रह्मश्रीपा० ॥ ९ ॥ वरुण निर्ऋत्योर्मध्ये ॐ ह्रीं अनंताय नमः । अनंतश्रीपा० ॥ १० ॥ इति दिक्पालान् पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति चतुर्थावरणम् ॥४॥

तद्बाह्ये ॐ वं वज्राय नमः ॥ १ ॥ ॐ शं शक्तये नमः ॥ २ ॥ ॐ दं दंडाय नमः ॥३॥ ॐ खं खड्गाय नमः ॥ ४ ॥ ॐ पं पाशाय नमः ॥ ५ ॥ ॐ अं अंकुशाय नमः ॥ ६ ॥ ॐ गं गदायै नमः ॥ ७॥ ॐ त्रिं त्रिशूलाय नमः ॥ ८ ॥ ॐ पं पद्माय नमः ॥ ९॥ ॐ चं चक्राय नमः ॥ १० ॥ इत्यस्त्राणि पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् । इत्यावरणपूजां कृत्वा धूपादिनीराजनांतं संपूज्य जपं कुर्यात् ॥ अस्य पुरश्चरणं षड्लक्षजपः । षट्सहस्रहोमः । तत्तद्दशांशेन तर्पणमार्जनब्राह्मणभोजनं च कुर्यात् ॥ एवं कृते मंत्रः सिद्धो भवति । सिद्धे मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत् ॥ तथा च—"रसलक्षं जपेन्मंत्रं साधको विजितेन्द्रियः॥ तत्सहस्रं प्रजुहुयात्पायसेन ससर्पिषा ॥१॥ सोमांतं पूजिते पीठे पूजयेद्रोहिणीपतिम् ॥ एवं सिद्धमनुर्मंत्री संपदां वसतिर्भवेत् ॥ २ ॥ हृत्पुंडरीकमध्यस्थं ताराहारविभूषणम् ॥ तारापतिं स्मरन्मंत्री त्रिसहस्रं मनुं जपेत् ॥ ३ ॥ राज्यैश्वर्यं दरिद्रोऽपि प्राप्नुयाद्वत्सरांतरे ॥ पूर्वोक्तसंख्यं प्रजपेच्छशिनं मूर्ध्नि चिंतयेत् ॥ ४ ॥ रोगापमृत्युदुःखानि जित्वा वर्षशतं वसेत् ॥ ब्रह्मचर्यरतः शुद्धश्चतुर्लक्षमिदं जपन् ॥ ५ ॥ निधानं भूगतं सद्यः प्राप्नुयाद्यत्नवर्जितम् ॥ जितेन्द्रियो जपेन्मंत्रं पूर्णिमायां विशेषतः ॥ ६ ॥ भवेत्सौभाग्यनिलयः संपदामपरो निधिः ॥ घोराञ्ज्वराञ्छिरोरोगोनभिचारानुपद्रवान् ॥ ७ ॥ विद्विषामपि संघातं नाशयेन्मनुनाऽमुना ॥ पौर्णमास्यां निराहारो दद्यादर्घ्यं विधूदये ॥ ८ ॥ प्राक्प्रत्यगायतं कुर्याद्भूतले मंडलत्रयम् ॥ निषण्णः पश्चिमे मंत्री मंडले विहितासने ॥ ९ ॥ मध्यस्थे स्थापयेत्पश्चात्पूजाद्रव्याण्यशेषतः ॥ अस्मिन्हि मंडले सोममर्चयित्वांबुजान्विते ॥ १० ॥ राजतं चषकं भद्रं स्थापयेत्पुरतः सुधीः ॥ गोदुग्धेन समापूर्य स्पृष्ट्वा तं प्रजपेन्मनुम् ॥ ११ ॥ अष्टोत्तरशतं पश्चाद्विद्यामंत्रेण[1] देशिकः ॥ दद्यादर्घ्यं शशांकाय सर्वकामार्थसिद्धये ॥ १२ ॥ अनेन विधिना कुर्वन्प्रतिमासमतंद्रितः ॥ षण्मासाभ्यंतरे सिद्धिं साधकेंद्रः समश्नुते ॥ १३ ॥ श्रियमत्यूर्जितां पुत्रान्सौभाग्यं विपुलं यशः ॥ कन्यामिष्टामवाप्नोति कन्यापि वरमीप्सितम् ॥ १४ ॥ बहुना किमिहोक्तेन सर्वं दद्यान्निशापतिः ॥" इति षडक्षरचन्द्रमोमंत्रप्रयोगः ॥ अथ चन्द्रमस्स्तोत्रम् ॥ "ॐ श्वेताम्बरः श्वेतवपुः किरीटी श्वेतद्युति

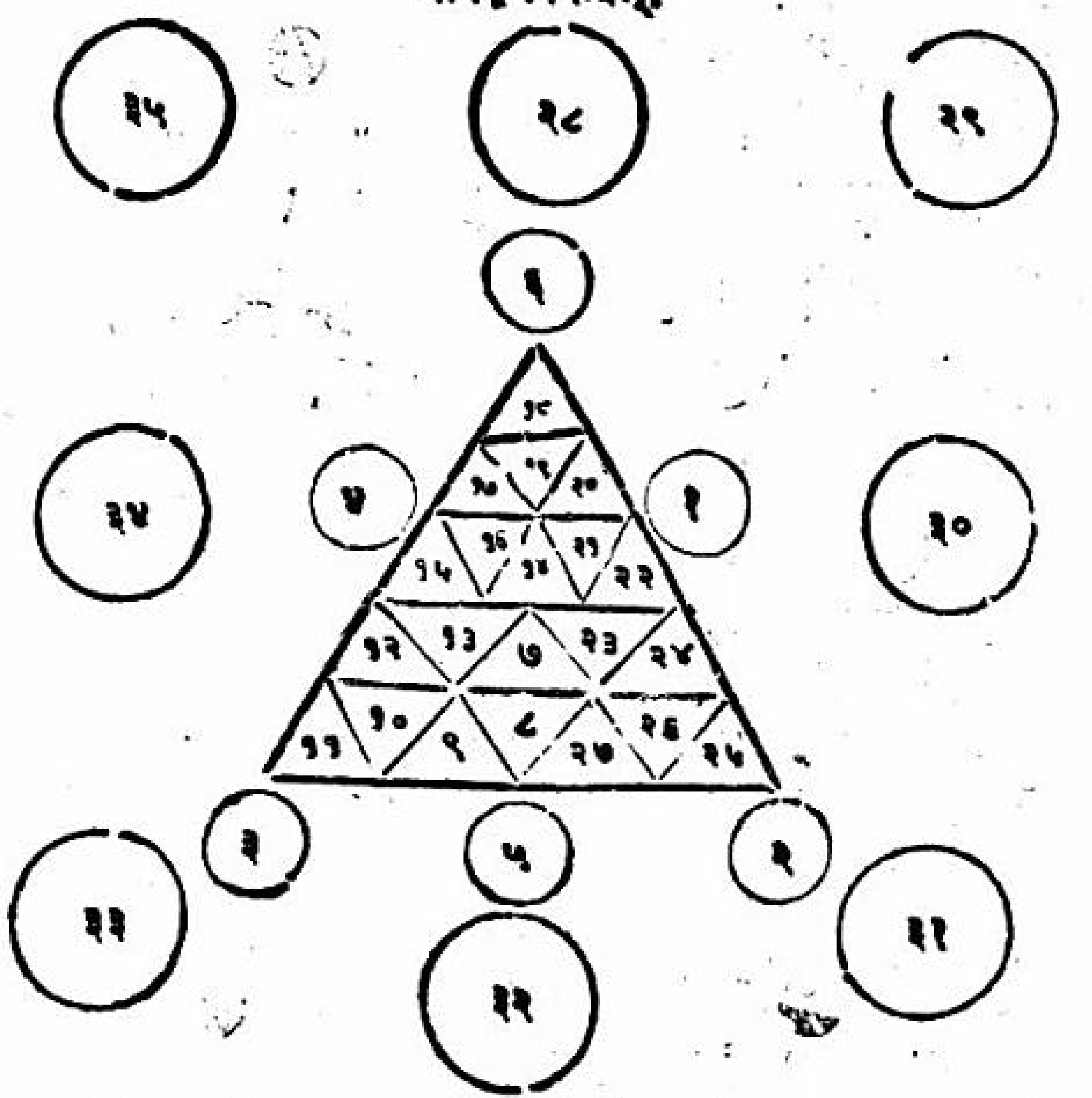
१ "ॐ चिचे चिचामाकिते चन्द्रिणि चन्द्रमुखि स्वाहा" इति चिचामन्त्रः ॥

दंडधरो द्विबाहुः ॥ चन्द्रोऽमृतात्मा वरदः शशांकः श्रेयांसि मह्यं प्रददातु देवः ॥ १ ॥ दधिशंखतुषाराभं क्षीरोदार्णवसंभवम् ॥ नमामि शशिनं सोमं शंभोर्मुकुटभूषणम् ॥ २ ॥ क्षीरसिन्धुसमुत्पन्नो रोहिणीसहितः प्रभः ॥ हरस्य मुकुटावास बालचन्द्र नमोऽस्तु ते ॥ ३ ॥ सुधामया यत्किरणाः पोषयंत्योषधीवनम् ॥ सर्वान्नरसहेतुं तं नमामि सिंधुनन्दनम् ॥ ४ ॥ राकेशं तारकेशं च रोहिणी प्रियसुन्दरम् ॥ ध्यायतां सर्वदोषघ्नं नमामीन्दुं मुहुर्मुहुः ॥ ५ ॥ इति चन्द्रमस्स्तोत्रं संपूर्णम् ॥ अथ धनपुत्रादिप्रदमंगलमंत्र विधानम् ॥ (मंत्रमहोदधौ) मंत्रो यथा—"ॐ हां हंसः खं खः" इति षडक्षरो मन्त्रः । अस्य विधानम् ॥ मार्गशीर्षे वैशाखे वा शुक्लपक्षे चंद्रतारादिबलान्विते भौमवासरे व्रतं प्रगृह्य वक्ष्यमाणविधिना संवत्सरपर्यंतं कार्यम् ॥ तद्यथा—मंगलवारे अरुणोदयवेलाया मुत्थाय शौचविधिं विधाय अपामार्गकाष्टेन मौनधारणपूर्वकं दंतधावनं कृत्वा नद्यादौ गृहे वा यथाविधि स्नात्वा रक्तवाससी परिधाय नित्यकर्म समाप्य शिवालये स्वगृहे वा रक्तगोमयलिप्तमंडले स्वासने प्राङ्मुख उदङ्मुखो वा उपविश्य दक्षिणपार्श्वे रक्तचंदनरक्तपुष्पा दीनि संपाद्य सपवित्रकर आचम्य मूलेन प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा मम जन्मराशेः सकाशान्नामराशेः सकाशाज्जन्मलग्नाद्वर्षलग्नाद्वा गोचराच्चतुर्थाष्टमादित्याद्यनिष्टस्थानस्थितभौमसर्वानिष्टफलनिवृत्तिपूर्वकतृतीयैकादशशुभस्थानस्थितवदुत्तमफलावाप्त्यर्थम् आयुरारोग्य वृद्ध्यर्थमृणच्छेदार्थममुकरोगविनाशार्थं वा पुत्रप्राप्त्यर्थं श्रीमंगलदेवताप्रसन्नतार्थं भौमव्रतं करिष्ये ॥ तदंगत्वेन न्यासध्यानपूजार्घ्य दानादि च करिष्ये । इति संकल्प्य कर्ता स्वदेहे न्यासान् कुर्यात् ॥ तद्यथा—अस्य मंत्रस्य विरूपाक्ष ऋषिः । गायत्री छंदः । धरात्मजो भौमो देवता । हां बीजम् । हंसः शक्तिः । सर्वेष्टसिद्धये जपे विनियोगः ॥ ॐ विरूपाक्षऋषये नमः शिरसि १ गायत्रीछंदसे नमः मुखे २ धरात्मजभौमदेवतायै नमः हृदि ३ हां बीजाय नमः गुह्ये ४ हंसः शक्त्यै नमः पादयोः ५ विनियोगाय नमः सर्वांगे ६ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ ॐ भौमाय अंगुष्ठाभ्यां नमः १ ॐ हां भौमाय तर्जनीभ्यां नमः २ ॐ हं भौमाय मध्यमाभ्यां नमः ३ ॐ सः

भौमाय अनामिकाभ्यां नमः ४ ॐ खं भामायै कनिष्ठिकाभ्यां नमः ५ ॐ खः भौमाय करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ ॐ भौमाय हृदयाय नमः १ ॐ हां भौमाय शिरसे स्वाहा २ ॐ हं भौमाय शिखायै वषट् ३ ॐ सः भौमाय कवचाय हुम् ४ ॐ खं भौमाय नेत्रत्रयाय वौषट् ५ ॐ खः भौमाय अस्त्राय फट् ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ ॐ मंगलाय नमः अंघ्र्योः १ ॐ भूमिपुत्राय नमः जानुनोः २ ॐ ऋणहर्त्रे नमः ऊर्वोः ३ ॐ धनप्रदाय नमः कटयाम् ४ ॐ स्थिरासनाय नमः गुह्ये ५ ॐ महाकायाय नमः उरसि ६ ॐ सर्वकामविरोधकाय नमः वामबाहौ ७ ॐ लोहिताय नमः दक्षिणबाहौ ८ ॐ लोहिताक्षाय नमः गले ९ ॐ सामगानां कृपाकराय नमः वदने १० ॐ धरात्मजाय नमः अंसयोः ११ ॐ कुजाय नमः नेत्रयोः १२ ॐ भौमाय नमः ललाटे १३ ॐ भूतिदाय नमः भ्रुवोः १४ ॐ भूमिनंदनाय नमः मस्तके १५ ॐ अंगारकाय नमः शिखायाम् १६ ॐ यमाय नमः सर्वांगे १७ ॐ सर्वरोगप्रहारिणे नमः मूर्धादिहस्तांतम् १८ ॐ वृष्टिकर्त्रे नमः मूर्धादिपादांतम् १९ ॐ वृष्टिहर्त्रे नमः पादादिमूर्धांतम् २० ॐ सर्वरोगापहारकाय नमः दशदिक्षु च २१ ॐ अंगारकाय नमः नाभौ २२ ॐ वक्राय नमः वक्षसि २३ ॐ भूमिनंदनाय नमः मूर्ध्नि २४ इति न्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ "जपाभं शिवस्वेदजं हस्तपद्मैर्गदाशूलशक्ती करे धारयंतम्॥अवंतीसमुत्थं सुमेषासनस्थं धरानंदनं रक्तवस्त्रं समीडे ॥१॥" इति ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूज्य ताम्रार्घ्ये पद्धतिमार्गेण संस्थाप्य पीठपूजादिकं कुर्यात् ॥ तद्यथा—पीठादौ रचिते सर्वतोभद्रमंडले लिंगतोभद्रमंडले वा मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताः संस्थाप्य " ॐ मं मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताभ्यो नमः" इति संपूज्य नव पीठशक्तीः पूजयेत् ॥ तद्यथा—पूर्वादिक्रमेण ॐ वामायै नमः ॥ १ ॥ ॐ ज्येष्ठायै नमः ॥ २ ॥ ॐ रौद्र्यै नमः ॥ ३ ॥ ॐ काल्यै नमः ॥ ४ ॥ ॐ कलविकरण्यै नमः ॥ ५ ॥ ॐ बलविकरण्यै नमः ॥ ६ ॥ ॐ बलप्रमथिन्यै नमः ॥ ७ ॥ ॐ सर्वभूतदमन्यै नमः ॥ ८ ॥ मध्ये ॐ मनोन्मन्यै नमः ॥ ९ ॥ इति पूजयेत् ॥ ततः स्वर्णपात्रे ताम्रपात्रे

वा एकाविंशतित्रिकोणात्मकं यंत्रं रक्तचंदननिर्मितां प्रतिमां वा ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य "ॐ नमो भगवते सकलगुणात्मशक्तियुक्ताय भूमिपुत्राय योगपीठात्मने नमः।" इति मंत्रेण पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य प्राणस्थापनं कृत्वा पुनर्ध्यात्वा मूलेन मूर्तिं प्रकल्प्य "ॐ अंगारकाय विद्महे शक्तिहस्ताय धीमहि ॥ तन्नो भौमः प्रचोदयात्" इति भौमगायत्र्या आवाहनादिरक्तगंधाक्षतरक्तपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्य आवरणपूजां कुर्यात् ॥ तद्यथा—यंत्रे अग्न्यादिचतु र्दिक्षु मध्ये दिक्षु च ॐ ॐ भौमाय हृदयाय नमः। हृदयश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॥ इति सर्वत्र ॥ १ ॥ ॐ ह्रौं भौमाय शिरसे स्वाहा। शिरः श्रीपा० ॥२॥ ॐ हं भौमाय शिखायै वषट्। शिखाश्रीपा० ॥३॥ ॐ सः भौमाय कवचाय हुम्। कवचश्रीपा० ॥४॥ ॐ खं भौमाय नेत्रत्रयाय वौषट्। नेत्रत्रयश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ खः भौमाय अस्त्राय फट्। अस्त्रश्रीपा० ॥ ६ ॥ इति षडंगानि पूजयेत् ॥ ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम्" ॥ १ ॥ इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् ॥ इति प्रथमावरणम् ॥ १ ॥ ततो यंत्रे पूज्यपूजकयोरंतराले प्राचीं तदनुसारेणान्या दिशः प्रकल्प्य प्राचीक्रमेण दक्षिणावर्तेन च ॐ मंगलाय नमः। मंगलश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ भूमिपुत्राय नमः। भूमिपुत्र श्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ ऋणहर्त्रे नमः। ऋणहर्तृश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ धनप्रदाय नमः। धनप्रदश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ स्थिरासनाय नमः। स्थिरासनश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ महाकायाय नमः। महाकायश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ सर्वकर्मावरोधकाय नमः। सर्वकर्मावरोधकश्रीपा० ॥ ॥ ७ ॥ ॐ लोहिताय नमः। लोहितश्रीपा० ॥ ८ ॥ ॐ लोहिताक्षाय नमः। लोहिताक्षश्रीपा० ॥ ९ ॥ ॐ सामगानां कृपाकराय नमः। सामगानां कृपाकरश्रीपा० ॥ १० ॥ ॐ धरात्मजाय नमः। धरात्मजश्रीपा० ॥ ११ ॥ ॐ कुजाय नमः। कुजश्रीपा० ॥ ॥ १२ ॥ ॐ भौमाय नमः भौमश्रीपा० ॥ १३ ॥ ॐ भूतिदाय नमः। भूतिदश्रीपा० ॥ १४ ॥ ॐ भूमिनन्दनाय नमः।

भूमिनंदनश्रीपा० ॥ १५ ॥ ॐ अंगारकाय नमः । अंगारकश्रीपा० ॥ १६ ॥ ॐ यमाय नमः । यमश्रीपा० ॥ १७ ॥ सर्यरोगप्रहारिणे नमः । सर्वरोगप्रहारिश्रीपा० ॥ १८ ॥ ॐ सर्ववृष्टिकर्त्रे नमः । सर्ववृष्टिकर्तृश्रीपा० ॥ १९ ॥ ॐ वृष्टिहर्त्रे नमः । वृष्टिहर्तृश्रीपा०॥२०॥ ॐ सर्वरोगापहारकाय नमः । सर्वरोगापहारकश्रीपा०॥२१॥इत्येकविंशतिनामभिः प्रत्येककोष्ठे पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात्॥ इति द्वितीयावरणम् ॥ २ ॥ ततो यंत्रे पूर्वाद्यष्टसु दिक्षु ॐ ब्राह्म्यै नमः । ब्राह्मीश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ माहेश्वर्य्यै नमः । माहेश्वरीश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ कौमार्य्यै नमः । कौमारीश्रीपादुकां० ॥ ३ ॥ ॐ वैष्णव्यै नमः । वैष्णवीश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ वाराह्यै नमः । वाराहीश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ इन्द्राण्यै नमः । इन्द्राणीश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ चामुंडायै नमः । चामुंडाश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ महालक्ष्म्यै नमः । महालक्ष्मीश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ मातृकाः संपूज्य पुष्पांजलिं च दद्यात् । इति तृतीयावरणम् ॥ ३ ॥ ततो यंत्रे पूर्वादिक्रमेण ॐ लं इंद्राय नमः ॥ १ ॥ ॐ रं अग्नये नमः ॥ २ ॥ ॐ मं यमाय नमः

॥ ३ ॥ ॐ क्षं निर्ऋतये नमः ॥ ४ ॥ ॐ वं वरुणाय नमः ॥ ५ ॥ ॐ यं वायवे नमः ॥ ६ ॥ ॐ कुं कुबेराय नमः ॥ ७ ॥ ॐ हं ईशानाय नमः ॥ ८ ॥ पूर्वेशानयोर्मध्ये ॐ आं ब्रह्मणे नमः ॥ ९ ॥ वरुणनिर्ऋत्योर्मध्ये ॐ ह्रीं अनंताय नमः ॥ १० ॥ इति

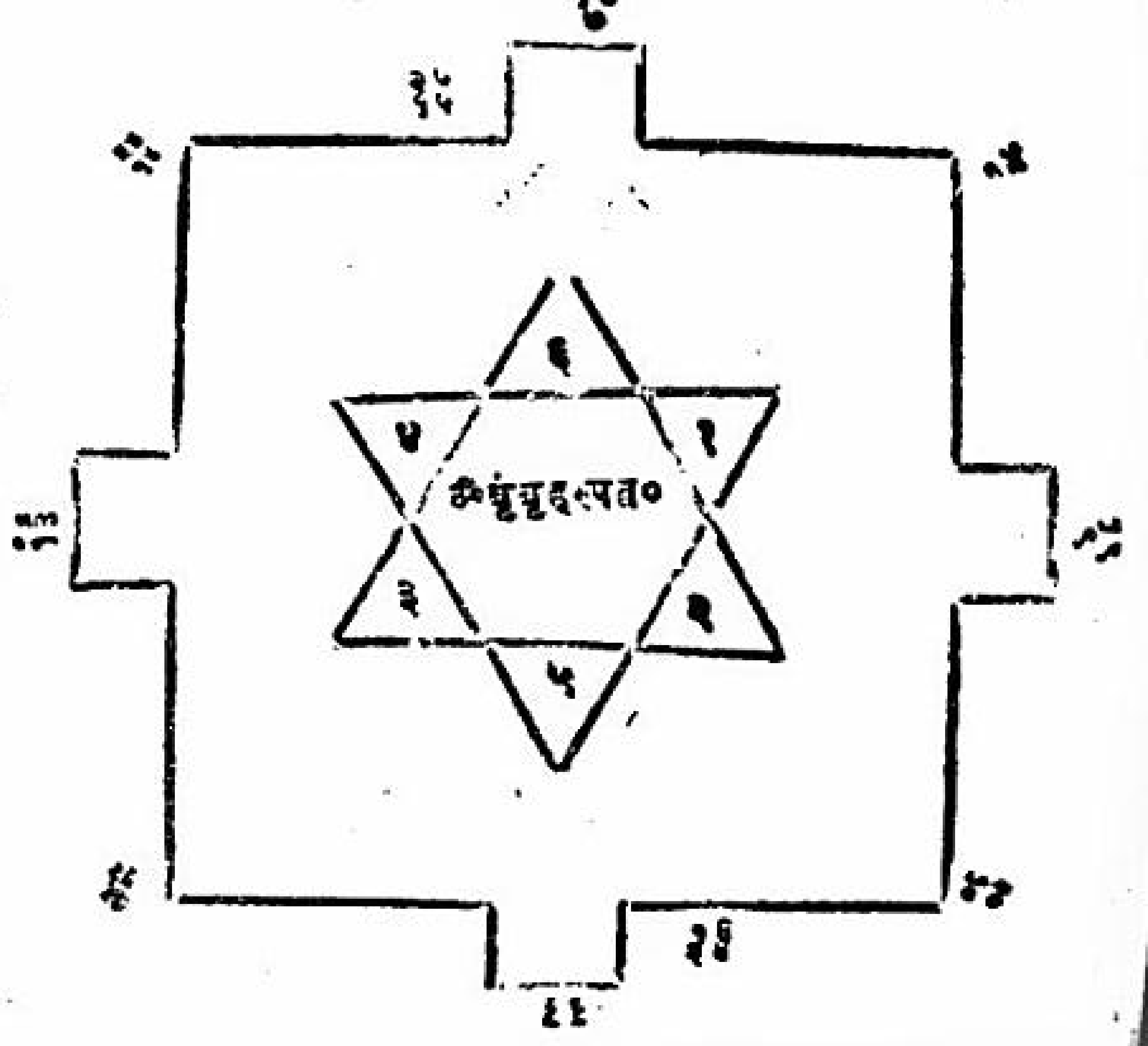
दशदिक्पालान् पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति चतुर्थावरणम् ॥ ४ ॥ ततः पर्वादिक्रमेण इन्द्रादिसमीपे ॐ वं वज्राय नमः
॥ १ ॥ ॐ शं शक्तये नमः ॥ २ ॥ ॐ दं दंडाय नमः ॥ ३ ॥ ॐ खं खड्गाय नमः ॥ ४ ॥ ॐ पं पाशाय नमः ॥ ५ ॥ ॐ
अं अंकुशाय नमः ॥ ६ ॥ ॐ गं गदायै नमः ॥ ७ ॥ ॐ त्रिं त्रिशूलाय नमः ॥ ८ ॥ ॐ पं पद्माय नमः ॥ ९ ॥ ॐ चं चक्राय
नमः ॥ १० ॥ इत्यस्त्राणि संपूज्य पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति पंचमावरणम् ॥ ५ ॥ इत्यावरणपूजां कृत्वा धूपदीपगोधूमान्ननैवेद्यतांबूल
दक्षिणानीराजनादिभिः संपूज्य अर्घ्यं दद्यात् ॥ तद्यथा–जलपूर्णे ताम्रपात्रे गंधपुष्पाक्षतफलानि च निक्षिप्य जानुभ्यामवनीं गत्वा
"ॐ भूमिपुत्र महातेजः स्वेदोद्भव पिनाकिनः ॥ सुतार्थिनी प्रपन्ना त्वां गृहाणार्घ्यं नमोऽस्तु ते ॥ १ ॥ रक्तप्रवालसंकाश जपाकुसुम
सन्निभ ॥ महीसुत महाबाहो गृहाणार्घ्यं नमोऽस्तु ते ॥२॥ "इति मंत्रद्वयेनार्घ्यं दत्त्वा पूर्वोक्तैरेकविंशतिनामभिस्तावती प्रदक्षिणाः कृत्वा
साष्टांगं प्रणम्य यथासंख्यं मूलमंत्रं जपित्वा रेखामार्जनं कुर्यात् ॥ तद्यथा—खदिरांगारकेण रेखात्रयं समं कृत्वा ततः " दुःखदौर्भाग्य
नाशाय पुत्रसंतानहेतवे ॥ कृतरेखात्रयं वामपादेनैतत्प्रमार्ज्म्यहम् ॥ १ ॥ ऋणदुःखविनाशाय मनोऽभीष्टार्थसिद्धये ॥ मार्जयाम्यसिता
रेखास्तिस्रो जन्मत्रयोद्भवाः ॥ २ ॥ "इति मंत्रद्वयेन वामपादेन मार्जयेत् । इति रेखामार्जनम्" ॥ पुष्पांजलिमादाय " ॐ धरणीगर्भ
गर्भसंभूतं विद्युत्तेजःसमप्रभम् ॥ कुमारं शक्तिहस्तं च मंगलं प्रणमाम्यहम् ॥१॥ ऋणहर्त्रे नमस्तुभ्यं दुःखदारिद्र्यनाशिने ॥ नमामि द्योत
मानाय सर्वकल्याणकारिणे ॥ २ ॥ देवदानवगन्धर्वयक्षराक्षसपन्नगाः ॥ सुखं यांति यतस्तस्मै नमो धरणिसूनवे ॥ ३ ॥ यो वक्रगतिमा
पन्नो नृणां विघ्नं प्रयच्छति ॥ पूजितः सुखसौभाग्यं तस्मै क्ष्मासूनवे नमः ॥४॥ प्रसादं कुरु मे नाथ मंगलप्रद मंगल ॥ मेषवाहन रुद्रात्म
न्पुत्रान्देहि धनं यशः ॥५॥" इति संप्रार्थ्य पुष्पांजलिं दद्यात् ॥ ततो ब्राह्मणान्संपूज्य गुरवे दक्षिणां दत्त्वा पूजायां निवेदितान्नं भक्षयेत् ॥
अस्य पुरश्चरणं षड्लक्षजपः ॥ समाप्ते व्रते सर्वतोभद्रमण्डलमध्ये ताम्रकलशं यथाविधि संस्थाप्य तत्र स्वर्णमयीं भौमप्रतिमां संपूज्य तदै

शान्यां स्थंडिले अग्निं प्रतिष्ठाप्य आघारावाज्यहोमं कृत्वा मूलमंत्रेणाज्यमिश्रितखदिरसमिद्भिर्दशांशतो जुहुयात् ॥ ततः पूर्णपात्रदानांतं होमशेषं समाप्य स्वर्णमूर्त्यादिकमाचार्याय दत्त्वा पंचाशद्ब्राह्मणान् गोधूमान्नेन भोजयेत् ॥ एवं कृते मंत्रः सिद्धो भवति। सिद्धे च मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत्॥तथा च-"रसलक्षजपैर्होमः समिद्भिः खदिरस्य च॥इत्थं जपादिभिः सिद्धं स्वेष्टसिद्धौ प्रयोजयेत् ॥१॥ नारी पुत्रमभीप्संती भौमाहे तद्व्रतं चरेत् ॥ मार्गशीर्षेऽथ वैशाखे तस्यारम्भः प्रशस्यते ॥२॥प्रतिभौमदिनं कुर्यादेवं संवत्सरावधिः॥ तिलैर्विधापयेद्धोमं शतार्द्धं भोजयेद्द्विजान् ॥ ३ ॥ एवं व्रतपरा नारी प्राप्नुयात्सुभगान्सुतान् ॥ धनाप्त्यै ऋणनाशाय व्रतं कुर्यात्पुमानपि ॥ ४ ॥" इति भौमषडक्षर मंत्रप्रयोगः ॥अथ मंगलस्तोत्रम् ॥ ॐ अस्य श्रीभौमस्तोत्रस्य गर्गऋषिः । मंगलो देवता । त्रिष्टुप्छन्दः । ऋणापहरणे जपे विनियोगः। अथ ध्यानम् ॥"रक्ताम्बरो रक्तवपुः किरीटी चतुर्मुखो मेघगदो गदाधृक् ॥ धरासुतः शक्तिधरश्च शूली सदा मम स्याद्वरदः प्रशांतः ॥ १ ॥ ॐ मंगलो भूमिपुत्रश्च ऋणहर्ता धनप्रदः ॥ स्थिरात्मजो महाकायः सर्वकामार्थसाधकः ॥ २ ॥ लोहितो लोहितांगश्च सामगानां कृपाकरः ॥ धरात्मजः कुजो भौमो भूतिदो भूमिनन्दनः ॥ ३ ॥ अंगारको यमश्चैव सर्वरोगापहारकः ॥ वृष्टिकर्ताऽपहर्ता च सर्वकामफलप्रदः ॥ ४ ॥ एतानि कुजनामानि प्रातरुत्थाय यः पठेत् ॥ ऋणं न जायते तस्य धनं प्राप्नोत्यसंशयः ॥ ५ ॥ अंगारको ऽतिबलवानपि यो ग्रहाणां स्वेदोद्भवस्त्रिनयनस्य पिनाकपाणेः॥ आरक्तचन्दनसुशीतलवारिणा यो ऽप्यभ्यर्चितोऽथ विपुलां प्रददाति सिद्धिम् ॥ ६ ॥ भो भो धरात्मज इति प्रथितः पृथिव्यां दुःखापहो दुरितशोकसमस्तहर्ता ॥ नृणामृणं हरति तान्धनिनः प्रकुर्याद्यः पूजितः सकल मंगलवासरेषु ॥७॥ एकेन हस्तेन गदां बिभर्ति त्रिशूलमन्येन ऋजुक्रमेण ॥ शक्तिं सदान्येन वरं ददाति चतुर्भुजो मंगलमादधातु ॥८॥ यो मंगलो मंगलमादधाति मध्यग्रहो यच्छति वांछितार्थम् ॥ धर्मार्थकामादिसुखं प्रभुत्वं कलत्रपुत्रैर्न कदा वियोगः ॥९॥ कनकमयशरीर स्तेजसा दुर्निरीक्ष्यो हुतवहसमकांतिर्मालवे लब्धजन्मा ॥ अवनिजतनयेषु श्रूयते यः पुराणो दिशतु मम विभूतिं भूमिजः सप्रभावः ॥ १० ॥

इति वसिष्ठसंहितायां भौमस्तोत्रं समाप्तम् ॥ अथ बुधस्तोत्रप्रारम्भः ॥ पीताम्बरः पीतवपुः किरीटी चतुर्भुजो देवदुःखापहर्ता ॥ धर्मस्य धृक् सोमसुतः सदा मे सिंहाधिरूढो वरदो बुधश्च ॥ १ ॥ प्रियंगुकलिकश्यामं रूपेणाप्रतिमं बुधम् ॥ सौम्यं सौम्यगुणोपेतं नमामि शशिनन्दनम् ॥ २ ॥ सोमसूनुर्बुधश्चैव सौम्यः सौम्यगुणान्वितः ॥ सदा शांतः सदा क्षेमो नमामि शशिनन्दनम्॥३॥उत्पातरूपी जगतां चन्द्रपुत्रो महाद्युतिः ॥ सूर्यप्रियकरो विद्वान् पीडां हरतु मे बुधः ॥ ४ ॥ शिरीषपुष्पसंकाशः कपिशीलो युवा पुनः ॥ सोमपुत्रो बुधश्चैव सदा शांतिं प्रयच्छतु ॥ ५ ॥ श्यामः शिरालश्च कलाविधिज्ञः कौतूहली कोमलवाग्विलासी ॥ रजोऽधिको मध्यमरूपधृक् स्यादाताम्रनेत्रो द्विज राजपुत्रः ॥ ६ ॥ अहो चन्द्रसुत श्रीमान् मगधेषु समुद्भवन् ॥ अत्रिगोत्रश्चतुर्बाहुः खड्गखेटकधारकः ॥ ७ ॥ गदाधरो नृसिंहस्थः स्वर्णनाभसमन्वितः ॥ केतकीद्रुमपत्राभ इन्द्रविष्णुप्रपूजितः ॥ ८ ॥ ज्ञेयो बुधः पंडितश्च रौहिणेयश्च सोमज ॥ कुमारो राजपुत्रश्च सुसेव्यः शशिनन्दनः ॥ ९॥ गुरुपुत्रश्च तारेयो विबुधो बोधनस्तथा ॥ सौम्यः सौम्यगुणोपेतो रत्नदानफलप्रदः ॥ १० ॥ एतानि बुध नामानि प्रातःकाले पठेन्नरः ॥ बुद्धिर्विवृद्धितां याति बुधपीडा न जायते ॥ ११ ॥ इति बुधस्तोत्रं समाप्तम् ॥ अथ बृहस्पतिमंत्र प्रयोगः ॥ (मंत्रमहोदधौ) मंत्रो यथा-" ॐ बृं बृहस्पतये नमः " इत्यष्टाक्षरो मंत्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ अस्य बृहस्पतिमंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिः । अनुष्टुप्छंदः । सुराचार्यो देवता । बृं बीजम् । नमः शक्तिः । ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ॐ ब्रह्मऋषये नमः । शिरसि ॥ १ ॥ अनुष्टुप्छंदसे नमः । मुखे ॥ २ ॥ सुराचार्यदेवतायै नमः हृदि ॥ ३ ॥ बृं बीजाय नमः । गुह्ये ॥ ४ ॥ नमः शक्तये नमः । पादयोः ॥ ५ ॥ विनियोगाय नमः सर्वांगे ॥ ६ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ ब्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥१॥ ॐ ब्रीं तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ ॐ ब्रूं मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ ॐ ब्रैं अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ ब्रौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ ॐ ब्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ ब्रां हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ ब्रीं शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ ब्रूं शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ ब्रैं कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ ब्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ ब्रः अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादि

षडंगन्यासः ॥ इति न्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ "रत्नाष्टापदवस्त्रराशीममलं दक्षात्किरंतं करादासीनं विपणौ करं निदधतं रत्नादिराशौ परम् ॥ पीतालेपनपुष्पवस्त्रमखिलालंकारसंभूषितं विद्यासागरपारगं सुरगुरुं वंदे सुवर्णप्रभम् ॥ १ ॥" इति ध्यात्वा सर्वतोभद्रमंडले धर्माधर्मादिपीठांतं पीठदेवताः संस्थापयेत् ॥ अत्र पीठशक्तयो न संति ॥ ततः स्वर्णादिनिर्मितं यंत्रं मूर्तिं वा ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य प्रतिष्ठां च कृत्वा पुनर्ध्यात्वा पाद्यादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्य आवरणपूजां कुर्यात् ॥ तद्यथा— षट्कोणकेसरेषु आग्नेय्यादिचतुर्दिक्षु मध्ये दिक्षु च ॐ ब्रां हृदयाय नमः। हृदय श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॥ इति सर्वत्र ॥ १ ॥ ॐ ब्रीं शिरसे स्वाहा शिरःश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ ब्रूं शिखायै वषट् । शिखाश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ ब्रैं कवचाय हुम् । कवचश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ ब्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् । नेत्रत्रयश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ ब्रः अस्त्राय फट् । अस्त्रश्रीपा० ॥ ६ ॥ इति षडंगानि पूजयेत् ॥ ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ १ ॥" इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् ॥ इति प्रथमावरणम् ॥ १ ॥ ततो भूपुरे पूर्वादिक्रमेण इंद्रादिदशदिक्पालान् वज्राद्यायुधानि च संपूज्य

अथ बृहस्पतिपूजनयन्त्रम्.

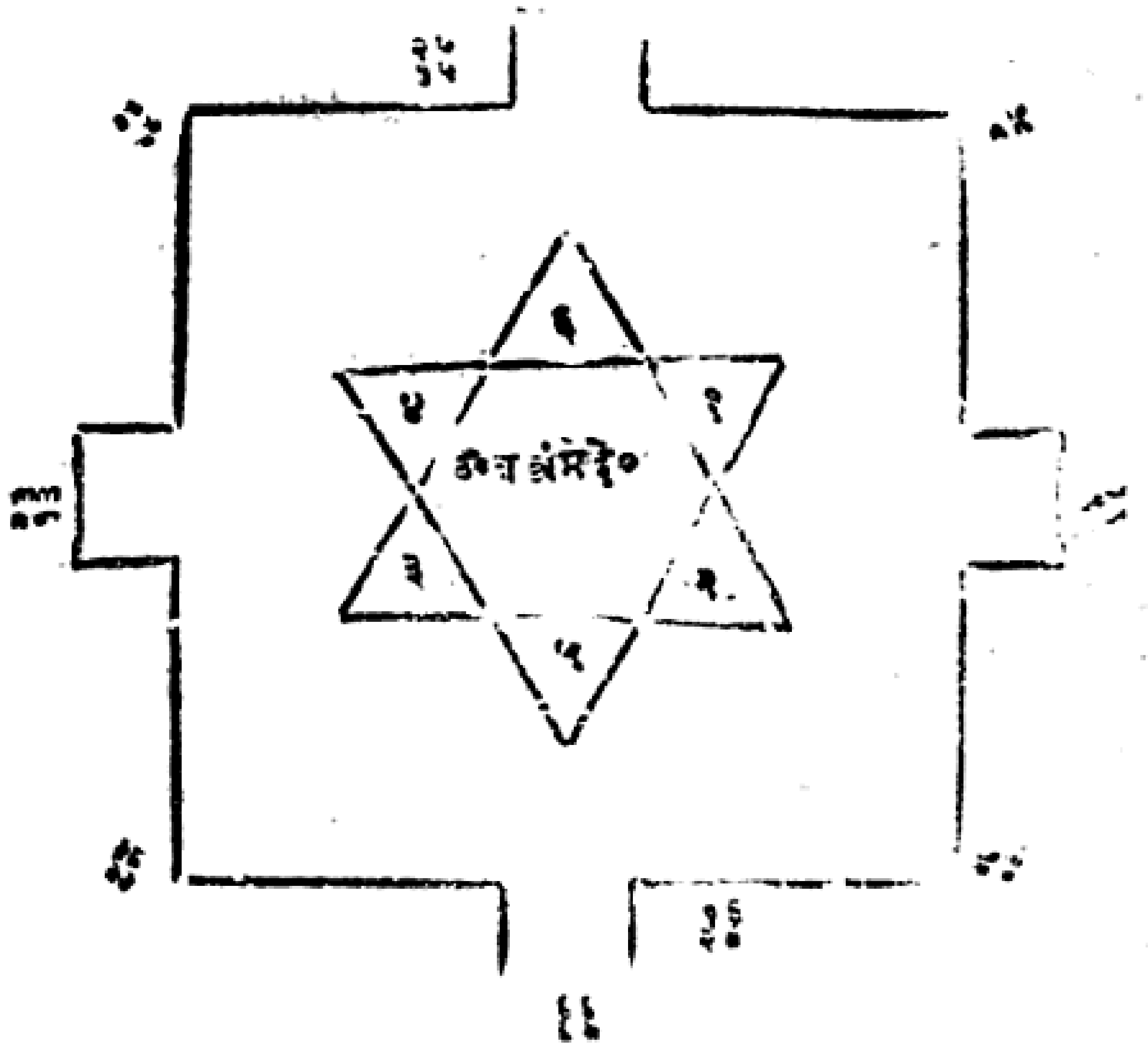
पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इत्यावरणपूजां कृत्वा धूपादिनमस्कारांतं संपूज्य जपं कुर्यात् ॥ अस्य पुरश्चरणमशीतिसहस्रजपः ॥ तद्दशांशतो घृतहोमः । एवं कृते मंत्रः सिद्धो भवति । सिद्धे मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत् । तथा च–"जपित्वाशीतिसाहस्रं हुत्वा तेन घृतेन वा ॥ धर्माधर्मादिपीठे तं पूजयेदंगदिग्भवैः ॥ १ ॥ सिद्धे मनौ प्रकुर्वीत प्रयोगानिष्टसिद्धये ॥ हरिद्राकुसुमैर्हुत्वा घृताक्तैर्दिवसत्रयम् ॥ २ ॥ सविंशतिशतं मंत्री वासांसि लभते मणीन् ॥ शत्रुरोगादिपीडासु स्वजने कलहोद्भवे ॥ ३ ॥ जुहुयात्पिप्पलोत्थाभिः समिद्भिस्त न्निवृत्तये ॥ ४ ॥" इत्यष्टाक्षरबृहस्पतिमंत्रप्रयोगः ॥ अथ बृहस्पतिस्तोत्रप्रारंभः ॥ "क्रौं–शक्रादिदेवैः परिपूजितोऽसि त्वं जीवभूतो जगतो हिताय ॥ ददाति यो निर्मलशास्त्रबुद्धिं स वाक्पतिर्मे वितनोतु लक्ष्मीम् ॥ १ ॥ पीताम्बरः पीतवपुः किरीटी चतुर्भुजो देवगुरुः प्रशांतः॥ दधाति दण्डं च कमण्डलुं च तथाक्षसूत्रं वरदोऽस्तु मह्यम् ॥ २ ॥ बृहस्पतिः सुराचार्य्यो दयावाञ्छुभलक्षणः ॥ लोकत्रयगुरुः श्रीमान्सर्वज्ञः सर्वतो विभुः ॥ ३ ॥ सर्वेशः सर्वदा तुष्टः श्रेयस्कृत्सर्वपूजितः ॥ अक्रोधनो मुनिश्रेष्ठो नीतिकर्ता महाबलः ॥ ४ ॥ विश्वात्मा विश्वकर्ता च विश्वयोनिरयोनिजः ॥ भूर्भुवो धनदाता च भर्ता जीवो जगत्पतिः॥ ५ ॥ पंचविंशतिनामानि पुण्यानि शुभदानि च ॥ नन्दगोपालपुत्राय भगवत्कीर्तितानि च ॥ ६ ॥ प्रातरुत्थाय यो नित्यं कीर्तयेत्तु समाहितः ॥ विप्रस्तस्यापि भगवान् प्रीतः स च न संशयः ॥७॥" (तंत्रांतरेऽपि) देवानां च ऋषीणां च गुरुं कांचनसन्निभम् ॥ बुद्धिभूतं त्रिलोकेशं तं नमामि बृहस्पतिम् ॥ १ ॥ अमराणां बुद्धिदाता वाग्ग्मी यः करुणाकरः ॥ यावंतो ये च मुनयः पुरुषाकारपतिभाः ॥ २ ॥ बृहस्पतिः सुराचार्य्यो गीष्पतिर्धिषणो गुरुः ॥ जीव आंगिरसो वाचस्पतिश्चित्रशिखण्डिजः ॥ ३ ॥ सकलसुरविनेता ब्रह्मतुल्यप्रभावस्त्रिदशपतिकरैर्यो घृष्टपादारविंदः ॥ विमल मतिविकासी सर्वमांगल्यहेतुर्दिशतु मम विभूतिं वाक्पतिः सुप्रभावः ॥ ४ ॥ बृहस्पतिमहं नौमि गुरुं देवेन्द्रपूजितम् ॥ सर्वशास्त्रप्रवक्तारं सर्वकामफलप्रदम् ॥५॥ सर्वसंशयच्छेत्तारं वेत्तारं सर्वकर्मणाम् ॥ परब्रह्ममयं नित्यं परमानंदरूपिणम् ॥ ६ ॥ सर्वसिद्धिप्रदं देवं शरण्यं

१ सविंशविशतं१२० ॥

भक्तवत्सलम् ॥ वरेण्यं वरदं शांतं त्रिदशार्तिहरं परम् ॥ ७ ॥ लंबकूर्चं सुवर्णाभं स्वर्णयज्ञोपवीतिनम् ॥ पीतवस्त्रपरीधानं मार्तण्डातिल कान्वितम् ॥८॥ चन्दनागुरुकर्पूरैः सुगंधैः शतपत्रकैः ॥ संपूज्य ध्यायते यस्तु भक्त्या सुदृढया नरैः ॥ ९ ॥ धनं धान्यं जयं सौख्यं सौभाग्यं नृपमान्यता ॥ भवंति सर्वदा तेषां त्वत्प्रसादात्सुरेश्वर ॥ १० ॥ रोगाग्निसर्पचौराद्यास्तेषां न प्रभवंति हि ॥ सुस्थानस्थोऽधि देशे च ध्यानात्सर्वार्थसाधकः ॥ ११ ॥ (तंत्रांतरेऽपि) नमः सुरेन्द्रवंद्याय देवाचार्याय ते नमः ॥ नमोऽस्त्वनंतसामर्थ्य वेदसिद्धांतपारग ॥ ॥ १ ॥ सदानंद नमस्तेऽस्तु नमः पीडाहराय च ॥ नमो वाचस्पते तुभ्यं नमस्ते पीतवाससे ॥ २ ॥ नमोऽद्वितीयरूपाय लंबकूर्चाय ते नमः ॥ नमः प्रहृष्टनेत्राय विप्राणां पतये नमः ॥ ३ ॥ नमो भार्गवशिष्याय विपन्नहितकारक ॥ नमस्ते सुरसैन्याय विपन्नत्राण हेतवे ॥ ४ ॥ विषमस्थस्तथा नृणां सर्वकष्टप्रणाशनम् ॥ प्रत्यहं तु पठेद्यो वै तस्य कामफलप्रदम् ॥ ५ ॥ बृहस्पतिमंत्रो–यथा "ॐ नमोऽस्तु बृहस्पतये पीतवस्त्राभरणाय यज्ञोपवीतमालाधराय ममार्चनं गृहाण कुरु कुरु स्वाहा" इति चत्वारिंशदक्षरमंत्रः॥ इति बृहस्पतिस्तोत्रं समाप्तम्॥ अथ शुक्रमंत्रप्रयोगः ॥ (मंत्रमहोदधौ) मंत्रो यथा–"ॐ वस्त्रं मे देहि शुक्राय स्वाहा" इत्येकादशाक्षरो मंत्रः॥ अस्य विधानम् ॥ अस्य मंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिः । विराट् छन्दः । दैत्यपूज्यः शुक्रो देवता । ॐ बीजम् । स्वाहा शक्तिः । ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः । ब्रह्मऋषये नमः । शिरसि ॥ १ ॥ विराट्छंदसे नमः । मुखे ॥ २ ॥ दैत्यपूज्यशुक्रदेवतायै नमः । हृदि ॥ ३ ॥ ॐ बीजाय नमः । गुह्ये ॥ ४ ॥ स्वाहा शक्तये नमः । पादयोः ॥ ५ ॥ विनियोगाय नमः । सर्वाङ्गे ॥ ६ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः । ॐ हृदयाय नमः ॥ १॥ वस्त्रं शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ मे शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ देहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ शुक्राय नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ स्वाहा अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करांगन्यासं कुर्यात् । एवं न्यासविधिं कृत्वा ध्यायेत् । अथ ध्यानम् ॥ श्वेतांभोजनिषण्णमापणतटे श्वेतांबरालेपनं नित्यं भक्तजनाय संप्रददतं वासो मणीन् हाटकम् ॥ वामेनैव करेण दक्षिणकरे व्याख्यानमुद्रांकितं शुक्रं दैत्यवरार्चितं स्मितमुखं वंदे सितांगं प्रभुम् ॥१॥ इति ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूज्य सर्वतोभद्रमंडले धर्मादिपरतत्त्वांतपीठदेवताः पूजयेत् ॥

ततः स्वर्णादिनिर्मितं यंत्र मूर्तिं वा ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य मूलेन मूर्तिं प्रकल्प्य पाद्यादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्य आवरणपूजां कुर्यात् ॥ षट्कोणकेसरेषु आग्नेय्यादिचतुर्दिक्षु मध्ये दिक्षु च पूर्वोक्तषडंगन्यासमंत्रेण षडंगानि पूजयेत् ॥ ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥

अथ शुक्रपूजनयन्त्रम्.

भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ १ ॥" इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् ॥ इति प्रथमावरणम् ॥ १ ॥ ततो भूपुरे इन्द्रादि दशदिक्पालान् वज्राद्यायुधानि च संपूज्य जपं कुर्यात् ॥ अस्य पुरश्चरणमयुतजपः । तद्दशांशतो घृतहोमः । एवं कृते मंत्रः सिद्धो भवति । सिद्धे च मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत् । तथा च—अयुतं प्रजपेन्मंत्रं दशांशं जुहुयाद् घृतैः ॥ सिद्धे मंत्री प्रकुर्वीत प्रयोगानिष्टसिद्धये ॥१॥ सुगंधैः श्वेतकुसुमैर्जुहुयाच्छुभवासरे ॥ एकविंशतिवारं यो लभते सोऽशुकं मणीन्"॥इत्येकादशाक्षरशुक्रमंत्रप्रयोगः ॥ अथ शुक्रस्तोत्रप्रारंभः ॥ नमस्ते भार्गवश्रेष्ठ देवदानवपूजित ॥ वृष्टिरोधप्रकर्त्रे च वृष्टिकर्त्रे नमो नमः ॥ १॥ देवयानीपितस्तुभ्यं वेदवेदांगपारग ॥ परेण तपसा शुद्धः शंकरो लोकशंकरीम्॥२॥ प्राप्तो विद्यां जीवनाख्यां तस्मै शुक्रात्मने नमः ॥ नमस्तस्मै भगवते भृगुपुत्राय वेधसे ॥ ३ ॥ तारामण्डलमध्यस्थ स्वभासा भासिताम्बर ॥ यस्योदये जगत्सर्वं मंगलार्हं भवेदिह ॥ ४ ॥ अस्तं याते ह्यरिष्टं स्यात्तस्मै मंगलरूपिणे ॥ त्रिपुरावा

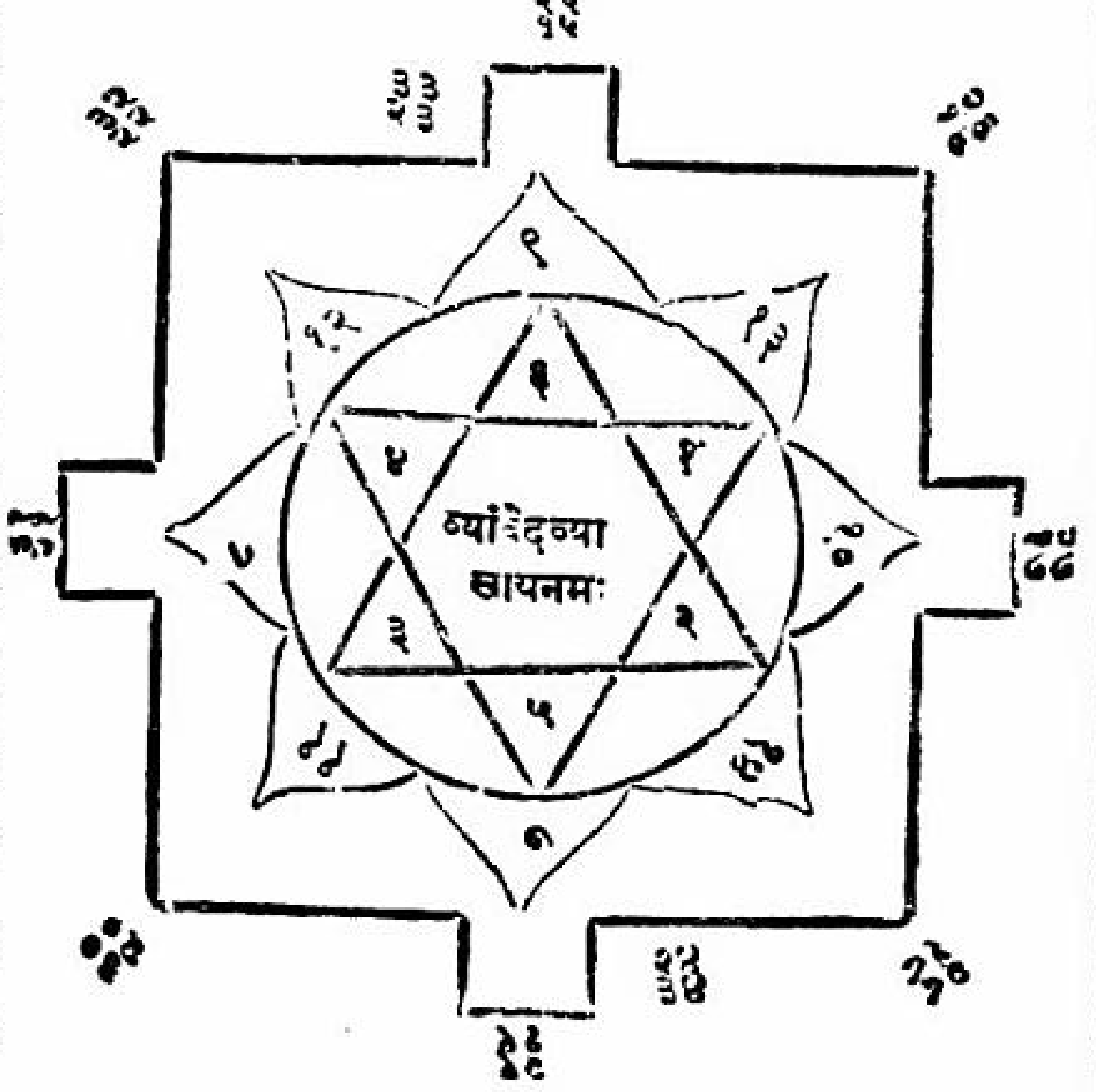
सिनो दैत्यान् शिवबाणप्रपीडितान् ॥ ५ ॥ विद्यया जीवयञ्छुक्र नमस्ते भृगुनन्दन ॥ ययातिगुरवे तुभ्यं नमस्ते कविनन्दन ॥६॥ बलि राज्यप्रदो जीवस्तस्मै जीवात्मने नमः ॥ भार्गवाय नमस्तुभ्यं पूर्वं गीर्वाणवंदित ॥ ७ ॥ जीवपुत्राय यो विद्यां प्रादात्तस्मै नमो नमः ॥ नमः शुक्राय काव्याय भृगुपुत्राय धीमहि ॥ ८ ॥ नमः कारणरूपाय नमस्ते कारणात्मने ॥ स्तवराजमिमं पुण्यं भार्गवस्य महात्मनः ॥ ९ ॥ यः पठेच्छृणुयाद्वापि लभते वांछितं फलम् ॥ पुत्रकामो लभेत्पुत्रान् श्रीकामो लभते श्रियम् ॥ १० ॥ राज्य कामो लभेद्राज्यं स्त्रीकामः स्त्रियमुत्तमाम् ॥ भृगुवारे प्रयत्नेन पठितव्यं समाहितैः ॥ ११ ॥ अन्यवारे तु होरायां पूजये द्भृगुनन्दनम् ॥ ॥ रोगार्तो मुच्यते रोगाद्भयार्तो मुच्यते भयात् ॥ १२ ॥ यद्यत्प्रार्थयते वस्तु तत्तत्प्राप्नोति सर्वदा ॥ प्रातः काले प्रकर्तव्या भृगुपूजा प्रयत्नतः ॥ १३ ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तः प्राप्नुयाच्छिवसन्निधौ ॥ १४ ॥ इति स्कंदपुराणे शुक्रस्तोत्रं समाप्तम् ॥

॥ अथ व्यासमंत्रप्रयोगः ॥ (मंत्रमहोदधौ) मंत्रो यथा—"व्यां वेदव्यासाय नमः ॥ " इत्यष्टाक्षरो मंत्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ अस्य मंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिः । अनुष्टुप् छन्दः । सत्यवतीसुतो देवता । व्यां बीजम् । नमः शक्तिः । ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः॥ॐ ब्रह्म ऋषये नमः । शिरसि ॥ १ ॥ अनुष्टुप्छन्दसे नमः । मुखे ॥ २ ॥ सत्यवतीसुतदेवतायै नमः । हृदि ॥ ३ ॥ व्यां बीजाय नमः । गुह्ये ॥ ४ ॥नमः शक्तये नमः । पादयोः ॥ ५ ॥ विनियोगाय नमः । सर्वांगे ॥ ६ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ व्यां हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ व्यीं शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ व्यूं शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ व्यैं कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ व्यौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ व्यः अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवं करांगन्यासं कुर्यात् ॥ इति न्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ "व्याख्यामुद्रिकया लसत्करतलं सद्योगपीठस्थितं वामे जानुतले दधानमपरं हस्तेषु विद्यानिधिम् ॥ विप्रव्रातवृतं प्रसन्नमनसं

१ समूहः ।

पाथोरुहांगद्युतिं पाराशर्य्यमतीव पुण्यचरितं व्यासं स्मरेत्सिद्धये॥ १ ॥" इति ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूजयेत् ॥ ततः सर्वतोभद्रमंडले धर्मादिपीठदेवताः संस्थाप्य "ॐ धर्मादिपीठदेवताभ्यो नमः॥" इति पूजयेत् ॥ ततः स्वर्णादिनिर्मितं यंत्रं मूर्तिं वा ताम्रपात्रे निधाय घृते नाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य प्रतिष्ठां च कृत्वा पुनर्ध्यात्वा मूलेन मूर्तिं प्रकल्प्यावाहनादि पुष्पान्तैरुपचारैः संपूज्य आवरणपूजां कुर्यात् ॥ षट्कोणकेसरेषु आग्नेय्यादिचतुर्दिक्षु मध्ये दिक्षु च । ॐ व्यां हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ व्यीं शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ व्यूं शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ व्यैं कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ व्यौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ व्यः अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति षडंगानि पूजयेत् ॥ ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ १ ॥ इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति प्रथमावरणम् ॥ १ ॥ ततोऽष्टदले पूज्य पूजकयोरंतराले प्राचीं तदनुसारेण अन्या दिशः प्रकल्प्य प्राच्यादिचतुर्दिक्षु दक्षिणावर्तेन च । ॐ शल्याय नमः । शल्यश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॥ इति सर्वत्र॥१॥ ॐ वैशंपायनाय नमः । वैशंपायनश्रीपा०॥२॥ॐ जैमिनये नमः । जैमिनि श्रीपा०॥३॥ॐ सुमन्ताय नमः।सुमन्तश्रीपा०॥४॥आग्नेय्यादिचतुष्कोणेषु ॐ श्रीशुकाय

अथ वेदव्यासपूजनयन्त्रम्.

नमः । श्रीशुकश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ उग्रश्रवसे नमः । उग्रश्रवःश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ समन्याय नमः । समन्यश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ चिमनाय नमः । चिमनश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति द्वितीयावरणम् ॥ २ ॥ ततो भूपुरे इन्द्रादिदश दिक्पालान् वज्राद्यायुधानि च पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इत्यावरणपूजां कृत्वा धूपादिनमस्कारांतं संपूज्य जपं कुर्यात् । अस्य पुरश्चरणमयुतजपः॥पायसान्नेन दशांशतो होमः ॥ एवं कृते मंत्रः सिद्धो भवति । सिद्धे च मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत् ॥ तथा च- "जपेदष्टसहस्राणि पायसैर्होममाचरेत् ॥ एवं सिद्धमनुर्मंत्री कवित्वं शोभनाः प्रजाः ॥१॥ व्याख्यानशक्तिं कीर्तिं च लभते संपदां चयम् ॥ मृत्युंजयेन पुटितं यो व्यासस्य मनुं जपेत् ॥२॥ सर्वोपद्रवसंत्यक्तो लभते वांछितं फलम् ॥ मृत्युंजयस्य मंत्रोऽयं त्रिवर्णो मृत्युनाशनः ॥३॥ जप्तोऽयं केवलो नृणामिष्टसिद्धिं प्रयच्छति ॥ किं पुनस्तेन पुटितो वेदव्यासमनूत्तमः ॥४॥ इति वेदव्यासाष्टाक्षरमन्त्रप्रयोगः ॥

॥ अथ धर्मराजमंत्रप्रयोगः ॥ (मंत्रमहोदधौ) मंत्रो यथा—"ॐ क्रौं ह्रीं आं वैं वैवस्वताय धर्मराजाय भक्तानुग्रहकृते नमः" इति चतुर्विंशत्यक्षरो मंत्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ ॐ क्रौं ह्रीं हृदयाय नमः ॥१॥ आं शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ वैवस्वताय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ धर्मराजाय कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ भक्तानुग्रहकृते नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ नमः अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ ॐ क्रौं ह्रीं अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥१॥ आं वैं तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ वैवस्वताय मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ धर्मराजाय अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ भक्तानुग्रहकृते कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ नमः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ एवं न्यासं कृत्वा सावधानमना देवं ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ "पाथः संयुतमेघसन्निभतनुः प्रद्योतनस्यात्मजो नृणां पुण्यशुभावहः स्ववपुषा पापीयसां दुःखकृत् ॥ श्रीमद्दक्षिणदिक्पतिर्महिषगो भूषाभरालंकृतो ध्येयः संयमिनीपतिः पितृगणस्वामी यमो दंडभृत् ॥१॥" इति ध्यायेत् ॥ सिद्धमंत्रत्वादृष्यादिपूजाभावः॥ "अभ्यस्तोऽयं सदा मंत्रः सकलापद्विनाशनः॥ नरकप्राप्तिरोद्धा स्याद्रिपुभीतिनिर्वर्तकः॥

१ ॐ जूं सः व्यां वेदव्यासाय नमः सः जूं ॐ इति जपेत ॥

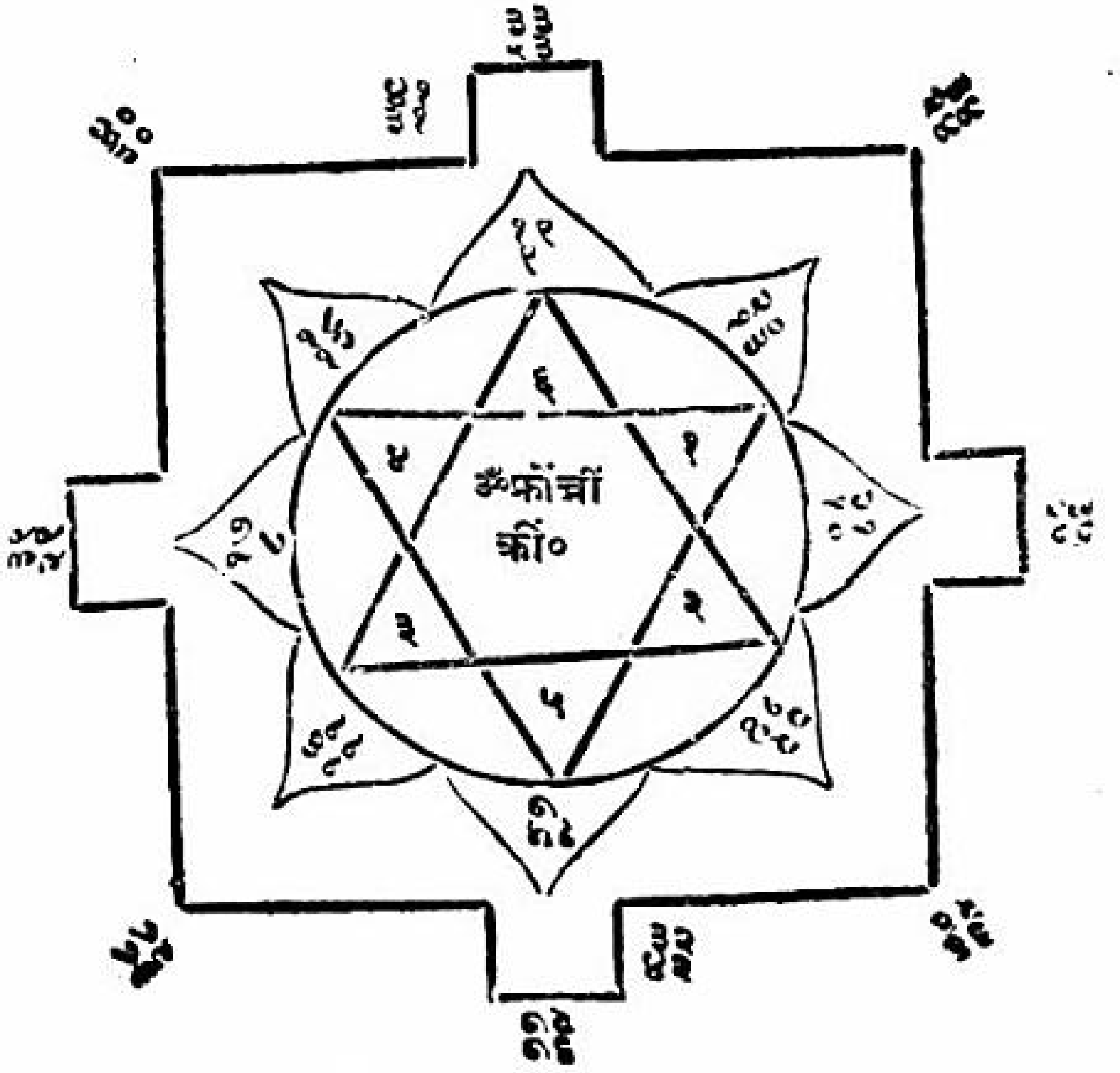
॥ २ ॥" इति धर्मराजमंत्रप्रयोगः ॥ अथ चित्रगुप्तमंत्रप्रयोगः ॥ (मंत्रमहोदधौ) मंत्रो यथा--"ॐ नमो विचित्राय धर्मलेखकाय यमवाहिकाधिकारिणे ग्ल्व्र्यूं जन्मसंपत्प्रलयं कथय कथय स्वाहा" इत्यष्टात्रिंदशक्षरो मंत्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ ॐ नमो विचित्राय अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ धर्मलेखकाय तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ यमवाहिकाधिकारिणे मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ ग्ल्व्र्यूं जन्मसंपत्प्रलयं मनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ कथय कथय कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ स्वाहा करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ नमो विचित्राय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ धर्मलेखकाय शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ यमवाहिकाधिकारिणे शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ग्ल्व्र्यूं जन्मसंपत्प्रलयं कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ कथय कथय नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ स्वाहा अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवं न्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ "किरीटोज्ज्वलं वस्त्रभूषाभिरामं विचित्रासनासीनमिंदुप्रभास्यम् ॥ नृणां पापपुण्यानि पत्रे लिखंतं भजे चित्रगुप्तं सखायं यमस्य ॥ १ ॥" इति ध्यात्वा मंत्रं जपेत् ॥ तथा च । "मंत्रोऽयं चित्रगुप्तस्य सर्वदुःखौघनाशनः ॥ सिद्धो मनुरयं पुंसां जपतां चित्रगुप्तकः ॥ प्रसन्नो गणयेत्पुण्यं नैव पापं कदाचन ॥ १ ॥ "इति चित्रगुप्तमंत्रप्रयोगः ॥ अथ घंटाकर्णमंत्रप्रयोगः॥(प्राकृतग्रंथे) मंत्रो यथा--"ॐ घंटाकर्णो महावीरो देवदत्तः सर्वोपद्रवनाशनं कुरु कुरु स्वाहा" इति सप्तत्रिंशत्यक्षरो मंत्रः॥ अस्य विधानम्॥स्वासने पूर्वाभिमुखः स्थित्वा गंधाक्षतपुष्पधूपदीपकर्पूरैः सपूज्य पंचत्रिंशैकशतं प्रत्यहं जपेत् ॥ जपांते पश्चिमाभिमुखो भूत्वा गुग्गुलेन सहस्रं जुहुयात् ॥ एवं कृते त्रिदिनांतरे सर्वोपद्रवा नश्यंति राजभयादिकं नश्यति निर्भयो भवति ॥ इति घंटाकर्णमंत्रप्रयोगः ॥ अथ कार्तवीर्यार्जुनमंत्रप्रयोगः ॥ (मंत्रमहोदधौ) अथेष्टदान्मनून् वक्ष्ये कार्तवीर्यस्य गोपितान् ॥ यः सुदर्शनचक्रस्यावतारः क्षितिमंडले ॥१॥ मंत्रो यथा-"ॐ फ्रों व्रीं क्लीं भ्रूं आं ह्रीं क्रों श्रीं हुं फट् कार्तवीर्यार्जुनाय नमः" इति विंशत्यक्षरो मंत्रः॥ अस्य विधानम्॥

१ मन्त्रो दशविधः—फ्रों कार्तवीर्यार्जुनाय नमः; ह्रीं कार्तवीर्यार्जुनाय नमः; फ्रों श्रीं कार्तवीर्यार्जुनाय नमः; फ्रों क्लीं कार्तवीर्यार्जुनाय नमः, फ्रों व्रीं कार्तवीर्यार्जुनाय नमः; फ्रों क्रों कार्तवीर्यार्जुनाय नमः; हुं कार्तवीर्यार्जुनाय नमः; फट् फ्रों एं कार्तवीर्यार्जुनाय नमः; फ्रों भ्रूं कार्तवीर्यार्जुनाय नमः; आं फ्रों कार्तवीर्यार्जुनाय नम. इति दशमन्त्राणां त्रिष्टुप् छन्दः। अन्यत् सर्व पूर्ववज्ज्ञेयम् ॥

अस्य कार्तवीर्यार्जुनमंत्रस्य दत्तात्रेय ऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । कार्तवीर्यार्जुनो देवता । ॐ बीजम् । नमः शक्तिः । ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ॐ दत्तात्रेयऋषये नमः शिरसि ॥ १ ॥ अनुष्टुप्छंदसे नमः । मुखे ॥ २ ॥ कार्तवीर्यार्जुनदेवतायै नमः । हृदि ॥ ३ ॥ ॐ बीजाय नमः । गुह्ये ४ ॥ नमः शक्तये नमः पादयोः ॥ ५ ॥ विनियोगाय नमः सर्वांगे ॥ ६ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ फ्रां त्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ ॐ क्लीं श्रीं तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ ॐ हूं मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ क्रैं श्रैं अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ हुं फट् कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ कार्तवीर्यार्जुनाय नमः ॥ करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ फ्रां त्रां हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ क्लीं श्रीं शिरसे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ हूं शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ क्रैं श्रैं कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ हुं फट् अस्त्राय फट् ॥ ५ ॥ ॐ कार्तवीर्यार्जुनाय नमः । सर्वांगे ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ ॐ फ्रों ॐ हृदये ॥ १ ॥ ॐ त्रीं ॐ जठरे ॥ २ ॥ ॐ क्लीं ॐ नाभौ ॥ ३ ॥ ॐ भ्रूं ॐ पुनः जठरे ॥ ४ ॥ ॐ आं ॐ गुह्ये ॥ ॥ ५ ॥ ॐ ह्रीं ॐ दक्षपाते ॥ ६ ॥ ॐ क्रौं ॐ वामपादे ॥ ७ ॥ ॐ श्रीं ॐ सक्थिनि ॥ ८ ॥ ॐ हुं ॐ जानुनि ॥ ९ ॥ ॐ फं ॐ जंघयोः ॥ १० ॥ ॐ कां ॐ मस्तके ॥ ११ ॥ ॐ तं ॐ ललाटे ॥ १२ ॥ ॐ वीं ॐ भ्रुवोः ॥ १३ ॥ ॐ यां ॐ श्रुत्योः ॥ १४ ॥ ॐ जुं ॐ नेत्रयोः ॥ १५ ॥ ॐ नां ॐ नासिकायाम् ॥ १६ ॥ ॐ यं ॐ वक्त्रे ॥ १७ ॥ ॐ नं ॐ गले ॥ १८ ॥ ॐ मं ॐ अंसयोः ॥ १९ ॥ ॐ फ्रों त्रीं क्लीं भ्रूं आं ह्रीं क्रों श्रीं हुं फट् कार्तवीर्यार्जुनाय नमः॥इति सर्वांगे पादादिमूर्धांतं व्यापकं कुर्यात् ॥ इति मंत्रवर्णव्यापकन्यासः॥ एवं न्यासविधिं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ उद्यत्सूर्यसहस्रकांतिरखिलक्षोणीधवैर्वंदितो हस्तानां शतपंचकेन च दधच्चापानिषूंस्तावतः ॥ कंठे हाटकमालया परिवृतश्चक्रावतारो हरेः पायात्स्यन्दनगोऽरुणाभवसनः श्रीकार्तवीर्यो नृपः ॥ १ ॥ इति ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूजयेत् ॥ ततः पीठादौ रचिते सर्वतोभद्रमंडले मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताः संस्थाप्य "ॐ मं मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवता

भ्यो नमः ” इति संपूज्य नव पीठशक्तीः पूजयेत् ॥ तद्यथा–पूर्वादिक्रमेण ॐ विमलायै नमः ॥ १ ॥ ॐ उत्कर्षिण्यै नमः ॥ २ ॥ ॐ ज्ञानायै नमः ॥ ३ ॥ ॐ क्रियायै नमः ॥ ४ ॥ ॐ योगायै नमः ॥ ५ ॥ ॐ प्रह्व्यै नमः ॥ ६ ॥ ॐ सत्यायै नमः ॥ ७ ॥ ॐ ईशानायै नमः ॥ ८ ॥ मध्ये ॐ अनुग्रहायै नमः ॥ ९ ॥ इति पूजयेत् ॥ ततः स्वर्णादिनिर्मितं यंत्रं मूर्तिं वा ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य “ ॐ नमो भगवते कार्तवीर्यार्जुनाय पद्मपीठात्मने नमः ” इति मंत्रेण पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य प्रतिष्ठां च कृत्वा पुनर्ध्यात्वा पाद्यादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्य आवरणपूजां कुर्यात् ॥ तद्यथा–षट्कोणकेसरेषु आग्नेय्यादिचतुर्दिक्षु मध्ये दिक्षु च । ॐ फ्रां व्रां हृदयाय नमः । हृदयश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॥ इति सर्वत्र ॥ १ ॥ क्लीं श्रीं शिरसे स्वाहा । शिरः श्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ हूं शिखायै वषट् । शिखाश्रीपा० ॥ ३ ॥ क्रैं श्रैं कवचाय हुम् । कवचश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ हुं फट् अस्त्राय फट् । अस्त्रश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ कार्तवीर्यार्जुनाय नमः सर्वांगे ॥ सर्वांगश्रीपा० ॥ ६ ॥ इति षडंगानि पूजयेत् ॥ ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य “ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ १ ॥ ” इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् ॥ इति प्रथमावरणम् ॥ १ ॥ ततोऽष्टदले पूज्यपूजकयोरंतराले प्राचीं तदनुसारेण अन्या दिशः प्रकल्प्य प्राच्यादि

अथ कार्तवीर्यार्जुनपूजनयन्त्रम्.

चतुर्दिक्षु ॐ चोरमदविभंजनाय नमः ॥ १ ॥ ॐ मारीमदविभंजनाय नमः ॥ २ ॥ ॐ अरिमदविभंजनाय नमः ॥ ३ ॥ ॐ दैत्यमद विभंजयाय नमः ॥ ४ ॥ आग्नेय्यादिकोणेषु । ॐ दुःखनाशाय नमः ॥ ५ ॥ ॐ दुष्टनाशाय नमः ॥ ६ ॥ ॐ दुरितनाशाय नमः ॥ ७ ॥ ॐ रोगनाशकाय नमः ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति द्वितीयावरणम् ॥ २ ॥ ततोऽष्टदलाग्रेषु प्राचीक्रमेण ॥ ॐ क्षेमंकर्यै नमः ॥ १ ॥ ॐ वश्यकर्यै नमः ॥ २ ॥ ॐ श्रीकर्यै नमः ॥ ३ ॥ ॐ यशस्कर्यै नमः ॥ ४ ॥ ॐ आयुष्कर्यै नमः ॥ ५ ॥ ॐ प्रज्ञाकर्यै नमः ॥ ६ ॥ ॐ विद्याकर्यै नमः ॥ ७ ॥ ॐ धनकर्यै नमः ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ तृतीयावरणम् ॥ ३ ॥ ततो भूपुरे पूर्वादिक्रमेण इन्द्रादिदशदिक्पालान् वज्राद्यायुधानि च संपूज्य पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इत्यावरणपूजां कृत्वा धूपादिनमस्कारांतं संपूज्य जपं कुर्यात् ॥ अस्य पुरश्चरणमेकलक्षजपः ॥ तिलतंडुलपायसेन दशांशतो होमः॥एवं कृते मंत्रः सिद्धो भवति। सिद्धे च मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत् ॥ तथा च-"लक्षमेकं जपेन्मंत्रं दशांशं जुहुयात्तिलैः॥सतंडुलैः पायसेन विष्णुपीठे यजेत्तु तम् ॥१॥ एवं संसाधितो मंत्रः प्रयोगार्हः प्रजायते॥शुद्धभूमावष्टगंधैर्लिखित्वा यंत्रमादरात् ॥ तत्र कुंभं प्रतिष्ठाप्य तत्रावाह्यार्चयेन्नृपम् ॥ २ ॥ स्पृष्ट्वा कुंभं जपेन्मंत्रं सहस्रं विजितेन्द्रियः ॥ अभिषिंचेत्तदंभोभिः प्रियं सर्वेष्टसिद्धये ॥३॥ पुत्रान् यशो रोगनाशमायुः स्वजनरंजनम् ॥ वाक्सिद्धिं सुदृशः कुंभाभिषिक्तो लभते नरः ॥ ४ ॥ शत्रूपद्रवमापन्ने ग्रामे वा पुटभेदने ॥ संस्थापयेदिदं यंत्रमरिभीतिनिवृत्तये ॥५॥ सर्षपारिष्टलशुनकार्पासैर्मार्य्यते रिपुः ॥ धत्तूरैः स्तभ्यते निंबैर्द्वेष्यते वश्यतेंऽबुजैः ॥ ६ ॥ उच्चाटयते बिभीतस्य समिद्भिः खदिरस्य च ॥ कटुतैलमहिष्याज्यैर्होमद्रव्यांजनं स्मृतम् ॥ ७ ॥ यवैर्हुतैः श्रियः प्राप्तिस्तिलैराज्यैरघक्षयः ॥ तिलतंडुलसिद्धार्थलाजैर्वश्यो नृपो भवेत् ॥ ८ ॥ अपामार्गार्कदूर्वाणां होमो लक्ष्मीप्रदोऽघनुत् ॥ स्त्रीवश्यकृत्प्रियंगूनां पुराणां भूतशांतिदः ॥ ९ ॥ अश्वत्थोदुंबरप्लक्षवटबिल्वसमुद्भवाः ॥ समिधो लभते हुत्वा पुत्रानायुर्धनं सुखम् ॥ १० ॥

१ मालकांगुनी। २ गूगळ।

निर्मोकहेमसिद्धार्थलवणैश्चोरनाशनम् ॥ रोचनागोमयैः स्तंभो भूप्राप्तिः शालिभिर्हुतैः॥ ११॥ होमसंख्या तु सर्वत्र सहस्रादयुतावधिः ॥
प्रकल्पनीया मंत्रज्ञैः कार्यगौरवलाघवात् ॥ १२ ॥ इति विंशत्यक्षरः कार्तवीर्यार्जुनमंत्रप्रयोगः ॥ अन्यो मंत्रो यथा-"ॐ नमो भगवते
श्रीकार्तवीर्यार्जुनाय सर्वदुष्टांतकाय तपोबलपराक्रमपरिपालितसप्तद्वीपाय सर्वराजन्यचूडामणये महाशक्तिमते सहस्रबाहवे हुं फट्" इति
त्रिषष्टिवर्णो मंत्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ राजन्यचक्रवर्तिने हृदयाय नमः ॥ १ ॥ वीराय शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ शूराय शिखायै वषट्
॥ ३ ॥ माहिष्मतीपतये कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ रेवांबुपरितृप्ताय नेत्रत्रयाय वौषट् ॥५॥ कारागेहप्रबाधितदशास्याय अस्त्राय फट् ॥६॥ इति
षडंगन्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ "सिच्यमानं युवतिभिः क्रीडंतं नर्मदाजले॥हस्तैर्जलौघं रुंधंतं ध्यायेन्मत्तं नृपोत्तमम् ॥१॥"
इति ध्यायेत् ॥ अस्य पुरश्चरणमयुतजपः ॥ पूजादिकं सर्वं पूर्ववत् ॥ तथा च-"एवं ध्यात्वायुतं मंत्रं जपेदन्यत्तु पूर्ववत् ॥ पूर्व
वत्सर्वमेतस्य समाराधनमीरितम् ॥ १ ॥ इति ॥ अन्यो मंत्रो यथा-" कार्तवीर्यार्जुनो नाम राजा बाहुसहस्रवान् ॥ तस्य संस्मरणादेव
हृतं नष्टं च लभ्यते ॥" इत्यनुष्टुब्रूपो मंत्रः ॥ ॐ कार्तवीर्यार्जुनो नाम हृदयाय नमः ॥ १ ॥ राजा बाहुसहस्रवान् शिरसे स्वाहा ॥२॥
तस्य संस्मरणादेव शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ हृतं नष्टं च लभ्यते कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ कार्तवीर्यार्जुनो नाम राजा बाहुसहस्रवान् ॥
तस्य संस्मरणादेव हृतं नष्टं च लभ्यते ॥ अस्त्राय फट् ॥ ५ ॥ इति पंचांगन्यासं कुर्यात् ॥ अन्यत् सर्वं पूर्ववत्-अन्यः ॥ "ॐ
कार्तवीर्यः खलद्वेषी कृतवीर्यसुतो बली ॥ सहस्रबाहुः शत्रुघ्नो रक्तवासा धनुर्धरः ॥ रक्तगंधो रक्तमाल्यो राजा स्मर्तुरभीष्टदः ॥" इति
मंत्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ "द्वादशैतानि नामानि कार्तवीर्यस्य यः पठेत् ॥ अनष्टद्रव्यता तस्य नष्टस्य पुनरागमः" इति ॥ गायत्रीमंत्रो
यथा-"ॐ कार्तवीर्याय विद्महे महावीर्य्याय धीमहि ॥ तन्नोऽर्जुनः प्रचोदयात्" ॥ गायत्र्येषार्जुनस्योक्ता प्रयोगादौ जपेत्तु ताम् ॥
आनुष्टुभं मनुं रात्रौ जपतां चौरसंचयाः ॥ पलायंते गृहाद्दूरं तर्पणाद्वचनादपि ॥ १ ॥ इति कार्तवीर्यार्जुनमंत्रप्रयोगः ॥

१ केंचुल । २ धतूरा ।

श्रीमद्भागवतानुष्ठानचक्रम् ।

एकाहपारायणम् ।

दिन	ऽध्याय	स्कंध	ऽध्याय
१	२३५	१२	१३

एकाहपारायणं शुक्राचार्य्य मतात् श्रावणकृष्णपक्षे कुर्यात् ॥ १ ॥

द्व्यहपारायणम् ।

दिन	ऽध्याय	स्कंध	ऽध्याय
१	१९०	९	१३
२	१४५	१२	१३

त्र्य्यारुणिमतात् द्व्यहपारायणं श्रावणशुक्लपक्षे कुर्यात् ॥२॥

त्र्यहपारायणम् ।

दिन	ऽध्याय	स्कंध	ऽध्याय
१	१५३	७	१५
२	१२८	१०	९०
३	६४	१२	१३

त्र्यहपारायणं हारीतमतात् मुक्तिकाम आश्विनशुक्लपक्षे कुर्यात् ॥ ३ ॥

चतुरहपारायणम् ।

दिन	ऽध्याय	स्कंध	ऽध्याय
१	८१	४	२३
२	८९	८	१७
३	८३	१०	५२
४	८२	१२	१३

चतुरहपारायणं सर्वकामनाप्राप्तौ शौनकमतात् भाद्रपदशुक्लपक्षे कुर्यात् ॥ ४ ॥

पंचाहपारायणम् ।

दिन	ऽध्याय	स्कंध	ऽध्याय
१	६९	४	७
२	६९	६	१९
३	६३	९	२४
४	६९	१०	६९
५	६५	१२	१३

पंचाहपारायणं अकृतव्रण मतात् सर्वकामनाप्राप्त्यर्थं भाद्रपदशुक्लपक्षे कुर्यात् ॥ ५ ॥

पडहपारायणम् ।

दिन	ऽध्याय	स्कंध	ऽध्याय
१	६१	३	३२
२	६६	५	१५

सप्ताहपारायणम् ।

दिन	ऽध्याय	स्कंध	ऽध्याय
१	७१	४	९
२	६२	६	१३

सप्ताहपारायणम् ।

दिन	ऽध्या.	स्कंध	ऽध्याय
१	५३	३	२४
२	४३	५	[illegible]

सप्ताहपारायणम् ।

दिन	ऽध्याय	स्कंध	ऽध्याय
१	४९	३	१०
२	६०	५	२३

षट्दपारायणं शांशपायनमतात् धनप्राप्तिकामो भाद्रपद कृष्णपक्षे कुर्यात ॥ ६ ॥

सप्ताहपारायणं शांशपायनमताद्धनप्राप्तिकामो भाद्रपद कृष्णपक्षे कुर्यात् ॥ ७ ॥

सप्ताहपारायणं वाशिष्ठमतात्पुत्रप्राप्तिकामो वैशाखे कुर्यात् ॥ ७ ॥

सप्ताहपारायणं सुतमतात्रिष्कामः कार्तिकशुक्लपक्षे कुर्यात ॥ ७ ॥

सप्ताहपारायणम् ।

दिन	अध्याय	स्कंध	अध्याय
१	२९	२	१०
२	६३	४	३१
३	४१	६	१९
४	३९	८	२४
५	७३	१०	४९
६	७२	११	३१
७	१३	१२	१३

सप्ताहपारायणं विश्वामित्रमतात् संकटमोचनार्थं मार्गशीर्षे कुर्यात् ॥ ७ ॥

सप्ताहपारायणम् ।

दिन	अध्याय	स्कंध	अध्याय
१	४८	३	१९
२	५१	५	६
३	४९	७	१०
४	५३	९	२४
५	४९	१०	४२
६	४१	१०	९०
७	४५	१२	१३

सप्ताहपारायणं जमदग्निमताद्विघ्ननाशनकामः पौषे कुर्यात् ॥ ७ ॥

सप्ताहपारायणम् ।

दिन	अध्याय	स्कंध	अध्याय
१	६१	३	३६
२	५७	५	२६
३	३४	७	११
४	४८	९	२४
५	९०	१०	९०
६	३२	११	३१
७	१३	१२	१३

सप्ताहपारायणं भारद्वाजमतात् बंधमोक्षकामो माघे कुर्यात् ॥ ७ ॥

सप्ताहपारायणम् ।

दिन	अध्या.	स्कंध	अध्याय
१	४८	३	१९
२	६०	५	१५
३	४५	७	१५
४	६०	१०	१२
५	७२	१०	८४
६	३७	११	३१
७	१३	१२	१३

सप्ताहपारायणं गौतममतात् शत्रुपराजयकामः फाल्गुने कुर्यात् ॥ ७ ॥

सप्ताहपारायणम् ।

दिन	अध्याय	स्कंध	अध्याय
१	४९	३	२०
२	५०	५	६
३	३९	६	१९
४	५९	९	२०
५	३९	१०	३५
६	६१	११	६
७	२८	१२	१३

सप्ताहपारायणं अत्रिमताद्रोगमुक्तिकामश्चैत्रे कुर्यात् ॥ ७ ॥

दशाहपारायणम् ।

दिन	अध्याय	स्कंध	अध्याय
१	३५	३	६
२	३४	५	७
३	३३	५	२
४	३६	६	१९
५	३९	८	२४
६	३५	१०	११
७	३४	१०	४५
८	३४	१०	७९
९	३४	११	२३
१०	२१	१२	१३

दशाहपारायणं कश्यमताद्वा-
न्यप्राप्तिकाम आषाढे शुक्लपक्षे
कुर्यात् ॥ १० ॥

पंचदशाहपारायणम् ।

दिन	अध्याय	स्कंध	अध्याय
१	२१	२	२
२	२३	३	१९
३	२२	४	४
४	२३	४	२९
५	२२	५	१८
६	२३	६	१५
७	२४	८	५
८	२५	९	६
९	२२	१०	४
१०	२२	१०	२६
११	२३	१०	४९
१२	२१	१०	७०
१३	२२	११	२
१४	२३	११	२५
१५	१९	१२	१३

बृहस्पतिमतात्स्वर्गकामाप्तिकामो
ज्येष्ठशुक्लपक्षे आषाढे वा कुर्यात् १५

मासपारायणम् ।

कृष्णपक्षे				शुक्लपक्षे			
दिन	अध्या.	स्कंध	अध्या.	दिन	अध्या.	स्कंध	अध्या.
१	११	१	११	१	१४	८	१५
२	१०	२	२	२	१३	९	४
३	१०	३	२	३	१४	९	१८
४	१०	३	१२	४	१२	१०	६
५	११	३	२३	५	११	१०	१७
६	११	४	१	६	१३	१०	३०
७	९	४	१०	७	[illegible]	१०	४२
८	१२	४	२२	८	१२	१०	५४
९	१०	५	१	९	[illegible]	१०	६५
१०	९	५	१०	१०	[illegible]	१०	७८
११	१०	५	२०	११	९	१०	९७
१२	११	६	५	१२	[illegible]	११	९
१३	११	६	१६	१३	१२	११	२१
१४	१०	७	७	१४	१२	१२	२
१५	९	८	१	१५	११	१२	१३

मासपारायणं यदा कृष्णादि तदा शुक्लांतं यदा शुक्लादि
तदा कृष्णांतम् । एतं प्रजापालनादिसर्वकामनाप्राप्तिमू-
लकं बृहस्पतिमतमिदम् । एवं द्विमासिकषण्मासिक
सांवत्सरिकादिकमपि पारायणं ज्ञेयम् ॥ बृहस्पतिमतस्याष्टः
समाप्ता ॥ मतांतरे वैशाखशुक्लपंचमीमारभ्य ज्येष्ठशुक्ल
पंचमी यावद ॥ ३० ॥

॥ अथ हनुमदादिषट्कवचप्रयोगः ॥ (श्रीमदानंदरामायणे मनोहरकांडे) आदौ नरैर्मारुतेश्च पठित्वा कवचं शुभम् ॥ ततः शत्रुघ्नकवचं पठनीयमिदं शुभम् ॥ १ ॥ पठनीयं भरतस्य कवचं परमं ततः ॥ ततः सौमित्रिकवचं पठनीयं सदा नरैः ॥ २ ॥ पठनीयं ततः सीताकवचं भाग्यवर्द्धनम् ॥ ततः श्रीरामचंद्रस्य कवचं सर्वदोत्तमम् ॥ ३ ॥ पठनीयं नरैर्भक्त्या सर्ववांछितदायकम् ॥ एवं षट् कवचान्यत्र पठनीयानि सर्वदा ॥ ४ ॥ पठनं षट्कवचानां श्रेष्ठं मोक्षैकसाधनम् ॥ ज्ञात्वात्र मानवैर्भक्त्या कार्यं च पठनं सदा

॥ ५ ॥ अशक्तेनात्र चत्वारि पठनीयानि सादरम् ॥ हनूमतश्च सौमित्रेः सीताया राघवस्य च ॥ ६ ॥ इमानि पठनीयानि चत्वारि कवचानि हि ॥ चतुर्णां कवचानां च पठने मानवस्य च ॥ ७ ॥ न यद्यत्रावकाशश्चेत्तदा त्रीणि पठेन्नरः ॥ मारुतेश्चात्र सीताया स्तथा श्रीराघवस्य च ॥ ८ ॥ त्रयाणां कवचानां च न पाठावसरो यदा ॥ पठनार्थं मानवस्य तदा द्वे कवचे स्मृते ॥ ९ ॥ मारुतेश्चाथ रामस्य सीताया राघवस्य वा ॥ नैकमेव पठेच्चात्र श्रीरामकवचं शुभम् ॥ १० ॥ अवकाशे कवचानां षट्कमेव सदा नरैः ॥ पठनीयं क्रमेणैव कर्तव्यो नालसः कदा ॥ ११ ॥ यदावकाशो नास्त्येव तदा तेषां सुखासये ॥ मया विशेषः प्रोक्तोऽयं न सर्वेषां मये रितः ॥ १२ ॥ तत्रादौ एकमुखहनुमत्कवचप्रारम्भः ॥ एकदा सुखमासीनं शंकरं लोकशंकरम् ॥ पप्रच्छ गिरिजा कांतं कर्पूरधवलं शिवम् ॥ १ ॥ श्रीपार्वत्युवाच ॥ भगवन्देवदेवेश लोकनाथ जगत्प्रभो ॥ शोकाकुलानां लोकानां केन रक्षा भवेद्धुम् ॥ २ ॥ संग्रामे संकटे घोरे भूतप्रेतादिके भये ॥ दुःखदावाग्निसंतप्तचेतसां दुःखभागिनाम् ॥ ३ ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि लोकानां हितकाम्यया ॥ विभीषणाय रामेण प्रेम्णा दत्तं च यत्पुरा ॥ ४ ॥ कवचं कपिनाथस्य वायुपुत्रस्य धीमतः ॥ गुह्यं तत्ते प्रवक्ष्यामि विशेषाच्छृणु सुंदरि ॥ ५ ॥ उद्यदादित्यसंकाशमुदारभुजविक्रमम् ॥ कंदर्पकोटिलावण्यं सर्वविद्याविशारदम् ॥ ६ ॥ श्रीरामहृदयानन्दं भक्तकल्पमहीरुहम् ॥ अभयं वरदं दोर्भ्यां कलये मारुतात्मजम् ॥ ७ ॥ हनूमानंजनीसूनुर्वायुपुत्रो महाबलः ॥ रामेष्टः फाल्गुनसखः पिंगाक्षोऽमितविक्रमः ॥ ८ ॥ उदधिक्रमणश्चैव सीताशोकविनाशनः ॥ लक्ष्मणप्राणदाता च दशग्रीवस्य दर्पहा ॥ ९ ॥ एवं द्वादश नामानि कपींद्रस्य महात्मनः ॥ स्वापकाले प्रबोधे च यात्राकाले च यः पठेत्॥ १०॥ तस्य सर्वं भयं नास्ति रणे च विजयी भवेत् ॥ राजद्वारे गह्वरे च भयं नास्ति कदाचन ॥ ११ ॥ उल्लंघ्य सिंधोः सलिलं सलीलं यः शोकवह्निं जनकात्मजयाः ॥ आदाय तेनैव ददाह लंकां नमामि तं प्रांजलिरांजनेयम् ॥ १२ ॥ "ॐ नमो हनुमते सर्वसर्वग्रहान् भूतभविष्यद्वर्तमानान् समीपस्थान् सर्वकालदुष्टबुद्धीनुच्चाटयोच्चाटय परबलान् क्षोभय क्षोभय मम सर्वकार्याणि साधय साधय ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् घेघेघे ॐ शिवसिद्धिं ॐ ह्रां ॐ ह्रीं ॐ ह्रूं ॐ ह्रैं ॐ

ह्रौं ॐ ह्रः स्वाहा परकृत्ययंत्रमंत्रपराहंकारभूतप्रेतपिशाचदृष्टिसर्वविघ्नदुर्जनचेष्टाकुविद्यासर्वोग्रभयानि निवारय २ बंध २ लुंठ २ विलुंच २ किलि २ सर्वकुयंत्राणि दुष्टवाचं ॐ फट् स्वाहा" ॐ अस्य श्रीहनुमत्कवचस्तोत्रमंत्रस्य श्रीरामचन्द्रऋषिः । श्रीहनुमान् परमात्मा देवता । अनुष्टुप् छंदः । मारुतात्मज इति बीजम् । अंजनीसूनुरिति शक्तिः । लक्ष्मणप्राणदातेति कीलकम् । रामदूतायेत्यस्त्रम् । हनुमान् देवता इति कवचम् । पिंगाक्षोऽमितविक्रम इति मंत्रः। श्रीरामचन्द्रप्रेरणया रामचन्द्रप्रीत्यर्थं मम सकलकामनासिद्ध्यर्थं जपे विनियोगः॥ ॐ ह्रीं अजंनीसुताय अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं रुद्रमूर्तये तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ ॐ ह्रूं रामदूताय मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ ॐ ह्रैं वायुपुत्राय अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ ह्रौं अग्निगर्भाय कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ ॐ ह्रः ब्रह्मास्त्रनिवारणाय करतलकर पृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ ह्रां अंजनीसुताय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं रुद्रमूर्तये शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ ह्रूं रामदूताय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ ह्रैं वायुपुत्राय कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ ह्रौं अग्निगर्भाय नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ ह्रः ब्रह्मास्त्र निवारणाय अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ अथ ध्यानम् ॥ "ध्यायेद्बालदिवाकरद्युतिनिभं देवारिदर्पापहं देवेंद्रप्रमुखं प्रशस्तयशसं देदीप्यमानं रुचा ॥ सुग्रीवादिसमस्तवानरयुतं सुव्यक्ततत्त्वप्रियं संरक्तारुणलोचनं पवनजं पीतांबरालंकृतम् ॥ १ ॥ उद्यन्मार्तंडकोटिप्रकटरुचियुतं चारुवीरासनस्थं मौंजीयज्ञोपवीताभरणरुचिशिखं शोभित कुण्डलांकम् ॥ भक्तानामिष्टदं तं प्रणतमुनिजनं वेदनादप्रमोदं ध्यायेद्देवं विधेयं प्लवगकुलपतिं गोष्पदीभूतवार्धिम् ॥ २ ॥ वज्रांगं पिंगकेशाढ्यं स्वर्णकुंडलमंडितम् ॥ निगूढमुपसंगम्य पारावारपराक्रमम् ॥ ३ ॥ स्फटिकाभं स्वर्णकांतिं द्विभुजं च कृतांजलिम् ॥ कुंडलद्वयसंशोभिमुखांभोजं हरिं भजे ॥ ४ ॥ सव्यहस्ते गदायुक्तं वामहस्तकमंडलुम् ॥ उद्यद्दक्षिणदोर्दंडं हनूमंतं विचिंतयेत् ॥ ५ ॥" अथ मंत्रः ॥ "ॐ नमो हनुमते शोभिताननाय यशोऽलं कृताय अंजनीगर्भसंभूताय रामलक्ष्मणानन्दकाय कपिसैन्यप्रकाशनपर्वतोत्पाटनाय सुग्रीवसाह्यकरणपरोच्चाटनकुमारब्रह्मचर्यगंभीर शब्दोदय ॐ ह्रीं सर्वदुष्टग्रहनिवारणाय स्वाहा ॥" "ॐ नमो हनुमते एहिएहिएहि सर्वग्रहभूतानां शाकिनीडाकिनीनां विषम

दुष्टानां सर्वेषामाकर्षयाकर्षय मर्दय मर्दय छेदयच्छेदय मर्त्यान्मारय मारय शोषय २ प्रज्वल २ भूतमण्डलपिशाचमण्डलानिरसनाय भूतज्वरप्रेतज्वरचातुर्थिकज्वरब्रह्मराक्षसपिशाचच्छेदनाक्रियाविष्णुज्वरमहेशज्वरान् छिंधि छिंधि भिंधि भिंधि अक्षिशूले शिरोऽभ्यंतरे ह्यक्षिशूले गुल्मशूले पित्तशूले ब्रह्मराक्षसकुलप्रबलनागकुलविनिर्विषझाटिति २ ॐ ह्रीं फट् घेघे स्वाहा ॥" "ॐ नमो हनुमते पवनपुत्रवैश्वानरमुखपापदृष्टिषोढाहदृष्टिहनुमते का आज्ञा फुरे स्वाहा" स्वगृहे द्वारे पट्टके तिष्ठ तिष्ठेति तत्र रोगभयं राजकुलभयं नास्ति तस्योच्चारणमात्रेण सर्वे ज्वरा नश्यंति ॐ ह्रौं ह्रीं ह्रूं घेघे स्वाहा ॥ "श्रीरामचन्द्र उवाच ॥ हनूमान् पूर्वतः पातु दक्षिणे पवनात्मजः ॥ पातु प्रतीच्यां रक्षोघ्नः पातु सागरपारगः ॥ १ ॥ उदीच्यामूर्ध्वगः पातु केसरीप्रियनन्दनः ॥ अधस्तु विष्णुभक्तश्च पातु मध्यं तु पावनिः ॥ २ ॥ लंकाविदाहकः पातु सर्वापद्भ्यो निरंतरम् ॥ सुग्रीवसचिवः पातु मस्तकं वायुनन्दनः ॥ ३ ॥ भालं पातु महावीरो भ्रुवोर्मध्ये निरंतरम् ॥ नेत्रे छायापहारी च पावनः प्लवगेश्वरः ॥ ४ ॥ कपोले कर्णमूले च पातु श्रीरामकिंकरः ॥ नासाग्रमंजनीसूनुः पातु वक्त्रं हरीश्वरः ॥ ५ ॥ वाचं रुद्रप्रियः पातु जिह्वां पिंगललोचनः ॥ पातु देवः फाल्गुनेष्टश्चुबुकं दैत्यदर्पहा ॥ ६ ॥ पातु कंठं च दैत्यारिः स्कंधौ पातु सुरार्चितः ॥ भुजौ पातु महातेजा करौ च चरणायुधः ॥ ७ ॥ नखान्नखायुधः पातु कुक्षौ पातु कपीश्वरः ॥ वक्षो मुद्रापहारी च पातु पार्श्वे भुजायुधः ॥ ८ ॥ लंकाविभंजनः पातु पृष्ठदेशे निरंतरम् ॥ नाभिं च रामदूतस्तु कटिं पात्वनिलात्मजः ॥ ९ ॥ गुह्यं पातु महाप्राज्ञो लिंगं पातु शिवप्रियः ॥ उरू च जानुनी पातु लंकाप्रासादभंजनः ॥ १० ॥ जंघे पातु कपिश्रेष्ठो गुल्फौ पातु महाबलः ॥ अचलोद्धारकः पातु पादौ भास्करसन्निभः ॥ ११ ॥ अंगान्यमितसत्त्वाढ्यः पातु पादांगुलीस्तथा ॥ सर्वाङ्गानि महाशूरः पातु रोमाणि चात्मवित् ॥ १२ ॥ हनुमत्कवचं यस्तु पठेद्विद्वान्विचक्षणः ॥ स एव पुरुषश्रेष्ठो भुक्तिं मुक्तिं च विंदति ॥ १३ ॥ त्रिकालमेककालं वा पठेन्मासत्रयं नरः ॥ सर्वान् रिपून्क्षणाज्जित्वा स पुमान् श्रियमाप्नुयात् ॥ १४ ॥ मध्यरात्रे जले स्थित्वा सप्तवारं पठेद्यदि ॥ क्षयापस्मारकुष्ठादितापत्रयनिवारणः ॥ १५ ॥ अश्वत्थमूलेऽर्कवारे स्थित्वा पठति यः पुमान् ॥

अचलां श्रियमाप्नोति संग्रामे विजयं तथा॥१६॥बुद्धिर्बलं यशो धैर्यं निर्भयत्वमरोगता ॥ सुदार्ढ्यं वाक्स्फुरत्वं च हनुमत्स्मरणाद्भवेत् ॥१७॥ मारणं वैरिणां सद्यः शरणं सर्वसंपदाम् ॥ शोकस्य हरणे दक्षं वंदे तं रणदारुणम् ॥ १८ ॥ लिखित्वा पूजयेद्यस्तु सर्वत्र विजयी भवेत् ॥ यः करे धारयेन्नित्यं स पुमाञ्छ्रियमाप्नुयात् ॥ १९ ॥ स्थित्वा तु बंधने यस्तु जपं कारयति द्विजैः ॥ तत्क्षणान्मुक्तिमाप्नोति निगडात्तु तथैव च॥२०॥य इदं प्रातरुत्थाय पठेच्च कवचं सदा ॥ आयुरारोग्यसंतानैस्तस्य स्तव्यः स्तवो भवेत् ॥ २१ ॥ इदं पूर्वं पठित्वा तु रामस्य कवचं ततः ॥ पठनीयं नरैर्भक्त्या नैकमेव पठेत्कदा ॥ २२ ॥ हनुमत्कवचं चात्र श्रीरामकवचं विना ॥ ये पठंति नरा श्चात्र पठनं तद्वृथा भवेत् ॥ २३ ॥ तस्मात्सर्वैः पठनीयं सर्वदा कवचद्वयम् ॥ रामस्य वायुपुत्रस्य सद्भक्तैश्च विशेषतः ॥ २४ ॥ इति श्रीमदानन्दरामायणे श्रीरामकृतैकमुखहनुमत्कवचं समाप्तम् ॥ १ ॥ अथ शत्रुघ्नकवचप्रारंभः ॥ शत्रुघ्नं धृतकार्मुकं धृतमहातूणीरबाणो त्तमं पार्श्वे श्रीरघुनंदनस्य विनयाद्वामे स्थितं सुंदरम् ॥ रामं स्वीयकरेण तालदलजं धृत्वाऽतिचित्रं वरं सूर्याभं व्यजनं सभास्थितमहं तं वीजयंतं भजे ॥ १ ॥ अस्य श्रीशत्रुघ्नकवचमंत्रस्य अगस्तिर्ऋषिः । श्रीशत्रुघ्नो देवता । अनुष्टुप् छंदः । सुदर्शन इति बीजम् । कैकेयीनन्दन इति शक्तिः । श्रीभरतानुज इति कीलकम् । भरतमंत्रीत्यस्त्रम् । श्रीरामदास इति कवचम् । लक्ष्मणांशज इति मंत्रः ॥ श्रीशत्रुघ्नप्रीत्यर्थं सकलमनःकामनासिद्ध्यर्थं जपे विनियोगः ॥ ॐ शत्रुघ्नाय अंगुष्ठाभ्यां नमः॥१॥ॐ सुदर्शनाय तर्जनीभ्यां नमः॥२॥ ॐ कैकेयीनन्दनाय मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ ॐ भरतानुजाय अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ भरतमंत्रिणे कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ ॐ रामदासाय करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ शत्रुघ्नाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ सुदर्शनाय शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ कैकेयीनन्दनाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ भरतानुजाय कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ भरतमंत्रिणे नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ रामदासाय अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः॥ अथ ध्यानम् ॥ रामस्य संस्थितं वामे पार्श्वे विनयपूर्वकम् ॥ कैकेयीनन्दनं सौम्यं मुकुटेनातिरंजितम् ॥ १ ॥ रत्नकंकणकेयूरवनमालाविराजितम् ॥ रशनाकुंडलधरं रत्नहारसनूपुरम् ॥ २ ॥ व्यजनेन वीजयंतं जानकीकांतम

दरात् ॥ रामन्यस्तेक्षणं वीरं कैकेयीतोषवर्द्धनम् ॥ ३ ॥ द्विभुजं कंजनयनं दिव्यपीतांबरान्वितम् ॥ सुभुजं सुन्दरं मेघश्यामलं सुन्दराननम् ॥ ४ ॥ रामवाक्ये दत्तकर्णं रक्षोघ्नं खड्गधारिणम् ॥ धनुर्बाणधरं श्रेष्ठं धृततूणीरमुत्तमम् ॥ ५ ॥ सभार्यां संस्थितं रम्यं कस्तूरीतिलकांकितम् ॥ मुकुटस्थावतंसेन शोभितं च स्मिताननम् ॥ ६ ॥ रविवंशोद्भवं दिव्यरूपं दशरथात्मजम् ॥ मथुरावासिनं देवं लवणासुरमर्दनम् ॥ ७ ॥ इति ध्यात्वा तु शत्रुघ्नं रामपादेक्षणं हृदि ॥ पठनीयं वरं चेदं कवचं तस्य पावनम् ॥ ८ ॥ पूर्वे त्ववतु शत्रुघ्नः पातु याम्ये सुदर्शनः ॥ कैकेयीनन्दनः पातु प्रतीच्यां सर्वदा मम ॥९॥पातूदीच्यां रामबन्धुः पात्वधो भरतानुजः ॥ रविवंशोद्भवश्चोर्ध्वे मध्ये दशरथात्मजः ॥१०॥ सर्वतः पातु मामत्र कैकेयीतोषवर्द्धनः ॥ श्यामलांगः शिरः पातु भालं श्रीलक्ष्मणांशजः॥११॥भ्रुवोर्मध्ये सदा पातु सुमुखोऽत्रावनीतले ॥ श्रुतकीर्तिपतिर्नेत्रे कपोले पातु राघवः ॥१२॥ कर्णौ कुण्डलकर्णोऽव्यान्नासाग्रं नृपवंशजः॥ मुखं मम युवा पातु पातु वाणीं स्फुटाक्षरः॥१३॥ जिह्वां सुबाहुतातोऽव्याद्यूपकेतुपिता द्विजान् ॥ चुबुकं रम्यचुबुकः कंठं पातु सुभाषणः॥१४॥ स्कंधौ पातु महातेजा भुजौ राघववाक्यकृत् ॥ करौ मे कंकणधरः पातु खड्गी नखान्मम ॥१५॥ कुक्षी रामप्रियः पातु पातु वक्षो रघूत्तमः॥ पार्श्वे सुरार्चितः पातु पातु पृष्ठ वराननः ॥ १६ ॥ जठरं पातु रक्षोघ्नः पातु नाभिं सुलोचनः ॥ कटी भरतमंत्री मे गुह्यं श्रीरामसेवकः ॥ १७ ॥ रामार्पितमनाः पातु लिंगमूरू स्मिताननः ॥ कोदंडधारी पात्वत्र जानुनी मम सर्वदा ॥ १८ ॥ राममित्रं पातु जंघे गुल्फौ पातु सुनूपुरः ॥ पादौ नृपतिपूज्योऽव्याच्छ्रीमान्पादांगुलीर्मम ॥ १९ ॥ पात्वंगानि समस्तानि ह्युदरांगः सदा मम ॥ रोमाणि रमणीयोऽव्याद्रात्रौ पातु सुधार्मिकः ॥ २० ॥ दिवा मे सत्यसंधोऽव्याद्भोजने शरसत्करः ॥ गमने कलकंठोऽव्यात्सर्वदा लवणांतकः ॥ २१ ॥ एवं शत्रुघ्नकवचं मया ते समुदीरितम् ॥ ये पठंति नरास्त्वेतत्ते नराः सौख्यभागिनः ॥ २२ ॥ शत्रुघ्नस्य वरं चेदं कवचं मंगलप्रदम् ॥ पठनीयं नरैर्भक्त्या पुत्रपौत्रप्रवर्द्धनम् ॥ २३ ॥ अस्य स्तोत्रस्य पाठेन यं यं कामं नरोऽर्थयेत् ॥ तं तं लभेन्निश्चयेन सत्यमेतद्वचो मम ॥ २४ ॥ पुत्रार्थी प्राप्नुयात्पुत्रं धनार्थी धनमाप्नुयात् ॥ इच्छाकामं तु कामार्थी प्राप्नुयात्पठनादिना ॥ २५॥ कवचस्यास्य भूर्ज्यां हि शत्रुघ्नस्य विनिश्चयात् ॥

तस्मादेतत्सदा भक्त्या पठनीयं नरैः शुभम् ॥ २६ ॥ इति श्रीमदानन्दरामायणे सुतीक्ष्णागस्त्यसंवादे शत्रुघ्नकवचं समाप्तम् ॥ २ ॥ अथ भरतकवचप्रारंभः ॥ अतः परं भरतस्य कवचं ते वदाम्यहम् ॥ सर्वपापहरं पुण्यं सदा श्रीरामभक्तिदम् ॥ १ ॥ कैकेयीतनयं सदा रघुवरन्यस्तेक्षणं श्यामलं सप्तद्वीपपतेर्विदेहतनयाकांतस्य वाक्ये रतम् ॥ श्रीसीताधवसव्यपार्श्वनिकटे स्थित्वा वरं चामरं धृत्वा दक्षिणसत्करेण भरतं तं वीजयंतं भजे ॥ २ ॥ अस्य श्रीभरतकवचमंत्रस्य।गस्त्य ऋषिः । श्रीभरतो देवता अनुष्टुप् छंदः । शंख इति बीजम् । कैकेयीनन्दन इति शक्तिः । भरतखण्डेश्वर इति कीलकम् । रामानुज इत्यस्त्रम् । सप्तद्वीपेश्वरदास इति कवचम् । रामांशज इति मंत्रः । श्रीभरतप्रीत्यर्थं सकलमनोरथसिद्ध्यर्थं जपे विनियोगः ॥ ॐ भरताय अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ ॐ शंखाय तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ ॐ कैकयीनन्दनाय मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ ॐ भरतखंडेश्वराय अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ रामानुजाय कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ॥ ५ ॥ ॐ सप्तद्वीपेश्वराय करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ भरताय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ शंखाय शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ कैकेयीनन्दनाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ भरतखंडेश्वराय कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ रामानुजाय नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ सप्तद्वीपेश्वराय अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ ॐ रामांशजाय चेति दिग्बंधः ॥ ७ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ अथ ध्यानम् ॥ ॐ रामचन्द्रसव्यपार्श्वे स्थितं केकयजासुतम् ॥ रामाय चामरेणैव वीजयंतं मनोरमम् ॥ १ ॥ रत्नकुंडलकेयूरकंकणादिसुभूषितम् ॥ पीतांबरपरीधानं वनमालाविराजितम् ॥ २ ॥ मांडवीधौतचरणं रशनानूपुरान्वितम् ॥ नीलोत्पलदलश्यामं द्विजराजसमाननम् ॥ ३ ॥ आजानुबाहुं भरतखंडस्य प्रतिपालकम् ॥ रामानुजं स्मितास्यं च शत्रुघ्नपरिवंदितम् ॥ ४ ॥ रामन्यस्तेक्षणं सौम्यं विद्युत्पुंजसमप्रभम् ॥ रामभक्तं महावीरं वंदे तं भरतं शुभम् ॥५॥ एवं ध्यात्वा तु भरतं रामपादेक्षणं हृदि ॥ कवचं पठनीयं हि भरतस्येदमुत्तमम् ॥६॥ ॐ पूर्वतो भरतः पातु दक्षिणे कैकयीसुतः ॥ नृपात्मजः प्रतीच्यां हि पातूदीच्यां रघूत्तमः ॥ १ ॥ अधः पातु श्यामलांगश्चोर्ध्वं दशरथात्मजः ॥ मध्ये भरतवर्षेशः सर्वतः सूर्यवंशजः ॥ २ ॥ शिरस्तक्षपिता पातु भालं पातुः हरिप्रियः ॥ भ्रूवोर्मध्यं जनकजावाक्यैकतत्परोऽवतु ॥ ३ ॥

पातु जनकजामाता मम नेत्रे सदात्र हि ॥ कपोलौ मांडवीकांतः कर्णमूले स्मिताननः ॥ ४ ॥ नासाग्रं मे सदा पातु कैकेयीतोषवर्द्धनः ॥ उदारांगो मुखे पातु वाणीं पातु जटाधरः ॥ ५ ॥ पातु पुष्करतातो मे जिह्वां दंतान् प्रभामयः ॥ चुबुकं वल्कलधरः कंठं पातु वराननः ॥ ६ ॥ स्कंधौ पातु जितारातिर्भुजौ शत्रुघ्नवंदितः ॥ करौ कवचधारी च नखान् खड्गधरोऽवतु ॥ ७ ॥ कुक्षी रामानुजः पातुः वक्षः श्रीरामवल्लभः ॥ पार्श्वे राघवपार्श्वस्थः पातु पृष्ठं सभाषणः ॥ ८ ॥ जठरं च धनुर्धारी नाभिं शरकरोऽवतु ॥ कटिं पद्मेक्षणः पातु गुह्यं रामैकमानसः ॥ ९ ॥ राममित्रं पातु लिंगमूरू श्रीरामसेवकः ॥ नंदिग्रामस्थितः पातु जानुनी मम सर्वदा ॥ १० ॥ श्रीरामपादुकाधारी पातु जंघे सदा मम ॥ गुल्फौ श्रीरामबंधुश्च पादौ पातु सुरार्चितः ॥ ११ ॥ रामाज्ञापालकः पातु ममांगान्यत्र सर्वदा ॥ मम पादांगुलीः पातु रघुवंशसुभूषणः ॥ १२ ॥ रोमाणि पातु मे रम्यः पातु रात्रौ सुधीर्मम ॥ तूणीरधारी दिवसं दिक्पातु मम सर्वदा ॥ १३ ॥ सर्वकालेषु मां पातु पांचजन्यः सदा भुवि ॥ एवं श्रीभरतस्येदं सुतीक्ष्णकवचं शुभम् ॥ १४ ॥ मया प्रोक्तं तवाग्रे हि महामंगलकारकम् ॥ स्तोत्राणामुत्तमं स्तोत्रमिदं ज्ञेयं सुपुण्यदम् ॥ १५ ॥ पठनीयं सदा भक्त्या रामचन्द्रस्य हर्षदम् ॥ पठित्वा भरतस्येदं कवचं रघुनंदनः ॥ १६ ॥ यथा याति परं तोषं तथा स्वकवचेन न ॥ तस्मादेतत्सदा जप्यं कवचानामनुत्तमम् ॥ १७ ॥ अस्यात्र पठनान्मर्त्यः सर्वान्कामानवाप्नुयात् ॥ विद्याकामो लभेद्विद्यां पुत्रकामो लभेत्सुतम् ॥ १८ ॥ पत्नीकामो लभेत् पत्नीं धनार्थी धनमाप्नुयात् ॥ यद्यन्मनोभिलषितं तत्तत्कवचपाठतः ॥१९॥ लभ्यते मानवैरत्र सत्यं सत्यं वदाम्यहम् ॥ तस्मात्सदा जपनीयं रामोपासकमानवैः ॥२०॥ इति श्रीमदानंदरामायणे सुतीक्ष्णागस्त्यसंवादे श्रीभरतकवचं समाप्तम् ॥ ३ ॥ अथ लक्ष्मणकवचप्रारंभः ॥ अगस्त्य उवाच ॥ सौमित्रिं रघुनायकस्य चरणद्वंद्वेक्षणं श्यामलं बिभ्रंतं स्वकरेण रामशिरसि च्छत्रं विचित्रांबरम् ॥ बिभ्रंतं रघुनायकस्य सुमहत्कोदंडबाणासने तं वंदे कमलेक्षणं जनकजावाक्ये सदा तत्परम् ॥ १ ॥ अस्य श्रीलक्ष्मणकवचमंत्रस्य अगस्त्य ऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । श्रीलक्ष्मणो देवता । शेष इति बीजम् । सुमित्रानन्दन इति शक्तिः । रामानुज इति कीलकम् । रामदास इत्यस्त्रम् । रघुवंशज इति कवचम् । सौमित्रिरिति मंत्रः ।

श्रीलक्ष्मणप्रीत्यर्थं सकलमनोऽभिलषितसिद्ध्यर्थं जपे विनियोगः ॥ ॐ लक्ष्मणाय अंगुष्ठाभ्यां नमः॥ १ ॥ ॐ शेषाय तर्जनीभ्यां नमः॥२॥ ॐ सुमित्रानंदनाय मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ ॐ रामानुजाय अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ रामदासाय कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ ॐ रघुवंशजाय करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ लक्ष्मणाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ शेषाय शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ सुमित्रानन्दनाय शिखायै वषट् ॥३॥ ॐ रामानुजाय कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ रामदासाय नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ रघुवंशजाय अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ ॐ सौमित्रये इति दिग्बंधः ॥ ७ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ अथ ध्यानम् ॥ रामपृष्ठस्थितं रम्यं रत्नकुंडल धारिणम् ॥ नीलोत्पलदलश्यामं रत्नकंकणमंडितम् ॥१॥ रामस्य मस्तके दिव्यं बिभ्रतं छत्रमुत्तमम् ॥ वरपीतांबरधरं मुकुटे नातिशोभि तम् ॥ २ ॥ तूणीरं कार्मुकं चापि बिभ्रतं च स्मिताननम् ॥ रत्नमालाधरं दिव्यं पुष्पमालाविराजितम् ॥ ३ ॥ एवं ध्यात्वा लक्ष्मणं च राघवन्यस्तलोचनम् ॥ कवचं जपनीयं हि ततो भक्त्यात्र मानवैः ॥ ४ ॥ लक्ष्मणः पातु मे पूर्वे दक्षिणे राघवानुजः ॥ प्रतीच्यां पातु सौमित्रिः पातूदीच्यां रघूत्तमः ॥ ५ ॥ अधः पातु महावीरश्चोर्ध्वं पातु नृपात्मजः ॥ मध्ये पातु रामदासः सर्वतः सत्यपालकः ॥ ६ ॥ स्मिताननः शिरः पातु भालं पातूर्मिलाधवः ॥ भ्रुवोर्मध्ये धनुर्धारी सुमित्रानंदनोऽक्षिणी ॥ ७ ॥ कपोले राममंत्री च सर्वदा पातु वै मम ॥ कर्णमूले सदा पातु कबंधभुजखण्डनः ॥ ८ ॥ नासाग्रं मे सदा पातु सुमित्रानंदवर्धनः ॥ रामन्यस्तेक्षणः पातु सदा मेऽत्र मुखं भुवि ॥ ९ ॥ सीतावाक्यकरः पातु मम वाणीं सदाऽत्र हि ॥ सौम्यरूपः पातु जिह्वामनंतः पातु मे द्विजान् ॥ १० ॥ चिबुकं पातु रक्षोघ्नः कंठं पात्वसुरार्दनः ॥ स्कंधौ पातु जितारातिर्भुजौ पंकजलोचनः ॥ ११ ॥ करौ कंकणधारी च नखान् रक्तनखोऽवतु ॥ कुक्षिं पातु विनिद्रो मे वक्षः पातु जितेन्द्रियः ॥ १२ ॥ पार्श्वे राघवपृष्ठस्थः पृष्ठदेशं मनोरमः ॥ नाभिं गंभीरनाभिस्तु कटिं च रुक्ममेखलः ॥ १३ ॥ गुह्यं पातु सहस्रास्यः पातु लिंगं हरि प्रियः ॥ ऊरू पातु विष्णुतुल्यः सुमुखोऽवतु जानुनी ॥ १४ ॥ नागेन्द्रः पातु मे जंघे गुल्फौ नूपुरवान्मम ॥ पादावंगदतातोऽव्यात्पात्वं

गानि सुलोचनः ॥ १५ ॥ चित्रकेतुपिता पातु मम पादांगुलीः सदा ॥ रोमाणि मे सदा पातु रविवंशसमुद्भवः ॥ १६ ॥ दशरथसुतः पातु निशायां मम सादरम् ॥ भूगोलधारी मां पातु दिवसे दिवसे सदा ॥१७॥ सर्वकालेषु मामिंद्रजिद्धंताऽवतु सर्वदा ॥ एवं सौमित्रिकवचं सुतीक्ष्ण कथितं मया ॥ १८ ॥ इदं प्रातः समुत्थाय ये पठंत्यत्र मानवाः ॥ ते धन्या मानवा लोके तेषां च सफलो भवः ॥ १९ ॥ सौमित्रेः कवचस्यास्य पठनान्निश्चयेन हि ॥ पुत्रार्थी लभते पुत्रान्धनार्थी धनमाप्नुयात् ॥ २० ॥ पत्नीकामो लभेत्पत्नीं गोधनार्थी तु गोधनम् ॥ धान्यार्थी प्राप्नुयाद्धान्यं राज्यार्थी राज्यमाप्नुयात् ॥ २१ ॥ पठितं रामकवचं सौमित्रिकवचं विना ॥ घृतेन हीनं नैवेद्यं तेन दत्तं न संशयः ॥ २२ ॥ केवलं रामकवचं पठितं मानवैर्यदि ॥ तत्पाठेन तु संतुष्टो न भवेद्रघुनन्दनः ॥ २३ ॥ अतः प्रयत्नतश्चेदं सौमित्रिकवचं नरैः ॥ पठनीयं सर्वदैव सर्ववांछितदायकम्॥२४॥इति श्रीमदानन्दरामायणे सुतीक्ष्णागस्त्यसंवादे श्रीलक्ष्मणकवचं समाप्तम् ॥ ४ ॥ अथ सीताकवचप्रारम्भः ॥ या सीताऽवनिसंभवाऽथ मिथिलापालेन संवर्द्धिता पद्माक्षावनिभुक्सुताऽनलगता या मातुलिंगोद्भवा ॥ या रत्ने लयमागता जलनिधौ या वेदपारं गता लंकां सा मृगलोचना शशिमुखी मां पातु रामप्रिया ॥ १ ॥ अस्य श्रीसीताकवचस्तोत्रमंत्रस्य अगस्तिर्ऋषिः । श्रीसीता देवता । अनुष्टुप् छन्दः । रमेति बीजम् । जनकजेति शक्तिः । अवनिजेति कीलकम् । पद्माक्षसुतेत्यस्त्रम् । मातुलिंगीति कवचम् । मूलकासुरघातिनीति मंत्रः ॥ श्रीसीतारामचन्द्रप्रीत्यर्थं सकलकामनासिद्ध्यर्थं च जपे विनियोगः ॥ ॐ ह्रां सीतायै अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं रमायै तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ ॐ ह्रूं जनकजायै मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ ॐ ह्रैं अवनिजायै अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ ह्रौं पद्माक्षसुतायै कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ ॐ ह्रः मातुलिंग्यै करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ ह्रां सीतायै हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं रमायै शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ ह्रूं जनकजायै शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ ह्रैं अवनिजायै कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ ह्रौं पद्माक्षसुतायै नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ ह्रः मातुलिंग्यै अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ अथ ध्यानम् ॥ "ॐ सीतां कमलपत्राक्षीं विद्युत्पुंजसमप्रभाम् ॥ द्विभुजां सुकुमा

रांगीं पीतकौशेयवासिनीम् ॥ १ ॥ सिंहासने रामचन्द्रवामभागस्थितां वराम् ॥ नानालंकारसंयुक्तां कुंडलद्वयधारिणीम् ॥ २ ॥
चूडाकंकणकेयूररशनानूपुरान्विताम् ॥ सीमन्ते रविचन्द्राभ्यां निटिले तिलकेन च ॥ ३ ॥ नूपुराभरणेनापि
घ्राणेऽतिशोभितां शुभाम् ॥ हरिद्रां कज्जलं दिव्यं कुंकुमं कुसुमानि च ॥ ४ ॥ बिभ्रतीं सुरभिद्रव्यं सुगंधस्नेहमुत्तमम् ॥ स्मिताननां
गौरवर्णां मंदारकुसुमं करे ॥ ५ ॥ बिभ्रतीमपरे हस्ते मातुलिंगमनुत्तमम् ॥ रम्यहासां च बिंबोष्ठीं चन्द्रवाहनलोचनाम् ॥ ६ ॥
कलानाथसमानास्यां कलकंठमनोरमाम्॥मातुलिंगोद्भवां देवीं पद्माक्षदुहितां शुभाम्॥७॥मैथिलीं रामदयितां दासीभिः परिवीजिताम् ॥
एवं ध्यात्वा जनकजां हेमकुंभपयोधराम् ॥ ८ ॥ श्रीसीता पूर्वतः पातु दक्षिणेऽवतु जानकी ॥ प्रतीच्यां पातु वैदेही पातूदीच्यां
च मैथिली ॥ ९ ॥ अधः पातु मातुलिंगी ऊर्ध्वे पद्माक्षजाऽवतु ॥ मध्येऽवनिसुता पातु सर्वतः पातु मां रमा ॥ १० ॥ स्मितानना
शिरः पातु पातु भालं नृपात्मजा ॥ पद्माऽवतु भ्रुवोर्मध्ये मृगाक्षी नयनेऽवतु ॥ ११ ॥ कपोले कर्णमूले च पातु श्रीरामवल्लभा ॥ नासाग्रं
सात्त्विकी पातु पातु वक्त्रं तु राजसी ॥१२॥ तामसी पातु मद्वाणीं पातु जिह्वां पतिव्रता ॥ दंतान् पातु महामाया चिबुकं कनकप्रभा॥१३॥
पातु कंठं सौम्यरूपा स्कंधौ पातु सुरार्चिता ॥ भुजौ पातु वरारोहा करौ कंकणमंडिता ॥ १४ ॥ नखान् रक्तनखा पातु
कुक्षौ पातु लघूदरा ॥ वक्षः पातु रामपत्नी पार्श्वे रावणमोहिनी ॥ १५ ॥ पृष्ठदेशे वह्निगुप्ताऽवतु मां सर्वदैव हि ॥ दिव्यप्रदा पातु
नाभिं कटिं राक्षसमोहिनी ॥ १६ ॥ गुह्यं पातु रत्नगुप्ता लिंगं पातु हरिप्रिया ॥ ऊरू रक्षतु रंभोरूर्जानुनी प्रियभाषिणी ॥ १७ ॥
जंघे पातु सदा सुभ्रूर्गुल्फौ चामरवीजिता ॥ पादौ लवसुता पातु पात्वंगानि कुशांबिका ॥१८॥ पादांगुलीः सदा पातु मम नूपुरनिःस्वना॥
रोमाण्यवतु मे नित्यं पीतकौशेयवासिनी ॥ १९ ॥ रात्रौ पातु कालरूपा दिने दानैकतत्परा ॥ सर्वकालेषु मां पातु मूलकासुरघातिनी ॥२०॥
एवं सुतीक्ष्ण सीतायाः कवचं ते मयेरितम् ॥ इदं प्रातः समुत्थाय स्नात्वा नित्यं पठेत्पुनः ॥ २१ ॥ जानकीं पूजयित्वा स सर्वान्कामा

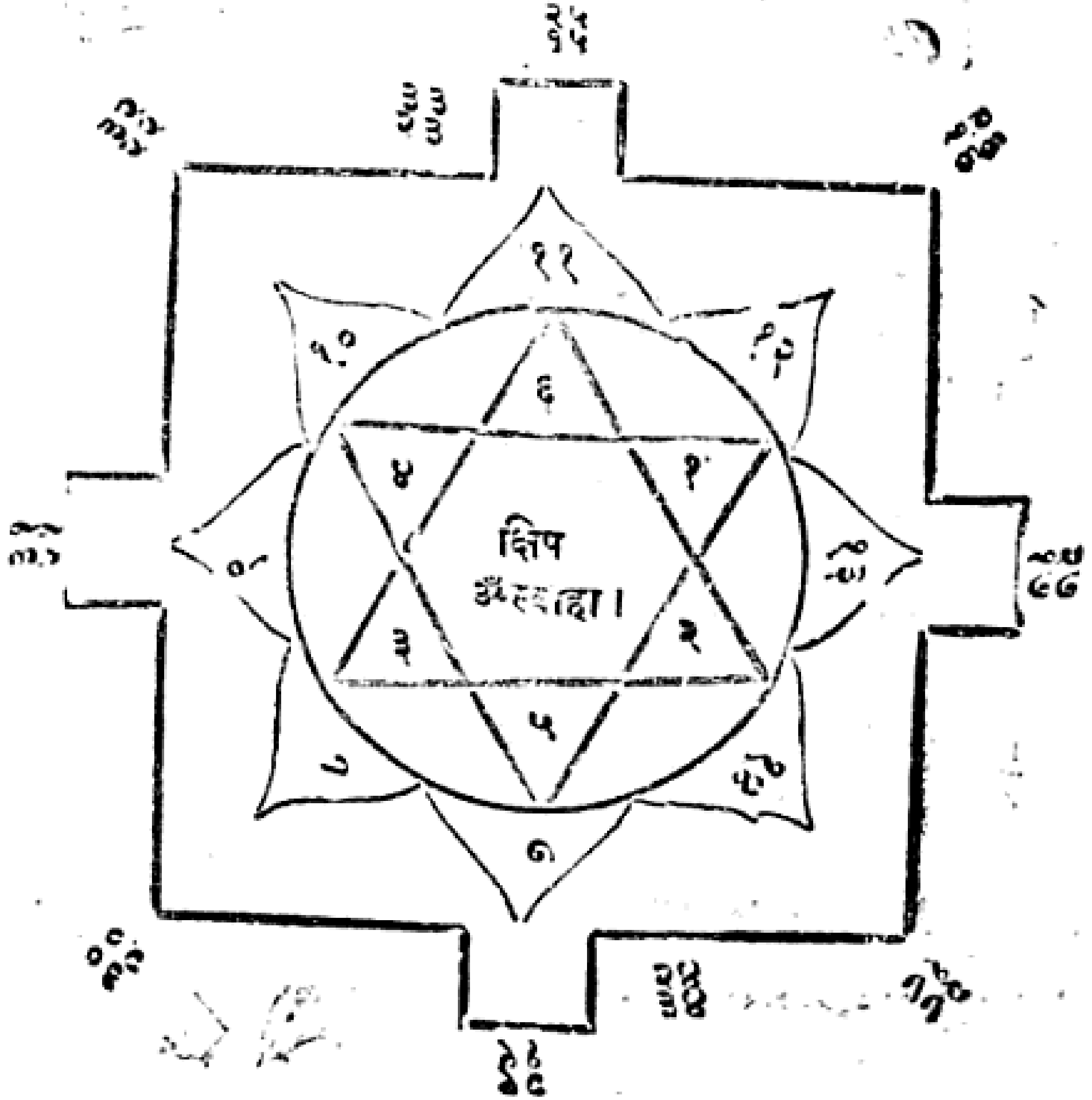
नवाप्नुयात् ॥ धनार्थी प्राप्नुयाद्द्रव्यं पुत्रार्थी पुत्रमाप्नुयात् ॥ २२ ॥ स्त्रीकामार्थी शुभां नारीं सुखार्थी सौख्यमाप्नुयात् ॥ अष्टवारं
जपनीयं सीतायाः कवचं सदा ॥ २३ ॥ अष्टभूसुरसीतायै नरैः प्रीत्यार्पयेत्सदा ॥ फलपुष्पादिकादीनि यानि तानि पृथक्पृथक्
॥ २४ ॥ सीतायाः कवच चेदं पुण्यं पातकनाशनम् ॥ ये पठंति नरा भक्त्या ते धन्या मानवा भुवि ॥ २५ ॥ पठंति रामकवचं
सीतायाः कवचं विना ॥ तथा विना लक्ष्मणस्य कवचेन वृथा स्मृतम् ॥ २६ ॥ इति श्रीमदानंदरामायणे मनोहरकांडे सुतीक्ष्णा
गस्त्यसंवादे श्रीसीतायाः कवचं समाप्तम् ॥ ५ ॥ अथ श्रीरामकवचप्रारंभः ॥ "आजानुबाहुमरविंददलायताक्षमाजन्मशुद्धरसहा
समुखप्रसादम् ॥ श्यामं गृहीतशरचापमुदाररूपं रामं सराममभिराममनुस्मरामि ॥ १ ॥" अस्य श्रीरामकवचस्य अगस्त्य ऋषिः ।
अनुष्टुप् छंदः । सीतालक्ष्मणोपेतः श्रीरामचन्द्रो देवता । श्रीरामचन्द्रप्रसादसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥ अथ ध्यानम् ॥ "नीलजीमूत
संकाशं विद्युद्वर्णांबरावृतम् ॥ कोमलांगं विशालाक्षं युवानमतिसुंदरम् ॥ १ ॥ सीतासौमित्रिसंहितं जटामुकुटधारिणम् ॥ सासितूण
धनुर्बाणपाणिं दानवमर्दनम् ॥ २ ॥ यदा चोरभये राजभये शत्रुभये तथा ॥ ध्यात्वा रघुपतिं क्रुद्धं कालानलसमप्रभम् ॥ ३ ॥
चीरकृष्णाजिनधरं भस्मोद्धूलितविग्रहम् ॥ आकर्णाकृष्टविशिखकोदंडभुजमंडितम् ॥ ४ ॥ रणे रिपून् रावणादींस्तीक्ष्णमार्गणवृष्टिभिः ॥
संहरंतं महावीरमुग्रमैंद्ररथस्थितम् ॥ ५ ॥ लक्ष्मणाद्यैर्महावीरैर्वृतं हनुमदादिभिः ॥ सुग्रीवाद्यैर्महावीरैः शैलवृक्षकरोद्यतैः ॥ ६ ॥
वेगात्करालहुंकारैर्भुभुक्कारमहारवैः ॥ नदद्भिः परिवादद्भिः समरे रावणं प्रति ॥ ७ ॥ श्रीराम शत्रुसंघान्मे हन मर्दय खादय ॥
भूतप्रेतपिशाचादीन् श्रीरामाशु विनाशय ॥ ८ ॥ एवं ध्यात्वा जपेद्रामकवचं सिद्धिदायकम् ॥ सुतीक्ष्णवज्रकवचं शृणु वक्ष्याम्यनुत्त
मम् ॥ ९ ॥ श्रीरामः पातु मे मूर्ध्नि पूर्वे च रघुवंशजः ॥ दक्षिणे मे रघुवरः पश्चिमे पातु पावनः ॥ १ ॥ उत्तरे मे रघुपतिर्भालं
दशरथात्मजः ॥ भ्रुवोर्दूर्वादलश्यामस्तयोर्मध्ये जनार्दनः ॥ २ ॥ श्रोत्रं मे पातु राजेन्द्रो दृशौ राजीवलोचनः ॥ घ्राणं मे पातु

राजर्षिगंडौ मे जानकीपतिः ॥ ३ ॥ कर्णमूले खरध्वंसी भालं मे रघुवल्लभः ॥ जिह्वां मे वाक्पतिः पातु दंतपंक्ती रघूत्तमः ॥ ४ ॥ ओष्ठौ श्रीरामचन्द्रो मे मुखं पातु परात्परः ॥ कंठं पातु जगद्वंद्यः स्कंधौ मे रावणांतकः ॥ ५ ॥ धनुर्बाणधरः पातु भुजौ मे वालिमर्दनः ॥ सर्वाण्यंगुलिपर्वाणि हस्तौ मे राक्षसांतकः ॥ ६ ॥ वक्षो मे पातु काकुत्स्थः पातु मे हृदयं हरिः ॥ स्तनौ सीतापतिः पातु पार्श्वं मे जगदीश्वरः ॥ ७ ॥ मध्यं मे पातु लक्ष्मीशो नाभिं मे रघुनायकः ॥ कौसल्येयः कटी पातु पृष्ठं दुर्गतिनाशनः ॥ ८ ॥ गुह्यं पातु हृषीकेशः सक्थिनी सत्यविक्रमः ॥ ऊरू शार्ङ्गधरः पातु जानुनी हनुमत्प्रियः ॥ ९ ॥ जंघे पातु जगद्व्यापी पादौ मे ताटिकांतकः ॥ सर्वांगं पातु मे विष्णुः सर्वसंधीननामयः ॥ १० ॥ ज्ञानेन्द्रियाणि प्राणादीन् पातु मे मधुसूदनः ॥ पातु श्रीरामभद्रो मे शब्दादीन्विषयानपि ॥ ११ ॥ द्विपदादीनि भूतानि मत्संबंधीनि यानि च ॥ जामदग्न्यमहादर्पदलनः पातु तानि मे ॥ १२ ॥ सौमित्रिपूर्वजः पातु वागादीनीन्द्रियाणि च ॥ रोमांकुराण्यशेषाणि पातु सुग्रीवराज्यदः ॥ १३ ॥ वाङ्मनोबुद्ध्यहंकारैर्ज्ञानाज्ञानकृतानि च ॥ जन्मांतरकृतानीह पापानि विविधानि च ॥ १४ ॥ तानि सर्वाणि दग्ध्वाशु हरकोदण्डखण्डनः ॥ पातु मां सर्वतो रामः शार्ङ्गबाणधरः सदा ॥ १५ ॥ इति श्रीरामचन्द्रस्य कवचं वज्रसंमितम् ॥ गुह्याद्गुह्यतमं दिव्यं सुतीक्ष्ण मुनिसत्तम ॥ १६ ॥ यः पठेच्छृणुयाद्वापि श्रावयेद्वा समाहितः ॥ स याति परमं स्थानं रामचन्द्रप्रसादतः ॥ १७ ॥ महापातकयुक्तो वा गोघ्नो वा भ्रूणहा तथा ॥ श्रीरामचन्द्रकवचपठनाच्छुद्धिमाप्नुयात् ॥ १८ ॥ ब्रह्महत्यादिभिः पापैर्मुच्यते नात्र संशयः ॥ भो सुतीक्ष्ण यथा पृष्टं त्वया मम पुरा शुभम् ॥ तथा श्रीरामकवचं मया ते विनिवेदितम् ॥ १९ ॥ इति श्रीमदानन्दरामायणे मनोहरकांडे सुतीक्ष्णागस्त्यसंवादे श्रीरामकवचं समाप्तम् ॥ ६ ॥ एवं षट् कवचान्यत्र पठनीयानि सर्वदा ॥ पठनं षट्कवचानां श्रेष्ठं मोक्षैकसाधनम् ॥ इति श्रीहनुमदादिषट्कवचप्रयोगः समाप्तः ॥ अथ हरिवाहनगरुडमंत्रप्रयोगः ॥ (मंत्रमहोदधौ) मंत्रो यथा—"क्षिप ॐ स्वाहा" इति पंचाक्षरो मंत्रः ॥ अस्य मंत्रस्य अनंत ऋषिः

पंक्तिश्छन्दः। पक्षींद्रो देवता। ॐ बीजम्। स्वाहा शक्तिः। ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः॥ ॐ अनंतऋषये नमः। शिरसि ॥ १॥ पंक्तिच्छंदसे नमः। मुखे॥ २ पक्षींद्रदेवतायै नमः। हृदि॥ ३॥ ॐ बीजाय नमः। गुह्ये॥ ४॥ स्वाहाशक्तये नमः। पादयोः॥ ५॥ विनियोगाय नमः। सर्वाङ्गे॥ ६॥ इति ऋष्यादिन्यासः॥ ॐ ज्वल ज्वल महामते स्वाहा हृदये॥ १॥ ॐ गरुडचूडानने स्वाहा शिरसि॥ २॥ ॐ गरुडशिखे स्वाहा शिखायै वषट्॥ ३॥ ॐ गरुड प्रभंजय प्रभंजय प्रभेदय प्रभेदय त्रासय त्रासय विमर्दय विमर्दय स्वाहा कवचाय हुम्॥ ४॥ ॐ उग्ररूपधर सर्वविषहर भीषय भीषय सर्वं दह दह भस्मीकुरु २ स्वाहा नेत्रत्रयाय वौषट्॥ ॥ ५॥ ॐ अप्रतिहतबलाप्रतिहतशासन हुं फट् स्वाहा अस्त्राय फट्॥६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः॥ ॐ ज्वल २ महामते स्वाहा अंगुष्ठयोः॥ १॥ ॐ गरुडचूडानने स्वाहा तर्जन्योः॥ २॥ ॐ गरुडशिखे स्वाहा मध्यमयोः॥ ३॥ ॐ गरुड प्रभंजय २ प्रभेदय २ विमर्दय २ स्वाहा अनामिकयोः॥ ४॥ ॐ उग्ररूपधर सर्वविषहर भीषय २ सर्वं दह २ भस्मीकुरु २ स्वाहा कनिष्ठयोः॥५॥ ॐ अप्रतिहतबलाप्रतिहतशासन हुं फट्। करतलकरपृष्ठयोः॥ ६॥ इति करन्यासः॥ ॐ क्षिं नमः पादयोः॥ १॥ ॐ पं नमः कट्योः॥ २॥ ॐ ॐ नमः हृदि॥ ३॥ ॐ स्वां नमः वक्त्रे॥ ४॥ ॐ हां नमः मूर्ध्नि॥ ५॥ इति मंत्रवर्णन्यासः॥ एवं न्यासं कृत्वा ध्यायेत्॥ अथ ध्यानम्॥ तप्तस्वर्णनिभं फणीन्द्रनिकरैः क्लृप्तांगभूषं प्रभुं स्मर्तॄणां शमयंतमुग्रमखिलं नृणां विषं तत्क्षणात्॥ चंच्वग्रप्रचलद्भुजंगमभयं पाण्योर्वरं बिभ्रतं पक्षोच्चारितसामगीतममलं श्रीपक्षिराजं भजे॥ १॥ इति ध्यात्वा स्वर्णादिनिर्मितं यंत्रं मूर्तिं वा ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य बाह्यरेफद्वयहुंकारमध्यस्थक्षकारबिंद्वंततार्क्ष्यबीजमुक्तकर्णिकं स्वरद्वंद्वात्मकं केसरेष्वकचटतपयशाष्टवर्गयुक्ताष्टदले मातृकापद्मपीठे "ॐ पक्षिराजाय स्वाहा इति" मंत्रेणासनं दत्त्वा पीठमध्य संस्थाप्य पुनर्ध्यात्वा मूलेन मूर्तिं प्रकल्प्य पाद्यादिपुष्पान्तैरुपचारैः संपूज्य देवाज्ञया आवरणपूजां कुर्यात्॥तद्यथा—पुष्पांजलिमादाय "संविन्मयः परो

देवः परामृतरसप्रियः ॥ अनुज्ञां देहि गरुड परिवारार्चनाय मे ॥ १ ॥ " इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इत्याज्ञां गृहीत्वा आवरणपूजामारभेत ॥ ततः षट्कोणकेसरेषु आग्नेय्यादिचतुर्दिक्षु मध्ये दिक्षु च ॥ ॐ ज्वल ज्वल महामते स्वाहा ॥ हृदयश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॥ इति सर्वत्र ॥ १ ॥ ॐ गरुडचूडानने स्वाहा शिरः श्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ गरुडशिखे स्वाहा । शिखाश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ गरुड प्रभंजय २ प्रभेदय २ त्रासय २ विमर्दय २ स्वाहा । वर्मश्री० ॥ ४ ॥ ॐ उग्ररूपधर सर्वविषहर भीषय २ सर्वं दह २ भस्मीकुरु २ स्वाहा । नेत्रश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ अप्रतिहतबलाप्रतिहतशासन हुं फट् स्वाहा । अस्त्रश्रीपा० ॥ ६ ॥ इति षडंगानि पूजयेत् ॥ ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चाय " अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ १ ॥ ." इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् ॥ इति

अथ गरुडपूजनयन्त्रम्.

प्रथमावरणम् ॥ १ ॥ ततोऽष्टदले पूज्यपूजकयोरंतराले प्राचीं तदनुसारेण अन्या दिशः प्रकल्प्य प्राचीक्रमेण दक्षिणावर्तेन च । ॐ अनंताय नमः । अनंतश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ वासुकये नमः । वासुकिश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ तक्षकाय नमः । तक्षकश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ कर्कोटकाय नमः कर्कोटकश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ पद्माय नमः । पद्मश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ महापद्माय नमः । महापद्मश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ शंखपालाय ॥२६९॥

नमः । शंखपालश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ कुलिकाय नमः । कुलिकश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ नागान् पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति द्वितीयावरणम् ॥ २ ॥ ततो भूपुरे इन्द्रादिदशदिक्पालान् वज्राद्यायुधानि च संपूज्य पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इत्यावरणपूजां कृत्वा धूपादिनमस्करांतं संपूज्य जपं कुर्यात् ॥ अस्य पुरश्चरणं पंचलक्षजपः ॥ तद्दशांशतस्तिलाज्यहोमः ॥ एवं कृते मन्त्रः सिद्धो भवति । सिद्धे च मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत् ॥ तथा च–"पंचलक्षं जपेन्मंत्रं दशांशं जुहुयात्तिलैः ॥ पूजयेन्मातृकापद्मे गरुडं वेदविग्रहम् ॥ १ ॥ एवं सिद्धे मनौ मंत्री नाशयेद्गरलद्वयम् ॥ विष्णुभक्तिपरो नित्यं यो भजेत्पक्षिनायकम् ॥ २ ॥ शत्रून्सर्वान्पराभूय सुखी भोगसमन्वितः ॥ जीवेदनेकवर्षाणि सेवितो धरणीधवैः ॥ कलेवरांते श्रीनाथसायुज्यं लभते तु सः ॥ ३ ॥ इति श्रीगरुडपंचाक्षरमंत्रप्रयोगः ॥ १ ॥ अथ गरुडमालामंत्रः ॥ (तंत्रसारे) " ॐ नमो भगवते गरुडाय कालाग्निवर्णाय एह्येहि कालानललोलजिह्वाय पातय २ मोहय २ विद्रावय २ भ्रम २ भ्रामय २ हन २ दह २ पत २ हुं फट् स्वाहा" ॥ अस्य विधानम् ॥ अस्य पुरश्चरणमयुतजपः । घृताक्तैः कृष्णपुष्पैर्दशांशतो होमः । एवं ध्यानमात्रेण दृष्टो निर्विषो भवेत् । चिरं जीवेत् । तथा च--"विषमालोकनेनैव हन्यान्नागकुलोद्भवम् ॥ " इति मालामंत्रप्रयोगः ॥ अन्यत्—" ॐ नमो भगवते गरुडाय महेन्द्रपर्वतशिखराकाररूपाय संहारय २ मोचय २ निर्विष २ विषमप्यमृतं चाहारसदृशरूपमिदं ज्ञापयामि स्वाहा" इति मालामंत्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ अनेन गरुडमंत्रप्रसादेन मंत्री गरुडो भूत्वाभिमंत्रितं स्थावरविषं भक्षितमप्यमृतं भवति किममृतान्नपानादिकमिति ॥ अथ गरुडस्तवः ॥ (तंत्रसारे) "सुपर्णं वैनतेयं च नागारिं नागभीषणम् ॥ जैवातृकं विषारिं च अजितं विश्वरूपिणम् ॥ १ ॥ गरुत्मंतं खगश्रेष्ठं तार्क्ष्यं कश्यपनंदनम् ॥ द्वादशैतानि नामानि गरुडस्य महात्मनः ॥ २ ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय स्थाने वा शयनेऽपि वा ॥ विषं नाक्रमते तस्य न च हिंसंति हिंसकाः ॥ ३ ॥ संग्रामे व्यवहारे च विजयस्तस्य जायते ॥ बंधनान्मुक्तिमाप्नोति यात्रायां सिद्धिमेव च ॥ ४ ॥ " इति गरुडस्तवः ॥ (हारीतः)

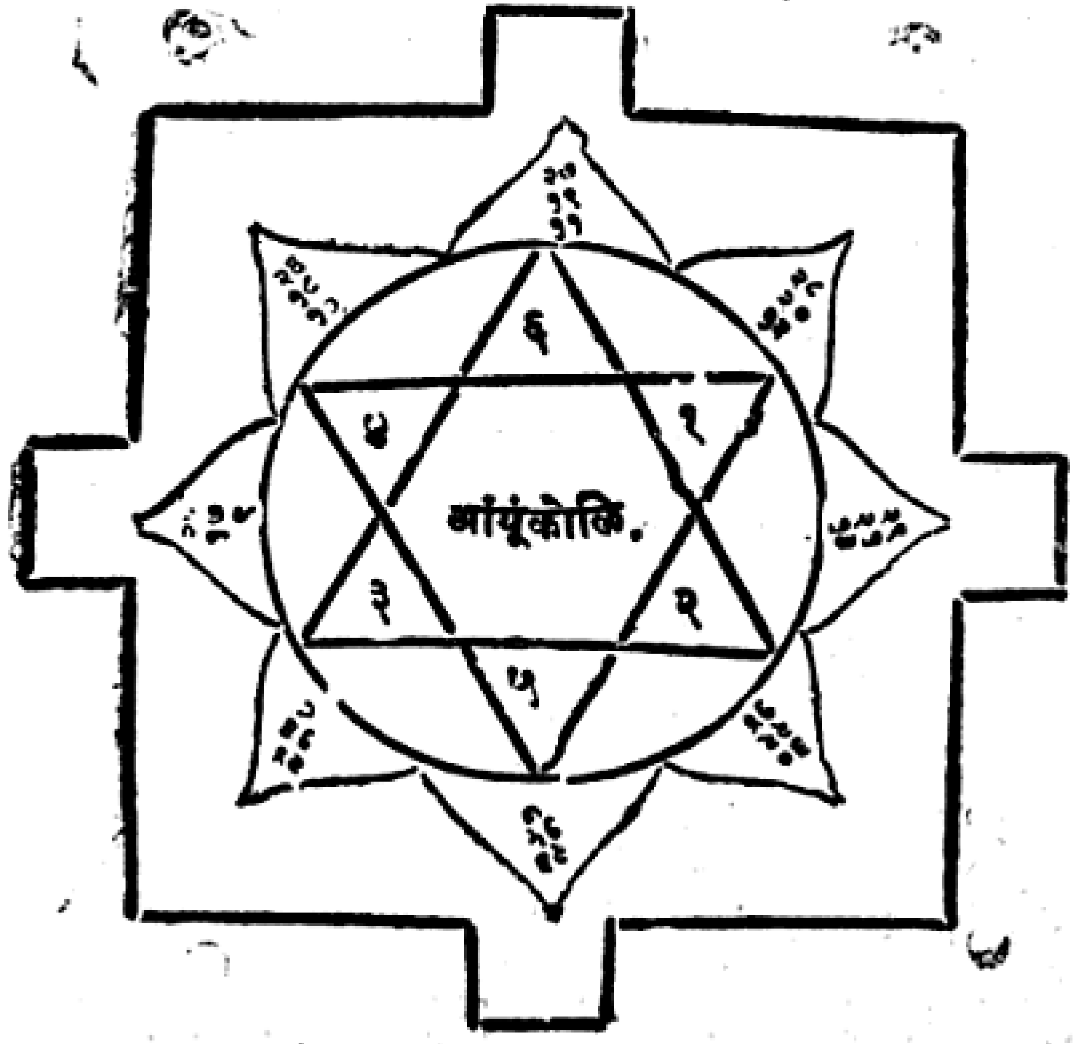
“नर्मदायै नमः प्रातर्नर्मदायै नमो निशि ॥ नमोऽस्तु नर्मदे तुभ्यं त्राहि मां विषसर्पतः ॥ १ ॥ सर्पापसर्प भद्रं ते दूरं गच्छ महाविष ॥ जन्मेजयस्य यज्ञान्ते आस्तीकवचनं स्मर ॥२॥ आस्तीकवचनं श्रुत्वा यः सर्पो न निवर्तते ॥ शतधा भिद्यते मूर्ध्नि शिंशवृक्षफलं यथा॥३॥ एतान्गरुडमंत्रांस्तु निशायां पठते यदि ॥ मुच्यते सर्वबाधाभ्यो नात्र कार्या विचारणा ॥ ४ ॥ ” (गोभिलः) “ अगस्तिर्माधवश्चैव मुचुकुन्दो महाबलः ॥ कपिलो मुनिरास्तीकः पंचैते सुखशायिनः ॥ १ ॥ ” इति गरुडमंत्रप्रयोगः ॥

॥ अथ चरणायुधमंत्रप्रयोगः ॥ (मंत्रमहोदधौ) चरणायुधमंत्रस्य विधानमभिधीयते॥ मंत्री यद्विधिना कृत्वा साधयेत्स्वमनोरथान् ॥ मंत्रो यथा—“ आं यूं कोलि यूं कोलि वां ह्रीं यूं कोलि यूं कोलि चुवाक्रों ” इत्यष्टादशाक्षरो मंत्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ प्रातः कृत्यक्रियश्चंद्रतारादिबलान्विते सुमुहूर्ते शैलाग्रे सरितस्तटे वा वृषशून्ये शंकरमंदिरे वा स्वासने पश्चिमाभिमुखः स्थित्वाचम्य प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य मम चरणायुधामुकमंत्रसिद्ध्यर्थं चरणायुधप्रसादार्थं लक्षजपस्तत्तद्दशांशहोमतर्पणमार्जनब्राह्मणभोजनरूपपुरश्चरणमहं करिष्ये । इति संकल्प्य भूतशुद्ध्यादिमातृकान्यासांतं कृत्वा प्रयोगोक्तन्यासादिकं कुर्यात् ॥ तद्यथा—अस्य चरणायुधमंत्रस्य महारुद्र ऋषिः । अतिजगती छन्दः । ह्रीं बीजम् । क्रों शक्तिः । चरणायुधो देवता । ममाभीष्टसिद्ध्यर्थं जपे विनियोगः ॥ ॐ महारुद्रऋषये नमः । शिरसि ॥ १ ॥ अतिजगतीछन्दसे नमः । मुखे ॥ २ ॥ ह्रीं बीजाय नमः । गुह्ये ॥ ३ ॥ क्रों शक्तये नमः । पादयोः ॥ ४ ॥ चरणायुधदेवतायै नमः । हृदि ॥ ५ ॥ विनियोगाय नमः । सर्वांगे ॥ ६ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ आं यूं कोलि अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ यूं कोलि तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ वां ह्रीं मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ यूं कोलि अनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ यूं कोलि कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ५ ॥ चुवाक्रों करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः ॥ आं यूं कोलि हृदयाय नमः ॥ १ ॥ यूं कोलि शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ वां ह्रीं शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ यूं कोलि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ यूं कोलि नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ चुवाक्रों अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ ॐ आं नमः । मूर्ध्नि ॥ १ ॥ ॐ यूं नमः । भाले ॥ २ ॥ ॐ कों नमः । दक्षिणश्रुति ॥ ३ ॥ ॐ लिं

नमः। वामभ्रुवि ॥ ४ ॥ ॐ यूं नमः। दक्षनेत्रे ॥ ५ ॥ ॐ कों नमः । वामनेत्रे ॥ ६ ॥ ॐ लिं नमः दक्षकर्णे ॥ ७ ॥ ॐ वां नमः। वामकर्णे ॥ ८ ॥ ॐ ह्रीं नमः । दक्षनासापुटे ॥ ९ ॥ ॐ यूं नमः । वामनासापुटे ॥ १० ॥ ॐ कों नमः। वक्त्रे ॥ ११ ॥ ॐ लिं नमः। कंठे ॥ १२ ॥ ॐ यूं नमः। कुक्षिद्वये ॥ १३ ॥ ॐ कों नमः। नाभौ ॥ १४ ॥ ॐ लिं नमः। लिंगे ॥ १५ ॥ ॐ चुं नमः । गुदे ॥ १६ ॥ ॐ वां नमः । जानुद्वये ॥ १७ ॥ ॐ क्रों नमः। पादद्वये ॥ १८ ॥ इति मंत्रवर्णन्यासः ॥ इति न्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् ॥ ॐ सर्वालंकृतिदीप्तकंठचरणो हेमाभदेहद्युतिः पक्षद्वंद्वविधूननेऽतिकुशलः सर्वामराभ्यर्चितः ॥ गौरीहस्तसरोजगोऽरुणशिखः सर्वार्थसिद्धिप्रदो रक्तं चंचुपुटं दधच्चलपदः पायान्निजान्कुक्कुटान् ॥ १ ॥" इति ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूजयेत् ॥ ततः पीठादौ रचिते सर्वतोभद्रमण्डले लिंगतोभद्रमंडले वा मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताः संस्थाप्य "ॐ मं मंडूकादिपर तत्त्वांतपीठदेवताभ्यो नमः ॥" इति पीठदेवताः संपूज्य नवपीठशक्तीः पूजयेत् ॥ तद्यथा—पूर्वादिक्रमेण–ॐ वामायै नमः ॥ १ ॥ ॐ ज्येष्ठायै नमः ॥ २ ॥ ॐ रौद्र्यै नमः ॥ ३ ॥ ॐ काल्यै नमः ॥ ४ ॥ ॐ कलविकरिण्यै नमः ॥ ५ ॥ ॐ बलविकरिण्यै नमः ॥ ६ ॥ ॐ बलप्रमथिन्यै नमः ॥ ७ ॥ ॐ सर्वभूतदमन्यै नमः ॥ ८ ॥ मध्ये ॐ मनोन्मन्यै नमः ॥ ९ ॥ इति पूजयेत् ॥ ततः स्वर्णादिनिर्मितं यंत्रं मूर्तिं वा ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोष्य "ॐ नमो भग वते सकलगुणात्मशक्तियुक्ताय चरणायुधाय योगपीठात्मने नमः॥" इति मंत्रेण पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य प्रतिष्ठां च कृत्वा पुनर्ध्यात्वा मूलेन मूर्तिं प्रकल्प्य पाद्यादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्य कुक्कुटाज्ञां गृहीत्वाऽऽवरणपूजां कुर्यात् ॥ तद्यथा—पुष्पांजलि मादाय मूलमुच्चार्य "ॐ संविन्मयः परो देवः परामृतरसप्रियः ॥ चरणायुध देह्याज्ञां परिवारार्चनाय मे ॥ १ ॥" इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् । इत्याज्ञां गृहीत्वाऽऽवरणपूजामारभेत । तद्यथा–षट्कोणकेसरेषु आग्नेय्यादिचतुर्दिक्षु मध्ये दिक्षु च। "ॐ आं यूं कोलि हृदयाय नमः। हृदयश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः। इति सर्वत्र ॥ १ ॥

ॐ यूं कोलि शिरसे स्वाहा । शिरःश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ वां ह्रीं शिखायै वषट् । शिखाश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ यूं कोलि कवचाय हुम् । कवचश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ यूं कोलि नेत्रत्रयाय वौषट् । नेत्रत्रयश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ चुवा क्रों अस्त्राय फट् । अस्त्रश्रीपा० ॥ ६ ॥ इति षडंगानि पूजयेत् । ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ १ ॥ " इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् ॥ इति प्रथमावरणम् ॥ १ ॥ ततोऽष्टदले पूज्यपूजकयोरंतराले प्राचीं तदनुसारेण अन्या दिशः प्रकल्प्य प्राचीक्रमेण । ॐ शंकराय नमः ॥ शंकरश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ गौर्यै नमः । गौरीश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ गणपतये नमः । गणपतिश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ कार्तिकेयाय नमः ॥ कार्तिकेयश्रीपा० ॥४॥ ॐ मंदाराय नमः । मंदारश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ पारिजाताय नमः । पारिजातश्रीपा० ॥६॥ ॐ मयूराय नमः मयूरश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ बर्हिणे नमः । बर्हिश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति द्वितीयावरणम् ॥२॥ दलाग्रेषु इन्द्राद्यष्टलोकपालान् वज्राद्यायुधानि च संपूज्य पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इत्यावरणपूजां कृत्वा धूपादि नमस्कारांतं संपूज्य बलिं दद्यात् ॥ तद्यथा—दधिदुग्धमधुकर्पूरसितातांबूलमिश्रितं पायसेन पिंडं कृत्वा गंधाक्षतपुष्पैः संपूज्य दीपं निधाय "ॐ यूँ क्षं ह्रीं कुक्कुट कुक्कुट एह्येहि इमं बलिं गृह्ण २ गृह्णापय सर्वान्कामा

अथ चरणायुधपूजनयन्त्रम्.

१ महाकायेतिति पाठः ।

न्देहि यं कुं ह्रीं यूं नमः कुक्कुटाय" इति मंत्रेण निवेदयेत् ॥ इति बलिं दत्त्वा हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य पुनर्ध्यात्वा जपं कुर्यात् ॥ अस्य पुरश्चरणं लक्षं जपः । तिलाज्येन दशांशतो होमः । तत्तद्दशांशेन तर्पणमार्जनब्राह्मणभोजनं च कुर्यात् । एवं कृते मंत्रः सिद्धो भवति । सिद्धे च मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत् ॥ तथा च--"एवं ध्यात्वा समासीनः शैलाग्रे सरितस्तटे ॥ वृषशून्ये पश्चिमास्थे यद्वा शंकरसद्मनि ॥१॥ शैवे पीठे यजेत्ताम्रचूडं गौरीकरस्थितम् ॥ लक्षं जपेद्दशांशेन तिलैर्हवनमाचरेत् ॥२॥ एवं कृते प्रयोगार्हो जायते मंत्रनायकः ॥ प्रयोगादौ प्रजप्योऽसौ वसुयुतं द्विशताधिकम् ॥ ३ ॥ दध्ना क्षीरेण मधुना चन्द्रेण सितयान्वितैः ॥ दद्याद्बलिं सतांबूलैः पायसैर्बलिमंत्रतः ॥ ४ ॥ भोजनादौ भोजनांते लक्ष्मीसंप्राप्तये सुधीः ॥ बलिमेतं प्रदायाथ कुर्वे रोधननाथताम् ॥ शांतौ पुष्टावपि बलिमेतमेव प्रदापयेत् ॥ ५ ॥ "अन्नराजैस्त्रिमधुरोपेतैर्दद्याद् बलिं निशि ॥ वशयेदखिलं विश्वं त्रिदिनं चौदनैर्नृपः ॥ ६ ॥ " अन्यत्--" दुग्धमिश्रितगोधूमपिष्टैः कुर्यादपूपकम् ॥ आज्यकर्पूरयुक्तेन तेन दद्याद्बलिं निशि ॥ त्र्यहमेवं बलौ दत्ते सुखी स्याद्वशयेज्जगत् ॥ ७ ॥" अन्यत्—"करवीरैर्बिल्वपत्रैः पीतपुष्पैः सुगंधिभिः ॥ सहस्रसंख्यैः प्रत्येकं पूजयित्वा जपेन्मनुम् ॥ ८ ॥ सहस्रं निशि सप्ताहं यमुद्दिश्य जनं सुधीः ॥ स याति दासतां तस्य मनोवचनकर्मभिः ॥ ९ ॥ " अन्यत्–"छागलावकयोर्मांसैः सप्ताहं वितरेद्बलिम् ॥ सहस्रं प्रत्यहं जप्त्वा वशयेदखिलं जगत् ॥ १० ॥ नृपोत्थिते सपत्नोत्थे भये जाते च संकटे ॥ आपद्यपि तथान्यस्यां बलिं दद्यात् सुखाप्तये ॥ गोपनीयो विधिरयं बलेः कथ्यो न दुर्मतौ ॥ ११ ॥ " अन्यत्—"मुक्तकेश उदावक्त्रो जपेद्भानुसहस्रकम् ॥ प्रत्यहं वसुघस्रांतं यमुद्दिश्याधियामिनि ॥ तमाकर्षति दूरस्थमपि किं निकटस्थितम् ॥ १२ ॥ " अन्यत्--"जातीफलैलाः संचूर्ण्य कर्पूरं मध्यतः क्षिपेत् ॥ अभिमंत्र्यार्कसाहस्रं सिंदूररजसा युतम्॥१३॥ उष्णीकृत्याग्नितापेन क्लेदयेद्गाङ्गपाथसा ॥ स्थापयेदायसे पात्रे तत्पृष्ठं स्तंभितः भवेत् ॥१४॥ "अन्यत्–"कर्मार

---

१ ओदनैस्त्रिदिनं बलिं दत्त्वा नृपं वशयेत् ॥ २ वसुघस्रांतमष्टदिनपर्यंतम् ॥ ३ अधियामिनि रात्रौ ॥ ४ गांगपाथः गंगाजलम् ॥ ५ आयसे पात्रे लोहपात्रे ॥ ६ कमारेति लोहकार गृहाद्वह्निमानीय लोहपात्रे संस्थाप्य करवीरकाष्ठैः संदीप्य तत्र सर्षपतैलाक्तानि विषचूर्णयुतानि धत्तूरबीजानि शतं शतं सप्ताहं हुत्वा शत्रुमुच्चाटयेत् । एवं पक्षं कृत्वा देशांतरं नयेत । मासं कृत्वा मारयेत् ॥

सदनाद्वह्निमानीयायसभाजने ॥ स्थापयित्वेंधयेत्काष्ठैः करवीरसमुद्भवैः ॥ १५ ॥ जुहुयात्तत्र धत्तूरबीजानि शतसंख्यया ॥ सिद्धार्थतैललिप्तानि विषकर्णयुतानि च ॥ १६ ॥ सप्ताहमेवं कृत्वारिं स्थानादुच्चाटयेद्ध्रुवम् ॥ पक्षं देशांतरगतं मासं संप्रापयेन्मृतिम् ॥ १७ ॥" अन्यत्—"तालपत्रं नराकारं कृत्वात्र स्थापयेदसून् ॥ जपेदष्टसहस्रं तत्तीक्ष्णतैलविलेपितम् ॥ १८ ॥ तस्य खंडानि पंचाशत् कृत्वा पितृवनोत्थिते ॥ उन्मत्ततरुसंदीप्ते जुहुयाज्जातवेदसि ॥१९॥ एवं प्रकुर्वंस्त्रिदिनं मारयेन्मोहयेदरिम्" ॥ "अन्यत्-साध्यर्क्षतरुकाष्ठेन कृत्वा पुत्तलिकां शुभाम् ॥ तस्यामसून्प्रतिष्ठाप्य सहस्रं प्रजपेन्मनुम् ॥२०॥ चिताकाष्ठस्य कीलेन तां स्पृष्ट्वा पितृकानने ॥ छिंद्याद्यदंगं शस्त्रेण तदंगं तस्य नश्यति ॥२१॥" अन्यत्—" वैरिमूत्रयुतां मृत्स्नां तत्पादरजसा सह ॥ कुलालमृद्युतां कृत्वा पुत्तलीं रचयेत्तया ॥२२॥ तस्यां हृदि पदे मूर्ध्नि नामकर्मान्वितं मनुम् ॥ लिखेच्छ्मशानजांगारैरसून्संस्थापयेत्ततः ॥ २३ ॥ जप्त्वा सहस्रं मंत्रेण तीक्ष्णतैलविलेपिताम् ॥ शस्त्रेण शतधा कृत्वा जुहुयात्पितृभूवसौ ॥ २४ ॥ विभीतकाष्ठसंदीप्ते यमाशावदनो निशि ॥ शत्रोर्निधनतारायां कृत्वैवं मारयेदरिम् ॥२५॥" अन्यत्—"निधाय गोमयं भूमौ प्रकुर्यात्प्रतिमां रिपोः ॥ तालपत्रे समालिख्य मनुं नाम्नां विदर्भितम् ॥२६॥ तत्पत्रं निक्षिपेत्तस्या हृदि तत्प्रतिमोपरि ॥ मृज्जं वा दारुजं कुंभं गोमयोदकपूरितम् ॥ २७ ॥ मनूनामयुतं ताडपत्रेणाद्यं निधापयेत् ॥ तदसून्स्थापयेत्कुंभे

---

१ तालेति–नराकारं तालपत्रं कृत्वा रात्रौ शत्रोः प्राणान् संस्थाप्य भल्लातकतैलेन विलिप्य अष्टाधिकं सहस्रमभिमंत्र्य तस्य पञ्चाशत्खण्डानि कृत्वा धत्तूरकाष्ठदीप्ते श्मशानाग्नौ त्रिदिनं हुत्वारिं मारयेन्मोहयेच्च ॥ २ साध्येति–नक्षत्रवृक्षा उक्ताः तेन शत्रुपुत्तलिकां कृत्वा रात्रौ शत्रोः प्राणान्संस्थाप्य सहस्रमभिमंत्र्य चिताकाष्ठकीलेन तां पुत्तलीं स्पृष्ट्वा सहस्रं जपेत् । तस्याः प्रतिमायाः श्मशाने यदंगं शस्त्रेण छिंद्यात्तदंगं तस्य शत्रोर्नश्यति ॥ ३ वैरिमूत्रमृदं तस्य पादरजसान्वितामेकीकृत्य कुलालमृत्तिकायां निःक्षिप्य वैरिपुत्तलिकां कृत्वा तां श्मशानांगारैः अमुकस्यामुककर्म कुरुकुरु इति मन्त्रान्ते संयोज्य हृदि पदे मूर्ध्नि मंत्रं लिखेत् ॥ तत्र शत्रोः प्राणान्संस्थाप्य भल्लातकतैलेन विलिप्य सहस्रमन्त्रैरभिमन्त्र्य शतखण्डं कृत्वा विभीतककाष्ठदीप्ते श्मशानाग्नौ दक्षिणाभिमुखः निधनताराजन्मनक्षत्रात्सप्तमनक्षत्रे षोडशं पञ्चविंशं च रात्रौ हुत्वारिं मारयेत् ॥ ४ गोमयेन शत्रोः प्रतिमां कृत्वा नामविदर्भितमन्त्रं तालपत्रे विलिख्य तत्तालपत्रं गोमयप्रतिमाहृदि निःक्षिप्य प्रतिमोपरि रूप्यताम्रमृद्दारुजान्यतमनिर्मितं घटं संस्थाप्य गोमयोदकाम्भसामापूर्य तत्रापि नामविदर्भितमंत्रलेखयुतं तालपत्रं निःक्षिप्य तत्र कलशे शत्रोः प्राणस्थापनं कृत्वा प्रत्यहं त्रिसंध्यं शतं मंत्रं कुंभं स्पृष्ट्वा जपेत् ॥ यावत् शत्रोः प्रतिबिंबं घटे दृश्यते तावत्कालं जपेत् । घटोदके शत्रुप्रतिबिंबे दृष्टे घटाधःस्था या गोमयप्रतिमा तस्याः यदंगं छिद्यते तद्रिपोर्नश्यति । हृदि गच्छेच्च छिन्ने तन्मृतिः । प्रतिमामूर्ध्नि कण्टकैर्विद्धे शिरोरोगः । हृदि विद्धे मनः पीडा । पादयुग्मे कंटकविद्धे पादरोग इत्यादि ॥

त्रिसंध्यं प्रजपेन्मनुम् ॥ २८ ॥ प्रत्यहं शतसंख्याकं छायां यावद्भवेद्रिपोः ॥ गोमयांभसि दृष्टायां तच्छायायां तु साधकः ॥ २९ ॥ अथ
स्थायाः प्रतिकृतेरिच्छयादंगभीप्सितम् ॥ शस्त्रेण तस्य नाशाय मृतये हृदयं गलम् ॥ ३० ॥ प्रविद्धे कंटकैर्मूर्ध्नि शिरोरोगो भवेद्रिपोः ॥
आधयो हृदये विद्धे पदोः पादव्यथा भवेत् ॥३१॥ " अन्यत्—"दारुणा कुक्कुटं कृत्वा तत्रास्य स्थापयेदसून् ॥ तं स्पृष्ट्वा पूर्ववद्ध्यात्वा
जपेद्रविसहस्रकम् ॥ ३२ ॥ उपचारैः समभ्यर्च्य छादयेद्रक्तवाससा ॥ रथे संस्थाप्य तं देवं दिक्षु योधान्निधापयेत् ॥ ३३ ॥
चतुरो वर्मसंवीतानश्वारूढानुदायुधान् ॥ तत्संयुतो रणे गच्छेज्जेतुं बलवतो रिपून ॥ ३४ ॥ वीराढ्यं कुक्कुटं दृष्ट्वा पलायंते रणेऽरयः ॥
भीता दश दिशः सर्वे हर्यक्षं करिणो यथा ॥ ३५ ॥" अन्यत्—"ताम्रचूडस्य मंत्रेण मोदकाद्यभिमंत्रितम् ॥ यस्मै ददीत भक्षाय स
वशो मंत्रिणो भवेत् ॥ ३६ ॥"--अन्यत् "अष्टोत्तरशतं जप्त्वा रोचनाचन्दनादिभिः ॥ विदधत्तिलकं भाले दर्शनाद्वशयेज्जनान् ॥ ३७ ॥"
इति श्रीचरणायुधस्य (ताम्रचूडकुक्कुटस्य वा) मंत्रप्रयोगः ॥ अथ पक्षिराजघूकतंत्रप्रारंभः ॥ चतुर्दश्याममायां वा रविवारो भवेद्यदि ॥
गृहीत्वा पक्षिराजं चोदरं तस्य विदार्य च ॥ १ ॥ विष्ठा तस्य बहिष्कृत्य नग्नो भूत्वा श्मशानके ॥ प्रज्वाल्य नृकपाले तु तत्पात्राद्भृतकज्ज
लम् ॥२॥ गुग्गुलं धूपयेत्तस्य मंत्रेण चाभिमंत्रयेत् ॥ अष्टोत्तरशतं वारं तदा सिद्धो भवेद्ध्रुवम् ॥३॥ कज्जलं तेन संग्राह्य ताम्रयंत्रेण वेष्टिता॥
गुटिका मुखमध्यस्था ख्याताऽदृश्यत्वकारिणी॥४॥कज्जलेनाञ्जयेन्नेत्रे तदा पश्यति देवताम् ॥ भूतप्रेतपिशाचादियक्षैश्च सह योगिनीः ॥५॥
नेत्रे प्रक्षाल्य गोमूत्रैर्मानुषीदृक् प्रजायते ॥ योगद्वयेन कथिता मंत्रमेकं वदामि ते॥६॥ तत्र मंत्रः—"ॐ कुरुकुरु स्वाहा मेहमरीअनेनधनेयः
पाठेश्वरीनमः ॥ "उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥ " उलूकमज्जातैलेन कज्जलं पारयेन्नरः ॥ तेनांजनेन संयुक्तो ह्यदृश्यो भवति ध्रुवम् ॥ ७ ॥
घूकनेत्र गृहीत्वातु तैलेन सह घर्षयेत्॥श्मशाने कज्जलं पार्य नेत्रे तेनांजयेत्ततः॥८॥अदृश्यो भवति क्षिप्रं देवैरपि न दृश्यते॥ काकोलूकस्य
पिच्छानि आत्मकेशास्तथैव च॥९॥ अंतर्धूमगतान् दग्ध्वा सूक्ष्मचूर्णं तु कारयेत् ॥ अंकोलतैलगुटिकां कृत्वा शिरसि धारयेत् ॥ १० ॥

१ चन्दनादिभिरित्यादिशब्दात्कुंकुमकस्तूरीकर्पूरगजमदा ग्राह्याः ॥

अदृश्यो जायते क्षिप्रं देवानामपि दुर्लभम् ॥ काकोलूकस्य नीलस्य ग्राह्ये एतेषु लोचने ॥ ११ ॥ तल्लोहेनांजयेच्चक्षुरदृश्यो भवति ध्रुवम् ॥ नेत्रे प्रक्षाल्य गोमूत्रैर्मानुषी दृक् प्रजायते ॥ १२ ॥ उलूकस्य शृगालस्य सूकरस्याक्षिरक्तकम् ॥ नीलांजनयुतं पिष्ट्वा दग्ध्वा श्रावपुटे दहेत ॥१३॥ तेनांजितो नरोऽदृश्यो जायते नात्र संशयः ॥ सर्वयोगेन वै मंत्रं कथयामि शृणु प्रिये ॥१४॥ तत्र मंत्रः ॥ ॐ नमो भगवते उड्डामरेश्वराय नमो रुद्राय हिलि २ चिलि २ व्याघ्रचर्मपरिधानाय मरुल २ कुरु २ चंडप्रचण्ड किलिकिलि स्वाहा" उक्तयो गानामयं मंत्रः॥अन्यत्—रविदिने घूकमांसं रक्तचंदनकुंकुमैः ॥ सह पिष्ट्वा वटीं कृत्वा टंकमानं तदा बुधः ॥१५॥ धूपो देयो गुग्गुलोश्च मंत्रात्समभिमंत्रयत् ॥ तांबूले दीयते यस्यै सा वश्या भवति ध्रुवम् ॥ १६ ॥ घूकतालुं च तांबूले धृत्वा नारीं प्रदापयेत् ॥ वश्या भवति सा नारी प्राणैरपि धनैरपि ॥ १७ ॥ घूकतुंडं गृहीत्वा तु नागकेसरकेसरैः ॥ गोरोचनेन संयुक्तं मंत्रात्समभिमंत्रयेत् ॥ १८ ॥ अष्टोत्तरशतं वारं तिलकं क्रियते नरैः ॥ तस्य दर्शनमात्रेण वश्या भवति निश्चितम् ॥ १९ ॥ घूकजिह्वां निंबपत्रैरेकीकृत्य प्रपेषयेत् ॥ नेत्रांजनेन वै पश्येत्सर्वे वश्या भवंति हि ॥२०॥ घूकनेत्रं गृहीत्वा तु विडालीनेत्रसंयुतम् ॥ वत्सनागसमायुक्तं नागकेशरकेशकैः ॥ २१ ॥ रससर्षपयोगेन समभागेन पेषयेत् ॥ श्मशाने गर्तकुंडे तु स्थापयेद्दिनसप्तकम् ॥ २२ ॥ ततो निष्कास्य यस्या वै शिरसि प्रक्षिपे द्बुधः ॥ विनाह्वानप्रसंगेन साऽऽयाति निश्चितं प्रिया ॥ २३ ॥ पूर्वोक्तसर्वद्रव्यैश्च नांदनवनकपासकैः ॥ वर्तिं कृत्वा प्रयत्नेन एकवर्णिक गोघृतम् ॥ २४ ॥ मृत्पात्रे तद्विनिःक्षिप्य मघायां रविवासरे ॥ अर्द्धरात्रे भवेन्नग्नः श्मशाने विजितेन्द्रियः ॥ २५ ॥ श्लोटुखर्पर पात्रेण ह्यथ नरकपालके ॥ कज्जलं पारयेद्यत्नान्मंत्रेण चाभिमंत्रयेत् ॥ २६ ॥ अष्टोत्तरशतं वारं गुग्गुलुं धूपयेत्ततः ॥ सिद्धो भवति सर्वत्र काम्यकर्मणि योजयेत् ॥२७॥ योषिद्वस्त्रे कज्जलेन रेखामेकां तु कारयेत् ॥ वश्याऽऽयाति तथा नारी यथाब्धौ सरिदागमः ॥ २८ ॥ घूकविष्ठां गृहीत्वा तु काकविष्ठासमायुताम् ॥ यस्या मूर्ध्नि क्षिपेच्चूर्णं वश्या भवति निश्चितम्॥२९॥उलूकहृदयं मांसं गोरोचनसमन्वितम्॥ अष्टाविंशतिवारं च मंत्रेणैवाभिमंत्रयेत् ॥ ३० ॥ अंजनंचांजयेन्नेत्रे दृष्टिमात्रेण वश्यताम् ॥ योगसिद्धिकरं मंत्रं कथयामि शृणु प्रिये

१ विना बुलाये ॥ २ काचा ठीकरा ॥

॥ ३१ ॥ तत्र मंत्रः ॥ " ॐ नमो महापंखेश अमुकं मे वशं कुरु कुरु स्वाहा ॥ " उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥ अन्यत्--" एकहस्ते काकपक्षे घूकपक्षे परे करे ॥ मंत्रयित्वा मेलयित्वा कुशसूत्रेण बंधयेत् ॥ ३२ ॥ अंजलिभिर्जलेनैव तर्पयेद्धस्तपक्षके ॥ एवं सप्तदिनं कुर्या दष्टोत्तरशतं जपेत् ॥३३॥ विद्वेषं कुरुते यस्य भवेत्तस्य हि नान्यथा ॥ उक्तयोगमिमं मंत्रं शृणु यत्नेन वै पुनः ॥३४॥" तत्र मंत्रः ॥ " ॐ नमो महापंखेश अमुकस्य अमुकेन सह विद्वेषं कुरु कुरु स्वाहा॥"उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥ अष्टोत्तरशतजपात्सिद्धिः॥३५॥अन्यत्--घूकपक्षे कुजे वारे यद्गृहे निखनेन्नरः॥ उच्चाटनं भवेत्तस्य विना मंत्रेण सिध्यति ॥ ३६ ॥ घूकविष्ठां गृहीत्वा तु सिद्धार्थैः सह मानवः ॥ यस्यांगे निक्षिपेच्चूर्णं सद्य उच्चाटनं भवेत् ॥ ३७ ॥ काकोलूकस्य पक्षं तु हुत्वा चाष्टाधिकं शतम् ॥ यन्नाम्ना मंत्रयोगेन ह्यवश्योच्चाटनं भवेत् ॥ ३८ ॥ पक्षिराजशिरश्चूर्णं रिपोश्च मस्तके क्षिपेत् ॥ मंत्रयोगेन वै तं स शीघ्रमुच्चाटयेद्ध्रुवम् ॥ ३९ ॥ घूकदंष्ट्रां निंबुकाष्ठं बिडालीनखचर्मणी ॥ धत्तूराम्बु श्मशानास्थि ह्यरिगेहे विनिःक्षिपेत् ॥ ॥ ४० ॥ उच्चाटनं भवेत्तस्य सिद्धियोग उदाहृतः ॥ उक्तयोगमिमं मंत्रं शृणु यत्नेन वै पुनः ॥ ४१ ॥ तत्र मंत्रः ॥ "ॐ नमो महापंखेश अमुक सपुत्रबांधवैः सह हनहन दहदह पचपच शीघ्रमुच्चाटयोच्चाटय हुं फट् स्वाहा ठः ठः ॥ " उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥ अष्टोत्तरशतजपैः सिद्धिः॥ अन्यत्--" घूकविष्ठां गृहीत्वा तु विषचूर्णसमन्विताम्॥ यस्यांगे निःक्षिपेच्चूर्णं सद्यो याति यमालयम्॥ ४२ ॥ तत्र मंत्रः "ॐ नमो महापंखेश कालरूपाय अमुकं भस्मीकुरुकुरु स्वाहा ॥" उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥ अष्टोत्तरशतजपैः सिद्धिः ॥ अन्यत्–" उलूकस्य कर्पेवापि तांबूले यस्य दापयेत् ॥ विष्ठां प्रयत्नतस्तस्य बुद्धिस्तंभः प्रजायते ॥ ४३ ॥ " ॐ नमो महापंखेश बुद्धिस्तंभनं कुरुकुरु स्वाहा ॥ " उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥ अष्टोत्तरशतजपैः सिद्धिः ॥ अन्यत्–"घूकविष्ठां गृहीत्वा त्वैरंडतैलेन पेषयेत् ॥ यस्यांगे निःक्षिपेद्बिंदुं विक्षिप्तो जायते नरः ॥ ४४ ॥ तत्र मंत्रः ॥ "ॐ नमो महापंखेश विक्षिप्तं कुरुकुरु स्वाहा ॥ " उक्तयोगानामयं मंत्रः॥ अष्टोत्तरशतजपैः सिद्धिः॥ अन्यत्–"उलूकहृदयं मांसं मंत्रेण चाभिमंत्रयेत् ॥ गुग्गुलुं धूपयेत्तस्य शयानस्य हृदि क्षिपेत् ॥ ४५ ॥ मानसं वक्ति वृत्तान्तं यत्किंचिद्वर्तते हृदि ॥ यस्मै कस्मै न दातव्यं सिद्धियोग उदाहृतः ॥ ४६ ॥ तत्र मंत्रः ॥ "ॐ नमो महापंखेश स्वप्नावस्थायां मनोभिलषितं कथय स्वाहा " उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥

अष्टात्तरशतजैपः सिद्धिः ॥ अन्यत्--आषाढे कृष्णपक्षे च चतुर्दश्यां शुभे दिने ॥ उलूकस्य कपाले तु धत्तूरं च मृदा सह ॥ ४७ ॥
दत्त्वा च वीजयेद्रूपं निखनेद्भूमिमंडले ॥ भैरवं च पुनर्ध्यात्वा जलोच्छिष्टेन सिंचयेत् ॥ ४८ ॥ दीपं प्रज्वालयेन्नित्यं घृतेन सह साधकः
यावत्संभवति वृक्षस्तावत्कालं यथाविधि ॥ ४९ ॥ फलपुष्पत्वचामूलं पिष्ट्वा तु तिलकं यदि ॥ इन्द्ररूपं भवेत्तस्य सहस्रनयनैर्युतम्
॥ ५० ॥ तत्र मंत्रः ॥ "ॐ नमो महापंखेश सहस्राक्षिरूपं कुरुकुरु स्वाहा" उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥ अष्टोत्तरशतजपैः सिद्धिः ॥
अन्यत्--पक्षिराजशिखायुक्तं हरितालं मनःशिला ॥ वर्टी कृत्वा प्रयत्नेन मंत्रेण चाभिमंत्रयेत् ॥ ५१ ॥ अष्टोत्तरशतवारंसिद्धो भवति
तां वटीम् ॥ अंजयेन्नेत्रयुगले रात्रौ पठति पुस्तकम् ॥ ५२ ॥ उलूकस्य कपालेन घृतेन सह कज्जलम् ॥ तेन नेत्रांजनं कृत्वा रात्रौ
पठति पुस्तकम् ॥ ५३ ॥ तत्र मंत्रः ॥ ॐ नमो महापंखेश रात्रौरात्रौ दर्शय स्वाहा ॥ " उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥ अष्टोत्तरशतजपै
सिद्धिः ॥ अन्यत्--"उलूकचक्षुरादाय कुंकुमं रोचनं शशी ॥ समांसं मधुना पिष्ट्वा अंजनं भूनिधिं दिशेत् ॥ ५४ ॥ तत्र मंत्रः ॥ "ॐ
नमो महापंखेश भूनिधिं दर्शय २ ठःठः स्वाहा ॥" उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥ अष्टोत्तरशतजपैः सिद्धिः ॥ अन्यत्--"औलूकं दक्षिणं पक्षं
सितसूत्रेण वेष्टयेत् ॥ बन्धयेद्वामकर्णे तु हरत्यैकाहिकं ज्वरम् ॥ ५५ ॥ घूकपक्षं गुग्गुलुं च कृष्णवस्त्रेण वेष्टयेत् ॥ वर्तिं कृत्वा प्रयत्नेन
घृतेन सह कज्जलम् ॥ ५६ ॥ चातुर्थिकज्वरशांतिरंजनेन कृतेन वै ॥ महाश्चर्यमिदं ज्ञेयं नान्यथा शंकरोदितम् ॥ ५७ ॥ घूक
विष्ठां गृहीत्वा तु गुंजामात्रेण वै नरः ॥ ताम्बूले भाक्षिता सा तु सर्वज्वरविनाशकृत् ॥ ५८ ॥ तत्र मंत्रः ॥ ॐ नमो महापंखेश
ज्वरं नाशयनाशय स्वाहा ॥ " उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥ अष्टोत्तरशतजपैः सिद्धिः ॥ अन्यत्--"घूकमांसं गृहीत्वा तु
च्छायाशुष्कं तु तु कारयेत् ॥ धूपं दत्त्वा प्रयत्नेन भूतबाधा विनश्यति ॥ ५९ ॥ तत्र मंत्रः ॥ " ॐ नमो महापंखेश
भूतबाधां नाशयनाशय स्वाहा ॥ " उक्तयोगानामयं मंत्रः ॥ अष्टोत्तरशतजपैरस्य सिद्धिः ॥ इति भूतबाधामंत्रप्रयोगः ॥
अथ संतानोपायः ॥ अरुण उवाच ॥ वृथा धनं गृहं धान्यमपुत्रजन्म निष्फलम् ॥ ममोपरि दयां कृत्वा प्रायश्चित्तं
वदस्व मे ॥ १ ॥ श्रीसूर्य उवाच ॥ विप्रद्रव्यापहारी यः सोऽनपत्यः प्रजायते ॥ तेन कार्यं विशुद्ध्यर्थं महारुद्रजपादिकम् ॥ २ ॥

तीर्थयात्रा प्रकर्तव्या रेवातापीसमुद्भवा ॥ एकेनापि हि वस्त्रेण दंपतीस्नानमुत्तमम्॥३॥ श्रवणं हरिवंशस्य ब्राह्मणोद्वाहनं खग ॥ अष्टोत्तर शतान् विप्रान् मिष्टान्नेन तु तर्पयेत् ॥ ४ ॥ ईशान इति मंत्रेण जपं कुर्यात्सहस्रकम् ॥ दशांशहोमसंयुक्तं कुर्याच्च विधिवत्ततः ॥ ५ ॥ पद्मैस्तु लक्षसंख्याकैः शिवं संपूज्य यत्नतः ॥ स्वर्णधेनुः प्रदातव्या सवत्सा सुरभिस्तथा ॥ ६ ॥ घृतकुंभं वैनतेय ब्राह्मणाय निवेदयेत्॥ एवं कृतेन वै तस्य ह्यपत्यं जायते सुता ॥ ७ ॥ (गारुडेऽपि) हरिवंशकथां श्रुत्वा शतचण्डीविधानतः ॥ भक्त्या श्रीशिवमाराध्य पुत्रमुत्पादयेत्सुधीः ॥ ८ ॥ (महार्णवेऽपि) सौवर्णं बालकं कृत्वा दद्याद्दोलासमन्वितम् ॥ अथवा वृषभं दद्याद्विप्रोद्वाहनमेव वा ॥ महारुद्र जपो वापि लक्षपद्मैः शिवार्चनम् ॥ ९ ॥ अथ मृतपुत्रत्वहरोपायः ॥ बालघाती च पुरुषो मृतवत्सः प्रजायते ॥ ब्राह्मणोद्वाहनं चैव कर्तव्यं तेन शुद्ध्यति ॥ १० ॥ श्रवणं हरिवंशस्य कर्तव्यं च यथाविधि ॥ महारुद्रजपं चैव कारयेच्च यथाविधि ॥ ११ ॥ जुहुयाच्च शतांशेन दूर्वा आज्यपरिप्लुताः ॥ एकादश स्वर्णनिष्काः प्रदातव्या च दक्षिणा ॥ १२ ॥ एकादश पशूंश्चैव दद्याद्वित्तानुसारतः ॥ अन्येभ्योऽपि यथाशक्ति द्विजेभ्यो दक्षिणां दिशेत्॥१३॥ स्नापयेद्दम्पती पश्चान्मंत्रैर्वरुणदैवतैः॥आचार्याय प्रदेयानि वस्त्रालंकरणानि च ॥ १४ ॥

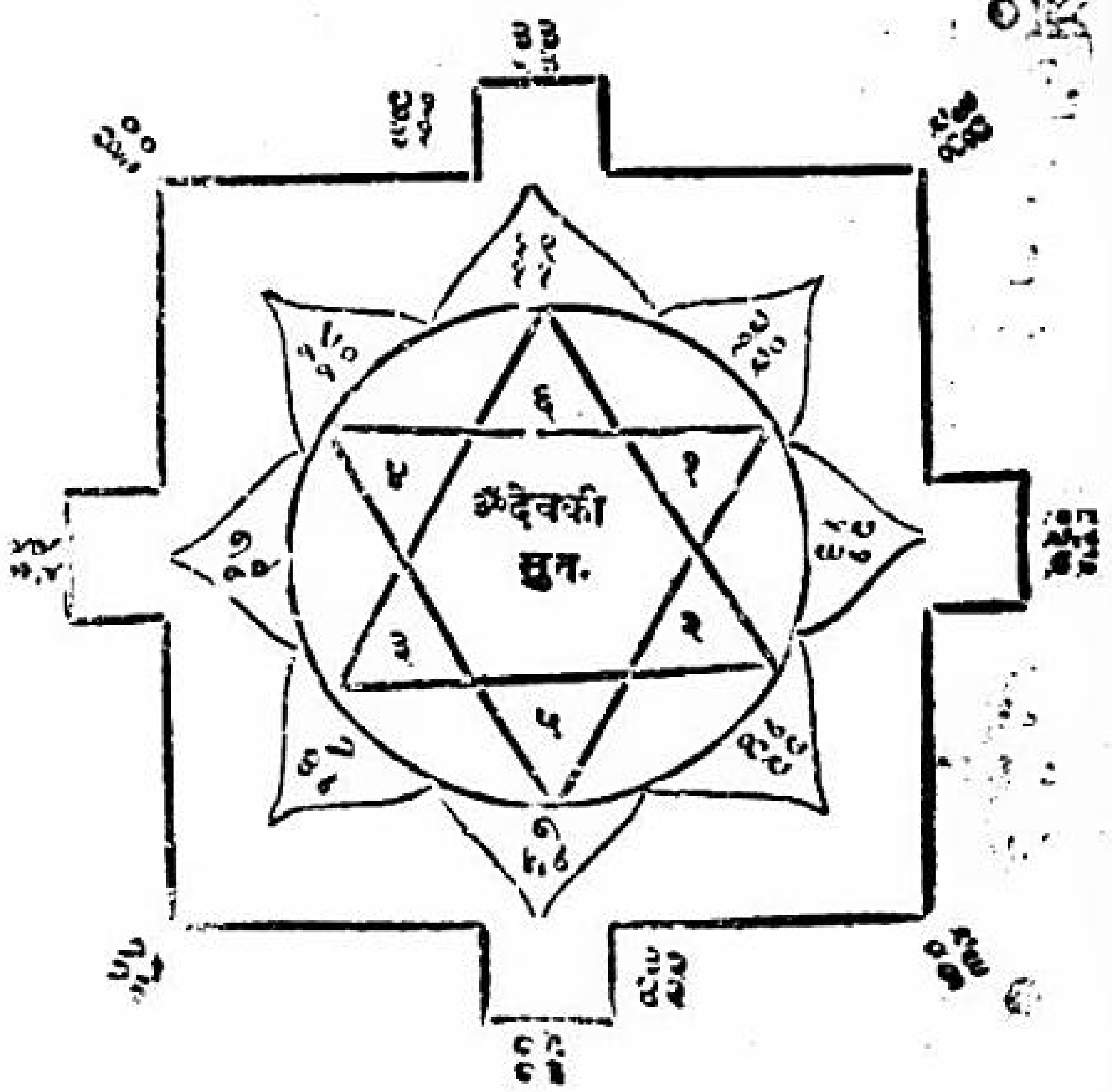
तत्रादौ हरिवंशश्रवणविधानम् ॥ (कौस्तुभे) दंपत्योरनुकूले सुदिने कृतनित्यक्रियः देवालयादिपुण्यस्थले स्वगृहे वा स्वासने प्राङ्मुख उपविश्य आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा अनेकजन्मार्जितानपत्यत्वमृतापत्यत्वादिनिदानभूतबालघातनिक्षेपहरणाविप्ररत्नापहरणादिदुरितसमूलनाशद्वारा दीर्घायुर्बहुपुत्रादिसंततिप्राप्तिकामो हरिवंशं श्रोष्यामि । तदंगत्वेन गणपतिपूजनं पुण्याहवाचनं मातृकापूजनं नांदीश्राद्धं च करिष्ये इति संकल्प्य गणपतिपूजनादिनांदीश्राद्धांतं सर्वं कुर्यात् ॥ ततो विभवानुसारेण श्रुताध्ययनसंपन्नं ब्राह्मणमासने उदङ्मुखमुपवेश्य स्वयं प्राङ्मुख उपविश्य पादप्रक्षालनं कृत्वा गंधादिभिः संपूजयेत् ॥ ततो वरणद्रव्याणि गृहीत्वा देशकालौ संकीर्त्य दीर्घायुष्ट्वत्पुत्रकामनयाऽमुकगोत्रममुकशर्माणं ब्राह्मणमेभिर्गंधपुष्पस्वर्णमुद्रिकासनकमंडलुतांबूलवासोभिर्हरिवंशश्रवणार्थं श्रावयितारं त्वामहं वृणे ॥ इति वृत्वा 'ॐ वृतोऽस्मि' इति प्रतिवचनानंतरं वस्त्रालंकारैः संपूज्य पुस्तकं दद्यात् ॥ ततः आचार्यः प्रतिदिनं पुस्तकं संपूज्य नारायणं नमस्कृत्यानंतरं स्वगुरून्प्रणम्य स्पष्टपदाक्षरं वाचयेत् ॥ दंपती प्रतिदिनं "ॐ देवकीसुत गोविंद वासुदेव जगत्पते॥

देहि मे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गतः ॥ १ ॥" इति मंत्रजपपूर्वकमेकचित्तौ श्रवणं कुर्याताम्॥तैलतांबूलक्षौरमैथुनखट्वाशयनानि यावत्समाप्ति वर्जयंतौ हविष्यं भुंजीयाताम् ॥ वाचकमपि प्रत्यहं पायसादिना भोजयेत् ॥ ग्रंथसमाप्तौ वाचकाय स्वलंकृतां पयस्विनीं सवत्सां स्वर्णशृंगीं रौप्यखुरां ताम्रपृष्ठीं कांस्यपित्तलदोहिनीं वस्त्रयुतां स्वर्णभूषणादिदक्षिणां च दत्त्वा परितोष्य न्यूनं संपूर्णं वाचयित्वा शतं विप्रांश्चतुर्विंशतिमिथुनानि च पायसान्नेन भोजयेत् ॥ एवं कृते पुत्रो भवति न संदेहः ॥ इति हरिवंशश्रवणविधानम् ॥ १ ॥ अथ संतानगोपालमंत्रप्रयोगः ॥ (मंत्रमहोदधौ) मंत्रो यथा—"ॐ देवकीसुत गोविंद वासुदेव जगत्पते । देहि मे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गतः ॥ १ ॥ इत्यानुष्टुभो मंत्रः । अस्य विधानम् ॥ अस्य गोपालमंत्रस्य नारद ऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । कृष्णो देवता । मम पुत्र कामनार्थं जपे विनियोगः । ॐ नारदऋषये नमः शिरसि १ अनुष्टुप्छंदसे नमः मुखे २ कृष्णदेवतायै नमः हृदि ३ विनियोगाय नमः सर्वाङ्गे ४ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ देवकीसुत हृदयाय नमः १ गोविंद तर्जनीभ्यां नमः २ वासुदेव मध्यमाभ्यां नमः ३ जगत्पते अनामिकाभ्यां नमः ४ देहि मे तनयं कृष्ण कनिष्ठिकाभ्यां नमः ५ त्वामहं शरणं गतः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ६ इति कर न्यासः ॥ ॐ देवकीसुत हृदयाय नमः १ गोविंद शिरसे स्वाहा २ वासुदेव शिखायै वषट् ३ जगत्पते कवचाय हुम् ४ देहि मे तनयं कृष्ण नेत्रत्रयाय वौषट् ५ त्वामहं शरणं गतः अस्त्राय फट् ६ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवं न्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ[१] ध्यानम् । ॐ विजयेन युतो रथस्थितः प्रसभानीय समुद्रमध्यतः ॥ प्रददत्तनयान् द्विजन्मने स्मरणीयो वसुदेवनंदनः ॥ १ ॥ इति ध्यात्वा मानसोपचारैः बहिःपूजां कुर्यात् । तथा च—पीठादौ रचिते सर्वतोभद्रमंडले मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताः पद्धतिमार्गेण संस्थाप्य "ॐ मं मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताभ्यो नमः" इति संपूज्य नव पीठशक्तीः पूजयेत्। तथा च—पूर्वादिक्रमेण ॐ विमलायै नमः१। ॐ उत्कर्षिण्यै नमः २ । ॐ ज्ञानायै नमः ३ । ॐ क्रियायै नमः ४ । ॐ योगायै नमः ५ । ॐ प्रह्व्यै नमः ६ । ॐ सत्यायै नमः ७ । ॐ ईशानायै नमः ८ । मध्ये ॐ अनुग्रहायै नमः ९ । इति पूजयेत् ॥ ततः स्वर्णादिनिर्मितं यंत्रं मूर्तिं वा ताम्रपात्रे निधाय घृतेना

१ इति न्यासो मन्त्रमहोदधेर्ज्ञेयः ।

भ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वा स्वच्छवस्त्रेण संशोध्य "ॐ नमो भगवते श्रीगोपालाय सर्वभूतात्मने वासुदेवाय सर्वा
त्मसंयोगपद्मपीठात्मने नमः" इति मंत्रेण पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य प्रतिष्ठां च कृत्वा पुनर्ध्यात्वा मूर्तिं प्रकल्प्य
आवाहनादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्य देवाज्ञया आवरणपूजां कुर्यात् । तथा च—पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ संविन्मयः परो
देवः परामृतरसप्रियः ॥ अनुज्ञां देहि गोपाल परिवारार्चनाय मे ॥ १ ॥" इति
पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा विशेषार्घ्याद्बिंदुं निःक्षिप्य पूजितास्तर्पिताः संतु इति
वदेत् । इत्याज्ञां गृहीत्वा आवरणपूजामारभेत॥तथा च-षट्कोणकेसरेषु आग्नेय्या
दिचतुर्षु दिक्षु मध्ये दिक्षु च ॐ देवकीसुत हृदयाय नमः। हृदयश्रीपादुकां पूज
यामि तर्पयामि नमः १ ॥ इति सर्वत्र । ॐ गोविंद शिरसे स्वाहा । शिरःश्रीपा०
२ ॥ ॐ वासुदेव शिखायै वषट् । शिखाश्रीपा० ३ ॥ ॐ जगत्पते
कवचाय हुंम् । कवचश्रीपा० ॥ ४ ॥ देहि मे तनयं कृष्ण नेत्रत्रयाय वौषट् ।
नेत्रत्रयश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ त्वामहं शरणं गतः अस्त्राय फट् । अस्त्रश्रीपा० ६ ॥
इति षडंगानि पूजयेत् ॥ ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ अभीष्ट
सिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम्
॥ १ ॥ इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति
वदेत् । इति प्रथमावरणम् ॥ १ ॥ ततः पूज्यपूजकयोरंतराले प्राचीं तदनुसा
रेण अन्या दिशः प्रकल्प्याष्टदले प्राच्यादिक्रमेण ॐ कालिंद्यै नमः।

सन्तानगोपालपूजनयन्त्रम्.

कालिंदीश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ नाग्नजित्यै नमः । नाग्नजितीश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ मित्रविंदायै नमः । मित्रविंदाश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ चारुहासिन्यै नमः । चारुहासिनीश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ रोहिण्यै नमः । रोहिणीश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ जांबवत्यै नमः । जांबवतीश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ रुक्मिण्यै नमः । रुमिणीश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ सत्यभामायै नमः । सत्यभामाश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ पट्टराज्ञीः पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति द्वितीयावरणम् ॥ २ ॥ ततोऽष्टदलाग्रेषु प्राचीक्रमेण ॐ ऐरावताय नमः १ ॥ ॐ पुंडरीकाय नमः २ ॥ ॐ वामनाय नमः३॥ॐ कुमुदाय नमः ४॥ ॐ अंजनाय नमः५॥ ॐ पुष्पदंताय नमः६॥ ॐ सार्वभौमाय नमः७॥ ॐ सुप्रतीकाय नमः८॥ इत्यष्टौ दिग्गजान् पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् । इति तृतीयावरणम् ॥ ३ ॥ ततो भूपुरे पूर्वादिक्रमेण इन्द्रादिदशदिक्पालान् वज्राद्यायुधानि च संपूज्य पुष्पांजलिं च दद्यात् । इत्यावरणपूजां कृत्वा धूपादिनमस्कारांतं संपूज्य जपं कुर्यात् । अस्य पुरश्चरणं लक्षजपे पुत्रप्राप्तिर्भवति । तथा च--'लक्षं जपोऽयुतं होमस्तिलैर्मधुरसंयुतैः ॥ अर्चा पूर्वोदिता चैव मन्त्रः पुत्रप्रदो नृणाम्॥१॥' इति संतानगोपालमंत्रपुरश्चरणप्रयोगः॥२॥अथ पुत्रप्रदाभिलाषाष्टकम् ॥ विश्वानर उवाच ॥ एकं ब्रह्मैवाद्वितीयं समस्तं सत्यं सत्यं नेह नानास्ति किंचित्॥ एको रुद्रो न द्वितीयोऽवतस्थे तस्मादेकं त्वां प्रपद्ये महेशम् ॥१॥ एकः कर्ता त्वं हि विश्वस्य शंभो नानारूपेष्वेकरूपोऽस्यरूपः ॥ यद्वत्प्रत्यर्क एकोऽप्यनेकस्तस्मान्नान्यं त्वां विनेशं प्रपद्ये ॥ २ ॥ रज्जौ सर्पः शुक्तिकायां च रौप्यं वारां पूरस्तन्मृगाख्ये मरीचौ ॥ यद्वत्तद्वद्विष्वगेव प्रपंचो यस्मिञ्ज्ञाते तं प्रपद्ये महेशम् ॥ ३ ॥ तोये शैत्यं दाहकत्वं च वह्नौ तापो भानौ शीतभानौ प्रसादः ॥ पुष्पे गंधो दुग्धमध्ये च सर्पिर्यत्तच्छंभो त्वं ततस्त्वां प्रपद्ये ॥ ४ ॥ शब्दं गृह्णास्यश्रवास्त्वं हि जिघ्रस्यघ्राणस्त्वं व्यंघ्रिरायासि दूरात् ॥ व्यक्षः पश्यस्त्वं रसज्ञोऽप्यजिह्वः कस्त्वां सम्यग्वेत्त्यतस्त्वां प्रपद्ये ॥ ५॥ नो वेदस्त्वामीश साक्षाद्धि वेद नो वा विष्णुर्नो विधाताऽखिलस्य ॥ नो योगीन्द्रा नेन्द्रमुख्याश्च देवा भक्तो वेद त्वामतस्त्वां प्रपद्ये ॥ ६ ॥ नो ते गोत्रं नाऽपि जन्मापि नाख्या नो वा रूपं नैव शीलं न देशः ॥ इत्थंभूतोऽपीश्वरस्त्वं त्रिलोक्याः सर्वान् कामान् पूरयेस्तद्भजे त्वाम् ॥ ७ ॥ त्वत्तः सर्वं त्वं हि सर्वं स्मरारे त्वं गौरीशस्त्वं च नग्नोऽतिशांतः ॥ त्वं वै वृद्धस्त्वं युवा त्वं च बालस्तत्किं यत्त्वं नास्यतस्त्वां नतोऽस्मि ॥ ८ ॥ स्तुत्वेति भूमौ निपपात विप्रः स दंडवद्यावदतीव हृष्टः ॥

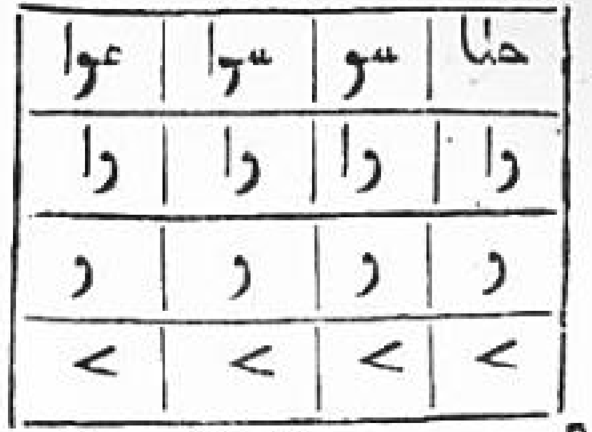
तावत्स बालोऽखिलवृद्धवृद्धः प्रोवाच भूदेव वरं वृणीहि ॥ ९ ॥ तत उत्थाय हृष्टात्मा मुनिर्विश्वानरः कृती ॥ प्रत्यब्रवीत्किमज्ञातं सर्वज्ञस्य तव प्रभो ॥ १० ॥ सर्वांतरात्मा भगवाञ्छर्वः सर्वप्रदो भवान् ॥ याञ्चां प्रति नियुङ्क्ते मां किमीशो दैन्यकारिणीम् ॥ ११ ॥ इति श्रुत्वा वचस्तस्य देवो विश्वानरस्य ह ॥ शुचेः शुचिव्रतस्याथ शुचि स्मित्वाऽब्रवीच्छिशुः ॥ १२ ॥ बाल उवाच ॥ त्वया शुचे शुचिष्मत्यां योऽभिलाषः कृतो हृदि ॥ अचिरेणैव कालेन स भविष्यत्यसंशयः ॥ १३ ॥ तव पुत्रत्वमेष्यामि शुचिष्मत्यां महामते ॥ ख्यातो गृहपतिर्नाम्ना शुचिः सर्वामरप्रियः ॥ १४ ॥ अभिलाषाष्टकं पुण्यं स्तोत्रमेतत्त्वयेरितम् ॥ अब्दं त्रिकालपठनात्कामदं शिव सन्निधौ ॥ १५ ॥ एतत्स्तोत्रस्य पठनं पुत्रपौत्रधनप्रदम् ॥ सर्वशांतिकरं वापि सर्वापत्परिणाशनम् ॥ १६ ॥ स्वर्गापवर्गसंपत्तिकारकं नात्र संशयः ॥ प्रातरुत्थाय सुस्नातो लिंगमभ्यर्च्य शांभवम् ॥ १७ ॥ वर्षं जपन्निदं स्तोत्रमपुत्रः पुत्रवान्भवेत् ॥ वैशाखे कार्तिके माघे विशेषनियमैर्युतः ॥ १८ ॥ यः पठेत्स्नानसमये लभते सकलं फलम् ॥ कार्तिकस्य तु मासस्य प्रसादादहमव्ययः ॥ १९ ॥ तव पुत्रत्वमेष्यामि यस्त्वन्यस्तत्पठिष्यति ॥ अभिलाषाष्टकमिदं न देयं यस्य कस्यचित् ॥ २० ॥ गोपनीयं प्रयत्नेन महावंध्याप्रसूतिकृत् ॥ स्त्रिया वा पुरुषेणापि नियमाल्लिंगसन्निधौ ॥२१॥ अब्दं जप्तमिदं स्तोत्रं पुत्रदं नात्र संशयः ॥ इत्युक्त्वांतर्दधे बालः सोऽपि विप्रो गृहं गतः॥ २२ ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे काशीखंडे विश्वेश्वरस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ अन्यः पुत्रप्राप्तिप्रयोगः ॥ मंत्रो यथा–"ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं पुत्रं कुरु कुरु स्वाहा" इति द्वादशाक्षरो मंत्रः । अस्य विधानम् ॥ चूतवृक्षसमारूढो जपेदेकाग्रमानसः ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं नान्यथा शंकरोदितम् । ॥१॥ इति द्वादशाक्षरमंत्रप्रयोगः ॥ पुत्रोत्पत्तिकारकयन्त्रम्॥इस यंत्रको अच्छे नक्षत्र और शुभ दिनमें गोरोचनसे भोजपत्रपर लिख गूगलकी धूप देकर सोना या चांदीसे मढा कर वंध्या स्त्रीके कंठमें बांधे तो जिस स्त्रीके लडका न होता हो अथवा होकर मरजाता हो उसके निश्चय पूर्वक पुत्र उत्पन्न होकर जीता है इसमें संदेह नहीं। इस यंत्रका वडा प्रभाव जानना ॥ १ ॥ अथ मृतवत्सा

शंकरमातुशंकरपितु

४०	४२	४	९
१	३	४८	४३
४६	४७	५	४
२	७	४५	४४

लक्षणं यत्नश्च–(दत्तात्रेयतन्त्रे) गर्भः संजातमात्रो हि पक्षे मासे च वत्सरे ॥ म्रियते द्वित्रिवर्षेषु यस्याः सा मृतवत्सका ॥ १ ॥ तस्योपायः ॥ अत्र योगः प्रकर्तव्यः यथाशंकरभाषितम् ॥ मार्गशीर्षेऽथवा ज्येष्ठे पूर्णायां लेपिते गृहे ॥२॥ नूतनं कलशं पूर्णं गन्धतोयेन कारयेत् ॥ शाखाफलसमायुक्तं नवरत्नसमन्वितम् ॥ ३ ॥ सुवर्णमुद्रिकायुक्तं षट्कोणमण्डलस्थितम् ॥ तन्मध्ये पूजयेद्देवीमेकांतीं नाम विश्रुताम् ॥ ४ ॥ गन्धपुष्पाक्षतैर्धूपैर्दीपैर्नैवेद्यसंयुतैः ॥ अर्चयेद्भक्तिभावेन मधुना दुग्धमाषकैः ॥ ५ ॥ वाराही च तथा चान्द्री ब्राह्मी माहेश्वरी तथा ॥ कौमारी वैष्णवी देवी षट्सु पत्रेषु मातरः ॥ ६ ॥ पूजयेन्मंत्रभावेन दधिपिंडानि कारयेत् ॥ सप्तसंख्याप्रमाणानि षट्संख्या मातृषट्कतः ॥ ७ ॥ सप्तमं तु पृथग्धृत्वा शुचिस्थाने विशेषतः ॥ तद्भुक्त्वा गृहमागच्छेत् कन्या वा वटुकास्त्रियः ॥ ८ ॥ भोजयेद्दक्षिणां दत्त्वा प्रमाणं कारयेत्ततः ॥ विसृज्य देवतां चाथ नद्यां तत्कलशोदकम् ॥ ९ ॥ सुकुलं वीक्षयेद्धीमाञ्शुभेन शुभमादिशेत् ॥ विपरीतं पुनः कुर्याद्यागं तावत्सुसिद्धिदम् ॥ १० ॥ प्रतिवर्षमिदं कुर्याद्दीर्घजीवी सुतो भवेत् ॥ सिद्धियोगमिदं ज्ञानं नान्यथा शंकरोदितम् ॥ ११ ॥ अस्य मंत्रः–"ॐ नमः परब्रह्मपरमात्मने अमुके गृहे गर्भजीवितं सुतान् कुरु कुरु स्वाहा" इति मंत्रमयुतं जपेत् सिद्धिः ॥१॥ अथ काकवन्ध्यालक्षणं यत्नश्च ॥ पूर्वं पुत्रवती या सा कश्चिद्वन्ध्या भवेद्यदि ॥ काकवन्ध्या तु सा ज्ञेया चिकित्सा तत्र कथ्यते ॥१॥ विष्णुक्रांतां समूलां तु पिष्ट्वा महिषिदुग्धके ॥ महिषीनवनीतेन ऋतुकाले तु भोजयेत् ॥२॥ एवं सप्तदिनं कुर्यात् पुनर्गर्भश्च लभ्यते ॥ तत्र मंत्रः "ॐ नमः शक्तिरूपाय अमुकगृहे पुत्रं कुरु कुरु स्वाहा"। अष्टोत्तरशतं जपेत् सिद्धिः॥ १ ॥ ओषधीप्रयोगो यथा–तत्रादौ वन्ध्याशुद्धिप्रयोगः। (तंत्रसारे) एकविंशत्यहं यावद्दुग्धेन सह मेथिकाम् ॥ मेथीतोलकमेकं च खंडकं तोलकद्वयम् ॥१॥ घृतं तोलकमेकं च पिबेद्दुग्धेन मिश्रितम् ॥ मृतवत्सा मृतगर्भा काकवंध्या तथैव च ॥२॥ पुत्रहीना च वन्ध्या च पंच चैव प्रकीर्तिताः ॥ संहरेत्सर्वदोषांश्च मेथीभक्षणमुत्तमम् ॥ ३ ॥ नाडीशुद्धायां स्त्रियामुपरि ऋतुकालमिदमौषधं देयम् ॥ पलाशपत्रयोगः ॥(दत्तात्रेयतंत्रे) ॥ पत्रमेकं पलाशस्य गर्भिणीपयसान्वितम् ॥ ऋत्वंते तानि पीतानि वंध्या भवति गर्भिणी ॥ १ ॥ तत्र मंत्रः-ॐ नमः सिद्धिरूपाय अमुकी

पुत्रं कुरुकुरु स्वाहा"। अष्टोत्तरशतं जपेत्। सिद्धिः ॥ १ ॥ अथानेकयोगाः। (चिकित्साशास्त्रे) समूलपत्रां सर्पाक्षीं[1] रविवारे समुद्धरेत् ॥ एकवर्णगवां क्षीरैः कन्याहस्तेन पेषयेत् ॥ १ ॥ ऋतुकाले पिबेद्वंध्या पलार्द्धं तद्दिने दिने ॥ क्षीरशाल्यन्नमुद्गांश्च लघ्वाहारं प्रदापयेत् ॥

एवं सप्तदिनं कुर्याद्वंध्याऽपि लभते सुतम् ॥ २ ॥ श्वेतायाः कंटकायाश्च मूलं तद्वच्च गर्भकृत् ॥ न कर्म कारयेत् किंचिद्वर्जयेच्छीतमातपम् ॥३॥ शिफां बर्हिशिखायास्तु[2] क्षीरेण परितोषितम् ॥ पिबेदृतुमती नारी गर्भधारणहेतवे ॥ ४ ॥ अश्वगंधाकषायेण सिद्धं दुग्धं घृतान्वितम् ॥ ऋतुस्नातांगना प्रातः पीत्वा गर्भं दधाति हि ॥ ५॥ अथ गर्भप्राप्तियंत्रम् ॥ मेहतरजब्राईलका कौल है कि यह दुवा हज़रतअहमद मुज़तवी महम्मद मुस्तफेसे वास्ते पैदाइश फरजन्दके पहुंची है जिसके लडका पैदा न होता हो इस यंत्रको स्त्री अपनी दाहिनी रान अर्थात् जंघामें बांधे तो इन्शाल्ला फरजन्द अर्थात् लडका नेक जमाल अर्थात् सुन्दर रूपवाला पैदा होगा, अगर शक लावे तो काफर है ॥ इति सन्तानोपायः ॥ अथ प्रथमरजस्वलायाः शुभाशुभम् ॥ प्रथमो ज्ञायते कालो रजोदर्शनकारकः ॥ शुभाशुभं प्रयत्नेन लक्षणज्ञा रजस्वला ॥ १ ॥ रवौ वैधव्यमिन्दौ तु सुपुत्रजननी भवेत् ॥ स्वात्महा मंगले सौम्ये बहुकन्या न संशयः ॥ २ ॥ गुरौ सुपुत्रतां याति शनौ कुत्सितसंततिः ॥ एवं ज्ञात्वा नरो धीमान् प्रायश्चित्तं तु कारयेत् ॥ ३ ॥ इति श्रीमन्त्रमहार्णवे पूर्वखण्डे मिश्रतन्त्रे एकादशस्तरंगः ॥ ११ ॥ समाप्तोऽयं पूर्वखण्डः ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

---

१ सर्पाक्षी लक्ष्मणा इति बोध्यम्। २ बर्हिशिखा मोरशिखा ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ मध्यखण्डप्रारंभस्तत्रादौ गायत्रीतंत्रप्रारंभः ॥ अथ वेदादिगीतायाः प्रसादजननं विधिम् ॥ गायत्र्याः संप्रवक्ष्यामि धर्म्मार्थकाममोक्षदम् ॥ १ ॥ नित्यनैमित्तिके काम्ये तृतीये तपवर्द्धने ॥ गायत्र्यास्तु परं नास्ति इह लोके परत्र च ॥ २ ॥ (देवीभागवते) अथातः श्रूयतां ब्रह्मन् गायत्र्याः पापनाशनम् । पुरश्चरणकं पुण्यं यथेष्टफलदायकम् ॥ ३ ॥ पर्वताग्रे नदीतीरे बिल्व मूले जलाशये ॥ गोष्ठे देवालयेऽश्वत्थे उद्याने तुलसीवने ॥ ४ ॥ पुण्यक्षेत्रे गुरोः पार्श्वे चित्तैकाग्र्यस्थलेऽपि च ॥ पुरश्चरणकृन्मंत्री सिध्यत्येव न संशयः ॥ ५ ॥ गायत्री छंदो मंत्रस्य यथा संख्याक्षराणि च ॥ तावल्लक्षाणि कर्तव्यं पुरश्चरणकं तथा ॥ ६ ॥ जीव हीनो यथा देहः सर्वकर्मसु न क्षमः ॥ पुरश्चरणहीनस्तु तथा मंत्रः प्रकीर्तितः ॥ ७ ॥ ज्येष्ठाषाढौ भाद्रपदं पौषं तु मलमासकम् ॥ अंगारं शनिवारं च व्यतीपातं च वैधृतिम् ॥८॥ अष्टमीं नवमीं षष्ठीं चतुर्थीं च त्रयोदशीम् ॥ चतुर्दशीममावस्यां प्रदोषं च तथा निशाम् ॥ ॥ ९ ॥ यमाग्निरुद्रसर्पेन्द्रवसुश्रवणजन्मभम् ॥ मेषकर्कतुलाकुंभान् मकरं चैव वर्जयेत् ॥ १० ॥ सर्वाण्येतानि वर्ज्यानि पुरश्चरण कर्माणि ॥ चन्द्रतारानुकूले च शुक्लपक्षे विशेषतः ॥ ११ ॥ पुरश्चरणकं कुर्यान्मंत्रसिद्धिः प्रजायते ॥ स्वस्तिवाचनकं कुर्यान्नांदीश्राद्धं यथाविधि ॥ १२ ॥ विप्रान्संतर्प्य यत्नेन भोजनाच्छादनादिभिः ॥ प्रत्यङ्मुखः शिवस्थाने द्विजश्चान्यतमे जपेत् ॥ १३ ॥ आरंभ दिनमारभ्य समाप्तिदिवसावधि ॥ न न्यूनं नातिरिक्तं च जपं कुर्याद्दिने दिने ॥ १४ ॥ नैरंतर्येण कुर्वंति पुरश्चर्यां मुनीश्वराः ॥ प्रातरारभ्य विधिवज्जपेन्मध्यांदिनावधि ॥ १५ ॥ गायत्री चैव संसेव्या धर्म्मकामार्थमोक्षदा ॥ गायत्र्यास्तु परं नास्ति इह लोके परत्र च ॥ १६ ॥

॥ अथ गायत्रीशापमोचनम् ॥ ॐ अस्य श्रीब्रह्मशापविमोचनमंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिः । भुक्तिमुक्तिप्रदा ब्रह्मशापविमोचनी गायत्रीशक्ति र्देवता । गायत्री छंदः । ब्रह्मशापविमोचने विनियोगः ॥ "ॐ गायत्री ब्रह्मेत्युपासीत यद्रूपं ब्रह्मविदो विदुः ॥ तां पश्यंति धीराः सुम नसा वाचामग्रतः॥ॐ वेदांतनाथाय विद्महे हिरण्यगर्भाय धीमहि॥ तन्नो ब्रह्म प्रचोदयात् ॥ॐ देवी गायत्री त्वं ब्रह्मशापविमुक्ता भव॥

इति त्रिवारं पठेत् ॥ इति ब्रह्मशापविमोचनम् ॥ १ ॥ ॐ अस्य श्रीवसिष्ठशापविमोचनमंत्रस्य निग्रहानुग्रहकर्ता वसिष्ठऋषिः । वसिष्ठानुगृहीता गायत्री शक्तिर्देवता । विश्वोद्भवा गायत्री छंदः । वसिष्ठशापविमोचने विनियोगः ॥ "ॐ सोऽहमर्कमयं ज्योतिरात्मज्योतिरहं शिवः ॥ आत्मज्योतिरहं शुक्रः सर्वज्योतीरसोऽस्म्यहम् ॥ ॐ देवी गायत्री त्वं वसिष्ठशापविमुक्ता भव ॥" इति त्रिवारं पठेत् ॥ इति वशिष्ठशापमोचनम् ॥२॥ ॐ अस्य श्रीविश्वामित्रशापमोचनमंत्रस्य नूतनसृष्टिकर्ता विश्वामित्र ऋषिः । विश्वामित्रानुगृहीता गायत्री शक्तिर्देवता । वाग्देहा गायत्री छंदः । विश्वामित्रशापविमोचने विनियोगः ॥ "ॐ गायत्रीं भजाम्यग्निमुखीं विश्वगर्भां यदुद्भवा देवाश्चक्रिरे विश्वसृष्टिं तां कल्याणीमिष्टकरीं प्रपद्ये यन्मुखान्निःसृतोऽखिलवेदगर्भः ॥" ॐ गायत्री त्वं विश्वामित्रशापाद्विमुक्ता भव ॥ इति त्रिवारं पठेत् ॥ इति विश्वामित्रशापमोचनम् ॥३॥ एवं शापोद्धारं कृत्वा करौ बद्ध्वा प्रार्थयेत् ॥ तथा च—सोऽहमर्कमयं ज्योतिरर्को ज्योतिरहं शिवः ॥ आत्मज्योतीरहं शुक्रः शुक्रज्योतीरसोऽहमोम् ॥१॥ महाविष्णुमहेशेशे दिव्ये सिद्धे सरस्वति ॥ अजरे अमरे चैव दिव्ययोने नमोऽस्तु ते ॥ २॥ इति संप्रार्थ्य शापरहितशुद्धगायत्रीं भावयन् ध्यानं कुर्यात् ॥ अथ शुद्धगायत्रीध्यानम् ॥ ॐ यद्देवासुरपूजितं परतरं सामर्थ्यताराात्मकं पुन्नागांबुजपुष्पनागबकुलैः केशैः शुकैरर्चितम् ॥ नित्यं ध्यानसमस्तदीप्तिकरणं कालाग्निरुद्दीपनं तत्संहारकरं नमामि सततं पातालसंस्थं मुखम् ॥१॥ इति गायत्रीशापमोचनम् ॥ अथ गायत्रीपुरश्चरणप्रयोगः ॥ ब्रह्मगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ भूः ॐ भुवः ॐ स्वः ॐ महः ॐ जनः ॐ तपः ॐ सत्यं ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ॥ धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ ॐ आपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोम्" इति सप्तव्याहृतिसहितगायत्रीमन्त्रः ॥ अस्य विधानम् ॥ चन्द्रताराादिवलान्विते सुमुहूर्ते शिवालयादिपवित्रस्थले जपस्थानं प्रकल्प्य तत्र दहनखननसंप्लावनादिभिः स्मृत्युक्तैः शोधनोपायैः शुद्धिं संपाद्य गोमयेनोपलिप्य तत्रासनभूमौ कूर्मशोधनं कृत्वा अनुष्ठानारंभं

१ शापयुक्ता तु गायत्री सफला न कदाचन ॥ शापादुत्तारिता सा तु भुक्तिमुक्तिफलप्रदा ॥

कुर्यात् ॥ तथा च कर्ता प्रारंभात्पूर्वदिने ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय यथोपदेशं शौचं कृत्वा नद्यादौ स्नात्वा प्रातःसंध्यादिनित्यकर्म समाप्य आचार्य्यमाहूय संपूज्य तदनुज्ञया सपत्नीकः स्वासने प्राङ्मुख उपविश्य सपवित्रकरः आचम्य प्राणानायम्य सामान्यतो गणपत्यादि स्मरणं कृत्वा देहशुद्ध्यर्थं प्रायश्चित्तं कुर्यात् ॥ देशकालौ संकीर्त्य करिष्यमाणगायत्रीपुरश्चरणेऽधिकारप्राप्त्यर्थं कृच्छ्रत्रयममुकप्रत्याम्नाये नाहमाचरिष्ये ॥ इति संकल्प्य धेनुदानतिलहोमसुवर्णादिप्रत्याम्नायद्वारा कृच्छ्राणि संपाद्य कृतांजलिः अमुकशर्मणो मम गायत्री पुरश्चरणेऽनेन कृच्छ्रत्रयानुष्ठानेनाधिकारसिद्धिरस्त्विति विप्रान् वदेत् ॥ विप्रा अधिकारसिद्धिरस्त्विति ब्रूयुः । पुनर्देशकालौ संकीर्त्य करिष्यमाणपुरश्चरणांगत्वेन पुरश्चरणाधिकारप्राप्त्यर्थं गायत्र्ययुतजपं करिष्ये इति संकल्प्य गायत्र्ययुतं जपेत् ॥ ततः ॐ तत्सवितुरित्यस्याचार्यमृषिं विश्वामित्रं तर्पयामि ॥ १ ॥ गायत्रीछन्दस्तर्पयामि ॥ २ ॥ सवितृदेवतां तर्पयामि ॥ ३ ॥ इति तर्पणं कृत्वा रुद्रं नमस्कृत्य कद्रुद्रायेत्यादीनि रुद्रसूक्तानि सकृज्जपेत् ॥ इति पूर्वदिनकृत्यम् ॥ जपप्रारंभदिने सुमुहूर्ते सपत्नीको यजमानः सुगंधतैलाभ्यंगं पूर्वकमुष्णोदकेन मंगलस्नानं कृत्वा शुक्लधौतवासांसि परिधाय यथायोग्यालंकृतो धृतकुंकुमादित्रिपुंड्रतिलकः सपवित्रोपग्रहः स्वासने प्राङ्मुख उपविश्य आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य मम इह जन्मनि जन्मांतरेषु कृतकायिकवाचिकमानसिकसांसर्गिक समस्तपापक्षयार्थं पुत्रपौत्रधनधान्याभिवृद्ध्यर्थं चतुर्विधपुरुषार्थसिद्ध्यर्थं श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं सप्रणवव्याहृतिपूर्वकचतुर्विंशतिलक्षजपात्मकगायत्रीपुरश्चरणं स्वयं विप्रद्वारा वा करिष्ये । तदंगत्वेन गणेशपूजनं स्वस्तिपुण्याहवाचनं मातृकापूजनं नांदीश्राद्धमाचार्य्यजपकर्तृवरणं च करिष्ये इति संकल्प्य गणेशपूजनादिनांदीश्राद्धांतं कृत्वा नांदीश्राद्धांते सविता प्रीयतामिति पठित्वा आचार्यजपकर्तृवरणं कुर्यात् ॥ तथा च आचार्य्यं जपकर्तॄंश्चोदङ्मुखानासनेषूपवेश्य सर्वेषां पादप्रक्षालनं कृत्वा दक्षिणहस्ते वरणद्रव्याणि गृहीत्वा देशकालौ संकीर्त्य मम सकलपापक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं करिष्यमाणगायत्रीजपपुरश्चरणकर्माणि अमुकगोत्रोत्पन्नममुकवेदशाखा

ध्यायिनममुकशर्माणं ब्राह्मणमेभिर्गंधाक्षततांबूलस्वर्णांगुलीयकासनमालाकमंडलुयुग्मवासोभिर्जपकरणार्थमाचार्यत्वेन त्वामहं वृणे इत्याचार्यं वृत्वा ॐ वृतोऽस्मीति प्रतिवचनानंतरं पृथक् पृथक् हस्ते यज्ञकंकणं बद्ध्वा गंधपुष्पादिभिः संपूज्य प्रार्थयेत् ॥ ॐ अस्य यागस्य निष्पत्तौ भवंतोऽभ्यर्थिता मया ॥ सुप्रसन्नैः प्रकर्तव्यो मद्यज्ञो विधिपूर्वकम् ॥१॥ अंगीकुर्वंतु कर्मैतत्कल्पद्रुमसमाशिषः ॥ यथोक्तनियमैर्युक्त जपार्थे स्थिरबुद्धयः ॥ २ ॥ अस्मिन् यज्ञे मया पूज्याः संतु मे नियमान्विताः ॥ अक्रोधनाः शौचपराः सततं ब्रह्मचारिणः ॥ ३ ॥ जप ध्यानरता नित्यं प्रसन्नमनसः सदा ॥ अदुष्टभाषिणः संतु मा संतु परनिन्दकाः ॥ ममापि नियमा ह्येते भवंतु भवतामपि ॥४॥ इति संप्रार्थ्य प्रत्येकं वस्त्रद्वयम् आसनम् १ अर्घ्यपात्रम् १ आचमनपात्रं १ जलपात्रं १ सुवर्णांगुलीयकं १ मालां १ च दद्यात् ॥ अत्र जापकास्त्वेकविंशतिः २१ न्यूनाधिका वा कार्य्याः ॥ ततः सर्वे जापका आचम्य प्राणानायम्य " सूर्यः सोमो यमः कालः संध्ये भूतान्यहः क्षपा ॥ पवमानो दिक्पतिर्भूराकाशं खेचरामराः ॥ ब्रह्मशासनमास्थाय कल्पध्वमिह सन्निधिम् ॥" इति प्रार्थयेयुः ॥ ततो देशकालौ संकीर्त्य ममामुकशर्मणो यजमानस्यसकलपापक्षयद्वाराश्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थंयजमानानुज्ञयागायत्रीपुरश्चरणांतर्गतामुकसहस्रसंख्यापरिमितविहितगायत्रीजपं करिष्ये इति स्वस्वप्रात्याहिकजपं संकल्प्य न्यासं कुर्यात् ॥ सर्वेषां समान एव जपो न तु न्यूनाधिकः । अत्र उत्तमजपो द्विसाहस्रः । मध्यमः सार्द्धद्विसाहस्रः । अधमस्त्रिसाहस्रो ज्ञेयः ॥ अथ न्यासाः ॥ ॐ गुरवे नमः ॥१॥ गणपतये नमः ॥२॥ दुर्गायै नमः ॥३॥ वेदमातृभ्यो नमः ॥४॥ इति नत्वा त्रिः प्राणानाम्य न्यासारंभं कुर्यात् ॥ तथा च ॥ ॐ प्रणवस्य ब्रह्मा ऋषिः । गायत्री छंदः । परमात्मा देवता । शरीरशुद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ॐ ब्रह्मऋषये नमः शिरसि ॥१॥ गायत्रीछंदसे नमः मुखे ॥ २ ॥ ॐ परमात्मदेवतायै नमः हृदि ॥ ३ ॥ विनियोगाय नमः सर्वांगे ॥४॥ इति प्रणवेन ऋष्यादिन्यासः ॥ सप्तव्याहृतीनां जमदग्निभरद्वाजात्रिगोतमकश्यपविश्वामित्रवसिष्ठा ऋषयः । गायत्र्युष्णिग

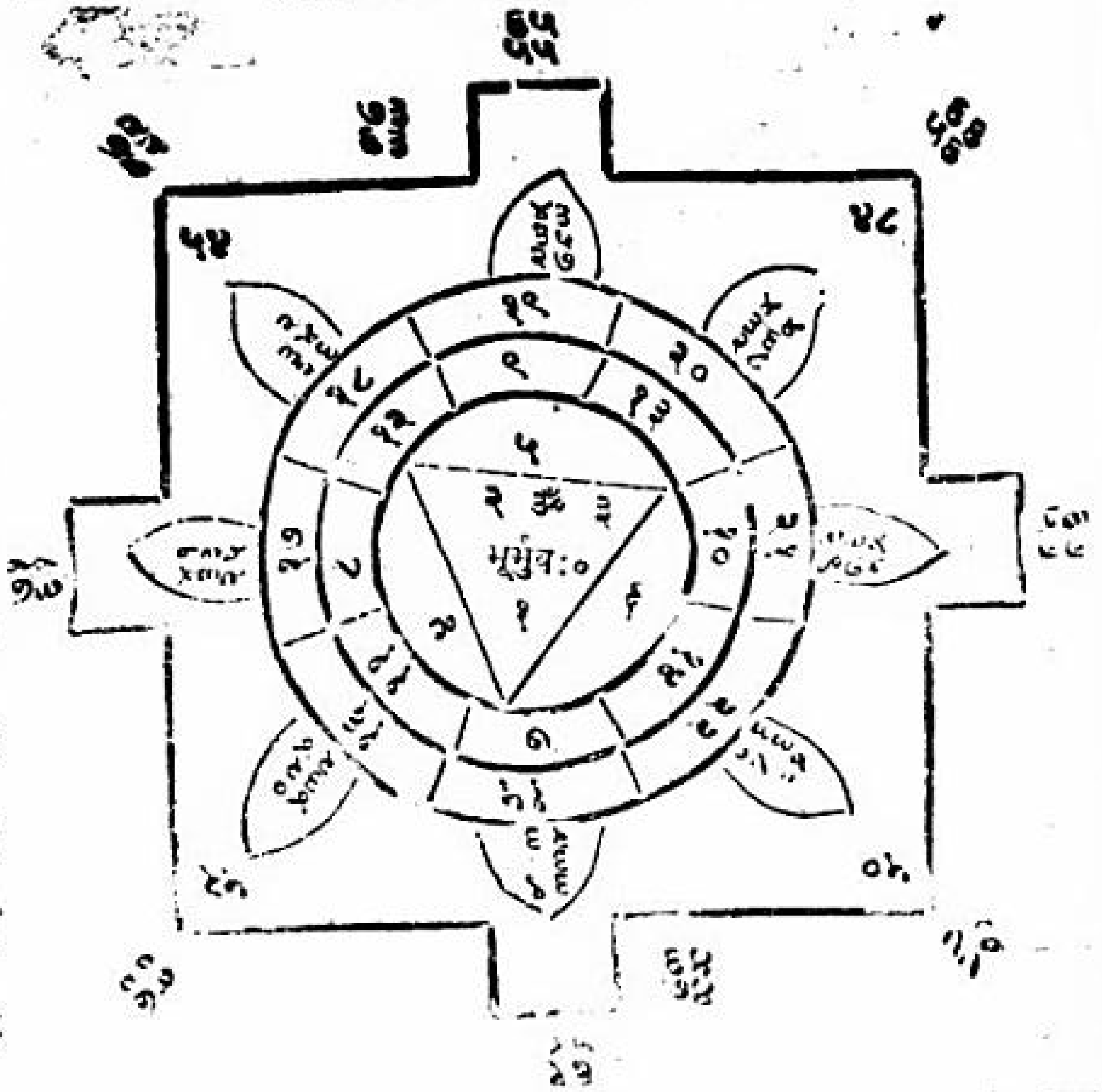
१ तत्रांतरेऽपि भृगु इति पाठः ॥

नुष्टुष्बृहतीपंक्तित्रिष्टुब्जगत्यश्छंदांसि। अग्निवायुसूर्य्यबृहस्पतिवरुणेन्द्रविश्वेदेवा देवताः।सर्वपापक्षयार्थे जपे विनियोगः॥ॐ जमदग्निभरद्वाजात्रिगौतमकाश्यपविश्वामित्रवशिष्ठऋषिभ्यो नमः शिरसि ॥ १ ॥ गायत्र्युष्णिगनुष्टुब्बृहतीपंक्तित्रिष्टुबजगतीछंदोभ्यो नमो मुखे ॥ २ ॥ अग्निवायुसूर्य्यबृहस्पतिवरुणेन्द्रविश्वेदेवदेवताभ्यो नमः हृदये ॥३॥विनियोगाय नमः सर्वांगे ॥४॥ इति सप्तव्याहृतीनामृष्यादिन्यासः। ॐ गायत्र्याः विश्वामित्र ऋषिः । गायत्री छंदः । सविता देवता । जपोपनयने विनियोगः । ॐ विश्वामित्रऋषये नमः शिरसि १ । गायत्रीछंदसे नमः मुखे २ सवितृदेवतायै नमः हृदये ३ । विनियोगाय नमः सर्वांगे ४ । इति गायत्र्या ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ भूः नमः हृदये १ । ॐ भुवः नमः मुखे २ । ॐ स्वः नमः दक्षांसे ३ । ॐ महः नमः वामांसे ४ । ॐ जनः नमः दक्षिणोरौ ५ । ॐ तपः नमः वामोरौ ६ । ॐ सत्यं नमः जठरे ७ । ॐ तत् नमः पादांगुलिमूलेषु ८ । ॐ सं नमः गुल्फयोः ९ । ॐ विं नमः जानुनोः १० । ॐ तुं नमः पादमूलयोः ११ । ॐ वं नमः लिंगे १२ । ॐ रें नमः नाभौ १३ । ॐ णिं नमः हृदये १४ । ॐ यं नमः कण्ठे १५ । ॐ भं नमः हस्तांगुलिमूलेषु १६ । ॐ गौं नमः मणिबंधयोः १७ । ॐ दें नमः कूर्परयोः १८ । ॐ वं नमः बाहुमूलयोः १९ । ॐ स्यं नमः आस्ये २० । ॐ धीं नमः नासापुटयोः २१ । ॐ मं नमः कपोलयोः २२ । ॐ हिं नमः नेत्रयोः २३ । ॐ धिं नमः कर्णयोः २४ । ॐ यों नमः भ्रूमध्ये २५ । ॐ यों नमः मस्तके २६ । ॐ नं नमः पश्चिमवक्त्रे २७ । ॐ प्रं नमः उत्तरवक्त्रे २८ । ॐ चों नमः दक्षिणवक्त्रे २९ । ॐ दं नमः पूर्ववक्त्रे ३० । ॐ यात् नमः ऊर्ध्ववक्त्रे ३१ । इति मंत्रवर्णन्यासः ॥ ॐ तत् नमः शिरसि १ । ॐ सवितुर्नमः भ्रुवोर्मध्ये २ । ॐ वरेण्यं नमः नेत्रयोः ३ । ॐ भर्गो नमः मुखे ४ । ॐ देवस्य नमः कण्ठे ५ । ॐ धीमहि नमः हृदये ६ । ॐ धियो नमः नाभौ ७ । ॐ यो नमः गुह्ये ८ । ॐ नः नमः जानुनोः ९ । ॐ प्रचोदयात् नमः पादयोः १० । ॐ आपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोमिति शिरसि ११ । ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं नमः नाभ्यादिपादांगुलीपर्यंतम् १२ । ॐ भर्गो

देवस्य धीमहि नमः हृदयादिनाभ्यंतम् १३ । ॐ धियो यो नः प्रचोदयात नमः मूर्द्धादिहृदयांतम् १४ । इति पदन्यासः ॥ ॐ तत्स वितुर्ब्रह्मणे अंगुष्ठाभ्यां नमः १।ॐ वरेण्यं विष्णवे तर्जनीभ्यां नमः २। ॐ भर्गो देवस्य रुद्राय मध्यमाभ्यां नमः ३। ॐ धीमहि ईश्वराय अनामिकाभ्यां नमः ४ । ॐ धियो यो नः सदाशिवाय कनिष्ठिकाभ्यां नमः ५ । ॐ प्रचोदयात् सर्वात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ६ । इति करन्यासः ॥ ॐ तत्सवितुर्ब्रह्मणे हृदयाय नमः १ । ॐ वरेण्यं विष्णवे शिरसे स्वाहा २ । ॐ भर्गोदेवस्य रुद्राय शिखायै वषट् ३ । ॐ धीमहि ईश्वराय कवचाय हुम् ४ । ॐ धियो यो नः सदाशिवाय नेत्रत्रयाय वौषट् ५ । ॐ प्रचोदयात् सर्वात्मने अस्त्राय फट् ६ । इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवं न्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ अथ ध्यानम् । "ॐमुक्ताविद्रुमहेमनीलधवलच्छायैर्मुखैस्त्रीक्षणैर्युक्तामिन्दुनिबद्धरत्नमुकुटां तत्त्वार्थवर्णात्मिकाम् ॥ गायत्रीं वरदाभयांकुशकशापाशं कपालं गुणं शंखं चक्रमथारविंदयुगलं हस्तैर्वहंतीं भजे ॥ १ ॥ कुमारीमृग्वेदयुतां ब्रह्मरूपां विचिंतयेत् ॥ हंसस्थितांकुशकरां सूर्य्यमंडलसंस्थिताम् ॥ २ ॥ मध्याह्ने विष्णुरूपां च तार्क्ष्यस्थां पीतवासिनीम् ॥ युवतीं सयजुर्वेदां सूर्यमंडलसंस्थिताम् ॥ ३ ॥ सायाह्ने शिवरूपां च वृद्धां वृषभवाहिनीम् ॥ सूर्यमण्डलमध्यस्थां सामवेदसमायुताम् ॥४॥" इति ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूजयेत्। ततः पीठादौ रचिते सर्वतोभद्रमंडले मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताः सर्वदेवोपयोगिपद्धतिमार्गेण संस्थाप्य "ॐ मंडूकादिपरतत्त्वांतपीठदेवताभ्यो नमः" इति संपूज्य स्वस्वनामभिर्वा पूजयित्वा नवपीठशक्तीः पूजयेत्। तथा च पूर्वाद्यष्टादिक्षु । ॐ रां दीप्तायै नमः १। ॐ रीं सूक्ष्मायै नमः २। ॐ रूं जयायै नमः३। ॐ रें भद्रायै नमः ४।ॐ रैं विभूत्यै नमः ५ । ॐ रों विमलायै नमः ६ । ॐ रौं अमोघायै नमः ७ । ॐ रं विद्युतायै नमः ८ । मध्ये । ॐ रः सर्वतोमुख्यै नमः ९ । इति पीठशक्तीः पूजयेत् १०॥ ततः स्वर्णादिनिर्मितं यंत्रं ताम्रपात्रे निधाय घृतेनाभ्यज्य तदुपरि दुग्धधारां जलधारां च दत्त्वाग्न्युत्तारणमंत्रं पठित्वा स्वच्छवस्त्रेणाशोष्य तदुपरि देव्या अष्टगंधेन त्रिकोणं कृत्वा तद्बहिर्वर्तुलं तद्बाह्ये अष्टदलं तद्बहिश्चतुरस्रं चतुर्द्वारोपशोभितं यंत्रं लिखित्वा " ॐ ब्रह्मविष्णुरुद्रबिंबात्मकाय सौराय योगपीठाय नमः "। इति मंत्रेण पुष्पाद्यासनं दत्त्वा पीठमध्ये संस्थाप्य पुन

ध्यात्वा मूर्तिं प्रकल्प्य । " ॐ आगच्छ वरदे देवि त्र्यक्षरे ब्रह्मवादिनि ॥ गायत्रि छंदसां मातर्ब्रह्मयोने नमोऽस्तु ते ॥ १ ॥ " इति मंत्रेणावाह्य गायत्रीं मूलमंत्रेण पाद्यादिपुष्पांतैरुपचारैः संपूज्य देव्या आज्ञां गृहीत्वा आवरणपूजां कुर्यात् । तथा च-पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ संविन्मये परे देवि परामृतरसप्रिये । अनुज्ञां देहि गायत्रि परिवारार्चनाय मे ॥ " इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् । इत्याज्ञां गृहीत्वा आवरणपूजामारभेत । तथा च-ततः त्रिकोणस्य पूर्वकोणे । ॐ गायत्र्यै नमः ॥१॥ निर्ऋतिकोणे ॐ सावित्र्यै नमः ॥२॥ वायुकोणे ॐ सरस्वत्यै नमः ॥३॥ इति पूजयेत् । ततः पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य "ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले ॥ भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ १ ॥ इति पठित्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा पूजितास्तर्पिताः संतु इति वदेत् ॥ इति प्रथमावरणम् ॥ २ ॥ तत्र त्रिकोणाद्बहिः वर्तुले ॐ ब्रह्मणे नमः ब्रह्मश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॥ १ ॥ इति सर्वत्र वदेत् । ॐ विष्णवे नमः

गायत्रीपूजनयन्त्रम्.

विष्णुश्रीपा० ॥२॥ ॐ रुद्राय नमः । रुद्रश्रीपा० ॥३॥ इति पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति द्वितीयावरणम् ॥२॥ ततोऽष्टदलेषु पूर्वादि चतुर्दिक्षु । ॐ आदित्याय नमः । आदित्यश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ भानवे नमः । भानुश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ भास्कराय नमः । भास्करश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ रवये नमः । रविश्रीपा० ॥ ४ ॥ आग्नेय्यादिचतुष्कोणेषु । ॐ उषायै नमः । उषाश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ प्रज्ञायै नमः ।

प्रज्ञाश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ प्रभायै नमः । प्रभाश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ सन्ध्यायै नमः । सन्ध्याश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति तृतीयावरणम् ॥ ३ ॥ ततोऽष्टदलेषु प्राच्यादिक्रमेण । ॐ प्रह्लादिन्यै नमः । प्रह्लादिनीश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ प्रभायै नमः । प्रभाश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ नित्यायै नमः । नित्याश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ विश्वंभरायै नमः । विश्वंभराश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ विशालिन्यै नमः । विशालिनीश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ प्रभावत्यै नमः । प्रभावतीश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ जयायै नमः । जयाश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ शांत्यै नमः । शांतिश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति चतुर्थावरणम् ॥ ४ ॥ ततोऽष्टदलमूलेषु प्राच्यादिक्रमेण । ॐ कांत्यै नमः । कांतिश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ दुर्गायै नमः । दुर्गाश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ सरस्वत्यै नमः । सरस्वतीश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ विश्वरूपायै नमः । विश्वरूपाश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ विशालायै नमः । विशालाश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ ईशायै नमः । ईशाश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ चापिन्यै नमः । चापिनीश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ विमलायै नमः । विमलाश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति पंचमावरणम् ॥ ५ ॥ ततोऽष्टदलमध्येषु प्राच्यादिक्रमेण । ॐ अपहारिण्यै नमः । अपहारिणीश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ सूक्ष्मायै नमः । सूक्ष्माश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ विश्वयोन्यै नमः । विश्वयोनिश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ जयावहायै नमः । जयावहाश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ पद्मालयायै नमः । पद्मालयाश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ परायै नमः । पराश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ शोभायै नमः । शोभाश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ पद्मरूपायै नमः । पद्मरूपाश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति षष्ठावरणम् ॥ ६ ॥ ततोऽष्टदलाग्रेषु । ॐ आं ब्राह्म्यै नमः । ब्राह्मीश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ ईं माहेश्वर्यै नमः । माहेश्वरीश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ ऊं कौमार्यै नमः । कौमारीश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ ऋं वैष्णव्यै नमः । वैष्णवीश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ ॡं वाराह्यै नमः । वाराहीश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ ऐं इन्द्राण्यै नमः । इन्द्राणीश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ औं चामुंडायै नमः । चामुंडाश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ अः महालक्ष्म्यै नमः । महालक्ष्मीश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ मातृकाः संपूज्य पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इति सप्तमावरणम् ॥ ७ ॥ ततः भूपुराभ्यंतरे पूर्वाद्यष्टसु

दिक्षु ॐ सों सोमाय नमः । सोमश्रीपा० ॥ १ ॥ ॐ बुं बुधाय नमः । बुधश्रीपा० ॥ २ ॥ ॐ गुं गुरवे नमः । गुरुश्रीपा० ॥ ३ ॥ ॐ शुं शुक्राय नमः । शुक्रश्रीपा० ॥ ४ ॥ ॐ भौं भौमाय नमः । भौमश्रीपा० ॥ ५ ॥ ॐ शं शनैश्चराय नमः । शनैश्चरश्रीपा० ॥ ६ ॥ ॐ रां राहवे नमः । राहुश्रीपा० ॥ ७ ॥ ॐ कें केतवे नमः । केतुश्रीपा० ॥ ८ ॥ इत्यष्टौ ग्रहान् पूजयित्वा पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इत्यष्टमावरणम् ॥ ८ ॥ ततो भूपुराद्बहिः पूर्वादिक्रमेण इन्द्रादिदशदिक्पालान् वज्राद्यायुधानि च संपूज्य पुष्पांजलिं च दद्यात् ॥ इत्थमावरणैर्देवीं दशभिः संपूज्य धूपादिनमस्कारांतं संपूजयेत् ॥ ततो गायत्रीशापमोचनं कृत्वा संस्कृतां मालामादाय हृदये धारयन् सर्वे जापकाः बद्धासनेषूपविष्टाः सुनिश्चलाः जपध्यानसमायुक्ताः नासाग्रावलोकिनो मौनिनः समाहितमानसा उन्नतगात्रा एकाग्रचित्तेन मंत्रदेवतां सवितारं ध्यायंतो मंत्रार्थं स्मरन्तः सप्तव्याहृतीस्त्यक्त्वा सप्रणवव्याहृतित्रयपूर्वकं "ॐ भूर्भुवः स्वः ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात्" इति मंत्रं मध्यंदिनावधि जपेयुः॥ ततो जपान्ते "ॐ त्वं माले सर्वदेवानां प्रीतिदा शुभदा भव ॥ शुभं कुरुष्व मे भद्रे यशो वीर्यं च देहि मे॥१॥'ॐ ह्रीं सिद्ध्यै नमः' इति मालां शिरसि निधाय गोमुखीं रहस्ये स्थापयेत् ॥ न कस्यापि दर्शयेत् ॥ नाशुचिः स्पर्शयेत् ॥ नान्यस्मै दद्यात् ॥ स्वयोनिवद्गुप्तां कुर्यात् ॥ इति जपं कृत्वा त्रिः प्राणानायम्य पूर्वोक्तन्यासं कृत्वा कवचादिना प्रार्थ्य पंचोपचारैः संपूज्य नीराजनं कृत्वा पुष्पांजलिं च दत्त्वा " ॐ गुह्यातिगुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् ॥ सिद्धिर्भवतु मे देवि प्रसन्ना सर्वदा भव ॥ १ ॥ " इति देव्या दक्षिणकरे जपसमर्पणजल च दद्यात् ॥ एवं प्रत्यहं समानसंख्य एव जपो न तु न्यूनाधिकः । सर्वे जापका भूमौ शयानाः हविष्यान्नमश्नंतो ब्रह्मचर्याऽस्पृश्यस्पर्शादि नियमांश्चरेयुः । अस्य पुरश्चरणं चतुर्विंशतिलक्षजपः । जपदशांशतो होमः । तत्तद्दशांशेन तर्पणमार्जनब्राह्मणभोजनं च कुर्यात् ॥

अथ होमप्रकारः ॥ देशकालौ संकीर्त्य अद्य पुरश्चरणसांगतासिद्ध्यर्थं होमविधिं करिष्ये ॥ इति संकल्प्य सामान्यतो गणपतिं संपूज्य ततः कुण्डे स्थंडिले वा स्वगृह्योक्तविधिना पंचभूसंस्कारपूर्वकं अग्निं प्रतिष्ठाप्य ग्रहपीठे सूर्यादिनवग्रहमंडलदेवानावाह्य संपूज्य कलशस्था

पनं कृत्वा कुशकण्डिकां संपाद्याघारावाज्यभागौ जुहुयात् ॥ तथा च-'ॐ इदं हवनीयद्रव्यमन्वाधानोक्तदेवताभ्योऽस्तु न मम ॥' इति यजमानो द्रव्यत्यागं कुर्यात् ॥ ततः सूर्यादिग्रहेभ्योऽर्कादिसमिच्चर्वाज्याहुतिभिः प्रत्येकमष्टाविंशतिमष्टौ वा हुत्वा तैरेव द्रव्यैरधिप्रत्यधिदेवताभ्यश्चतुश्चतुःसंख्याकाभिः पंचलोकपालदिक्पालेभ्यश्च द्विद्विसंख्याकाभिर्जुहुयात् ॥ ततः आवरणदेवताभ्यश्चर्वादिद्रव्यैरेकैकाहुतिभिर्हुत्वा प्रधानहोमं कुर्यात् ॥ तथा च प्रधानदेवसवित्रे चतुर्विंशतिसहस्रतिलाहुतिभिस्त्रिसहस्रसंख्याकाभिः, पायसाहुतिभिस्तावतीभिर्घृताहुतिभिस्तावतीभिर्दूर्वाहुतिभिस्तावतीभिः क्षीरद्रुमसमिदाहुतिभिश्च हुत्वा शेषेण स्विष्टकृद्धोमं कृत्वा समापयेत् ॥ होमकाले 'इदं सवित्रे न मम' इति त्यागः ॥ होमे सप्रणवा व्याहृतिरहिता स्वाहांता गायत्री दूर्वात्रयस्यैकाहुतिः । दूर्वासमिधां दधिमध्वाज्याक्तानां होमः ॥ ततो बलिदानांते मूलादौ संयोज्य "समुद्रज्येष्ठा०" इत्यादिभिर्यजमानस्याभिषेकः ॥ अभिषेकांते प्रतिलक्षं तु स्वर्णनिष्कत्रयं तदर्धं वा शक्त्या वा दक्षिणां प्रत्येकब्राह्मणाय दत्त्वा आचार्याय द्विगुणां दद्यात् ॥ ततो जले सवितारं संपूज्य होमसंख्यादशांशेन गायत्र्यंते सवितारं तर्पयामीत्युक्त्वा दुग्धमिश्रितजलेन तर्पणं कुर्यात् ॥ ततस्तर्पणदशांशेन गायत्र्यंते "आत्मानमभिषिंचामि नमः" इति यजमानमूर्ध्न्यभिषेकः ॥ होमतर्पणाभिषेकानां मध्ये समर्थो न भवति चेत् तत्तत्स्थाने तत्तद्द्विगुणो जपः॥ ततोभिषेकसंख्यादशांशानधिकान्वा ब्राह्मणान् भोजयेत् ॥ ततो ब्राह्मणान् दक्षिणादिभिः परितोष्य आशीर्वादं गृहीत्वा चतुर्विंशतिलक्षात्मकगायत्रीपुरश्चरणं संपूर्णमस्त्विति भवंतो ब्रुवंत्विति विप्रान् प्रार्थयेत् ॥ ते च गायत्रीपुरश्चरणं सम्पूर्णमस्त्विति ब्रूयुः ॥ ततः क्रमपूर्तिकामो विष्णुं स्मरेत् ॥ कर्ता ब्राह्मणैः सह हविष्याशी सत्यवागधःशायी परिगृहीतभूप्रदेशानतिचारी च भवेत् ॥ एवं कृते गायत्रीपुरश्चरणं सिद्धं भवति । सिद्धे च मंत्रे मंत्री प्रयोगान् साधयेत् । तथा च-"गायत्रीच्छंदोमंत्रस्य यथासंख्याक्षराणि च ॥ तावल्लक्षाणि कर्तव्यं पुरश्चरणकं तथा ॥ १ ॥ जुहुयात्तद्दशांशेन सघृतेन पयोऽधसा ॥ तिलैः पत्रैः प्रसनैश्च यवैश्च मधुरान्वितैः ॥ २ ॥" (शारदातिलके तु शतांश होमोऽप्युक्तः) । तेन मया प्रोक्तम् ॥ तथा च-"तत्त्वसंख्यासहस्राणि मंत्रविज्जुहुयात्तिलैः ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तो दीर्घमायुः

स विंदति ॥ ३ ॥ आयुषेनाज्यहविषा केवलेनाथ सर्पिषा ॥ दूर्वात्रिकैस्तिलैर्मंत्री जुहुयात्रिसहस्रकम् ॥ ४ ॥ अरुणाब्जै स्त्रिमध्वक्तैर्जुहुयादयुतं ततः ॥ महालक्ष्मीर्भवेत्तस्य षण्मासान्नात्र संशयः ॥ ५ ॥ ब्रह्मश्रियेऽत्र जुहुयात्प्रसूनैर्ब्रह्मवृक्षजैः ॥ बहुना किमिहोक्तेन यथावत्साधुसाधिता ॥ ६ ॥ द्विजन्मनामियं विद्या सिद्धा कामदुघा मता ॥ आमध्याह्नं जपं कुर्यादुपांशु वाथ मानसम् ॥ ॥ ७ ॥ (मंत्रमहोदधौ) हविष्यं निशि भुंजीत त्रिःस्नाय्यभ्यंगवर्जितः ॥ व्यग्रतालस्यनिष्ठीवक्रोधपादप्रसारणम् ॥ ८ ॥ अन्यभाषां त्यजेक्षे च जपकाले त्यजेत्सुधीः ॥ स्त्रीशूद्रभाषणं निंदां तांबूलं शयनं दिवा ॥ ९ ॥ प्रतिग्रहं नृत्यगीते कौटिल्यं वर्जयेत्सदा ॥ भूशय्यां ब्रह्मचर्य्यं च त्रिकालं देवतार्चनम् ॥ १० ॥ नैमित्तिकार्चनं देवस्तुतिं विश्वासमाश्रयेत् ॥ प्रत्यहं प्रत्यहं तावन्नैव न्यूनाधिकं कचित् ॥ ११ ॥ एवं जपान्समाप्यांते दशांशं होममाचरेत् ॥ तर्पणं तद्दशांशेन मार्जनं तद्दशांशतः ॥ १२ ॥ एवं कृतपुरश्चर्य्यः पुरश्चरणसिद्धये ॥ सिद्धे मंत्रे प्रकुर्वीत प्रयोगान्मनसेप्सितान् ॥ १३ ॥ अथ कार्यपरत्वेन प्रयोगो यथा—विद्यार्थी वाग्भवाद्यम् । लक्ष्मीकामः श्रीबीजम् । वश्यार्थी कामबीजम् । सर्वकामार्थी मायाबीजम् । आयुःकामार्थी मृत्युंजयचतुरक्षरसहितं जपेदिति जपविधिः ॥ “ मध्याह्ने मितभुग्मौनी त्रिस्नानार्चनतत्परः ॥ जपेल्लक्षत्रयं धीमाज्ञान्यमानसिकस्तु यः ॥ १४ ॥ कर्मभिर्यो जपेत्पश्चात् क्रमशः स्वेच्छयापि वा ॥ यावत्कार्यं न कुर्वीत न लोपेत्तावता व्रतम् ॥ १५ ॥ आदित्यस्योदये स्नात्वा सहस्रं प्रत्यहं जपेत् ॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यं धनं च लभते ध्रुवम् ॥ १६ ॥ त्रिरात्रोपोषितः सम्यग्घृतं हुत्वा सहस्रशः ॥ सहस्रं लाभमाप्नोति हुत्वाग्नौ खदिरेन्धनम् ॥ १७ ॥ पालाशीभिः समिद्भिश्च घृताक्ताभिर्हुताशने ॥ सहस्रं लाभमाप्नोति राहुसूर्यसमागमे ॥ १८ ॥ हुत्वा तु खदिरं वह्नौ घृताक्तं रक्तचन्दनम् ॥ सहस्रहेमं चाप्नोति राहुचन्द्रसमागमे ॥ १९ ॥ रक्तचन्दनमिश्रं तु सघृतं हव्यवाहने ॥ हुत्वा गोमयमाप्नोति सहस्रं गोधनं द्विजः ॥ २० ॥ जातीचम्पकराजार्ककुसुमानां सहस्रशः ॥ हुत्वा वस्त्रमवाप्नोति घृताक्तानां हुताशने ॥ २१ ॥ सूर्यमण्डलबिम्बे च हुत्वा तोयं सहस्रशः ॥ सहस्रं प्राप्नुयाद्धेम रौप्यमिंदुमये हुते ॥ २२ ॥ अलक्ष्मीपापसंयुक्ते मल

व्याधिविनाशके ॥ मुच्येत्सहस्रजाप्येन स्नायाद्यस्तु जलेन वै ॥ २३॥ गोघृतेन सहस्रेण लोध्रेण जुहुयाद्यदि ॥ चौराग्निमारुतोत्थानि
भयानि न भवंति वै ॥ २४ ॥ क्षीराहारो जपेल्लक्षमपमृत्युमपोहति ॥ घृताशी प्राप्नुयान्मेधां बहुविज्ञानसंचयाम् ॥ २५ ॥ हुत्वा वेतस
पत्राणि घृताक्तानि हुताशने ॥ लक्षाधिपस्य पदवीं सार्वभौमं न संशयः ॥ २६ ॥ लक्षेण भस्महोमस्य हुत्वा ह्युत्तिष्ठते जलात् ॥
आदित्याभिमुखः स्थित्वा नाभिमात्रे जले शुचौ ॥ २७ ॥ गर्भपातादयः स्त्रीणां प्रदराद्या महारुजः ॥ नाशमेष्यंति ते सर्वे मृतवत्सा
दिदुःखदाः ॥ २८ ॥ तिलानां लक्षहोमेन घृताक्तानां हुताशने ॥ सर्वकामसमृद्धात्मा परं स्थानमवाप्नुयात् ॥ २९ ॥ यवानां लक्षहोमेन
घृताक्तानां हुताशने ॥ सर्वकामसमृद्धात्मा परां सिद्धिमवाप्नुयात् ॥ ३० ॥ घृतस्याहुतिलक्षेण सर्वान् कामानवाप्नुयात् ॥ पंचगव्या
शनो लक्षं जपेज्जातिस्मृतिर्भवेत् ॥ ३१ ॥ तदेव ह्यनले हुत्वा प्राप्नोति बहुसाधनम् ॥ अन्नादिहवनान्नित्यमन्नाद्यं च भवेत्सदा ॥ ३२ ॥
जुहुयात्सर्वसाध्यानामाहुत्यायुतसंख्यया ॥ रक्तसिद्धार्थकान् हुत्वा सर्वान् साधयते रिपून् ॥ ३३ ॥ लवणं मधुसंयुक्तं हुत्वा सर्ववशी
भवेत् ॥ करवीराणि हुत्वा तु रक्तानि ज्वालयेज्जलम् ॥ ३४ ॥ हुत्वा भल्लातकं तैलं देशादेव प्रचालयेत् ॥ हुत्वा तु निंबपत्राणि
नृणां विद्वेषशांतये ॥ ३५ ॥ रक्तानां तंडुलानां च घृताक्तानां हुताशने ॥ हुत्वा बलमवाप्नोति शत्रुभिर्न स जीयते ॥ ३६ ॥ प्रत्यानयन
सिद्ध्यर्थं मधुसर्पिःसमन्वितम् ॥ गवां क्षीरं प्रदीप्तेऽग्नौ जुह्वतस्तत्प्रशाम्यति ॥ ३७ ॥ ब्रह्मचारी मिताहारो यः सहस्रत्रयं जपेत् ॥
संवत्सरेण लभते धनैश्वर्यं न संशयः ॥ ३८ ॥ शमीबिल्वपलाशानामर्कस्य तु विशेषतः ॥ पुष्पाणां समिधश्चैव हुत्वा हेम ह्यवाप्नुयात्
॥ ३९ ॥ आब्रह्मत्र्यंबकादीनां यस्यायतनमाश्रितः ॥ जपेल्लक्षं निराहारः स तस्य वरदो भवेत् ॥ ४० ॥ बिल्वानां लक्षहोमेन
घृताक्तानां हुताशने ॥ परां श्रियमवाप्नोति यदि न भ्रूणहा भवेत् ॥ ४१ ॥ पद्मानां लक्षहोमेन घृताक्तानां हुताशने ॥ प्राप्नोति राज्य
मखिलं सुसंपन्नमकंटकम् ॥ ४२ ॥ पंचविंशतिलक्षेण दधिक्षीरं हुताशने ॥ स्वदेहे सिद्ध्यते जंतुः कौशिकस्य मतं तथा ॥ ४३ ॥
एकाहं पंचगव्याशी एकाहं मारुताशनः ॥ एकाहं च द्विजोऽन्नाशी गायत्रीजप उच्यते ॥ ४४ ॥ महारोगा विनश्यंति लक्षजप्यानुभा

वतः ॥ स्नात्वा शतेन गायत्र्याः शतमन्तर्जले जपेत् ॥४५॥ शतेन यस्त्वपः पीत्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ गोघ्नः पितृघ्नमातृघ्नौ ब्रह्महा गुरुतल्पगः ॥४६॥ स्वर्णहारी तैलहारी यस्तु विप्रः सुरां पिबेत् ॥ चन्दनद्वयसंयुक्तं कर्पूरं तण्डुलं यवम् ॥ ४७ ॥ लवंगं सुफलं चाज्यं सिता चान्नस्य दारुकैः ॥ अन्यो न्यूनविधिः प्रोक्तो गायत्र्याः प्रातिकारकः ॥४८॥ एवं कृते महासौख्यं प्राप्नोति साधको ध्रुवम् ॥ अन्नाज्य भोजनं हुत्वा कृत्वा वा कर्म गर्हितम् ॥४९॥ न सीदेत् प्रतिगृह्णानो महीमपि ससागराम् ॥ ये चास्य उत्थिता लोके ग्रहाः सूर्यादयो भुवि॥ ते यांति सौम्यतां सर्वे शिवे इति न संशयः ॥ ५० ॥ इति शारदातिलकादिप्रोक्तो ब्रह्मगायत्रीपुरश्चरणप्रयोगः ॥ १ ॥

॥ अथ हंसगायत्रीमंत्रो यथा ॥ "ॐ परमहंसाय विद्महे महातत्त्वाय धीमहि ॥ तन्नो हंसः प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ परमहंसाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ महातत्त्वाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो हंसः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडङ्गन्यासः ॥ एवमेव करांगन्यासं कुर्यात् ॥ "ॐ सोऽहं सोऽहं परोरजसे सावदोम्" इति हंसमंत्रः ॥ इति हंसगायत्री ॥ २ ॥ अथ ब्रह्मगायत्रीमंत्रो यथा–"ॐ वेदात्मने च विद्महे हिरण्यगर्भाय धीमहि ॥ तन्नो ब्रह्मा प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ वेदात्मने हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ हिरण्यगर्भाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो ब्रह्मा नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवं करन्यासं कुर्यात् ॥ इति ब्रह्मगायत्री ॥ ३ ॥ अथ सरस्वतीगायत्रीमंत्रो यथा– "ॐ ऐं वाग्देव्यै च विद्महे कामराजाय धीमहि ॥ तन्नो देवी प्रचोदयात्" इति मंत्रः ॥ ॐ ऐं वाग्देव्यै च हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥२॥ ॐ कामराजाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो देवी नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवं करन्यासं कुर्यात् ॥ इति सरस्वतीगायत्री ॥ ४ ॥ अथ विष्णुगायत्रीमन्त्रो यथा ॥ "ॐ श्रीविष्णवे च विद्महे वासु

देवाय धीमहि ॥ तन्नो विष्णुः प्रचोदयात्" इति मंत्रः ॥ ॐ श्रीविष्णवे च हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ वासुदेवाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो विष्णुर्नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयाद स्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ इति विष्णुगायत्री ॥ अन्या —"ॐ त्रैलोक्यमोहनाय विद्महे आत्मारामाय धीमहि ॥ तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् ॥" इति विष्णुगायत्रीमंत्रो द्वितीयः ॥ अन्या-"ॐ नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि ॥ तन्नो विष्णुः प्रचोदयात्॥" इति विष्णुगायत्रीमंत्रस्तृतीयः ॥५॥ अथ लक्ष्मीगायत्रीमन्त्रो यथा-ॐ महादेव्यै च विद्महे विष्णुपत्न्यै च धीमहि॥ तन्नो लक्ष्मीः प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ महादेव्यै च हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरहे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ विष्णुपत्न्यै च शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो लक्ष्मीर्नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ 'ॐ ह्रीं श्रीं श्रीं लक्ष्मीदेव्यै नमः' इति लक्ष्मीमन्त्रः ॥ इति लक्ष्मीगायत्री ॥६॥ अथ नारयणगायत्रीमन्त्रो यथा - "ॐ नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि॥ तन्नो नारायणः प्रचोदयात्॥" इति मन्त्रः ॥ ॐ नारायणाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥२॥ ॐ वासुदेवाय शिखायै वषट् ॥३॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो नारायणो नेत्रत्रयाय वषट् ॥५॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् 'ॐ ह्रीं श्रीं श्रीमन्नारायणाय नमः' इति मूलमंत्रः ॥ इति नारायणगायत्री ॥ ७ ॥ अथ रामगायत्रीमंत्रो यथा -- "ॐ दाशरथये विद्महे सीतावल्लभाय धीमहि ॥ तन्नो रामः प्रचोदयात् ॥ " इति मन्त्रः ॥ ॐ अस्य श्रीरामगायत्रीमन्त्रस्य वामदेव ऋषिः । गायत्री छन्दः । श्रीजानकीवल्लभो देवता । श्रीरामेति वीजम् । दाशरथये इति शक्तिः । गायत्र्यावहने जपे विनियोगः॥ ॐ वामदेवऋषये नमः

---

१ तन्त्रांतरे तु-ॐ महादेवी च विद्महे विष्णुपत्न्यै च धीमहि ॥ तन्नो लक्ष्मीः प्रचोदयात् ॥ वा-ॐमहालक्ष्म्यै च विद्महे महाश्रियै च धीमहि ॥ तन्नः श्रीः प्रचोदयात् ॥ इति महालक्ष्मीमन्त्रः ।

शिरसि ॥ १ ॥ गायत्रीछन्दसे नमः मुखे ॥ २ ॥ श्रीजानकीवल्लभदेवतायै नमः हृदये ॥ ३ ॥ श्रीरामेति बीजाय नमः गुह्ये ॥ ४ ॥ दाशरथये इति शक्तये नमः पादयोः ॥ ५ ॥ विनियोगाय नमः सर्वांगे ॥ ६ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ दाशरथये हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ सीतावल्लभाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो रामः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ ॐ ह्रां ह्रीं रां रामाय नमः ॥ इति राममूलमंत्रः ॥ 'ॐ जानकीकांत तारक रां रामाय नमः॥' इति रामतारकमंत्रः॥ इति रामगायत्री ॥८॥ अथ जानकीगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ जनकजायै विद्महे रामप्रियायै धीमहि ॥ तन्नः सीता प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ जनकजायै हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐविद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ रामप्रियायै शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नः सीता नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ 'ॐ सीं सीतायै नमः ॥' इति मूलमंत्रः॥ इति सीतागायत्री ॥ ९ ॥ अथ लक्ष्मणगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ दाशरथये विद्महे अलबेलाय धीमहि ॥ तन्नो लक्ष्मणः प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ दाशरथये हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ अलबेलाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो लक्ष्मणः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ 'ॐ ह्रां ह्रीं रां रां लं लक्ष्मणाय नमः ॥' इति मूलमंत्रः ॥ इति लक्ष्मणगायत्री ॥ १० ॥ अथ हनुमद्गायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ अंजनीजाय विद्महे वायुपुत्राय धीमहि ॥ तन्नो हनुमान् प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ अंजनीजाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ वायुपुत्राय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो हनुमान् नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडङ्गन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ "ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः" इति मूलमंत्रः ॥ इति हनुमद्गायत्री ॥ ११ ॥ अथ गरुडगायत्रीमंत्रो

यथा-ॐ तत्पुरुषाय विद्महे सुवर्णपर्णाय धीमहि ॥ तन्नो गरुडः प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ तत्पुरुषाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ सुवर्णपर्णाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो गरुडो नेत्रत्रयाय वौषट् ॥५॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट्॥६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ 'ॐ ग्रां ग्रीं ग्रूं ग्रैं ग्रौं ग्रः' इति मूलमंत्रः ॥ इति गरुडगायत्री ॥ १२ ॥ अथ कृष्णगायत्रीमंत्रो यथा - ॐ देवकीनन्दनाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि ॥ तन्नः कृष्णः प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ देवकीनंदनाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ वासुदेवाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥४ ॥ ॐ तन्नः कृष्णः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥५॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ 'ॐ क्लीं कृष्णाय नमः' ॥ इति मूलमंत्रः ॥ इति कृष्णगायत्री ॥ १३ ॥ अथ गोपालगायत्री मंत्रो यथा-- ॐ गोपालाय विद्महे गोपीजनवल्लभाय धीमहि ॥ तन्नो गोपालः प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ गोपालाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ गोपीजनवल्लभाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो गोपालः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ "ॐ गोपालाय गोचराय वंशशब्दाय नमो नमः" इति मूलमंत्रः ॥ इति गोपालगायत्री ॥ १४ ॥ अथ राधिकागायत्रीमंत्रो यथा ॥ "ॐ वृषभानुजायै विद्महे कृष्णप्रियायै धीमहि ॥ तन्नो राधिका प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ वृषभानुजायै हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ कृष्णप्रियायै शिखायै वषट् ॥३॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो राधिका नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ 'ॐ रां राधिकायै नमः' इति मूलमंत्रः ॥ इति राधिकागायत्री ॥ १५॥ अथ परशुरामगायत्रीमंत्रो यथा -- "ॐ जामदग्न्याय विद्महे महावीराय धीमहि ॥

१ तन्त्रांतरे तु पक्षायेति पाठः । २ तन्त्रांतरे तु ॐ श्रीकृष्णाय विद्महे दामोदराय धीमहि ॥ तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् । इति मन्त्रः ॥

तन्नः परशुरामः प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ जामदग्न्याय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ महावीराय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नः परशुरामो नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ "ॐ रां रां ॐ रां रां ॐ परशुहस्ताय नमः इति मूलमंत्रः ॥ इति परशुरामगायत्री ॥ १६ ॥ अथ नृसिंहगायत्रीमंत्रो यथा ॥ "ॐ उग्रनृसिंहाय विद्महे वज्रनखाय धीमहि ॥ तन्नो नृसिंहः प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ उग्रनृसिंहाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ वज्रनखाय शिखायै वषट् ॥ ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो नृसिंहः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ 'ॐ नृं नृं नृं नृसिंहाय नमः ॥' इति मूलमंत्रः ॥ इति नृसिंहगायत्री ॥ १७ ॥ अथ हयग्रीवमंत्रो यथा ॥ " ॐ वागीश्वराय विद्महे हयग्रीवाय धीमहि ॥ तन्नो हंसः प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ वागीश्वराय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ हयग्रीवाय शिखायै वषट् ॥३॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो हंसः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ इति हयग्रीवगायत्री ॥ १८ ॥ अथ शिवगायत्रीमंत्रो यथा -- " ॐ महादेवाय विद्महे रुद्रमूर्तये धीमहि ॥ तन्नः शिवः प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ महादेवाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ रुद्रमूर्तये शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नः शिवः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ " ॐ संसंसंह्रीं ह्रीं ह्रीं ॐ शिवाय नमः " इति मूलमंत्रः ॥ इति शिवगायत्री ॥१९ ॥ अथ रुद्रगायत्रीमंत्रो यथा - " ॐ तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ॥ तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ तत्पुरुषाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाह

१ तन्त्रान्तरे तु-'वज्रनखाय विद्महे तीक्ष्णदंष्ट्राय धीमहि ॥ तन्नो नारसिंहः प्रचोदयात इति' मन्त्रः ॥

॥ २ ॥ ॐ महादेवाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो रुद्रः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ
प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ इति रुद्रगायत्री ॥२०॥ अथ दक्षिणामूर्तिगायत्री
मंत्रो यथा—" ॐ दक्षिणामूर्तये विद्महे ध्यानस्थाय धीमहि ॥ तन्नो धीशः प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ दक्षिणामूर्तये हृदयाय
नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ ध्यानस्थाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो
धीशः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ इति दक्षिणा
मूर्तिगायत्री ॥ २१ ॥ अथ गौरीगायत्रीमंत्रो यथा—" ॐ सुभगायै च विद्महे काममालायै धीमहि ॥ तन्नो गौरी प्रचोदयात् ॥ "
इति मंत्रः ॥ ॐ सुभगायै हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ काममालायै शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ
धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो गौरी नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥
एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ " ॐ क्लीं ॐ गौं गौरीभ्यो नमः " इति मूलमंत्रः ॥ इति गौरीगायत्री ॥ २२ ॥ अथ गणेशगायत्री
मंत्रो यथा—" ॐ तत्पुरुषाय विद्महे वक्रतुंडाय धीमहि ॥ तन्नो दंती प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ तत्पुरुषाय हृदयाय नमः
॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ वक्रतुंडाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो दंती
नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ इति गणेश
गायत्री ॥ २३ ॥ अथ षण्मुखगायत्रीमंत्रो यथा—ॐ तत्पुरुषाय विद्महे महासेनाय धीमहि ॥ तन्नः षण्मुखः प्रचोदयात् ॥ "
इति मंत्रः ॥ ॐ तत्पुरुषाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ महासेनाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ
धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नः षण्मुखः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंग
न्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ इति षण्मुखगायत्री ॥ २४ ॥ अथ नंदीगायत्रीमंत्रो यथा—" ॐ तत्पुरुषाय विद्महे

चक्रतुंडाय धीमहि ॥ तन्नो नंदिः प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ तत्पुरुषाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ चक्रतुंडाय शिखायै वौषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो नंदिः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ इति नंदिगायत्री ॥ २५ ॥ अथ सूर्य्यगायत्रीमंत्रो यथा—" ॐ भास्कराय विद्महे महातेजाय धीमहि ॥ तन्नः सूर्य्यः प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ भास्कराय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ महातेजाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नः सूर्य्यः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ "ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः ॐ विष्णुतेजसे ज्वालामणिकुण्डलाय स्वाहा" ॥ इति मूलमंत्रः ॥ इति सूर्य्यगायत्री ॥ २६ ॥ अथ चन्द्रगायत्रीमंत्रो यथा—" ॐ क्षीरपुत्राय विद्महे अमृततत्त्वाय धीमहि ॥ तन्नश्चन्द्रः प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ क्षीरपुत्राय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ अमृततत्त्वाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नश्चन्द्रः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ "ॐ चन्द्रत्वांचन्द्रेणक्रीणामिशुक्रेणमृतममृतेनगोरस्मोरतेचांद्राणि" इति मूलमंत्रः ॥ इति चन्द्रगायत्री ॥ २७ ॥ अथ भौमगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ अंगारकाय विद्महे शक्तिहस्ताय धीमहि ॥ तन्नो भौमः प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ अंगारकाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ शक्तिहस्ताय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो भौमः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ "ॐ अं अंगारकाय नमः" इति मूलमंत्रः ॥ इति भौमगायत्री ॥ २८ ॥ अथ पृथ्वीगायत्रीमंत्रो यथा—" ॐ पृथ्वीदेव्यै च विद्महे

१ तन्त्रांतरे तु—महाद्युतिकरायेति पाठः। पुनः ॐ आदित्याय विद्महे मार्तण्डाय धीमहि ॥ तन्नः सूर्य्यः प्रचोदयात् ॥ इति मन्त्रभेदः।

सहस्रमूर्त्यै च धीमहि ॥ तन्नो मही प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ पृथ्वीदेव्यै च हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥२॥ ॐ सहस्रमूर्त्यै च शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो मही नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ "ॐ भूरसिभूतादिरसिविश्वस्यधायाभुवनस्यमाहिंसीर्नमः॥" इति मूलमंत्रः ॥ इति पृथ्वीगायत्री ॥ २९ ॥ अथाग्निगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ महाज्वालाय विद्महे अग्निमध्न्याय धीमहि ॥ तन्नोऽग्निः प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ महाज्वालाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ अग्निमध्न्याय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नोऽग्निः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ "ॐ अंअं अग्नये नमः" इति मूलमंत्रः ॥ इति अग्निगायत्री ॥ ३० ॥ अथ जलगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ जलबिंबाय विद्महे नीलपुरुषाय धीमहि ॥ तन्नस्त्वंबु प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ जलबिंबाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ नीलपुरुषाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नस्त्वंबु नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ "ॐ जँ जँ ॐ वँ वँ ॐ लँ लँ ॐ जलबिंबाय नमः ॥" इति मूलमंत्रः ॥ इति जलगायत्री ॥ ३१ ॥ अथाकाशगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ आकाशाय च विद्महे नभोदेवाय धीमहि ॥ तन्नो गगनं प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ आकाशाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ नभोदेवाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो गगनं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ " ॐ गँगँ ॐ नँनँ ॐ आँ आँ ॐ गगनाय नमः " इति मूलमंत्रः ॥ इति गगनगायत्री ॥ ३२ ॥ अथ वायुगायत्रीमंत्रो यथा—" ॐ पवनपुरुषाय विद्महे सहस्र

१ तन्त्रांतरे तु—''ॐ वैश्वानराय विद्महे लालीलाय धीमहि ॥ तन्नोऽग्निः प्रचोदयात् ॥'' इति मन्त्रः ॥

मूर्तये च धीमहि ॥ तन्नो वायुः प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ पवनपुरुषाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ सहस्रमूर्तये च शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो वायुः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं कुर्यात् ॥ " ॐ पँपँ ॐ वाँवाँ ॐ युँ युँ ॐ पवनपुरुषाय नमः ॥ " इति मूलमंत्रः ॥ इति पवनगायत्री ॥ ३३ ॥ ॥ अथ इन्द्रगायत्रीमंत्रो यथा— "ॐ तत्पुरुषाय विद्महे सहस्राक्षाय धीमहि ॥ तन्न इन्द्रः प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ तत्पुरुषाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ सहस्राक्षाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्न इन्द्रः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति इन्द्रगायत्री ॥ ॥ ३४ ॥ अथ कामगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ मन्मथेशाय विद्महे कामदेवाय धीमहि ॥ तन्नोऽनंगः प्रचोदयात्" इति मंत्रः ॥ ॐ मन्मथेशाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ कामदेवाय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचायहुम् ॥ ४ ॥ तन्नोऽनंगः नेत्रत्रयाय वषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति कामगायत्री ॥ ३५ ॥ अथ गुरुगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ गुरुदेवाय विद्महे परब्रह्माय धीमहि ॥ तन्नो गुरुः प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ गुरुदेवाय हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ परब्रह्माय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुं ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो गुरुः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ " ॐ हुँ सैं क्राँ सौः गुरुदेवपरमात्मने नमः" इति मूलमंत्रः ॥ इति गुरुगायत्री ॥३६॥ अथ तुलसीगायत्री मंत्रो यथा—"ॐ श्रीत्रिपुराय विद्महे तुलसीपत्राय धीमहि ॥ तन्नस्तुलसी प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ श्रीत्रिपुराय हृदयाय नमः

१ तंत्रांतरे तु ॐ कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमहि ॥तन्नोऽनंगः प्रचोदयात ॥ इति मंत्रः ॥

॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ तुलसीपत्राय शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नस्तुलसी नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति तुलसीगायत्री ॥ ३७ ॥ अथ देवीगायत्रीमंत्रो यथा—" ॐ देव्यै ब्रह्माण्यै विद्महे महाशक्त्यै च धीमहि ॥ तन्नो देवी प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ देव्यै ब्रह्माण्यै हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ महाशक्त्यै च शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो देवी नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ "ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं नमः ॥" इति मूलमंत्रः ॥ इति देवीगायत्री ॥ ३८ ॥ अथ शक्तिगायत्रीमंत्रो यथा—" ॐ सर्वसम्मोहिन्यै विद्महे विश्वजनन्यै धीमहि ॥ तन्नः शक्तिः प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ सर्वसम्मोहिन्यै हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ विश्वजनन्यै शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुं ॥ ४ ॥ ॐ तन्नः शक्तिः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति शक्तिगायत्री ॥ ३९ ॥ अथ दुर्गागायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ कात्यायन्यै च विद्महे कन्याकुमार्यै धीमहि ॥ तन्नो दुर्गा प्रचोदयात् ॥" ॐ कात्यायन्यै च हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ कन्याकुमार्यै शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो दुर्गा नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति दुर्गागायत्री ॥ ४० ॥ अथ जयदुर्गागायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ नारायण्यै च विद्महे दुर्गायै च धीमहि ॥ तन्नो गौरी प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ नारायण्यै च हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ दुर्गायै च शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो गौरी नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥

---

१ तंत्रांतरे तु ॐ महादेव्यै च विद्महे दुर्गायै च धीमहि ॥ तन्नो देवी प्रचोदयात् ॥ इति मंत्रः ॥

एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति जयदुर्गागायत्री ॥ ४१ ॥ अथान्नपूर्णागायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ भगवत्यै च विद्महे माहेश्वर्य्यै च धीमहि ॥ तन्नोऽन्नपूर्णा प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ भगवत्यै च हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥२॥ ॐ माहेश्वर्य्यै च शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नोऽन्नपूर्णा नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ स्वाहा अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ इत्यन्नपूर्णागायत्री ॥ ४२ ॥ अथ कालीगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ कालिकायै च विद्महे श्मशानवासिन्यै धीमहि ॥ तन्नोऽघोरा प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ कालिकायै हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ श्मशानवासिन्यै शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नोऽघोरा नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवं करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति कालिकागायत्री ॥ ४३ ॥ अथ तारागायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ तारायै च विद्महे महोग्रायै च धीमहि ॥ तन्नो देवी प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ तारायै च हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ महोग्रायै च शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो देवी नेत्रत्रयाय वौषट् ॥५॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव न्यासं करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति तारागायत्री ॥४४॥ अथ षोडशी (त्रिपुरसुन्दरी) गायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ ऐं त्रिपुरादेव्यै विद्महे क्लीं कामेश्वर्य्यै धीमहि ॥ सौस्तन्नः क्लिन्ने प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ ऐं त्रिपुरादेव्यै हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ शिरसे विद्महे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ क्लीं कामेश्वर्य्यै शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ सौस्तन्नः क्लिन्ने नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति त्रिपुरागायत्री[1] ॥ ४५ ॥ अथ भुवनेश्वरीगायत्रीमंत्रो यथा—

---

१ तत्रांतरे तु ॐ क्लीं त्रिपुरादेव्यै विद्महे कामेश्वर्यै धीमहि ॥ तन्नः क्लिन्ने प्रचोदयात् ॥ इति त्रिपुरगायत्रीमंत्रः ॥ बालागायत्रीमन्त्रो यथा—ऐं वागीश्वर्य्यै विद्महे क्लीं कामेश्वर्य्यै धीमहि ॥ सौस्तन्नः शक्तिः प्रचोदयात् ॥ इति षोडशीभेदेन बालागायत्रीमंत्रः ।

"ॐ नारायण्यै च विद्महे भुवनेश्वर्यै धीमहि॥ तन्नो देवी प्रचोदयात्॥" इति मंत्रः॥ नारायण्यै च हृदयाय नमः॥ १॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा॥ २॥ ॐ भुवनेश्वर्यै शिखायै वषट्॥ ३॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम्॥ ४॥ ॐ तन्नो देवी नेत्रत्रयाय वौषट्॥ ५॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट्॥ ६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात्॥ इति भुवनेश्वरीगायत्री॥४६॥ अथ भैरवीगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ त्रिपुरायै च विद्महे भैरव्यै च धीमहि॥ तन्नो देवी प्रचोदयात्॥" इति मंत्रः॥ ॐ त्रिपुरायै च हृदयाय नमः॥ १॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा॥ २॥ ॐ भैरव्यै च शिखायै वषट्॥ ३॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम्॥ ४॥ ॐ तन्नो देवी नेत्रत्रयाय वौषट्॥ ५॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट्॥ ६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात्॥ इति भैरवीगायत्री॥ ४७॥ अथ छिन्नमस्तागायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ वैरोचन्यै च विद्महे छिन्नमस्तायै धीमहि॥ तन्नो देवी प्रचोदयात्॥" इति मंत्रः॥ ॐ वैरोचन्यै च हृदयाय नमः॥ १॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा॥ २॥ ॐ छिन्नमस्तायै शिखायै वषट्॥ ३॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम्॥ ४॥ ॐ तन्नो देवी नेत्रत्रयाय वौषट्॥ ५॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट्॥ ६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात्॥ इति छिन्नमस्तागायत्री॥ ४८॥ अथ धूमावतीगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ धूमावत्यै च विद्महे संहारिण्यै च धीमहि॥ तन्नो धूमा प्रचोदयात्॥" इति मंत्रः॥ ॐ धूमावत्यै च हृदयाय नमः॥ १॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा॥ २॥ ॐ संहारिण्यै च शिखायै वषट्॥ ३॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम्॥ ४॥ ॐ तन्नो धूमा नेत्रत्रयाय वौषट्॥ ५॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट्॥ ६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात्॥ इति धूमावतीगायत्री॥ ४९॥ अथ बगलामुखीगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ बगलामुख्यै च विद्महे स्तंभिन्यै च धीमहि॥ तन्नो देवी प्रचोदयात्॥" इति मंत्रः॥ ॐ बगलामुख्यै च हृदयाय नमः॥ १॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा॥ २॥ ॐ स्तंभिन्यै च शिखायै वषट्॥ ३॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम्॥ ४॥ ॐ तन्नो देवी नेत्रत्रयाय वौषट्॥ ५॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट्॥ ६॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात्॥ इति बगलागायत्री॥ ५०॥ अथमातङ्गी

गायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ मातङ्गयै च विद्महे उच्छिष्टचाण्डाल्यै च धीमहि ॥ तन्नो देवी प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ मातङ्गयै च हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ उच्छिष्टचाण्डाल्यै च शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो देवी नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति मातङ्गीगायत्री ॥ ५१ ॥ अथ महिषमर्दिनीगायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ महिषमर्दिन्यै विद्महे दुर्गायै च धीमहि ॥ तन्नो देवी प्रचोदयात् ॥ " इति मंत्रः ॥ ॐ महिषमर्दिन्यै हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ दुर्गायै शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो देवी नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति महिषमर्दिनीगायत्री ॥ ५२ ॥ अथ त्वरितागायत्रीमंत्रो यथा—"ॐ त्वरिता देव्यै विद्महे महानित्यायै धीमहि ॥ तन्नो देवी प्रचोदयात् ॥" इति मंत्रः ॥ ॐ त्वरिता देव्यै हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ विद्महे शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ महानित्यायै शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ धीमहि कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ ॐ तन्नो देवी नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ प्रचोदयादस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ एवमेव करन्यासं च कुर्यात् ॥ इति त्वरितागायत्री ॥ ५३ ॥ इति श्रीत्र्यधिकपञ्चाशद्देवतागायत्रीमंत्रे गायत्रीपटलतंत्रं समाप्तम् ॥ १ ॥ अथ गायत्रीकवचप्रारंभः ॥ याज्ञवल्क्य उवाच ॥ स्वामिन् सर्वजगन्नाथ संशयोऽस्ति महान्मम ॥ चतुःषष्टिकलानां च पातकानां च तद्वद ॥१॥ मुच्यते केन पुण्येन ब्रह्मरूपं कथं भवेत् ॥ देहश्च देवतारूपो मंत्ररूपो विशेषतः ॥ २ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ क्रमतः श्रोतुमिच्छामि कवचं विधिपूर्वकम् ॥ ॐ अस्य श्रीगायत्रीकवचस्य ब्रह्मविष्णुरुद्रा ऋषयः । ऋग्यजुःसामाथर्वाणि च्छंदांसि । परब्रह्मस्वरूपिणी गायत्री देवता भूः बीजम् । भुवः शक्तिः । स्वः कीलकम् । श्रीगायत्रीप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ॐ ब्रह्मविष्णुरुद्रऋषिभ्यो नमः शिरसि ॥ १ ॥ ऋग्यजुःसामाथर्वच्छंदोभ्यो नमः मुखे ॥ २ ॥ परब्रह्मस्वरूपिणीगायत्रीदेवतायै नमः हृदि ॥ ३ ॥ भूः बीजाय नमः गुह्ये ॥ ४ ॥

भुवः शक्तये नमः पादयोः॥ ५ ॥ स्वः कीलकाय नमः नाभौ ॥ ६ ॥ विनियोगाय नमः सर्वांगे॥ ७ ॥ इति ऋष्यादिन्यासः॥ ॐ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुरित्यंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः वरेण्यं तर्जनीभ्यां नमः ॥ २ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः भर्गोदेवस्य मध्यमाभ्यां नमः ॥ ३ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः धीमह्यनामिकाभ्यां नमः ॥ ४ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः धियो यो नः कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥५॥ ॐ भूर्भुवः स्वः प्रचोदयात् करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ६ ॥ इति करन्यासः॥ ॐ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुरीति हृदयाय नमः ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः वरेण्यमिति शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः भर्गोदेवस्येति शिखायै वषट् ॥ ३ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः धीमहीति कवचाय हुम् ॥४॥ ॐ भूर्भुवः स्वः धियो यो नः इति नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ५ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः प्रचोदयादिति अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति हृदयादिषडंगन्यासः ॥ इति न्यासं कृत्वा करौ बद्ध्वा प्रार्थयेत् ॥ तथा च–वर्णास्त्रां कुंडिकाहस्तां शुद्धनिर्मलज्योतिषम् ॥ सर्वतत्त्वमयीं वन्दे गायत्रीं वेदमातरम् ॥१॥ इति संप्रार्थ्य ध्यानं कुर्यात्॥ अथ ध्यानम्॥मुक्ताविद्रुमहेमनीलधवलच्छायैर्मुखैस्त्रीक्षणैर्युक्तामिंदुनिबद्धरत्नमुकुटां तत्त्वार्थवर्णात्मिकाम् ॥ गायत्रीं वरदाभयांकुशकशां शुभ्रं कपालं गुणं शंखं चक्रमथारविंदयुगलं हस्तैर्वहंतीं भजे॥१॥ ॐ गायत्री पूर्वतः पातु सावित्री पातु दक्षिणे ॥ ब्रह्मविद्या च मे पश्चादुत्तरे मां सरस्वती ॥१॥ पावकीं मे दिशं रक्षेत्पावकोज्ज्वलशालिनी ॥ यातुधानीं दिशं रक्षेद्यातुधानगणार्दिनी ॥ २ ॥ पावमानीं दिशं रक्षेत्पवमानविलासिनी ॥ दिशं रौद्रीमवतु मे रुद्राणी रुद्ररूपिणी ॥३ ॥ ऊर्ध्वं ब्रह्माणी मे रक्षेदधस्ताद्वैष्णवी तथा ॥ एवं दश दिशो रक्षेत्सर्वतो भुवनेश्वरी ॥ ४ ॥ ब्रह्मास्त्रस्मरणादेव वाचां सिद्धिः प्रजायते ॥ ब्रह्मदण्डश्च मे पातु सर्वशस्त्रास्त्रभक्षकः ॥ ५ ॥ ब्रह्मशीर्षस्तथा पातु शत्रूणां वधकारकः ॥ सप्त व्याहृतयः पांतु स सदा बिंदुसंयुतः ॥ ६ ॥ वेदमाता च मां पातु सरहस्या सदैवता ॥ देवीसूक्तं सदा पातु सहस्राक्षरदेवता ॥ ७ ॥ चतुःषष्टिकला विद्या दिव्याद्या पातु देवता ॥ बीजशक्तिश्च मे पातु पातु विक्रमदेवता ॥ ८ ॥ तत्पदं पातु मे पादौ जंघे मे सवितुः पदम् ॥ वरेण्यं कटिदेशं तु नाभिं भर्गस्तथैव च ॥९॥ देवस्य मे तु हृदयं धीमहीति गलं तथा ॥ धियो मे पातु जिह्वायां यः पदं पातु लोचने ॥ १० ॥ ललाटे नः पदं पातु मूर्द्धानं मे

प्रचोदयात् ॥ तद्वर्णः पातु मूर्द्धानं सकारः पातु भालकम् ॥ ११ ॥ चक्षुषी मे विकारस्तु श्रोत्रं रक्षेत्तु कारकः ॥ नासापुटे वकारो मे रेकारस्तु कपोलयोः ॥ १२ ॥ णिकारस्त्वधरोष्ठे च यंकारस्त्वधरोष्ठके ॥ आस्यमध्ये भकारस्तु र्गोकारस्तु कपोलयोः ॥ १३ ॥ देकारः कंठदेशे च वकारः स्कन्धदेशयोः ॥ स्यकारो दक्षिणं हस्तं धीकारो वामहस्तके ॥ १४ ॥ मकारो हृदयं रक्षेद्धिकारो जठरं तथा ॥ धिकारो नाभिदेशं तु योकारस्तु कटिद्वयम् ॥ १५ ॥ गुह्यं रक्षतु योकार ऊरू मे नः पदाक्षरम् ॥ प्रकारो जानुनी रक्षेच्चोकारो जंघदेशयोः ॥ १६ ॥ दकारो गुल्फदेशं तु यात्कारः पादयुग्मकम् ॥ जातवेदेति गायत्री त्र्यंबकेति दशाक्षरा ॥ १७ ॥ सर्वतः सर्वदा पातु आपोज्योतीति षोडशी ॥ इदं तु कवचं दिव्यं बाधाशतविनाशकम् ॥ १८ ॥ चतुःषष्टिकलाविद्यासकलैश्वर्यसिद्धिदम् ॥ जपारंभे च हृदयं जपांते कवचं पठेत् ॥ १९ ॥ स्त्रीगोब्राह्मणमित्रादिद्रोहाद्यखिलपातकैः ॥ मुच्यते सर्वपापेभ्यः परं ब्रह्माधिगच्छति ॥ २० ॥ पुष्पांजलिं च गायत्र्या मूलेनैव पठेत्सकृत् ॥ शतसाहस्रवर्षाणां पूजायाः फलमाप्नुयात् ॥ २१ ॥ भूर्जपत्रे लिखित्वैतत्स्वकंठे धारयेद्यदि ॥ शिखायां दक्षिणे बाहौ कंठे वा धारयेद्बुधः ॥ २२ ॥ त्रैलोक्यं क्षोभयेत्सर्वं त्रैलोक्यं दहति क्षणात् ॥ पुत्रवान्धनवाञ्छ्रीमान्नानाविद्यानिधिर्भवेत् ॥ २३ ॥ ब्रह्मास्त्रादीनि सर्वाणि तदंगस्पर्शनात्ततः ॥ भवंति तस्य तुल्यानि किमन्यत्कथयामि ते ॥ २४ ॥ अभिमंत्रितगायत्रीकवचं मानसं पठेत् ॥ तज्जलं पिबतो नित्यं पुरश्चर्याफलं भवेत् ॥ २५ ॥ लघुसामान्यकं मंत्रं महामंत्रं तथैव च ॥ यो वेत्ति धारणां युञ्जञ्जीवन्मुक्तः स उच्यते ॥ २६ ॥ सप्त व्याहृतयो विप्र सप्तावस्थाः प्रकीर्तिताः ॥ सप्तजीवशता नित्यं व्याहृती अग्निरूपिणी ॥ २७ ॥ प्रणवे नित्ययुक्तस्य व्याहृतीषु च सप्तसु ॥ सर्वेषामेव पापानां संकरे समुपस्थिते॥२८॥शतं सहस्रमभ्यर्च्य गायत्रीपावनं महत्॥दशशतमष्टोत्तरशतं गायत्रीपावनं महत् ॥२९॥भक्तिमान्यो भवेद्विप्रः संध्याकर्म समाचरेत् ॥ काले काले तु कर्तव्यं सिद्धिर्भवति नान्यथा ॥ ३० ॥ प्रवणं पूर्वमुद्धृत्य भूर्भुवःस्वस्तथैव च ॥ तुर्यं सहैव गायत्रीजप एव उदाहृतः ॥ ३१ ॥ तुरीयपादमुत्सृज्य गायत्रीं च जपेद्द्विजः ॥ स मूढो नरकं याति कालसूत्रमधोगतिः ॥ ३२ ॥ मंत्रादौ जननं

प्रोक्तं मंत्रांते मृतसूतकम् ॥ उभयोर्दोषनिर्मुक्तं गायत्री सफला भवेत् ॥ ३३ ॥ मंत्रादौ पाशबीजं च मंत्रांते कुशबीजकम् ॥ मंत्र मध्ये तु या माया गायत्री सफला भवेत् ॥ ३४ ॥ वाचिकं त्वेकमेव स्यादुपांशु शतमुच्यते ॥ सहस्रं मानसं प्रोक्तं. त्रिविधं जपलक्षणम् ॥ ३५ ॥ अक्षमालां च मुद्रां च गुरोरपि न दर्शयेत् ॥ जपं चाक्षस्वरूपेणानामिकामध्यपर्वणि ॥ ३६ ॥ अनामा मध्यया हीना कनिष्ठादिक्रमेण तु । तर्जनीमूलपर्यंतं गायत्रीजपलक्षणम् ॥ ३७ ॥ पर्वभिस्तु जपेदेवमन्यत्र नियमः स्मृतः ॥ गायत्र्या वेदमूलत्वा द्वेदः पर्वसु गीयते ॥ ३८ ॥ दशभिर्जन्मजनितं शतेनैव पुराकृतम् ॥ त्रियुगं तु सहस्राणि गायत्री हंति किल्बिषम् ॥ ३९ ॥ प्रातः कालेषु कर्तव्यं सिद्धिं विप्रो य इच्छति ॥ नादालये समाधिश्च संध्यायां समुपासते ॥ ४० ॥ अंगुल्यग्रेण यज्जप्तं यज्जप्तं मेरुलंघने ॥ असं ख्यया च यज्जप्तं तज्जप्तं निष्फलं भवेत् ॥ ४१ ॥ विना वस्त्रं प्रकुर्वीत गायत्री निष्फला भवेत् ॥ वस्त्रपुच्छं न जानाति वृथा तस्य परि श्रमः ॥ ४२ ॥ गायत्रीं तु परित्यज्य अन्यं मंत्रमुपासते ॥ सिद्धान्नं च परित्यज्य भिक्षामटति दुर्मतिः ॥ ४३ ॥ ऋषिश्छंदो देवताख्या बीजशक्तिश्च कीलकम् ॥ विनियोगं न जानाति गायत्री निष्फला भवेत् ॥ ४४ ॥ वर्णमुद्रा ध्यानपदमावाहनविसर्जनम् ॥ दीपचक्रं न जानाति गायत्री निष्फला भवेत् ॥ ४५ ॥ शक्तिन्यासस्तथा स्थानं मंत्रसंबोधनं परम् ॥ त्रिविधं यो न जानाति गायत्री निष्फला भवेत् ॥४६॥ पंचोपचारकांश्चैव होमद्रव्यं तथैव च ॥ पंचांगं च विना नित्यं गायत्री निष्फला भवेत् ॥४७॥ मंत्रसिद्धिर्भवेज्जातु विश्वामित्रेण भाषितम् ॥ व्यासो वाचस्पतिं जीवस्तुता देवी तपः स्मृतौ॥४८॥देवी जप्ता सहस्रं सा ह्युपपातकनाशिनी॥लक्षजाप्ये तथा तच्च महापातक नाशिनी ॥ ४९ ॥ कोटिजाप्येन राजेंद्र यदिच्छति तदाप्नुयात् ॥ न देयं परशिष्येभ्यो ह्यभक्तेभ्यो विशेषतः ॥ शिष्येभ्यो भक्तियुक्तेभ्यो ह्यन्यथा मृत्युमाप्नुयात् ॥ ५० ॥ इति श्रीमद्वसिष्ठसंहितायां गायत्रीकवचं सम्पूर्णम् ॥ अथ गायत्रीपंजरस्तोत्रम् ॥ भगवंतं देवदेवं ब्रह्माणं परमेष्ठिनम् ॥ विधातारं विश्वसृजं पद्मयोनिं प्रजापतिम् ॥ १ ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं महेन्द्रशिखरोपमम् ॥ बद्धपिंगजटाजूट तडित्कनककुंडलम् ॥ २ ॥ शरच्चंद्राभवदनं स्फुरदिन्दीवरेक्षणम् ॥ हिरण्मयं विश्वरूपमुपवीताजिनावृतम् ॥ ३ ॥ मौक्तिकाभाक्ष

वलयस्तंत्रीलयसमन्वितः ॥ कर्पूरोद्धूलिततनुः स्रष्टुर्नयनवर्द्धनम् ॥ ४ ॥ विनयेनोपसंगम्य शिरसा प्रणिपत्य च ॥ नारदः परिपप्रच्छ देवर्षिगणमध्यगः ॥ ५ ॥ नारद उवाच ॥ भगवन्देवदेवेश सर्वज्ञ करुणानिधे ॥ श्रोतुमिच्छामि प्रश्नेन भोगमोक्षैकसाधनम् ॥ ६ ॥ ऐश्वर्यस्य समग्रस्य फलदं द्वंद्ववर्जितम् ॥ ब्रह्महत्यादिपापघ्नं पापाद्यरिभयापहम् ॥ ७ ॥ यदेकं निष्कलं सूक्ष्मं निरंजनमनामयम् ॥ यत्ते प्रियतमं लोके तन्मे ब्रूहि पितर्मम ॥८॥ ब्रह्मोवाच॥श्रृणु नारद वक्ष्यामि ब्रह्ममूलं सनातनम् ॥ सृष्ट्यादौ मन्मुखे क्षिप्तं देवदेवेन विष्णुना ॥ ९ ॥ प्रपंचबीजमित्याहुरुत्पत्तिस्थितिहेतुकम् ॥ पुरा मया तु कथितं कश्यपाय सुधीमते ॥१०॥ सावित्रीपंजरं नाम रहस्यं निगमत्रये ॥ ऋष्यादिकं च दिग्वर्णं सांगावरणकं क्रमात् ॥ ११ ॥ वाहनायुधमंत्रास्त्रमूर्तिध्यानसमन्वितम् ॥ स्तोत्रं श्रृणु प्रवक्ष्यामि तव स्नेहाच्च नारद ॥ १२ ॥ ब्रह्मनिष्ठाय देयं स्याददेयं यस्य कस्यचित् ॥ आचम्य नियतः पश्चादात्मध्यानपुरःसरम् ॥ १३ ॥ ओमित्यादौ विचिंत्याथ व्योमहेमाब्जसंस्थिताम् ॥ धर्मकंदगतज्ञानमैश्वर्याष्टदलान्विताम् ॥१४॥ वैराग्यकर्णिकासीनां प्रणवग्रहमध्यगाम् ॥ ब्रह्मवेदीसमायुक्तां चैतन्यपुरमध्यगाम् ॥ १५ ॥ तत्त्वहंससमाकीर्णां शब्दपीठे सुसंस्थिताम् ॥ नादबिंदुकलातीतां गोपुरैरुपशोभिताम् ॥ ॥ १६ ॥ विद्याविद्यामृतत्वादिप्रकारैरभिसंवृताम् ॥ निगमार्गलसंच्छन्नां निर्गुणद्वारवाटिकाम् ॥ १७ ॥ चतुर्वर्गफलोपेतां महाकल्पवनैर्वृताम् ॥ सांद्रानंदसुधासिंधुनिगमद्वारवाटिकाम् ॥ १८ ॥ ध्यानधारणयोगादितृणगुल्मलतावृताम् ॥ सदसच्चित्स्वरूपाख्यमृगपक्षिसमाकुलाम् ॥ १९ ॥ विद्याविद्याविचारत्वाल्लोकालोकाचलावृताम् ॥ अविकारसमाश्लिष्टनिजध्यानगुणावृताम् ॥ २० ॥ पंचीकरणपंचोत्थभूततत्त्वनिवेदिताम् ॥ वेदोपनिषदर्थाख्यदेवर्षिगणसेविताम् ॥ २१ ॥ इतिहासग्रहगणैः सदारैरभिवंदिताम् ॥ गाथाप्सरोभिर्यक्षैश्च गणकिन्नरसेविताम् ॥ २२ ॥ नारसिंहपुराणाख्यैः पुरुषैः कल्पचारणैः ॥ कृतगानविनोदादिकथालापनतत्पराम् ॥ २३ ॥ तदित्यवाङ्मनोगम्यतेजोरूपधरां पराम् ॥ जगतः प्रसवित्रीं तां सवितुः सृष्टिकारिणीम् ॥ २४ ॥ वरेण्यमित्यन्नमयीं पुरुषार्थफलप्रदाम् ॥ अविद्यावर्णवर्ज्यां च तेजोवद्गर्भसंज्ञिकाम् ॥ २५ ॥ देवस्य सच्चिदानंदपरब्रह्मरसात्मिकाम् ॥ धीमह्यहं स वै तद्वद्ब्रह्माद्वैतस्वरू

पिणीम् ॥ २६ ॥ धियो यो नस्तु सविता प्रचोदयादुपासिताम् ॥ परोऽसौ सविता साक्षादेनोनिर्हरणाय च ॥ २७ ॥ परोरजस
इत्यादि परं ब्रह्म सनातनम् ॥ आपो ज्योतिरिति द्वाभ्यां पांचभौतिकसंज्ञकम् ॥ २८ ॥ रसोमृतं ब्रह्मपदैस्तां नित्यां तापिनीं पराम् ॥
भूर्भुवः सुवरित्येतैर्निगमत्वप्रकाशिकाम् ॥२९॥ महर्जनस्तपःसत्यलोकोपरि सुसंस्थिताम्॥तादृगस्या विराड्रूपरहस्यं प्रवदाम्यहम् ॥३०॥
व्योमकेशालकाकाशद्योकिरीटविराजिताम् ॥ मेघभ्रुकटिमाक्रांतविधिविष्णुशिवार्चिताम् ॥३१॥ गुरुभार्गवकर्णांतां सोमसूर्याग्निलोचनाम् ॥
इडापिंगलसूक्ष्माभ्यां वामनासापुटान्विताम् ॥ ३२ ॥ संध्याद्विरोष्ठपुटितां लसद्वाग्भूपजिह्विकाम्॥संध्यासौ द्युमणेः कंठलसद्वाहुसमन्विता
म् ॥३३॥ पर्जन्यहृदयासक्तवसुसुस्तनमंडलाम् ॥ आकाशोदरवित्रस्तनाभ्यवांतरदेशिकाम् ॥३४॥ प्रजापत्याख्यजघनां कटींद्राणीतिसंज्ञि
काम् ॥ ऊरुमलयमेरुभ्यां शोभमानाऽसुरद्विषाम् ॥ ३५ ॥ जानुनी जह्नुकाशिकवैश्वदेवसदाभुजाम् ॥ अयनद्वयजंघाद्यसुराद्यपितृसंज्ञिका
म् ॥ ३६ ॥ पदांघ्रिनखरोमाणि भूतलद्रुमलांछिताम् ॥ ग्रहराश्यर्क्षदेवर्षिमूर्तिं च परसंज्ञिकाम् ॥ ३७ ॥ तिथिमासर्तुवर्षाख्यसुकेतु
निमिषात्मिकाम् ॥ अहोरात्रार्द्धमासाख्यां सूर्यचन्द्रमसात्मिकाम् ॥ ३८ ॥ मायाकल्पितवैचित्र्यसंध्याच्छादनसंवृताम् ॥ ज्वलत्का
लानलप्रख्यां तडित्कोटिसमप्रभाम् ॥ ३९ ॥ कोटिसूर्यप्रतीकाशां चंद्रकोटिसुशीतलाम् ॥ सुधामंडलमध्यस्थां सांद्रानंदाऽमृतात्मि
काम् ॥ ४० ॥ वागतीतां मनोरम्यां वरदां वेदमातरम् ॥ चराचरमयीं नित्यां ब्रह्माक्षरसमन्विताम् ॥ ४१ ॥ ध्यात्वा स्वात्मनि
भेदेन ब्रह्मपंजरमारभे ॥ पंजरस्य ऋषिश्चाहं छंदो विकृतिरुच्यते ॥ ४२ ॥ देवता च परो हंसः परब्रह्मादिदेवता ॥ प्रणवो बीजशक्तिः
स्यादों कीलकमुदाहृतम् ॥४३॥ तत्त्वं धीमहि क्षेत्रं धियोऽस्त्रं यत् परं पदम् ॥ मंत्रमापोज्योतिरिति योनिर्हंसः सवेधकम् ॥४४॥ विनि
योगस्तु सिद्ध्यर्थं पुरुषार्थचतुष्टये ॥ ततस्तैरंगषट्कं स्यात्तैरेव व्यापकत्रयम् ॥ ४५ ॥ पूर्वोक्तदेवतां ध्यायेत्साकारगुणसंयुताम् ॥
पंचवक्त्रां दशभुजां त्रिपंचनयनैर्युताम् ॥ ४६ ॥ मुक्ताविद्रुमसौवर्णां सितशुभ्रसमाननाम् ॥ वाणीं परां रमां मायां चामरै
र्दर्पणैर्युताम् ॥ ४७ ॥ षडंगदेवतामंत्रै रूपाद्यवयवात्मिकाम् ॥ मृगेन्द्रवृषपक्षींद्रमृगहंसासनस्थिताम् ॥ ४८ ॥ ऊर्ध्वेन्दुबद्धमुकुटकिरीट

माणिकुंडलाम् ॥ रत्नताटंकमांगल्यपरग्रैवेयनूपुराम् ॥ ४९ ॥ अंगुलीयककेयूरकंकणाद्यैरलंकृताम् ॥ दिव्यस्रग्वस्त्रसंछन्नरविमंडलमध्यगाम् ॥
॥५०॥ वराभयाब्जयुगलां शंखचक्रगदांकुशाम् ॥ शुभ्रं कपालं दधतीं वहन्तीमक्षमालिकाम् ॥५१॥ गायत्रीं वरदां देवीं सावित्रीं वेदमात
रम् ॥ आदित्यपथगां नित्यां स्मरेद्ब्रह्मस्वरूपिणीम् ॥ ५२ ॥ विचित्रमंत्रजननीं स्मरेद्विद्यां सरस्वतीम् ॥ त्रिपदाऋङ्मयी पूर्वामुखी
ब्रह्मास्त्रसंज्ञिका॥५३॥चतुर्विंशतितत्त्वाख्या पातु प्राचीं दिशं मम ॥ चतुष्पादयजुर्ब्रह्मदंडाख्या पातु दक्षिणाम् ॥ ५४ ॥ षट्त्रिंशत्तत्त्वयुक्ता
सा पातु मे दक्षिणां दिशम् ॥ प्रत्यङ्मुखी पंचपदी पंचाशत्तत्त्वरूपिणी ॥ ५५ ॥ पातु प्रतीचीमनिशं सामब्रह्मशिरोऽकिता ॥
सौम्या ब्रह्मस्वरूपाख्या साथर्वांगिरसात्मिका ॥ ५६ ॥ उदीचीं षट्पदा पातु चतुष्षष्टिकलात्मिका ॥ पंचाशत्तत्त्वरचिता
भवपादा शताक्षरी ॥५७॥ व्योमाख्या पातु मे चोर्ध्वां दिशं वेदांगसंस्थिता॥ विद्युन्निभा ब्रह्मसंज्ञा मृगारूढा चतुर्भुजा॥५८॥ चापेषुचर्मा
सिधरा पातु मे पावकीं दिशम् ॥ ब्राह्मी कुमारी गायत्री रक्तांगी हंसवाहिनी ॥ ५९ ॥ बिभ्रत्कमंडल्वक्षस्रक्स्रुवान्मे पातु नैर्ऋतीम् ॥
चतुर्भुजा वेदमाता शुक्लांगी वृषवाहिनी ॥ ६० ॥ वराभयकपालाक्षस्त्रग्विणी पातु वारुणीम् ॥ श्यामा सरस्वती वृद्धा वैष्णवी गरुडासना
॥ ६१ ॥ शंखार्यब्जाभयकरा पातु शैवीं दिशं मम ॥ चतुर्भुजा वेदमाता गौरांगी सिंहवाहना ॥ ६२ ॥ वराभयाब्जयुगलैर्भुजैः पात्व
वरां दिशम् ॥ तत्तत्पार्श्वस्थिता स्वस्ववाहनायुधभूषणा ॥ ६३ ॥ स्वस्वदिक्षु स्थिताः पांतु ग्रहशक्त्यंगदेवताः ॥ मंत्राधिदेवतारूपा
मुद्राधिष्ठानदेवताः ॥ ६४ ॥ व्यापकत्वेन पात्वस्मानापादतलमस्तकम् ॥ तत्पदं मे शिरः पातु भालं मे सवितुः पदम् ॥ ६५ ॥
वरेण्यं मे दृशौ पातु श्रुती भर्गः सदा मम ॥ घ्राणं देवस्य मे पातु पातु धीमहि मे मुखम् ॥६६॥ जिह्वां मम धियः पातु कंठे मे पातु यः
पदम् ॥ नः पदं पातु मे स्कंधौ भुजौ पातु प्रचोदयात् ॥ ६७ ॥ करौ मे च परः पातु पादौ मे रजसोऽवतु ॥ ॐ मे नाभिं सदा
पातु कटिं मे पातु मे सदा ॥ ६८ ॥ ओमापः सक्थिनी पातु गुह्यं ज्योतिः सदा मम ॥ ऊरू मम रसः पातु जानुनी अमृतं मम ॥ ६९ ॥

१ एकादशपदामित्यर्थः ।

जंघे ब्रह्मपदं पातु गुल्फौ भूः पातु मे सदा ॥ पादा मम भुवः पातु सुवः पात्वखिलं वपुः ॥ ७० ॥ रोमाणि मे महः पातु रोमकं पातु मे जनः ॥ प्राणश्च धातुस्तत्त्वानि तदीशः पातु मे तपः ॥ ७१ ॥ सत्यं पातु ममायूंषि हंसो वृद्धिं च पातु मे ॥ शुचिषत्पातु मे शुक्रं वसु पातु श्रियं मम ॥ ७२ ॥ मतिं पात्वंतरिक्षेसद्धोता दान च पातु मे ॥ वेदिषत्पातु मे विद्यामतिथिः पातु मे गृहम् ॥ ७३ ॥ धर्मं दुरोणसत्पातु नृषत्पातु सुतान्मम ॥ वरसत्पातु मे मायामृतसत्पातु मे सुतान् ॥ ७४ ॥ व्योमसत्पातु मे बंधून् भ्रातॄनब्जश्च पातु मे ॥ पशून्मे पातु गोजाश्च ऋतजाः पातु मे भुवम् ॥७५॥ सर्वं मे अद्रिजा पातु यानं मे पात्वृतं सदा ॥ अनुक्तमथ यत्स्थानं शरीरेंऽतर्बहिश्च यत् ॥ ७६ ॥ तत्सर्वं पातु मे नित्यं हंसः सोऽहमहर्निशम् ॥ इदं तु कथितं सम्यङ् मया ते ब्रह्मपंजरम् ॥ ७७ ॥ संध्ययोः प्रत्यहं भक्त्या जपकाले विशेषतः ॥ धारयोद्विजवर्यो यः श्रावयेद्वा समाहितः ७८ ॥ स विष्णुः स शिवः सोऽहं सोऽक्षरः स विराट् स्वराट् ॥ शताक्षरात्मकं देव्या नामाष्टाविंशतिः शतम् ॥ ७९ ॥ शृणु वक्ष्यामि तत्सर्वमतिगुह्यं सनातनम् ॥ भूतिदा भुवना वाणी वसुधा सुमना मही ॥ ८० ॥ हरिणी जननी नंदा सविसर्गा तपस्विनी ॥ पयस्विनी सती त्यागा चैंदवी सत्यवीरसा ॥ ॥ ८१ ॥ विश्वा तुर्य्या परा रेच्या निर्घृणी यमिनी भवा ॥ गोवेद्या च जरिष्ठा च स्कंदिनी धीर्मतिर्हि मा ॥ ८२ ॥ भीषणा योगिनी यक्षी नदी प्रज्ञा च चोदिनी ॥ धनिनी यामिनी पद्मा रोहिणी रमणी ऋषिः ॥ ८३ ॥ सेनामुखी सामयी च वकुला दोषवर्जिता ॥ सर्वकामदुघा सोमोद्भवाहंकारवर्जिता ॥ ८४ ॥ द्विपदा च चतुष्पदा त्रिपदा चैकषट्पदा ॥ अष्टापदी नवपदी सा सहस्राक्षरात्मिका ॥ ८५ ॥ इदं यः परमं गुह्यं साविश्रीमंत्रपंजरम् ॥ नामाष्टविंशतिशतं शृणुयाच्छ्रावयेत्पठेत् ॥ ८६ ॥ मर्त्यानाममृतत्वाय भीतानामभयाय च ॥ मोक्षाय च मुमुक्षूणां श्रीकामानां श्रिये सदा ॥ ८७ ॥ विजयाय युयुत्सूनां व्याधितानामरोगकृत् ॥ वश्याय वश्यकामानां विद्यायै वेदकामिनाम् ॥ ८८ ॥ द्रविणाय दरिद्राणां पापिनां पापशांतये ॥ वादिनां वादिविजयं कवीनां कविताप्रदम् ॥ ८९ ॥ अन्नाय क्षुधितानां च स्वर्गाय नाकमिच्छताम् ॥ पशुभ्यः पशुकामानां पुत्रेभ्यः पुत्रकांक्षिणाम् ॥ ९० ॥

क्लेशिनां शोकशांत्यर्थं नृणां शत्रुभयाय च ॥ राजवश्याय द्रष्टव्यं पंजरं नृपसेविनाम् ॥ ९१ ॥ भक्त्यर्थं विष्णुभक्तानां विष्णौ सर्वांतरात्मनि ॥ नायकं विधिसृष्टानां शांतये भवति ध्रुवम् ॥ ९२ ॥ निःस्पृहाणां नृणां मुक्तिः शाश्वती भवति ध्रुवम् ॥ जप्यं त्रिवर्गसंयुक्तं गृहस्थेन विशेषतः ॥ ९३ ॥ मुनीनां ज्ञानसिद्ध्यर्थं यतीनां मोक्षसिद्धये ॥ उद्यंतं चंद्रकिरणमुपस्थाय कृतांजलिः ॥ ९४ ॥ कानने वा स्वभवने तिष्ठञ्छुद्धो जपेदिदम् ॥ सर्वान्कामानवाप्नोति तथैव शिवसन्निधौ ॥ ९५ ॥ मम प्रीतिकरं दिव्यं विष्णुभक्तिविवर्द्धनम् ॥ ज्वरार्त्तानां कुशाग्रेण मार्जयेत्कुष्ठरोगिणाम् ॥ ९६ ॥ अंगमंगं यथालिंगं कवचेन तु साधकः ॥ मंडलेन विशुद्ध्येत सर्वरोगैर्न संशयः ॥ ९७ ॥ मृतप्रजा च या नारी जन्मवन्ध्या तथैव च ॥ कन्यादिवंध्या या नारी तासामंगं प्रमार्जयेत् ॥ ९८ ॥ पुत्रान्नरोगिणस्तास्तु लभंते दीर्घजीविनः ॥ तास्ताः संवत्सरादर्वाग्गर्भन्तु दधिरे पुनः ॥ ९९ ॥ पतिविद्वेषिणी या स्त्री अंगं तस्याः प्रमार्जयेत् ॥ तमेव भजते सा स्त्री पतिं कामवशं नयेत् ॥ १०० ॥ अश्वत्थे राजवश्यार्थं बिल्वमूले स्वरूपभाक् ॥ पलाशमूले विद्यार्थी तेजसाभिमुखो रवौ ॥ १०१ ॥ कन्यार्थी चंडिकागेहे जपेच्छत्रुभयाय च ॥ श्रीकामो विष्णुगेहे च उद्याने श्रीर्वशीभवेत् ॥ १०२ ॥ आरोग्यार्थे स्वगेहे च मोक्षार्थी शैलमस्तके ॥ सर्वकामो विष्णुगेहे मोक्षार्थी यत्र कुत्रचित् ॥ १०३ ॥ जपारंभे तु हृदयं जपांते कवचं पठेत् ॥ किमत्र बहुनोक्तेन शृणु नारद तत्त्वतः ॥ यं यं चिंतयते नित्यं तं तं प्राप्नोति निश्चितम् ॥ १०४ ॥ इति श्रीमद्वसिष्ठसंहितायां ब्रह्मनारदसंवादे श्रीमद्गायत्रीपंजरस्तोत्रं समाप्तम् ॥ अथ गायत्रीस्तवराजः ॥ ॐ अस्य श्रीगायत्रीस्तवराजस्तोत्रमंत्रस्य विश्वामित्रऋषिः। सकलजननी चतुष्पदा गायत्री परमात्मा देवता। सर्वोत्कृष्टं परं धाम प्रथमपादो बीजम्। द्वितीयः शक्तिः। तृतीयः कीलकम्। दशप्रणवसंयुक्ता सव्याहृतिका तुर्यपादसहिता व्यापकं मम धर्मार्थकाममोक्षार्थे जपे विनियोगः॥न्यासं कृत्वा ध्यायेत्॥अथ ध्यानम्॥ 'गायत्रीं वेदधात्रीं शतमखफलदां वेदशास्त्रैकवेद्यां चिच्छक्तिं ब्रह्मविद्यां परमशिवपदां श्रीपदं वै करोति ॥ सर्वोत्कृष्टं पदं तत्सवितुरनुपदांते वरेण्यं शरण्यं भर्गो देवस्य धीमह्यभिदधति धियो यो नः प्रचोदयादित्यौर्वतेजः॥१॥साम्राज्यबीजं प्रणवत्रिपादं सव्यापसव्यं प्रजपेत्सहस्रकम्॥

संपूर्णकामं प्रणवं विभूतिं तथा भवेद्वाक्यविचित्रवाणी॥२॥शुभं शिवं शोभनमस्तु मह्यं सौभाग्यभोगोत्सवमस्तु नित्यम् ॥ प्रकाशविद्यात्रय शास्त्रसर्वं भजेन्महामंत्रफलं प्रिये वै ॥ ३ ॥ ब्रह्मास्त्रं ब्रह्मदंडं शिरसि शिखिमहद्ब्रह्मशीर्षं नमोऽतं सूक्तं पारायणोक्तं प्रणदमथ महावाक्य सिद्धांतमूलम् ॥ सूर्य्यं त्रीणि द्वितीयं प्रथममनुमहावेदवेदांतसूक्तं नित्यं स्मृत्यानुसारं नियमितचरितं मूलमंत्रं नमोऽतम्॥४॥अस्त्रं शस्त्रहतं स्वघोरसहितं दंडेन वाजीहतम् आदित्यादिहतं शिरोऽतसहितं पापक्षयार्थं परम् ॥ तुर्य्यांत्यादिविलोममंत्रपठनं बीजं शिखांतोर्ध्वकं नित्यं कालनियम्यविप्रविदुषां किं दुष्कृतं भूसुरान् ॥५॥ नित्यं मुक्तिप्रदं नियम्य पवनं निर्घोषशक्तित्रयं सम्यग्ज्ञानगुरूपदेशविधिवद्देवीं शिखां तामपि ॥ षष्ट्येकोत्तरसंख्ययानुगतसौषुम्णादिमार्गत्रयीं ध्यायेन्नित्यसमस्तवेदजननीं देवीं त्रिसंध्यामयीम् ॥ ६ ॥ गायत्रीं सकलागमाथ विदुषां सौरस्य वीजेश्वरीं सर्वाम्नायसमस्तमंत्रजननीं सर्वज्ञधामेश्वरीम् ॥ब्रह्मादित्रयसंपुटार्थकरणीं संसारपारायणीं संध्यां सर्वसमानतंत्र परया ब्रह्मानुसंधायिनीम् ॥७॥ एकद्वित्रिचतुःसमानगणनात्वर्णाष्टकं पादयोः पादादौ प्रणवादिमंत्रपठने मंत्रत्रयीसंपुटाम् ॥ संध्यायां द्विपदं पठेत्परतरं सायं तुरीयं युतं—नित्यानित्यमनंतकोटिफलदं प्राप्तं नमस्कुर्महे ॥ ८ ॥ ओजोसीति सहोस्यवो बलमसि भ्राजोसि तेजस्विनी वर्चस्वी सविताग्निसोमममृतं रूपं परं धीमहि ॥ देवानां द्विजवर्यतां मुनिगणे मुक्तार्थिनां शांतिनामोमित्येकमृचं पठंति यमिनो यं यं स्मरे त्प्राप्नुयात् ॥ ९ ॥ ओमित्येकमजस्वरूपममलं तत्सप्तधा भादितं—तारं तंत्रसमन्वितं परतरे पादत्रयं गर्भितम् ॥ आपो ज्योतिरसोऽमृतं जनमहः सत्यं तपः स्वर्भुवर्भूयो भूय नमामि भूर्भुवःस्वरोमेतैर्महामंत्रकम् ॥ १० ॥ आदौ बिंदुमनुस्मरन्परतरे बालात्रिवर्णोच्चरन्—ऽपाहृत्यादिसबिंदुयुक्तत्रिपदातारत्रयं तुर्यकम् ॥ आरोहादवरोहतः क्रमगता श्रीकुंडलीत्थं स्थिता—देवी मानसपंकजे त्रिनयना पंचानना पातु माम् ॥ ११ ॥ सर्वे सर्ववशे समस्तसमये सत्यात्मिके सात्त्विके—सावित्रीसाहितात्मिके शशियुते सांख्यायनीगोत्रजे ॥ संध्यात्रीण्युपकल्प्य संग्रहविधिः संध्याभिधानामके—गायत्रीप्रणवादिमंत्रगुरुणा संप्राप्य तस्मै नमः ॥ १२ ॥ क्षेमं दिव्यमनोरथाः परतरे चेतः समाधीयतां--ज्ञानं नित्यवरेण्यमेतदमलं देवस्य भर्गो धियन् ॥ मोक्षश्रीर्विजयार्थिनोऽथ सवितुः श्रेष्ठं त्रिधिस्तत्पदं--प्रज्ञामेधप्रचोदयात्प्रति

दिनं यो नःपदं पातु माम्॥१३॥ सत्यं तत्सवितुर्वरेण्यविरलं विश्वादिमायात्मकं--सर्वाद्यं प्रतिपादपादरमया तारं तथा मन्मथम् ॥ तुर्य्यां न्यत्रितयं द्वितीयमपरं संयोगसव्याहृतिं--सर्वाम्नायमनोन्मनीं मनसिजां ध्यायामि देवीं पराम् ॥ १४ ॥ आदौ गायत्रिमंत्रं गुरुकृतनियमं धर्मकर्मानुकूलं--सर्वाद्यं सारभूतं सकलमनुमयं देवतानामगम्यम् ॥ देवानां पूर्वदेवं द्विजकुलमुनिभिः सिद्धविद्याधराद्यैः को वा वक्तुं समर्थ स्तव मनुमहिमावीजराजादिमूलम् ॥ १५ ॥ गायत्रीं त्रिपदां त्रिबीजसहितां त्रिव्याहृतिं त्रपदां--त्रिब्रह्मत्रिगुणां त्रिकालनियमां वेदत्रयीं तां पराम् ॥ सांख्यादित्रयरूपिणीं त्रिनयनां मातृत्रयीं तत्परां त्रैलोक्यत्रिदशत्रिकोटिसहितां संध्यां त्रयीं तां नुमः ॥ १६ ॥ ओमित्येतत्त्रिमात्रात्रिभुवनकरणं त्रिस्वरं वह्निरूपं त्रीणि त्रीणि त्रिपादं त्रिगुणगुणमयं त्रैपुरांतं त्रिसूक्तम् ॥ तत्त्वानां पूर्वशक्तिं द्वितयगुरुपदं पीठयंत्रात्मकं तं--तस्मादेतत्त्रिपादं त्रिपदमनुसरं त्राहि मां भो नमस्ते ॥ १७ ॥ स्वस्ति श्रद्धाऽतिमेधा मधुमतिमधुरः संशयः प्रज्ञकांतिर्विद्या बुद्धिर्बलं श्रीरतनुधनपतिः सौम्यवाक्यानुवृत्तिः॥मेधा प्रज्ञा प्रतिष्ठा मृदुपतिमधुरापूर्णविद्याप्रपूर्ण—प्रातं प्रत्यूषचिंत्यं प्रणवपरवशात्प्राणिनां नित्यकर्म ॥१८॥ पंचाशद्वर्णमध्ये प्रणवपरयुते मंत्रमाद्यं नमोंतं—सर्वं सव्यापसव्यं शतगुणमभितो वर्मसष्टोत्तरं ते ॥ एवं नित्यं प्रजसं त्रिभुवनसहितं तुर्य्यमंत्रं त्रिपादं ज्ञानं विज्ञानगम्यं गगनसुसदृशं ध्यायते यः स मुक्तः ॥ १९ ॥ आदिक्षांतसबिंदुयुक्तसहितं मेरुं क्षकारात्मकं व्यस्ताव्यस्तसमस्तवर्गसहितं पूर्णं शताष्टोत्तरम् ॥ गायत्रीं जपतां त्रिकालसहितां नित्यं सनैमित्तिकं--चैवं जाप्यफलं शिवेन कथितं सद्भोगमोक्षप्रदम् ॥ २० ॥ सप्तव्याहृतिसप्ततारविकृतिः सत्यं वरेण्यं धृतिः सर्वं तत्सवितुश्च धीमहि महाभर्गस्य देवं भजे ॥ धाम्नो धामधमाधिधारणमहान् धीमत्पदं ध्यायते ॐ तत्सर्वमनुप्रपूर्णदशकं पादत्रयं केवलम् ॥२१॥ विज्ञानं विलसद्विवेकवचसः प्रज्ञानुसंधारिणीं श्रद्धामेध्ययशःशिरःसुमनसः स्वस्तिश्रियःस्त्वां सदा ॥ आयुष्यं धनधान्यलक्ष्मिमतुलां देवीं कटाक्षं परं तत्काले सकलार्थसाधनमहान्मुक्तिर्महत्त्वं पदम् ॥ २२ ॥ पृथ्वी गंधोऽर्चनायां नभसि कुसुमता वायुधूपप्रकर्षो—वह्निर्दीपप्रकाशो जलममृतमयं नित्यसंकल्पपूजा ॥ एतत्सर्वं निवेद्यं सुखवसति हृदि सर्वदा दंपतीनां—त्वं सर्वज्ञ शिवं कुरुष्व ममतां नाहं त्वया ज्ञेयसि ॥ २३ ॥ सौम्यं सौभाग्य

हेतुं सकलसुखकरं सर्वसौख्यं समस्तं–सत्यं सद्भोगनित्यं सुखजनसुहृदं सुंदरं श्रीसमस्तम्॥ सौमंगल्यं समग्रं सकलशुभकरं स्वस्तिवाचं समस्तं–सर्वाद्यं सद्विवेकं त्रिपदपदयुगं प्राप्तुमध्यासमस्तम् ॥२४॥ गायत्रीपदपंचपंचप्रणवद्वंद्वं त्रिधा संपुटं–सृष्ट्यादिक्रममंत्रजाप्यदशकं देवीपदं क्षुत्त्रयम् ॥ मंत्रादिस्थितकेषु संपुटमिदं श्रीमातृकावेष्टितं वर्णांत्यादिविलोममंत्रजपनं संहारसंमोहनम् ॥ २५ ॥ भूराद्यं भूर्भुवस्व त्रिपदपदयुतं त्र्यक्षमाद्यंतयोज्यं–सृष्टिस्थित्यंतकार्य्यं क्रमशिखिसकलं सर्वमंत्रं प्रशस्तम्॥सर्वांगं मातृकाणां मनुमयवपुषं मंत्रयोगं प्रयुक्तं संहारं क्षादिवर्णं वसुशतगणनं मंत्रराजं नमामि ॥२६॥ वैश्वामित्रमुदाहृतं हितकरं सर्वार्थसिद्धिप्रदं–स्तोत्राणां परमं प्रभातसमये पारायणं नित्यशः॥ वेदानां विधिवादमंत्रसकलं सिद्धिप्रदं संपदां–संप्राप्नोत्यपरत्र सर्वसुखदं चायुष्यमारोग्यकम् ॥ २७ ॥ इति विश्वामित्रकृतो गायत्रीस्तवराजः समाप्तः ॥ ॥ अथ गायत्रीसहस्रनामप्रारंभः ॥ ॐ कैलासे सुखमासीनं तुषारकरशेखरम् ॥ बद्धांजलिर्नमस्कृत्याभ्यर्च्य पृच्छति पार्वती ॥ १ ॥ पार्वत्युवाच ॥ किं विन्यस्तं त्वया देव स्वशरीरे निरंतरम् ॥ कथमेतादृशी कांतिः कथं तेऽष्टौ समृद्धयः॥ २ ॥ सर्वतत्त्वप्रभुत्वं च कथंकथमथाश्रयेत्॥ कृपया ब्रूहि देवेश प्रसन्नोऽसि यदि प्रभो ॥ ३ ॥ भगवन्विविधा विद्याः श्रोतुमिच्छामि ते प्रभो ॥ इदानीं श्रोतुमिच्छामि गायत्र्याश्च महोत्सवम्॥ ४ ॥ नाम्नां सहस्रं देवेश कृपया वक्तुमर्हसि ॥ यद्यहं प्रेयसी भार्य्या यद्यहं प्राणवल्लभा ॥ ५ ॥ इति श्रुत्वा वचो देव्याः प्रसन्नः प्रभुरीश्वरः ॥ श्रूयतामिति चाभाष्य जगाद जगदंबिकाम् ॥ ६ ॥ महादेव उवाच ॥ शृणु देवि रहस्यं मे कस्याप्यग्रे न चोदितम् ॥ गोपितं सर्वतंत्रेषु सिद्धानां स्तोत्रमुत्तमम् ॥ ७ ॥ सर्वसौभाग्यजनकं सर्वसंपत्तिदायकम् ॥ सर्ववश्यकरं लोके सर्वप्रत्यूहनाशनम् ॥ ८ ॥ सर्ववादिमुखस्तंभं निग्रहानुग्रहक्षमम् ॥ त्वत्प्रीत्या कथयिष्यामि सुगोप्यमपि दुर्लभम् ॥ ९ ॥ सर्वपापक्षयकरं सर्वज्ञानमयं शिवम् ॥ परायणानां परमा परब्रह्मस्वरूपिणी ॥ १० ॥ परा च परमेशानी परब्रह्मात्मिका मता ॥ तां देवीं च वरारोहां चेतसा चिंतयाम्यहम् ॥ ११ ॥ ऐश्वर्यं च दशप्राप्तिर्वरदादित्वमेव च ॥ गायत्र्या दिव्यसाहस्रं स्वप्ने चाप्तं मयापि यत् ॥ १२ ॥ ऋषिरस्य समाख्यातो महादेवो महेश्वरः ॥ देवता देवजननी छंदः सामादि

कीर्तितम् ॥ १३ ॥ धर्मार्थकाममोक्षार्थे विनियोग उदाहृतः ॥ सर्वभूतांतरीं ध्यात्वा पद्मासनगतां शुचिः ॥ १४ ॥ ततः सहस्र
नामेदं पठितव्यं मुमुक्षुभिः ॥ सर्वकार्यकरं पुण्यं महापातकनाशकम् ॥ १५ ॥ ॐ तत्काररूपा तद्रूपा तत्पदार्थस्वरूपिणी ॥ तपः
स्वाध्यायनिरता तपःश्रद्धाग्विदां वरा ॥ १ ॥ तत्कीर्तिगुणसंपन्ना तथ्यवादितपोनिधिः ॥ तत्पदेशानुसंबंधा तपोलोकनिवासिनी ॥ २ ॥
तरुणादित्यसंकाशा तप्तकांचनभूषणा ॥ तमोऽपहारिणी तंत्री तन्निपातनिवारिणी ॥३॥ तलादिभुवनांतःस्था तारिणीताररूपिणी ॥ तर्क
रूपितकोशादितर्कशास्त्रविदारिणी ॥ ४ ॥ तर्कवादिमुखस्तंभा राज्ञां च परिपालिनी ॥ तंत्रसारा तंत्रमाता तंत्रमार्गप्रदर्शिनी ॥ ५ ॥ तंत्री
तंत्रविधानज्ञा तंत्रस्था तंत्रसाक्षिणी ॥तदेकध्याननिरता तत्त्वज्ञानप्रबोधिनी॥६॥तन्नावमंत्रसुप्रीता तपस्विजनसेविता॥ॐकाररूपा सावित्री
सर्वरूपा सनातनी ॥७॥ संसारदुःखशमनी सर्वयागफलप्रदा ॥ सफला सत्यसंकल्पा सत्यासत्यप्रदायिनी ॥८॥ संतोषजननी सारा सत्यलोक
निवासिनी॥समुद्रतनयाराध्या सामगानप्रिया सती ॥९॥ समाना सामिधेनी च समस्तसुरसेविता॥सर्वसंपत्तिजननी संप्रदासिंधुसेविता॥१०॥
सर्वोत्तुंगा तुंगहीना सद्गुणा सकलेष्टदा॥सनकादिमुनिध्येया समानाधिकवर्जिता॥११॥साध्या सिद्धा सुधावासा सिद्धिः साध्यप्रदायिनी ॥
सध्यगाराध्यनिलया समुत्तीर्णा सदाशिवा ॥१२॥ सर्ववेदांतनिलया सर्वशास्त्रार्थवादिनी ॥ सहस्रदलपद्मस्था सर्वज्ञा सर्वतोमुखी ॥ १३ ॥
समयासमयाचारा सत्या षड्ग्रंथिभेदिनी॥सप्तकोटिमहामंत्रमाता सर्वप्रदायिनी॥१४॥सगुणा संभ्रमा साक्षिसर्वचैतन्यरूपिणी ॥ सत्कीर्तिः
सात्त्विकी साध्वी सच्चिदानंदरूपिणी ॥१५॥ संकल्परूपिणी संध्या शालग्रामनिवासिनी ॥ सर्वोपाधिविनिर्मुक्ता सत्यज्ञानप्रबोधिनी ॥ १६ ॥
विकाररूपा विप्रश्रीर्विप्राराधनतत्परा ॥ विप्रिणी विप्रकल्याणी विप्रवाक्यस्वरूपिणी ॥१७॥ विप्रकैवल्यशयना विप्राविप्रप्रसादिनी ॥ विप्र
मंदिरमध्यस्था विप्रवादविनोदिनी ॥ १८ ॥ विप्रोपाधिविनिर्मुक्ता विप्रहत्याविमोचिनी ॥ विप्रत्रात्री विप्रगोत्रा विप्रगोत्रविवर्धिनी ॥ १९ ॥
विप्रभोजनसंतुष्टा विष्णुरूपा विनोदिनी ॥ विष्णुमाया विष्णुमाया विष्णुगर्भा विचित्रिणी ॥ २० ॥ वैष्णवी विष्णुभगिनी विष्णु
मायाविलासिनी ॥ विकाररहिता वंद्या विज्ञानघनरूपिणी ॥ २१ ॥ विश्वसाक्षीविश्वयोनिर्विश्वामित्रप्रसादिनी ॥ विबुधा विष्णुसंकल्पा

विकल्पा विश्वसाक्षिणी ॥२२॥ विष्णुचैतन्यनिलया विष्णुस्था विश्ववादिनी ॥ विवेकी विविधानंदविजया विश्वमोहिनी ॥ २३ ॥ विद्याधरीविधानज्ञा विबुधार्थस्वरूपिणी ॥ विरूपाक्षी विराड्रूपा विक्रमा विश्वमंगला ॥२४॥ विश्वंभरा समाराध्या विश्वभ्रमणकारिणी ॥ विनायकी विनोदस्था वीरगोष्ठीविवर्द्धिनी ॥ २५ ॥ विवाहरहिता वंद्या विंध्याचलनिवासिनी ॥ विद्या विद्याकरी वेद्या वैद्य विद्याप्रबोधिनी ॥ २६ ॥ विमला विभवा विद्या किंकस्था किंकसाक्षिणी ॥ वीरमध्या वरारोहा वितंत्रा विश्वनायिका ॥ २७ ॥ वीरहत्याप्रशमनी विनम्रजनपालिनी ॥ वीरधा विविधाकारा विरोधिजनवादिनी ॥ २८ ॥ तुकाररूपा तुर्यश्रीस्तुलसीवनवासिनी ॥ तुलस्था मातुला तुल्या तुल्यगोत्री तुलेश्वरी ॥ २९ ॥ तुरंगी तुरगारूढा तुरंगरयमोदिनी ॥ तुरंगरदनामोहा तुलादानफलप्रदा ॥३० ॥ तुलामाघस्नानतुष्टा तुष्टिपुष्टिप्रदायिनी ॥ तुरंगमप्रसंतुष्टा तुलिता तुल्यमध्यगा ॥ ३१ ॥ तुगोत्तुंगा तुंगकुचा तुहिनाचल संस्थिता ॥ तुंबुरादिस्तुतिप्रीता तुषारवपुरीश्वरी ॥ ३२ ॥ तुष्टा च तुष्टजननी तुष्टलोकनिवासिनी ॥ तुलाधारा तुलामध्या तुलस्था तुल रूपिणी ॥ ३३ ॥ तुरीयगुणगंभीरा तुर्यनामस्वरूपिणी ॥ तुर्य्यविद्यालास्यसंस्था तुर्य्यशास्त्रार्थवादिनी ॥ ३४ ॥ तुर्य्यशास्त्रार्थतत्त्वज्ञा तुर्य्यवादविनोदिनी ॥ तुर्य्यनादात्तनिलया तुर्य्यानंदस्वरूपिणी ॥ ३५ ॥ तुरीयभक्तिजननी तुर्य्यमार्गप्रदर्शिनी ॥ वकाररूपा वागीशा वरेण्या वरसंस्थिता ॥ ३६ ॥ वरा वरिष्ठा वैदेही वैद्यशास्त्रप्रदर्शिनी ॥ वैकल्यश्रमणी वाणी वांछितार्थफलप्रदा ॥ ३७ ॥ वयस्थावयमध्यस्था वयोऽवस्थाविवर्जिता ॥ वंदिनी वादिनी वार्य्या वाङ्मयी वीरवंदिनी ॥ ३८ ॥ वानप्रस्थाश्रमस्थायिवन दुर्गा वनालया ॥ वनजाक्षी वनचरी वनितावनमोदिनी ॥ ३९ ॥ वशिष्ठवामदेवादिवंद्या वंद्यस्वरूपिणी ॥ वाल्मीकिवाक्करी वाचा वारुणी वरुणप्रिया ॥ ४० ॥ वैद्या वैद्यचिकित्सा च वषट्कारी वसुंधरा ॥ वसुमाता वसुत्रात्री वसुजन्मविमोचिनी ॥ ४१ ॥ वसुप्रदा वासुदेवी वासुदेवमनोहरी ॥ वासवार्चितपादश्रीर्वासवारिविनाशिनी ॥४२॥ वागीशवाङ्मनःस्थायिवनवासवशा वशी ॥ वामदेवी वरारोहा वाद्य घोषणतत्परा ॥ ४३ ॥ वाचस्पतिसमाराध्या वागीशा वाक्च कीरवाक् ॥ रेकाररूपा रेवा च रेवातीरनिवासिनी ॥ ४४ ॥ रेकिणी रेवती

रक्षा रुद्रजन्मा रजस्वला ॥ रेणुका रमणी रम्या रतिवृद्धा रतारती ॥ ४५ ॥ रावणादिपदानंदा राजश्रीराजशेखरा ॥ रणमध्या रथारूढा रविकोटिसमप्रभा ॥ ४६ ॥ रविमंडलमध्यस्था रजनी रविलोचना ॥ रथांगपाणी रक्षोघ्नी रागिणी रावणार्चिता ॥ ४७ ॥ रंभादिकन्यकाराध्या राज्यदा राज्यवर्धिनी ॥ रजताद्रीश ऊरुस्था रम्या राजीवलोचना ॥४८॥ रमा वाणी रमाराध्या राज्यदात्री रथोत्सवा ॥ रेतोवती रथोत्साहा राजहृद्रोगहारिणी ॥ ४९ ॥ रंगप्रवृद्धमधुरा रंगमंडपमध्यगा ॥ रंजिता राजजननी रमा रेवा रतीरिणी ॥५०॥ रात्रिणी रागिणी राज्याराजराजेश्वरार्चिता ॥ राजन्वती राजनीतिस्तथा रजतवासिनी ॥ ५१ ॥ राघवार्चितपादश्रीराघवी राघवप्रिया ॥ रत्नसागरमध्यस्था रत्नदीपनिवासिनी ॥ ५२॥ रत्नप्राकारमध्यस्था रत्नमंडपमध्यगा ॥ रत्नाभिषेकसंतुष्टा रत्नांगी रत्नदायिनी ॥ ५३॥ निकाररूपिणी नित्या नित्यतृप्ता निरंजना ॥ निद्रात्ययविशेषज्ञा नीलजीमूतसन्निभा ॥५४॥ नीवारशुकवत्तन्वी नित्यकल्याणरूपिणी ॥ नित्योत्सवा नित्यनित्या नित्यानंदस्वरूपिणी ॥ ५५ ॥ निर्विकल्पा निर्गुणस्था निश्चिता निरुपद्रवा ॥ निःसंशया संशयघ्नी निर्लोभा लोभनाशिनी ॥ ५६ ॥ निर्भवा भवपाशघ्नी नीतिशास्त्रविचारिणी ॥ निखिलागममध्यस्था निखिलागमसंस्थिता ॥ ५७ ॥ नित्योपाधिविनिर्मुक्ता नित्यकर्मफलप्रदा ॥ नीलग्रीवा निरीहा च निरंजनवरप्रदा ॥ ५८ ॥ नवनीतप्रिया नारी नरकार्णवतारिणी ॥ नारायणी निराहारा निर्मला निर्गुणाप्रिया ॥ ५९ ॥ निर्मला निर्गमाचारा निखिलागमवेदिनी ॥ निमिषानिमिषोत्पन्ना निमेषांडविधायिनी ॥ ६० ॥ निवातदीपमध्यस्था निश्चिता चिंतनाशिनी ॥ नीलवेणी नीलखंडा निर्विषा विषनाशिनी ॥ ६१ ॥ नीलांशुकपरीधाना निंदिता निखिलेश्वरी ॥ निःश्वासा श्वाससध्यस्था मिथो याननिवासिनी ॥ ६२ ॥ यंकाररूपा यंत्रेशी यंत्रयंत्रा यशस्विनी ॥ यंत्राराधनसंतुष्टा यजमानस्वरूपिणी ॥ ६३ ॥ यशस्विनी यकारस्था यूपस्तंभनिवासिनी ॥ यमघ्नी यमकल्पा च यशःकामा यतीश्वरी ॥ ६४ ॥ यमादियोगनिरता यतिनिर्दीपहारिणी ॥ याता यज्ञा यज्ञिया च यज्ञेश्वरपतिव्रता ॥ ६५ ॥ यज्ञयज्ञा यजर्यज्वा यज्ञीनिकरकारिणी ॥ यज्ञसूत्रप्रदा ज्येष्ठा यज्ञकर्मफलप्रदा ॥६६॥ यवांकुरप्रिययामा यवनी यवनाधिपा ॥ यज्ञकर्त्रीयज्ञभोक्त्री यज्ञांगी यज्ञवाहिनी ॥६७॥ यज्ञ

साक्षीयज्ञमुखी यजुषी यज्ञरक्षिका ॥ भकाररूपा भद्रेशी भद्रकल्याणदायिनी ॥ ६८ ॥ भक्तप्रिया भक्तसखी भक्ताभीष्टस्वरूपिणी ॥
भक्तिनी भक्तिसुलभा भक्तिदा भक्तवत्सला ॥६९॥ भक्तचैतन्यनिलया भक्तबंधविमोचिनी॥ भक्तस्वरूपिणी भर्ग्या भाग्यारोग्यप्रदायिनी
॥ ७० ॥ भक्तमाता भक्तगम्या भक्ताभीष्टप्रदायिनी॥ भास्वरी भैरवी भोगी भवानी भयनाशिनी ॥७१॥ भद्रात्मिका भद्रदायी भद्रकाली
भयंकरी ॥ भगा निष्यंदिनी भाग्या भवबंधविमोचिनी ॥७२॥ भीमा भीमनभा भंगी भंगुरा भीमदर्शिनी ॥ भल्ली भल्लीधरा भेरुभेरुंडा भीम
पापहा ॥७३॥ भावज्ञा भोग्यदात्री च भवघ्नी भूतिभूषणा ॥ भूतिदा भूमिदात्री च भूपतित्वप्रदायिनी ॥७४॥ भ्रामरी भ्रमरी भारी भवसंसार
तारिणी॥भंडासुरवधोत्साहाभांडवा भावनोदिनी॥७५॥गोकाररूपा गोमातागुरुपत्नीगुरुर्गिरा॥गोरोचनप्रिया गौरी गोविंदगुणवर्धिनी ॥७६॥
गोपालचेष्टासंतुष्टागोवर्धनविवर्द्धिनी ॥ गोविंदरूपिणीगोप्त्रीगोसृगोत्रविवर्द्धिनी ॥ ७७ ॥ गीतागीतप्रियागेयागोकागोकुलवर्द्धिनी ॥ गोधी
गोहत्यशमनीगुणाचगुणविग्रहा ॥ ७८ ॥ गोविंदजननीगोष्ठागोपदागोकुलोत्सवा ॥ गौतमीगोचरीगोप्त्रीगोमुखीगुरुवासिनी ॥७९॥
गोपालीगोमयीगुंठागोष्ठीगोपुरवासिनी॥ गरुडीगरुडश्रेष्ठागारुडीगरुडध्वजा॥८०॥गंभीरागंडकीगंगागरुडध्वजवल्लभा ॥गगनस्थागयावासा
गुणवृत्तिर्गुणोद्भवा ॥ ८१ ॥ देकाररूपादेवेशीदृशिनीदेवतार्चिता ॥ देवराजेश्वरार्द्धांगी दीनदैन्यविमोचिनी ॥ ८२ ॥ देशकालपरिज्ञाना
देशोपद्रावनाशिनी ॥ देवमातादेवमोहा देवदानवमोहिनी ॥ ८३ ॥ देवेंद्रार्चितपादश्रीर्देवदेवप्रसादिनी ॥ देशांतरीदेवरूपादेवालयनिवा
सिनी ॥ ८४ ॥ देशभ्रमणकृद्देवी देशस्वास्थ्यप्रदायिनी ॥ देवयानादेवताच देवसैन्यप्रपालिनी ॥ ८५ ॥ वकाररूपावाग्देवीवाचामान
सगोचरी ॥ वैकुंठदेशिनीवेद्यावायुरूपावरप्रदा ॥ ८६॥ वक्रतुंडार्चितपदावक्रतुंडप्रदायिनी ॥ वैचित्रीचवसुमतिर्वसुस्थानावसुप्रिया ॥ ८७॥
वषट्काराचचामुंडावरारोहावरावरी ॥ वैदेहीजननीवेद्यावैदेहीशोकनाशिनी ॥ ८८ ॥ वेदमातावेदकन्यावेदरूपाविनोदिनी ॥ वेदांत
वादिनीवेदावेदांतनिलयामरा ॥ ८९ ॥ वेदश्रवावेदघोषावेदगानाविनोदिनी ॥ वेदशास्त्रार्थतत्त्वज्ञावेदमार्गप्रदर्शिनी ॥ ९० ॥ वैदिककर्म
फलद [illegible] तारिणी वदवादावेदगृह्यावेदाश्वरथवाहिनी ॥९१॥ वेदचक्रावेदवंद्यावेदांगीवेदवित्कविः ॥ श्यकाररूपाश्यामांगीश्याम

श्यामसरोरुहा ॥ ९२ ॥ श्यामिकाश्यालवृक्षाचशतपत्रनिकेतना ॥ सर्वदक्तनिविष्टाचसर्वसंप्रेमगीसदा ॥ ९३ ॥ सव्यापसव्यदासव्यां सध्रीचीचसहायिनी ॥ सकलासागरासारासार्वभौमस्वभाविनी ॥ ९४ ॥ संतोषजननीसेव्यासर्वेशीसर्वरंजनी ॥ सरस्वतीसमाराध्यासमदा सिंधुसेविनी ॥ ९५ ॥ सन्मोहिनीसदामोहासर्वमांगल्यदायिनी ॥ समस्तभुवनेशानीसर्वकामफलप्रदा ॥ ९६ ॥ सर्वसिद्धिप्रदासाध्वी सर्वज्ञानप्रदायिनी॥सर्वदारिद्र्यशमनीसर्वदुःखविमोचिनी॥९७॥सर्वरोगप्रशमिनीसर्वपापविमोचिनी॥ समदृष्टिःसमगुणासर्वसाक्षिसहायिनी ॥ ९८ ॥ सामर्थ्यवाहिनीसंख्यासांद्रानंदपयोधरी ॥ संकीर्णमंदिरस्थानासाकेतकुलपालिनी ॥ ९९ ॥ संहारीशंकरीशौरीसाकेतपुरवासिनी ॥संबोधिनीसमुत्तिष्ठासम्यग्ज्ञानस्वरूपिणी ॥१००॥ संपत्करीसमानांगीसर्वभावसुसंस्थिता ॥संबोधिनीसमानंदासन्मार्गकुलपालिनी ॥ १०१ ॥ संजीविनीसर्वमेधासभ्यासंपत्प्रदायिनी ॥ समिद्धासमिधासीनासामान्यासामवेदिनी ॥ १०२ ॥ समुत्तीर्णासदाचारासंहारासर्वपाविनी ॥ सर्पिणी सर्पमाताचसर्पदष्टविमोचिनी ॥१०३॥ सर्वयागप्रशमिनीसर्वज्ञत्वफलप्रदा ॥ संक्रमासंक्रमासिंधुः सर्गासंग्रामपूजिता ॥ ॥ १०४ ॥ संकटासंकटाहारीसकुंकुमविलेपना ॥ सुमुखासुमुखस्थायी सांगोपांगार्चनप्रिया ॥ १०५ ॥ सस्तुतासंस्तुतिःप्रीतिः सत्यवादी सदासुखी ॥ धीकाररूपाधीमाताधीराधीरप्रसादिनी ॥ १०६ ॥ धीरोत्तमाधीरधराधारस्थाधीरशेखरा ॥ स्थितिर्धैर्य्यास्थविष्ठाचस्थपतिस्थलविग्रहा ॥ १०७ ॥ धीराधाराधीरवंद्या धीपतिर्धीरमानसा ॥ धीपदाधीपदस्थायी धीशानाधीप्रदासखी ॥ १०८ ॥ मकाररूपामैत्रेयीमहामंगलदेवता ॥ मनोवैकल्यशमिनीमलयाचलवासिनी ॥ १०९ ॥ मलयध्वजराजश्रीमीनाक्षीमधुरालया ॥ महादेवीमहारूपा महाभैरवपूजिता ॥ ११० ॥ मनुविद्यामंत्रमातामंत्रवश्यामहेश्वरी ॥ मत्तमातंगगमनामधुरामेरुमंडपा ॥ १११ ॥ महागुप्तामहाभूता महाभयविनाशिनी ॥ महाशौरीमहामंत्रीमहावैरिविनाशिनी ॥ ११२ ॥ महालक्ष्मीर्महागौरी महिषासुरमर्दिनी ॥ महेशमंडलस्थाच मधुरागमवर्जिता ॥ ११३ ॥ मेधामेधाकरीमेध्यामाधवीमधुमर्दिनी ॥ मंत्रामंत्रमयीमान्यामायामहिममंत्रिणी ॥ ११४ ॥ मायारूपामायधारीमायस्थामायवादिनी ॥ मायासंकल्पजननीमायामायविनोदिनी ॥ ११५ ॥ मायातपंचजननीमायासंहाररूपिणी ॥ मायामंत्रप्रला

दा च मायाजनविमोहिनी ॥११६॥ महापरा महारूपा महाविघ्नविनाशिनी ॥ महानुभावा मंत्रेशी महामंगलदेवता ॥११७॥ ह्रींकारस्था हृषीकेशी हितकार्यप्रवर्द्धिनी ॥ हीनोपाधिविनिर्मुक्ताहीनलोकावमोचिनी ॥ ११८ ॥ ह्रींकारा ह्रींमती ह्रींह्रींह्रींदेवी ह्रींस्वभाविनी ॥ ह्रींमतीह्रींवतीहस्त्वाह्रींशिवा ह्रींकुलोद्भवा॥११९॥ हितवादी हितप्रीता हितकारुण्यवर्द्धिनी ॥ हिताशिनी हितक्रोधा हितकर्मफलप्रदा ॥ ॥ १२० ॥ हिमाहिमसुताहेमा हेमाचलनिवासिनी ॥ हेतीहिमप्रदाहारा होत्राहोतृहुतप्रदा ॥ १२१ ॥ हिमस्थाहिमजाहेमाहितकर्मस्वभाविनी ॥ धींकाररूपाधिषणा धर्मरूपाधनेश्वरी ॥ १२२ ॥ धनुर्धराधराधारा धर्मकर्मफलप्रदा ॥ धर्माचाराधर्मसाराधर्ममध्यनिवासिनी ॥ १२३ ॥ धनुर्वेदीधनुर्वादीधन्याधूर्तविनाशिनी ॥ धनधान्याधेनुरूपाधनाढ्याधनदायिनी ॥ १२४ ॥ धनेशीधर्मनिरता धर्मराजप्रसादिनी ॥ धर्मस्वरूपाधर्मेशीधर्माधर्मविचारिणी ॥ १२५ ॥ धर्मसूक्ष्माधर्मसाक्षीधर्मिष्ठाधर्मगोचरा ॥ योकाररूपायोगेशी योगस्थायोगरूपिणी ॥ १२६ ॥ योगायोगोपमाराध्या योगमार्गनिवासिनी ॥ योगासनस्थायोगेशी योगमायाविलासनी ॥ १२७ ॥ योगयोगोपमाराध्या योगांगीयोगविग्रहा ॥ योगवासीयोगभोगीयोगमार्गप्रदर्शिनी ॥ १२८ ॥ योधायोधवतीयोध्याऽयोध्यायोधनतत्परा ॥ योधिनीयोधिनीसेव्यायोधज्ञानप्रबोधिनी ॥ १२९ ॥ योगेश्वरप्राणनाथायोगीश्वरहृदिस्थिता ॥ योगायोगक्षेमकर्त्रीयोगक्षेमविहारिणी ॥ १३० ॥ योगराजेश्वरीराध्यायोगानंदस्वरूपिणी ॥ नवसिद्धिसमाराध्यानारायणमनोहरी ॥ १३१ ॥ नारायणीनवाधारानवब्रह्मार्चितासदा ॥ नगेंद्रतनयाराध्यानामरूपविवर्जिता ॥ १३२ ॥ नारसिंहार्चितपदानवबंधविमोचिनी ॥ नवग्रहार्चितपदानवबंधविमोचनी ॥१३३॥ नैमित्तिकार्थनपदानंदितारिविनाशिनी ॥ नवसूत्रविधानज्ञानैमिषारण्यवासिनी ॥ १३४ ॥ नवपीठस्थितादेवीनवर्षिगणसेविता ॥ नवचंदनदिग्धांगी नवकुंकुमधारिणी ॥ १३५ ॥ नववस्त्रपरीधानानवरत्नविभूषणा ॥ नवभस्मविदिग्धांगी नवचंद्रकलाधरा ॥ १३६ ॥ प्रकाशरूपाप्राणेशीप्राणसंरक्षिणी सदा ॥ प्राणसंजीविनीप्राणाप्राणाप्राणप्रबोधिनी ॥ १३७ ॥ प्रज्ञाप्रज्ञाप्रभाप्राच्याप्रतीचीप्रबुधाप्रिया ॥ प्राचीराप्रणयांतस्थाप्रभातज्ञानरूपिणी ॥ १३८ ॥ प्रभातकर्मसंतुष्टप्राणायामपरायणा ॥ प्रायज्ञाप्रणवाप्रासाप्रवित्तिः प्रकृतिः परा ॥ १३९ ॥

प्रबंधाप्रबुधासाक्षीप्राज्ञाप्रारब्धनाशिनी ॥ प्रबोधनिरताप्रेक्ष्याप्रबंधप्राणसाक्षिणी ॥ १४० ॥ प्रयागतीर्थनिलयाप्रत्यक्षापरमेश्वरी ॥ प्रणवाद्यंतनिलया प्रणवादिः प्रचोदयात् ॥ १४१ ॥ चोकाररूपाचोरघ्नी चोरबाधाविनाशिनी ॥ चेतनाचेतनाशीताचौराचौर्याचमत्कृतिः ॥ १४२ ॥ चक्रवर्तित्वधारीचचक्रिणी चक्रधारिणी ॥ चिरंजीवीचिदानंदाचिद्रूपा चिद्विलासिनी ॥ १४३ ॥ चिंताचिन्ताप्रशमिनीचिंतितार्थफलप्रदा ॥ चांपेयीचंपकप्रीताचंडी चंडाट्टहासिनी ॥ १४४ ॥ चण्डेश्वरी चंडमाला चण्डमुण्डविनाशिनी ॥ चकोराक्षी चिरप्रीताचिकुराचिकुरप्रिया ॥ १४५ ॥ चैतन्यरूपिणीचैत्रीचेतनाचित्तसाक्षिणी ॥ चित्राचित्रविचित्रांगीचित्रगुप्तप्रसादिनी ॥ १४६ ॥ चलनाचलसंस्थायी चापिनीचलचित्रिणी ॥ चन्द्रमंडलमध्यस्था कोटिचन्द्रसुशीतला ॥ १४७ ॥ चन्द्रानुजसमाराध्या चन्द्रचन्द्रमहोदरी ॥ चर्चितारिश्चन्द्रमाताचन्द्रकांताचलेश्वरी ॥ १४८ ॥ चराचरनिवासाचचक्रपाणिसहोदरी ॥ दकाररूपा दत्तश्रीर्दारिद्र्यच्छेदकारिणी ॥ १४९ ॥ दंतिनीदंडिनीदीना दरिद्रा दीनवत्सला ॥ दक्षाराध्यादक्षकन्या दक्षयज्ञविनाशिनी ॥ १५० ॥ दक्षादाक्षायणीदक्षा दीक्षादक्षवरप्रदा ॥ दक्षिणादक्षिणाराध्या दक्षिणामूर्तिरूपिणी ॥ १५१ ॥ दयावती दमवती दनुजादिर्दयानिधिः ॥ दंतशोभानिभादैवदमना दाडिमस्तनी ॥ १५२ ॥ दंडादमयतांदंडीदंडा दंडप्रसादिनी ॥ दंडकारण्यनिलया दंडकारिविनाशिनी ॥ १५३ ॥ दंष्ट्राकरालप्रवृषी दंडशोभा दलादली ॥ दरिद्रारिष्टशमनी दमा दमनपूजिता ॥ १५४ ॥ दानवार्चितपादश्रीर्द्रविणा द्रविणी दया ॥ दामोदरी दानवारिर्दामोदरसहोदरी ॥ १५५ ॥ दात्री दानप्रिया दार्वी दानश्रीर्दीनदंडपा ॥ दम्पती दम्पती दूर्वा दधिदुग्धा दया दमा ॥ १५६ ॥ दाडिमीबीजसंदोहदंतपंक्तिविराजिता ॥ दर्पणा दर्पणस्वच्छा द्रुममंडलवासिनी ॥ १५७ ॥ दशावतारजननी दशदिग्दीपपूजिता ॥ दया दशदिशादश्या दशदाशी दयानिधिः ॥ १५८ ॥ देशकालपरिज्ञाना देशकालविशोधिनी ॥ दशम्यादिकलाराध्या दशग्रीवप्रदर्पहा ॥ १५९ ॥ दशापराधशमनी दशवृत्तिफलप्रदा ॥ यात्काररूपिणी याज्ञी यादवी यादवार्चिता ॥ १६० ॥ ययातिपूजनप्रीता याज्ञिकी याजकप्रिया ॥ यादवी यातना याता यामपूजाफलप्रदा ॥ १६१ ॥ यश

स्विनी यमाराध्या यमकन्या यतीश्वरी ॥ यमादियोगसंतुष्टा योगींद्रह्वादिसंगमा ॥१६२॥ यमोपाधिविनिर्मुक्ता यशस्यविधिरच्युता ॥ यातना यातना देहयात्रापापादिवर्जिता ॥ १६३ ॥ इत्येतत्कथितं देवि रहस्यं सर्वकामदम् ॥ सर्वपापप्रशमनं सर्वतीर्थफलप्रदम् ॥ १६४ ॥ सर्वरोगहरं पुण्यं सर्वज्ञानमयं शिवम् ॥ सर्वसिद्धिप्रदं देवि सर्वसौभाग्यवर्द्धनम् ॥ १६५ ॥ आयुष्यं वर्द्धते नित्यं लिखितं यत्र तिष्ठति॥ न चौराग्निभयं तस्य न च भूतभयं क्वचित् ॥ १६६ ॥ किं पुनर्बहुनोक्तेन तथापि च वदाम्यम् ॥ सकृच्छ्रवणमात्रेण कोटिजन्माघनाशनम् ॥ १६७ ॥ महापातकोटीनां भंजनं स्मृतिमात्रतः ॥ अपवादकदौर्भाग्यशमनं भुक्तिमुक्तिदम् ॥ १६८ ॥ विषरोगादिदारिद्र्यमृत्यु संहारकारणम् ॥ सप्तकोटिमहामंत्रपारायणफलप्रदम् ॥ १६९ ॥ शतरुद्रियकोटीनां जपयज्ञफलप्रदम् ॥ चतुःसमुद्रपर्यंतभूदानं तत्फलं शिवे ॥ १७० ॥ सहस्रकोटिगोदानफलदं स्मृतिमात्रतः ॥ कोटयश्वमेधफलदं जरामृत्युनिवारणम् ॥ १७१ ॥ कन्याकोटिप्रदानेन यत्फलं लभते नरः ॥ तत्फलं लभते सम्यङ् नाम्नां दशशतीजपात् ॥१७२॥ यः शृणोति महाविद्यां श्रावयेद्वा समाहितः ॥ सोऽपि मुक्तिमवाप्नोति यत्र गत्वा न शोचति ॥१७३॥ ब्रह्महत्यादिपापानां नाशः स्याच्छ्रवणेन च ॥ किं पुनः पठनादस्य मुक्तिः स्यादनपायिनी ॥ १७४ ॥ इदं रहस्यं परमं पुराणं स्वस्त्ययनं महत् ॥ यः सकृद्वा पठेत्स्तोत्रं शृणुयाद्वा समाहितः॥१७५॥ लभते च ततः कामानंते ब्रह्मपदं व्रजेत् ॥ स च शत्रूञ्जयेत्सद्यो मातंगानिव केसरी ॥१७६॥ इति श्रीरुद्रयामले शिवपार्वतीसंवादे ब्रह्मप्रोक्तं श्रीगायत्र्या मंत्रवर्णात्मकं दिव्यसहस्रनाम स्तोत्रं संपूर्णम् ॥ अथ गायत्रीतत्त्वप्रारंभः ॥ श्रीगायत्र्यै नमः ॥ श्रीगायत्रीतत्त्वमालामंत्रस्य विश्वामित्र ऋषिः। अनुष्टुप् छंदः। परमात्मा देवता। हलो बीजानि। स्वराः शक्तयः। अव्यक्तं कीलकम्। मम समस्तपापक्षयार्थे गायत्रीतत्त्वपाठे विनियोगः ॥ ॐ चतुर्विंशतितत्त्वानां यदेकं तत्त्वमुत्तमम् ॥ अनुपाधि परं ब्रह्म तत्परं ज्योतिरोमिति ॥ १ ॥ यो वेदादौ स्वरः प्रोक्तो वेदांते च प्रतिष्ठितः ॥ तस्य प्रकृतिलीनस्य तत्परं ज्योतिरोमिति ॥ २ ॥ तत्सदादिपदैर्वाच्यं परमं पदमव्ययम् ॥ अभेदत्वं पदार्थस्य तत्परं ज्योतिरोमिति ॥ ३ ॥ यस्य मायांश भागेन जगदुत्पद्यतेऽखिलम् ॥ तस्य सर्वोत्तमं रूपमरूपस्याभिधीमहि ॥ ४ ॥ यं न पश्यंति परमं पश्यंतोऽपि दिवौकसः ॥ तं भूतानिल

देवं तु सुपर्णमुपधावताम् ॥ ५ ॥ यदंशः प्रेरितो जंतुः कर्मपाशनियंत्रितः ॥ आजन्मकृतपापानामपहंतु दिवौकसः ॥ ६ ॥ इदं महामुनिप्रोक्तं गायत्रीतत्त्वमुत्तमम् ॥ यः पठेत्परया भक्त्या स याति परमां गतिम् ॥ ७ ॥ सर्ववेदपुराणेषु सांगोपांगेषु यत्फलम् ॥ सकृदस्य जपादेव तत्फलं प्राप्नुयान्नरः ॥ ८ ॥ अभक्ष्यभक्षणात्पूतो भवति, अगम्यागमनात्पूतो भवति, सर्वपापेभ्यः पूतो भवति, प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं नाशयति, सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाशयति, मध्यंदिनमुपयुंजानोऽसत्प्रतिग्रहादिना मुक्तो भवति, अनुलवं पुरुषाः पुरुषमभिवदंति, यं यं काममभिध्यायति तत्तदेवाप्नोति, पुत्रपौत्रान् कीर्तिसौभाग्यानि चोपलभते, सर्वभूतात्ममित्रं देहांते तद्विशिष्टो गायत्रीपरमं पदमवाप्नोति ॥ इति वेदसारे गायत्रीतत्त्वं संपूर्णम् ॥ अथ गायत्र्युपनिषद् ॥ नमस्कृत्य भगवान् याज्ञवल्क्यः स्वयं परिपृच्छति त्वं ब्रूहि भगवन् गायत्र्या उत्पत्तिं श्रोतुमिच्छामि । ब्रह्मोवाच ॥ प्रणवेन व्याहृतयः प्रवर्तंते तमसस्तु परं ज्योतिः कः पुरुषः स्वयंभूर्विष्णुरिति हताः स्वांगुल्या मथयेत् मथ्यमानात्फेनो भवति फेनाद्बुद्बुदो भवति बुद्बुदादंडं भवति अंडवानात्मा भवति आत्मन आकाशो भवति आकाशाद्वायुर्भवति वायोरग्निर्भवति अग्नेरोंकारो भवति ॐकाराद्व्याहृतिर्भवति व्याहृत्या गायत्री भवति गायत्र्याः सावित्री भवति सावित्र्याः सरस्वती भवति सरस्वत्या वेदा भवंति वेदेभ्यो ब्रह्मा भवति ब्रह्मणो लोका भवंति तस्माल्लोकाः प्रवर्तंते चत्वारो वेदाः सांगाः सोपनिषदः सेतिहासास्ते सर्वे गायत्र्याः प्रवर्तंते यथाऽग्निर्देवानां ब्राह्मणो मनुष्याणां मेरुः शिखरिणां गंगा नदीनां वसंत ऋतूनां ब्रह्मा प्रजापतीनामेवासौमुख्यः गायत्र्या गायत्री छंदो भवति किं भूः किं भुवः । किं स्वः किं महः किं जनः किं तपः । किं सत्यं किं तत् किं सवितुः किं वरेण्यं किं भर्गः किं देवस्य किं धीमहि किं धियः किं यः किं नः किं प्रचोदयात् । भूरितिभूर्लोकः भुवरित्यंतरिक्षलोकः स्वरितिस्वर्लोकः महरिति महर्लोकः जनइति जनोलोकः तपइतितपोलोकः सत्यमितिसत्यलोकः ॐभूर्भुवःस्वरोमिति त्रैलोक्यम् तदसौ तेजः यत्तेजसोऽग्निर्देवता सवितुरित्यादित्यस्य वरेण्यमित्यन्नमन्नमेव प्रजापतिः भर्गइत्यापो वै भर्गः एतास्तत्सर्वा देवताः देवस्येंद्रो वै देवयद्दिवं तदिंद्रस्तस्मात्सर्वकृत पुरुषो नाम विष्णुः धीमहि किमध्यात्मं तत्परमं पदमित्यध्यात्मं योन इति पृथिवी वै यो नः प्रचोदयात् काम इमाँल्लोकान्प्रच्यवन् यो

नृशंस्योऽस्तोष्यस्तत्परमो धर्मः इत्येषा गायत्री किंगोत्रा कत्यक्षरा कतिपदा कतिकुक्षिः कतिशीर्षाणि सांख्यायनसगोत्रा गायत्रा चतुर्विंशत्यक्षरा त्रिपदा षट्कुक्षिः सावित्री केशास्त्रयः पादा भवंति काऽस्याः कुक्षिः कानि पंचशीर्षाणि ऋग्वेदोऽस्याः प्रथमः पादो भवति यजुर्वेदो द्वितीयः सामवेदस्तृतीयः पूर्वादिक्प्रथमा कुक्षिर्भवति दक्षिणा द्वितीया पश्चिमा तृतीया उदीची चतुर्थी ऊर्ध्वा पंचमी अधरा षष्ठी कुक्षिः व्याकरणमस्याः प्रथमं शीर्षं भवति शिक्षा द्वितीयं कल्पस्तृतीयं निरुक्तं चतुर्थं ज्योतिषामयनं पंचमं किं लक्षणं किमु चेष्टितं किमुदाहृतं किमक्षरं दैवत्यं लक्षणं मीमांसा अथर्ववेदो विचेष्टितं छंदो विधिरित्युदाहृतं को वर्णः कः स्वरः श्वेतो वर्णः षट् स्वराणि इमान्यक्षराणि दैवतानि भवंति पूर्वा भवति गायत्री मध्यमा सावित्री पश्चिमा संध्या सरस्वती प्रातःसंध्या रक्ता रक्तपद्मासनस्था–रक्तांबरधरा–रक्तवर्णा–रक्तगंधानुलेपना–चतुर्मुखा–अष्टभुजा–द्विनेत्रा—दंडाक्षमालाकमंडलुस्रुक्स्रुवधारिणी—सर्वाभरणभूषिता-–गायत्री कौमारी ब्राह्मी हंसवाहिनी ऋग्वेदसहिता ब्रह्मदैवत्या त्रिपदा गायत्री षट्कुक्षिः पंचशीर्षा–अग्निमुखा रुद्रशिवविष्णहृदया ब्रह्मकवचा सांख्यायनसगोत्रा भूर्लोकव्यापिनी–अग्निस्तत्त्वम् उदात्तानुदात्तस्वरितस्वरमकारः आत्मज्ञाने विनियोगः ॥ इत्येषा गायत्री मध्याह्नसंध्या श्वेता श्वेतपद्मासनस्था श्वेतांबरधरा श्वेतगंधानुलेपना पंचमुखी-दशभुजा-त्रिनेत्रा-शूलाक्षमालाकमंडलुकपालधारिणी-सर्वाभरणभूषिता सावित्री युवती माहेश्वरी वृषभवाहिनी-यजर्वेदसहिता रुद्रदैवत्या त्रिपदा सावित्री–षट्कुक्षिः–पंचशीर्षा–अग्निमुखा-रुद्रशिखा-ब्रह्मकवचा-भारद्वाजसगोत्रा–भुवर्लोकव्यापिनी वायुस्तत्त्वम् उदात्तानुदात्तस्वरितस्वरमुकारः श्वेतवर्णः आत्मज्ञाने विनियोगः॥इत्येषा सावित्री सायंसंध्या कृष्णा कृष्णपद्मासनस्था–कृष्णांबरधरा–कृष्णवर्णा–कृष्णगंधानुलेपना–कृष्णमाल्यांबरधरा–एकमुखी–चतुर्भुजा–द्विनेत्रा शंखचक्रगदापद्मधारिणी–सर्वाभरणभूषिता सरस्वती वृद्धा वैष्णवी गरुडवाहिनी सामवेदसहिता–विष्णुदैवत्या त्रिपदा षट्कुक्षिः पंचशीर्षा अग्निमुखा विष्णुहृदया रुद्रशिखा ब्रह्मकवचा–काश्यपसगोत्रा स्वर्लोकव्यापिनी सूर्यस्तत्त्वम् उदात्तानुदात्तस्वरितं मकारः कृष्णवर्णा मोक्षज्ञाने विनियोगः॥इत्येषा सरस्वती रक्ता गायत्री–श्वेता सावित्री कृष्णवर्णा सरस्वती प्रणवो नित्ययुक्तश्च व्याहृतिषु च सप्तसु॥

सर्वेषामेव पापानां संकरे समुपस्थिते ॥ दशशतं समभ्यर्च्य गायत्री पावनी महत् ॥ प्रह्लादोऽत्रिर्वसिष्ठश्च शुकः कण्वः पराशरः ॥ विश्वामित्रो महातेजाः कपिलः शौनको महान् ॥ याज्ञवल्क्यो भरद्वाजो जमदग्निस्तपोनिधिः ॥ गौतमो मुद्गलः श्रेष्ठो वेदव्यासश्च लोमशः ॥ अगस्त्यः कौशिको वत्सः पुलस्त्यो मांडुकस्तथा ॥ दुर्वासास्तपसा श्रेष्ठो नारदः कश्यपस्तथा ॥ उक्तात्युक्ता तथा मध्या प्रतिष्ठान्यासपूर्विकाः ॥ गायत्र्युष्णिगनुष्टुप् च बृहती पंक्तिरेव च ॥ त्रिष्टुप् च जगती चैव तथातिजगती मता ॥ शक्वरी चाति पूर्वा स्यादष्ट्यत्यष्टी तथैव च ॥ धृतिश्चातिधृतिश्चैव प्रकृतिः कृतिराकृतिः ॥ विकृतिः संकृतिश्चैव तथातिकृतिरुत्कृतिः ॥ इत्येताश्छंदसां संज्ञाः क्रमशो वच्मि सांप्रतम् ॥ भूरिति छंदो भुवरिति छंदः स्वरिति च्छंदो भूर्भुवः स्वरोमिति देवी गायत्री । इत्येतानि च्छंदांसि प्रथममाग्नेयं द्वितीयं प्राजापत्यं तृतीयं सौम्यं चतुर्थमैशानं पंचममादित्यं षष्ठं बार्हस्पत्यं सप्तमं पितृदैवत्यम् अष्टमं भगदैवत्यं नवममार्यम्णं दशमं सावित्रम् एकादशं त्वाष्ट्रं द्वादशं पौष्णं त्रयोदशमैन्द्राग्नं चतुर्दशं वायव्यं पंचदशं वामदेवत्यं षोडशं मैत्रा वरुणं सप्तदशं भ्रातृव्यमष्टदशं वैश्वदेव्यम् एकोनविंशं वैष्णवं विंशं वासवम् एकविंशं रौद्रं द्वाविंशमाश्विनं त्रयोविंशं चतुर्विंशं ब्राह्मम्। "दीर्घान्स्वरेणसंयुक्तान्बिन्दुनादसमन्वितान् ॥ व्यापकान्विन्यसेत्पश्चाद्दशपंक्त्याक्षराणि च ॥" ह्रुंपुस इति प्रत्यक्षबीजानि। "प्रह्लादिनी प्रभा सत्या विश्वा भद्रा विलासिनी। प्रभावती जया कांता शांता पद्मा सरस्वती॥विद्रुमस्फटिकाकारं पद्मरागसमप्रभम् । इन्द्रनील मणिप्रख्यं मौक्तिकं कुंकुमप्रभम् ॥ अजनाभं च गांगेयं वैदूर्यं चन्द्रसन्निभम्। हारिद्रं कृष्णदुग्धाभं रविकांतिसमप्रभम् ॥ शुकपिच्छ समाकारं क्रमेण परिकल्पयेत्। पृथिव्यापस्तथा तेजो वायुराकाश एव च ॥ गंधो रसश्च रूपं च शब्दः स्पर्शस्तथैव च। घ्राणं जिह्वा च चक्षुश्च त्वक्छ्रोत्रं च तथापरम् ॥ उपस्थपायुपादादि पाणिर्वागपि च क्रमात् । मनो बुद्धिरहंकारमव्यक्तं च यथाक्रमम् ॥ सुमुखं संपुटं चैव विततं विस्तृतं तथा। एकमुखं द्विमुखं च त्रिमुखं च चतुर्मुखम्॥पंचमुखं षण्मुखं चाधोमुखं चैव व्यापकम्। आंजलिकं ततः प्रोक्तं मुद्रितं तु त्रयोदशम् ॥ शकटं यमपाशं च ग्रंथितं संमुखोन्मुखम्। प्रलंबं मुष्टिकं चैव मत्स्यः कूर्मो वराहकम् ॥ सिंहाक्रांतं

महाक्रान्तं मुद्गरं पल्लवं तथा । एता मुद्राश्चतुर्विंशगायत्र्याः सुप्रतिष्ठिताः॥" ॐ मूर्ध्नि संघाते ब्रह्मा विष्णुर्ललाटे रुद्रो भ्रूमध्ये चक्षुषोश्चंद्रा दित्यो कर्णयोः शुक्रबृहस्पती नासिके वायुदैवत्यं प्रभातं दोषा उभे संध्ये मुखमग्निर्जिह्वा सरस्वती ग्रीवा स्वाध्यायास्तनयोर्वसवः बाह्वोर्मरुतः हृदयं पर्जन्यम् आकाशमपरं नाभिरन्तरिक्षं कटिरिंद्रियाणि जघनं प्राजापत्यं कैलासमलयौ उरू विश्वेदेवा जानुभ्यां

अथ गायत्रीचक्रम्.

अक्षर०	ऋष०	छन्दो०	देवताः	वर्णाः	तत्त्वा०	शक्तयः	मुद्राः	कलाः	फलम्	पापहरफलम्	तकारान्तापादांगुष्ठयोः
त	वसिष्ठः	गायत्री	अग्निः	पीतं	पृथ्वी	ब्राह्मी	सुमुखं	तपनी	आयुष्यम्	अज्ञानदोषहरम्	ॐतकारपादांगुष्ठ०
त्स	भरद्वाजः	उष्णिक्	वायुः	श्यामं	अप्	गौरी	संपुटम्	सकला	आरोग्यम्	उपपातकहरम्	ॐत्सकारंगुल्फ०
वि	गौतमः	अनुष्टुप्	सूर्य्यः	श्वेतं	तेजः	प्रभा	विततं	विश्वा	ऐश्वर्य्यदम्	महापातकहरम्	ॐविकारंजंघयोः
तु	विश्वामित्रः	बृहती	विद्युत्	नीलं	वायुः	नित्या	विस्तीर्णं	तुष्टा	धनदम्	दुष्टग्रहदोषहरम्	ॐतुकारंजान्वोः
र्वं	भृगुः	पंक्तिः	यमः	वह्निः	आकाशं	विश्वा	एकमुखं	वरदा	कामदम्	भ्रूणहत्यादोषहरम्	ॐर्वकारंऊर्वोः
रे	शांडिल्यः	त्रिष्टुप्	वरुणः	अतिशुभ्रं	गंधः	भद्रा	द्विमुखं	रेवती	विद्यादम्	अगम्यागमनहरम्	ॐरेकारंगुदे.
णि	लोहितः	व्यक्तिः	बृहस्पतिः	हरितम्	रसः	विलासिनी	त्रिमुखम्	सूक्ष्मा	कामदम्	अभक्षाभक्षहरम्	ॐणिकारंलिंगे.
यं	गर्गः	कान्तिः	पर्जन्यः	अतिपीतं	रूपं	विद्या	चतुर्मुखं	ज्ञाना	धनदम्	पुरुषहत्याहरम्	ॐयंकारंकट्यां
भ	शातातपः	बृहती	इन्द्रः	ताम्रं	स्पर्शः	काली	पंचमुखम्	भर्गा	सन्ततिदम्	गोहत्याहरम्	ॐभकारंनाभौ.
र्गो	सनत्कुमारः	सत्या	गन्धर्वः	रक्तम्	शब्दः	जया	षण्मुखम्	गोमती	अभीष्टदम्	स्त्रीहत्याहरम्	ॐर्गोकारमुदरे.

अथ श्लोकाः

प्रणवंपूर्वमुद्धृत्यव्याहृत्यासप्तभिस्तथा॥ चतुर्विंशतिगायत्र्याद्विरावृत्त्योपवीतकम् ॥ १ ॥ ब्रह्मणोत्पादितंसूत्रं विष्णुना-त्रिगुणीकृतम् ॥ रुद्रेणदीयतेग्रंथिः सावित्र्याचाभिमंत्रितम् ॥ २ ॥ श्लोकार्द्धेनप्रवक्ष्यामियदुक्तंग्रंथकोटिषु ॥परोपकारःपुण्यायपापायपरपीडनम् ॥ ३ ॥ तयादद्योप्रश्नः योयोंधीहिमधीस्यवदेगों भयणीर्मेतुनित्सत ॥ शिवःशिवःशिवा जीवः नजीवःकेवलःशिवः॥ पशुपाशस्थितोजीवः पाशमुक्तःसदाशिवः॥ ४ ॥ वसिष्ठशापमोचनं हुंफदस्वाहाउपसंहारमुद्राप्रदर्शनम्॥ प्रणवोभूर्भुवःस्वश्चपुनः

दे	शुनःशेपः	पंक्तिः	त्वष्टा	श्यामः	वाक्	कान्ता	अधोमुखं	दविका	इष्टकन्यादं.	एनसदोषहरम्	ॐ देकारंस्तनयोः
व	भार्गवः	विराट्	मैत्रावरुणिः	पीतम्	पाणिः	शान्ता	शकटम्	वरा	कान्तिदम्	फयरादोषहरम्	ॐ वकारंहृदये
स्य	पाराशरः	विभ्राट्	पौष्णः	विद्युत्	चरणः	दुर्गा	यमपाशः	सिद्धान्ता	चिंतितासि.	पितृभ्रातृदोषहरम्	ॐ स्यकारंकण्ठे
धी	पुण्डरीकः	विस्तारपं०	सुरेशः	शुभ्रम्	उपस्थं	सरस्वती	प्रथितम्	ध्योना	कीर्तिदाय.	पूर्वनीतपापहरम्	ॐ धीकारंमुखे
म	कुत्सः	कात्यायनी	मरुत्	रक्तः	वायुः	विद्युद्वर्णा	उन्मुखोन्मु.	मर्यादा	सौभाग्यदं	सर्वपापहरम्	ॐ मकारंतालुदेशे
हि	दक्षः	पंक्तिः	सौम्यः	नीलम्	श्रोत्रम्	विशाला	प्रलंबं	स्फुटा	अभीष्टसि.	प्रतिग्रहदोषहरम्	ॐ हिकारंनासाग्रे
धि	कश्यपः	त्रिष्टुप्	अंगिराः	रक्तः	त्वचा	विभूतिः	मुष्टिकं	बुद्धिः	त्रैलोक्यभो	प्रायश्चक्षेपहरम्	ॐ धिकारंनेत्रयोः
यो	जमदग्निः	जगती	विश्वेदेवाः	रुक्मसदृशं	चक्षुः	कमला	मत्स्यः	योगमातरः	पराश्रयप्रदं	मनःसर्वपापहरम्	ॐयोकारंभ्रुवोर्मध्ये
यो	आत्रेयः	महाजगती	अश्विनौ	उद्यत्सूर्य०	जिह्वा	कला	कूर्मः	योगांतरं	देवप्रतिम.	इन्द्रपदप्राप्तिः	ॐ योकारंललाटे
नः	विष्णुः	महिष्मती	प्रजापतिः	श्वेतः	नासिका	पाप्मा	वराहका	पृथ्वी	त्रैलोक्यदं	विष्णुपदप्राप्तिः	ॐ नःकारंपूर्वमुखे
प्र	अंगिराः	नृमती	कुबेरः	रोचनाभः	मनः	अचला	सिंहाक्रांतं	प्रभवा	परानुग्रह.	रुद्रपदप्राप्तिः	ॐप्रकारंदक्षिणमु.
चो	कुमारः	भू छंदः	शंकरः	चंद्रसदृशं	अहंकारः	परा	महाक्रांतं	उष्मा	तेजसोति.	ब्रह्मपदप्राप्तिः	ॐचोकारंप. मुखे
द	मृगशृंगः	भुवः	ब्रह्मा	पीतः	बुद्धिः	सुशीला	मुद्गरं	दिध्यामानं	स्वर्गप्रदम्	सायुज्यपदप्राप्तिः	ॐदकारंउत्तरमुखे
यात्	भगः	•	विष्णुः	शुभ्रवर्णः	गुदा	वज्रहृया	पल्लवं	निरंजनं	सर्वलोकप्र.	सर्वव्यापित्वम्	ॐ यकारंमूर्ध्नि

प्रणवसंयुताम् ॥ अन्यकामन्यतेमनयोःपराम् यंचतदाद्यंच कुर्यात्प्रणवांतारक्षितांकुर्यादिदिति॥योनवांछतिसंताकेवलम् ॥ ९ ॥ प्रणवाक्षरंमोक्षमाप्नुयात् ॥ समंविद्याद्रोष्टेशतगुणोसहस्रस्यादनंतंशिवसाअग्रेपृष्टेतथावामेसमीपेप्रदक्षिणंहोमंनकुर्यान्नाशिवमध्येजपंकुर्यादथयजमानोजापकश्चपण्मति ॥ १० ॥ तकार

जान्वोः कुशिकौ जंघयोरयनद्वयम् सुराः पितरः पादौ पृथिवी वनस्पतिः गुल्फौ रोमाणि मुहूर्तास्ते विग्रहाः केतुमासा ऋतवः संध्याकालत्रयमाच्छादनं संवत्सरो निमिषः । अहोरात्रावादित्यचंद्रमसौ॥ सहस्रपरमां देवीं शतमध्यां दशापराम् । सहस्रनेत्रीं देवीं गायत्रीं शरणमहं प्रपद्ये । तत्सवितुर्वरदाय नमः । तत्प्रातरादित्याय नमः । सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाशयति । प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं